

Biblioteca Municipiului Deva
SALA DE LECTURĂ

Flacăra

**Flacăra
martor ocular:**

**NE INDUSTRIALIZĂM FRUMOS
ȘI CU SUFLET**

●
Bombe și ruș

Războiul sănătății

- Natura-medicul medicilor:
liniștea, ca agent terapeutic
- Tratamentele balneare
la ora computerului

●
**CE AU FĂCUT, CE FAC,
CE VOR FACE ÎN VIITOR
CERCETĂTORII ȘTIINȚIFICI PENTRU PROTECTIA
MEDIULUI ÎNCONJURĂTOR**

De vorbă cu prof. Ioan Ursu,
președintele Consiliului Național
pentru Știință și Tehnologie.

FLACĂRA LA DISPOZIȚIA DUMNEAVOASTRĂ

DE LA CONSILIUL POPULAR AL JUDEȚULUI ARGES COMITETUL EXECUTIV

La adresa dv. nr. 32/1973, prin care ne trimiteți spre cercetare articolul publicat în coloanele revistei dv., vă înaintăm un exemplar din referatul întocmit de către Direcția tehnică-investiții din cadrul Comitetului executiv al Consiliului popular al județului Argeș.

Vicepreședinte, ing. Ion Ionescu

Lucrarea de electrificare solicitată se execută în trimestrul II/1973 de către lotul de instalații interioare al Întreprinderii rețele electrice-Pitești.

Lucrarea de alimentare cu apă necesară în zona unde locuiesc petiționarii (capătare izvor și 400 m conductă) este prevăzută în planul Comitetului executiv al Consiliului popular al comunei Davidești pentru execuție în 1974. În 1973, în limita fondurilor disponibile la cota 0,45% se execută alimentări cu apă în zona centrală a comunei unde sunt situate principalele unități economice și instituții social-culturale.

Director, ing. H. Margine

NU SÎNT ANONIM

Vă mulțumesc în numele prietenilor mei pentru ajutorul acordat în problema gropii din Sinaia.

Răspunsul dat de către Consiliul popular al județului Prahova la articolul «Cinci ani de așteptare» apărut în nr. 14/1973 al revistei este o confirmare oficială a celor sesizate de mine. Groapa este prea mare și evidentă, iar intervenția bine intenționată. Ca atare, ce rost au avut investigațiile pentru depistarea autorului? Eu știu că astfel de practici sînt recomandabile în cu totul alte cazuri.

Consiliul popular informează că ing. Neagoe Constantin, semnatarul articolului, nu este cunoscut la adresa menționată, adică bd. 23 August nr. 80. Oricine poate verifica; cum casa și ograda familiei mele se află între numerele 78-82 ale străzii, aici am domiciliul stabil. Este adevărat că mai ușor pot fi găsit în laboratoarele Facultății de electronică din București unde îmi pregătesc lucrarea de diplomă. Oricum, adresa și semnătura nu sînt fictive.

În continuare voi face o remarcă: groapa cu pricina aparține unui proiect de patinoar, deci noul proiect al hotelului ar trebui s-o valorifice întocmai. Un hotel este binevenit, dar cu terenurile de sport distruse cum rămîne? Se răspunde că «în consecință nu se mai pune problema construirii unei baze sportive», fără nici un argument sau justificare. Sportul este necesar atât turiștilor cît și localnicilor, care nu pot fi neglijați chiar cu totul în favoarea celor dintii.

Cu cea mai serioasă considerație,

Constantin Neagoe, Sinaia

PROCURATURA LOCALĂ A SECTORULUI IV

Urmare raidului-anchetă efectuat de redactorii revistei «Flacăra», în diferite unități de alimentație publică din raza teritorială a municipiului București (constatările sînt descrise în articolul publicat în revista de sîmbătă 19 mai 1973), vă facem cunoscut că BĂJENARU ION, ospătar la restaurantul «ZAHANA» și FURTUNESCU ION, ospătar la restaurantul «Gării de Nord», au fost trimiși în judecată de Procuratura Municipiului București și judecării de Judecătoria sector 4, potrivit procedurii speciale de urmărire și judecare a infracțiunilor flagrante.

În sarcina inculpaților s-a reținut săvîrșirea infracțiunilor de înșelăciune în paguba avutului personal prev. de art. 215 al. 2 din c.p., fals intelectual prev. de art. 289 din c.p. și uz de fals, prev. de art. 291 din c.p.

Dezbaterile judiciare și pronunțarea au avut loc în ziua de 22 mai 1973 la clubul «Comert Cooperatie», în prezența unui mare număr de salariați ai unităților de alimentație publică.

Prin sentința penală nr. 737/1973 inc. Băjenaru Ion a fost condamnat la un an închisoare, iar prin sentința penală nr. 738/1973,

inc. Furtunescu Ion a fost condamnat la un an și 2 luni închisoare.

Procuror șef, Viorel Dumitrescu

POLUAREA CU ALCOOL

Urmăresc în fiecare număr articolele apărute în diferite probleme, producîndu-mi satisfacții de tot ce s-a făcut și se face în Republica Socialistă România.

De asemeni, în nr. 17 din 21 aprilie a.c. am citit că ati organizat și invitat la o masă rotundă diferite personalități, care să informeze publicul de nocivitatea poluării mediului înconjurător și măsurile ce se impun ca cel puțin în parte această poluare să fie diminuată.

Am luat cunoștință cu cită competență această problemă a fost condusă și de asemeni cu cită atenție și discernămint s-a abordat această lacună și în lumina directivelor date de P.C.R.

Tot cu această ocazie țin să vă reamintesc de a doua poluare a vieții umane, aceea cu alcool.

În acest sens vin cu o propunere — ca împotriva alcoolismului să se organizeze o masă rotundă, abordîndu-se cu acest prilej toate neajunsurile pricinuite de consumul în exces al alcoolului.

Locuiesc la doi pași de Complexul turistic Snagov-plajă, unde aproape în tot cursul anului vin străini și care nu văd cu ochi buni cum unii tineri se bălăbănesc sub influența alcoolului.

De asemeni, vă sugerez ideea de a apela în coloanele revistei la toți oamenii de bine pentru a vă indica cele mai bune remedii pentru un consum cit de cit mai moderat sau chiar deloc.

Baciu N. Nicolae, pensionar
com. Gruiu, Snagov

EU NU AM CUNOȘTINȚĂ

Subsemnatul Popa Constantin — domiciliat în București, bulevardul Metalurgiei nr. 17, bloc O1, scara 2, etaj I, apartament 45, sector 5, salariat al Întreprinderii hoteluri și restaurante București, în funcția de ajutor șef unitate la restaurantul Berlin, vă aduc la cunoștință următoarele:

Ca urmare a celor semnalate de revista «Flacăra» în nr. 22 din 26 mai 1973 cu privire la activitatea ce se desfășoară de către unitatea în care lucrez, rog a dispune și analiza situația mea întrucît în perioada 3 martie—23 aprilie 1973 am fost detașat cu serviciul în Suedia, iar pe data de 7 mai am fost detașat pe litoral pe tot sezonul de vară.

Menționez că de la reîntoarcerea din Suedia nu am lucrat decît după data de 26 aprilie a.c. pînă la 6 mai 1973.

De asemenea vă aduc la cunoștință că nu cunosc și nu am văzut în unitate făcîndu-se bișnițarie, așa cum se arată în articolul semnat de tovarășii Eugen Iarovici și Lionel Nițescu. Nu am cunoștință de faptul că portarul restaurantului și femeia de la garderobă cumpărau țigări pe care apoi le vindeau în mod clandestin, lucru cu care nu pot să fiu de acord atît eu cît și colegul meu, tovarășul Berbec Nicolae.

De asemenea nu sînt de acord nici cu faptul ospătarului care a încercat nota de plată. Aș vrea să arăt că este greșit informat autorul articolului cu privire la retribuția lucrătorilor ospătari din cadrul Ministerului Turismului, în sensul că ospătarul este salarizat cu jumătate din remiză aplicată la nota de plată și nu cu salariul de încadrare — exceptînd cazurile de boală, pensie etc.

Constantin Popa, București

Tovarășul Popa Constantin a prezentat redacției revistei noastre 2 adeverințe ce atestă că între 3 III și 23 IV 1973 a fost detașat în interesul serviciului în Suedia, iar de la 7 mai a.c. este detașat pe litoral.

TRINITATE

Am citit cu interes interviul acordat de tov. profesor Mihai Pop, directorul Institutului de etnografie și folclor, apărut în revista «Flacăra» nr. 9 (925) din 24 II. 1973 și m-a inspirat să completez cu unele sugestii referitoare la apartenența artei culinare naționale.

În cadrul tuturor acestor manifestări naționale, populare, familiale se organizează mese festive cu preparate culinare tradiționale, caracteristice regiunii, însoțite de muzică populară și dansuri.

În consecință, arta culinară românească, muzica populară și dansurile naționale formează o trinitate, care în măsură egală merită să fie studiate și popularizate.

Discuția purtată cu tovarășul prof. dr. Romulus Vulcănescu, șef de secție la Institutul etnografic, că ar fi de stringentă actualitate să creeze o secție aparte pentru arta culinară națională, care are menirea în colaborare cu «Asociația bucătarilor» să vegheze la păstrarea purității preparatelor culinare naționale.

În sprijinul punctului meu de vedere citez păreri dintr-un album dedicat artei culinare de mult regretatul și distinsul academician Grigore Moisil, pe care rog redacția ca în cinstirea memoriei lui să fie publicate în întregime, păreri pe care eu le dețin în manuscris. Ele sînt: «E fără îndoială că bucuriile pe care ni le procură arta culinară sînt deosebite. M-am înfruptat cu nesaț din produsele acestei arte. Cred că felul cum se repară bucatele merită un studiu etnografic. Aș propune crearea unui institut de etnografie gastronomică, institut care ne-ar putea arăta cum au circulat ideile culinare de la un popor la altul, cum au progresat și cum au fost influențate de tehnică, de situația economică și care este originalitatea culinară a fiecărui neam».

Trăim în epoca turismului, țara noastră a devenit un punct de atracție al lumii.

Disponem de cadre excelente de maitri bucătari. Posedăm în bibliotecile de stat o literatură bogată despre arta culinară românească: Cantemir, Sadoveanu, Păstorel Teodoreanu, Xenopol, Pârvan ș.a., care pentru majoritatea profesioniștilor nu este cunoscută.

Bucătăria națională românească excelează prin varietăți și calitate superioară care este bine apreciată de străinii care ne vizitează țara. Pentru formarea cadrelor viitoare de profesioniști este imperios necesar să ridicăm arta culinară la nivel superior cu valoroasa contribuție a etnografilor.

Ilie V. Velvart

gastronom
București, str. Boteanu 3 A

VREAU SĂ FIU UN OM UTIL SOCIETĂȚII

Subsemnata Drușu Nicoleta, în vîrstă de 21 de ani, născută în comuna Stoina, județul Gorj, din părinții Fota Nicolae și Maria și apoi înfiată de un unchi al meu Drușu Ștefan și Filofteia Drușu, eu avînd actualmente domiciliul stabil în municipiul Deva, strada Elena Văcărescu nr. 5, ap. 2, județul Hunedoara, sînt membră U.T.C. și sînt salariată permanentă ca impiegat în transportul orășenesc, la Exploatarea de gospodărie comunală și locativă-Deva din anul 1972, vă aduc la cunoștință următoarele:

La vîrsta de 8 luni mi-a decedat tatăl și am rămas cu mama și un frate mai mare ca mine cu 2 ani.

După decesul tatălui meu m-au înfiat Drușu Ștefan și Filofteia, tot din comuna Stoina, județul Gorj. Am crescut, am muncit destul de greu și în anul 1971 am absolvit Liceul de cultură generală din Tg. Cărbunești, jud. Gorj, la unchiul. După terminarea liceului am încercat să intru la facultate dar nu am reușit. Pentru a nu bate bulevardul sau a pierde vremea, am plecat și m-am angajat pe un post de muncitoare, respectiv impiegat în transportul orășenesc, așa cum am arătat mai sus. Locuiesc la o familie, tot rudă de-a noastră, în Deva unde am fost și sînt ajutată în muncă și educare, iar la serviciu sînt bine apreciată așa cum se poate verifica. Conducerea întreprinderii și a secției unde muncesc, organizațiile P.C.R. și U.T.C. mă apreciază și îmi place foarte mult cum se ocupă de tinerii încadrați în muncă.

Cu toate cele arătate mai sus, de vreo 3-4 luni de zile am mari necazuri, pentru care vă rog să mă ajutați și să-mi dați un sfat cum să procedez. Părinții mei adoptivi,

respectiv Drușu Ștefan și Filofteia, și mama mea Fota Maria mă forțează să mă las de serviciu și să merg acasă, iar ei aflați sub influența unor reminiscențe ale trecutului mă forțează să mă căsătoresc după bunul lor plac. Mă amenință și-mi fac tot felul de necazuri, personal nu pot accepta această situație, nu am de gînd să mă căsătoresc atît de repede, de asemenea nici nu mă las de serviciu. Vă mai informez că am aici cu mine și pe fratele meu care lucrează la Fabrica chimică-Orăștie și asta face foarte mult. Aștept cu nerăbdare răspunsul dumneavoastră și al cititorilor tineri și vîrstnici.

Nicoleta Drușu — Deva

DE CE OMORIȚI PELICANII?

Așadar, în anul 1972, în Delta Dunării, s-au împușcat aproximativ 1 000 de pelicani, iar recent — la 12 și 13 aprilie — în rezervația Roșca-Buhaiova Hrecisca din nordul deltei, încă 19, fiind omorîte tot cu această ocazie și 9 lebede. Lingă tumulii de la Histria au fost distruși călfari, care — după cum se știe — clocesc în vizuină.

Într-adevăr: ce se întîmplă în deltă? De ce este omorît pelicanul? Ce soartă îl așteaptă nu numai pe el, dar și pe întreaga natură a Deltei Dunării. Sînt întrebări legitime, pline de neliniște, la care se cere nu numai un răspuns dar și măsuri hotărîte pentru curmarea acestei situații.

Pentru că, este bine s-o știm, pelicanul a dat dovada unei rare sensibilități față de explozia demografică, retrăgîndu-se cu rezerve din calea avansului omenesc — pînă la limită extremă. Și această limită este Delta Dunării. Și nici aici oriunde, ci în extremitatea ei nordică: în zona Buhaiova-Hrecisca, unde — la propunerea Comisiei pentru ocrotirea monumentelor naturii — i s-a sta-tornicit o rezervație de peste 11 000 ha.

Dispariția pelicanului din peisajul deltei ar fi o grea lovitură dată nu numai naturii acestei regiuni, dar ar însemna totodată pierderea unui important obiectiv de atracție turistică. El este, mai ales pentru străini, obiectivul nr. 1. Majoritatea celor care vin în deltă se interesează de pelicani; ar vrea să-i vadă la ei acasă sau evoluînd cu aripile larg desfășurate pe albastrul cer al deltei.

Interesul pentru pelicani, pentru Delta Dunării în întregul ei, e atît de mare, încît un tiraj de cîteva mii de exemplare al lucrării cu profil turistic «Delta Dunării», în limba germană, a fost vîndut la Tîrgul internațional de la Leipzig în primăvara acestui an. Legea pentru protecția mediului înconjurător constituie un cadru legislativ foarte bine venit. Dar singur legea nu ajunge. Trebuie să se ia măsuri pe diferite planuri. Trebuie să-i învățăm pe oameni să iubească, să respecte și să ocrotească natura. Trebuie să explicăm tuturor: omorînd natura, ne omorîm pe noi înșine.

Trebuie să asigurăm naturii și monumentelor sale perenitate pentru generațiile ce vin după noi. Și parafrazînd o frază celebră putem spune: natura nu este numai a noastră, ci a nepoților și strănepoților noștri, cum este firesc, cum este bine să fie.

Eugen Panighianc,

București, str. Covasna nr. 19

Constrîns să părăsească delta și să trăiască pe alte meleaguri, pelicanul pare îngîndurat, preocupat de soarta lui și a speciei sale. Dacă nu vom înțelege că natura trebuie cruțată, o vom mai putea vedea numai în muzee.

poluarea folclorului (XVII)

Prin urmare, prietene dragă, nu te mai frământa. Da, unii din tinerii noștri intelectuali petrec dansind jocuri populare îmbrăcați în portul drag al părinților, al consătenilor, al copilăriei. În loc să fii mîhnit de acest lucru ar trebui, dimpotrivă, să te bucuri. Să fim mîndri că ei prețuiesc cum se cuvine bunurile artistice caracteristice neamului căruia ei îi aparțin. Știindu-te de bună-credință, am convingerea că argumentele mele vor avea darul să te pună pe gînduri. Mai mult. Te vor obliga să-ți revizuiești ideile. Mie unuia mi-e teamă că părerea matală ascunde o mentalitate retrogradă.

Susținînd că tînărului nostru modern, evoluat, îi stă mai bine dansînd sambele, rumbele și cite altele, preluate de către tineretul occidental în arsenalul său distractiv, nu ascunzi oare un complex de inferioritate ce te roade?

În tot cazul, eu unul mă simt dator să-ți ofer și alte exemple privitoare la felul în care tineretul din Apus reacționează față de muzica și jocul popular românesc.

În Elveția am avut prilejul să văd grupuri de tineri care, cucerîți de frumusețea muzicii românești, se deplasau dintr-un oraș în altul spre a participa, încă și încă, la concertele grupului Gheorghe Zamfir. Uneori, cînd în miez de noapte, după vreun concert, por-

neam cu mașina spre localitatea unde alt concert era programat a doua zi, eram escortați de o adevărată caravană de tineri admiratori, ce avuseseră grijă să-și rețină din timp locurile și la celelalte spectacole ale noastre. Ici-colo, printre elegantele rochii de seară, puteai întotdeauna găsi și costume populare românești sau măcar bogat brodatele bluze. Purtate de tinere elvețiene care ne vizitaseră țara. În semn de omagiu. Și în minunatul nostru port popular, îmbrăcat de ele cu atîta mîndrie, te asiguri că nu făceau deloc impresia unor «troglodite». (Cuvîntul îți aparține.)

Invitat în cite o familie elvețiană, desigur că vei înțelege și dumneata profunda impresie pe care mi-a făcut-o prezența unui nai, a unei cobze, ba chiar și a unui țambal. Tată și fiu se străduiau să reproducă melodiile cîntecelor și jocurilor noastre la aceste instrumente specifice. Ca să nu mai vorbesc despre catedra de nai care i-a fost propusă de către conservatorul din Bruxelles lui Gheorghe Zamfir. În peste 50 de școli de

toate gradele, de la școli primare pînă la universități, concertele de muzică populară erau atît de iubite încît școlarii și studenții cereau cu insistență să fie repetate. De îndată după concert se năpusteau să-și cumpere discuri cu înregistrări de muzică românească. Copiii cereau, și cer încă, învățătorilor să înceapă ziua de lucru cu cite un cîntec popular românesc. Am întîlnit, atît în Franța cît și în Elveția, numeroși tineri care se adună periodic anume pentru a asculta pe discuri muzica noastră populară. Ținînd seama de aceste realități trăite de mine, m-am putut convinge de influența pe care începe să o aibă, din ce în ce mai mult, muzica românească în rîndul tineretului occidental. Anca Giurchescu și N. Costea, cercetători principali la Institutul de etnografie și folclor, au fost poftiți în țările nordice să vorbească despre jocurile populare ale românilor. Cucerite de frumusețea și originalitatea dansurilor noastre, multe asociații culturale i-au asaltat cu insistență să predea membrilor cursuri speciale. Le-ar fi plăcut tare mult ca, îmbrăcați în costumele populare românești, să-și petreacă timpul liber dansînd românește.

Iată, prietene, citeva, foarte puține, exemple. Sînt o palidă lumină a izbînzilor ce, zi de zi, le cunoaște peste hotare arta noastră populară. Pentru frumusețea ei neîntrecută, pentru varietatea ei nesfîrșită, pentru marea ei noblețe, pentru sinceritatea ei desăvîrșită. Mulți, neînchipuit de mulți tineri din Occident doresc să-și însușească și să practice muzica și jocul nostru. Să fim mîndri.

Ar fi păcat, foarte păcat, prietene dragă, ca vreodată, în dorința de a părea «moderni» în fața lumii, să fim nevoiți a prelua de la ei ceea ce noi am pierdut.

Portul, cîntecul, jocul românesc.

Hari BRAUNER

Caracteristică lumii în care trăim pare a fi și ambiția de a pune în valoare virtuțile estetice ale spațiului în care ne mișcăm prin decorațiuni sau ornamente. În condițiile spațiului de locuit întîlnim cele mai neașteptate soluții de amenajare a încăperilor, potrivit accepțiunii pe care oamenii o acordă termenului de frumusețe. În condițiile spațiului «înconjurător» apar cele mai diverse inițiative privind amenajarea estetică a străzilor, a piețelor, a parcurilor, a curților și grădinilor. Dacă municipalitățile le-ar da curs la toate n-ar mai ajunge nici un fel de fonduri pentru restul acțiunilor sociale, pentru acțiunile culturale ce nu privesc direct efortul contemporan de amenajare estetică a urbanelor noastre. Deslușesc în această fervoare a decorației, ornamentației și împodobirii universului de prezențe în care trăim, expresia unor aspirații străvechi sublimate. Uritul a fost întotdeauna identificat cu mizeria. Preconizînd o lume a dreptății, egalității și bunăstării materiale, socialismul se afirmă, prin definiție, ca incompatibil cu tot ce poate să însemne «urît». Frumosul a devenit una din valorile supreme ale societății pe care o făurim și toate acțiunile noastre, toate actele săvîrșite, toate atitudinile manifestate, comportă pînă la urmă și o anumită apreciere estetică. Numai în măsura în care ele

capriciile gustului

decorațiuni, ornamente, podoabe

se justifică drept «frumoase» au posibilitatea de integrare într-un sistem unitar de aspirații și eforturi. De un atare fenomen nu se ține însă întotdeauna seama și apar, astfel, destule situații în care intențiile estetice nobile sînt cu ușurință trădate. În ultimii ani s-au cristalizat citeva forme specifice de îndrumare estetică pe linia a ceea ce vrea să însemne amenajatul interior. E vorba de-

Există astăzi la noi o anumită sete de frumusețe care se poate desluși cel mai mult în efortul de amenajare estetică a interioarelor. Dar vai, cite intenții laudabile nu sînt trădate în absența unei îndrumări estetice competente. Citeodată, fenomenul acesta al mistificării aspirațiilor estetice, la unele categorii de populație, se ascunde sub cele mai nobile deziderate: încurajarea talentelor, utilizarea întregului potențial artistic al unei localități etc. Diferiți amatori într-ale decorației organizează expoziții de la care omul își poate cumpăra pentru decorarea interioarelor de care dispune ce consideră de cuviință. Cum însă exponatele stau de obicei sub semnul prostului-gust, cumpărînd un obiect sau altul omul în loc să-și amelioreze estetic locuința și-o alterează. În imagine, aspecte de la o expoziție organizată cu obiecte create de către un grup de pensionari.

spre o serie de ateliere, funcționînd sub auspiciile cooperăției meșteșugărești sau sub auspiciile unor magazine de mobilă. Diferiți consilieri dau sfaturi despre armonia ce trebuie urmărită între diferitele piese intrînd în componența aceluiași mobilier, despre decorațiunile «la modă», despre avantajele «ornamentelor» estetice din fier forjat sau material plastic. Cine sînt acești oameni care dau asistență cu pretenții de estetică în România? Evident, nu sînt nici artiști, nici oameni justificîndu-și sfatul printr-o bogată cultură artistică, nici arhitecți. De cele mai multe ori ai de-a face cu funcționari, pătrunși și ei de același spirit de animație estetică ca și clientul, dar a căror competență culturală apare mai mult decît dubioasă. Așa se explică, probabil, de ce nu puține apartamente au devenit astăzi locul de îngîrmădeală bizară a unor obiecte pseudoartistice, cumpărate în funcție de locul pe care îl ocupă în vitrinele magazinelor de decorațiuni interioare, în funcție de regiunile turistice vizitate de către cei care le locuiesc, în funcție de aniversările familiale la care s-au oferit cadouri cumpărate de la magazinele de artizanat. Nu sîntem cumva răspunzători, cu toții, de această trădare a unor aspirații nobile, prin efecte opuse lor? Din păcate, fenomenul la care ne referim privește o stare de lucruri mult mai complicată. Chiar instituții de un prestigiu cultural recunoscut, cum este Fondul plastic, se pretează, din spirit mercantil, nu o dată, la operațiuni menite a genera, fără nici o îndoială, prostul-gust. Mă gîndesc că așa cum în Consiliul Culturii și Educației Socialiste funcționează, de exemplu, o comisie privind evidența valorilor artistice naționale, tot așa cred că ar trebui să existe o comisie centrală de avizare estetică a formelor destinate decorării diferitelor spații urbane din țara noastră, a soluțiilor de amenajare estetică a diferitelor localități. Educația estetică a publicului nu poate fi concepută, desigur, numai la modul teoretic; ea se realizează, în permanență, prin intermediul sistemului de obiecte care ne înconjoară.

Gheorghe ACHIȚEI

concentrare și eficacitate

Părerea mea este că televiziunea își drege vocea, își acordează instrumentele, caută. Își caută, smulgîndu-se cu greu din inerție, un ton al său specific, rolul său mînușă, cîntecul, stilul care să-i definească personalitatea, fizionomia. Prezentul imediat, evenimentele cotidiene, semnificația lor, fluxul de informații și întîmplări sînt materia primă a televiziunii. Prezența reporterilor, a operatorilor, a regizorilor (a umoriștilor chiar), a tuturor celor care contribuie cu imaginea și cuvîntul pe micul ecran se impune a fi permanent în mijlocul faptelor. Nici una din acțiunile cetățenești, orice mișcare, nimic din tot ce e omenește posibil nu trebuie să le fie străin. Se cuvine ca acest volum mare de fapte, întîmplări, informații, trecînd filtrate cu exigență și respect pentru adevăr prin teleobiectivul lucrătorului de televiziune, să ajungă la ochiul și urechea noastră. Nu avem încă destule emisiuni informative, la obiect, lapidare, sinteze inspirate ale fluxului de întîmplări semnificative din viața cetății. Ritmul vieții cotidiene, ritmul societății noastre socialiste, în luptă declarată cu timpul, nu ne îngăduie să ne lungim la vorbă, să ignorăm ora liberă a celorlalți. Profesioniștii, oamenii de talent, bunii țînțași ai faptului expresiv, reporterii care să nu se bîlbîie în fața realității, improvizînd bicisnice construcții lirice, trebuie să ne ofere programele de TV

Emisiunile lungi, chiar dacă unele sînt la un nivel acceptabil, sînt greoaie și întotdeauna obositoare. Una este la teatru sau într-o sală de cinematograful unde se închid ușile, se trag perdelele, se sting luminile și nu sînt acceptați întîrziiații, și alta e acasă. O emisiune care depășește timpul necesar pentru relatarea faptului, pierzîndu-se în divagații, te obligă să-ți bați copiii și să-ți încui în bucătărie, ca să poți înțelege aluzia realizatorilor. Se impun deci emisiunile scurte, cu efect la publicul atît de numeros al micului ecran și atît de dornic de a se instrui. Formarea gustului pentru frumos, pentru acțiune, pentru știință și cultură, cizelarea și îndrumarea acestui gust în formarea sa multilaterală este una din sarcinile nobile ale televiziunii, și aceasta se poate face numai cu oameni ai muncii, oamenii de gust, numai cu oameni de știință, de cultură, numai cu oameni de acțiune, numai cu teatru, cu film, cu umor de calitate. Improvizațiile, interminabilele reluări ale aceluiași glume sfioase nu sînt în măsură să formeze un gust, ci să altereze tendința firească a omului spre frumos, adevăr, emoție. Aceleași preocupări trebuie să ducă la transmiterea mai multor emisiuni care să cultive atitudinea politică, atitudinea etică, atitudinea cetățenească.

Iată, de pildă, o emisiune pe care am reținut-o fără efort și fără să-mi fac nod la cravată. Operatorul (la pîndă) surprinde citeva instantanee urmărind cu un focar necruțător peisajul multicolor al străzii, descoperind numeroși perde-vară care reazemă zidurile și copacii bulevardelor. Costumați ca într-un carnaval grotesc, operatorul Robert Horvath, un pasionat al veritabilului, îi arată așa cum sînt, cu gusturile lor vestimentare și cu o lene grea instalată în plete, în bărbi, în umeri și gesturi. Inutilitatea preambulării lor, anacronismul și — de ce n-am observa-o? — imoralitatea lor, a fost pentru citeva clipe crud luminată. Acest... azil al indolenților, această tagmă în care mișună bișnițarii și infractorii de drept comun, surdă și orbă la adevărata cultură, insensibilă și fără viitor, a primit pe micul ecran o replică, zic eu, usturătoare. Demolîndu-le mecanismul, dezvăluindu-le penibilele alocuții, filmîndu-le de aproape figura vidă, le-a pus în față o oglindă în stare să-și miște din preistorie (cel puțin pe unii dintre ei).

Coman ȘOVA

NE INDUSTRIALIZĂM FRUMOS ȘI CU SUFLET

UN ORAȘ CARE NAȘTE: PITEȘTIUL

Strada Mare a rămas în linii generale aceeași: îngustă, dreaptă, nesfârșit de lungă. Citeva edificii moderne, semețe, ridicate în ultimii ani pe locul unor foste clădiri modeste, cu fațade baroce sau pridvoare de piatră și... cam atât. Cu toate acestea puterea coeziunii sociale și a tradiției îl îndeamnă pe cetățean să caute și aici la Pitești zonele urbane de maximă aglomerare și, deci, să-și facă târgurile și să-și cheltuiască orele libere tot de-a lungul «provincialei» artere

centrale. Într-un oraș în care 80 la sută din populație locuiește în noile și monumentale clădiri, înălțate dincolo de vechea centură a Piteștiului, Strada Mare rămâne în continuare cel mai puternic punct de atracție. În fiecare după-amiază piteștenii își părăsesc «cartierele-dormitor» și vin de inundă vechiul «corso» al târgușorului de pînă mai deunăzi. O lume veselă, guralivă și gălăgioasă transformă Strada Mare într-un veritabil furnicar omenesc, un torent juvenil, în mijlocul căruia a pierit, înghițită, molcom, silențioasă și patriarhală promenadă provincială.

În același timp, chiar și aici în centru, la numai câteva zeci de pași de forfota de pe «corso», pe străduțele laterale, vizitatorul poate descoperi și astăzi liniștea ireală atât de proprie târgului provincial. Pretutindeni, căsuțe cochete de gospodari semirurali, inconjurate de ogrăzi spațioase și inundate de o vegetație luxuriantă în care spre inserat cîntă cucul, se zbenguie vrăbiile și se răsfață guguștiucii.

...Și totuși ne găsim la Pitești, la începutul acestei veri, într-un oraș-uzină ce se revarsă tumultuos peste vechile lui hotare, și care a cunoscut, într-un timp record, o uluitoare ascensiune și dezvoltare economică. Imaginile pe care vi le-am prezentat la începutul relatării noastre ni s-au părut tocmai de aceea că întruchipează, la rang de simbol, destinul unui oraș în continuă prefacere, al unei istorii grăbite ce-și croiește drum printr-o luptă ireconciliabilă între vechi și nou și prin înfruntarea și osmoza permanentă dintre tradiție și contemporaneitate.

Intrarea Piteștiului în circuitul industrializării socialiste, renașterea spectaculoasă și dezvoltarea lui economică explozivă sînt îndeobște cunoscute cititorilor noștri. Străvechiul «tîrg cu jupanii lui», atestat documentar la începutul veacului al XIV-lea, orașelul devenit în anii postbelici o așezare de gospodari, pensionari și lefegii ai administrației locale, este astăzi pe cale de a ajunge din urmă, prin forță, competitivitate și gama diversificată a produselor realizate, orașe ca Brașovul, Ploieștiul și Timișoara. În 1969, deci la numai patru ani de la începerea lucrărilor de construcții și montaj, reședința județului Argeș a devenit patria autoturismului românesc, puternică cetate a petrochimiei europene și un mare centru al industriilor construcție de mașini, ușoară și alimentară.

Am fost cu toții martorii acestui pas de gigant, al unei istorii făurite conștient prin armele rațiunii, științei și hărniciei. O epopee desfășurată sub ochii noștri, dar în care eroii luptă pentru fecunditate, progres și echitate socială, înlăturînd barierele prejudecăților, înfruntînd inerția, in justiția și toate greutățile inerente oricărui început de drum.

După opt ani, de cînd durează crearea și extinderea imensului briu industrial, populația orașului numără 120 000 de locuitori, un spor de aproape 70 000 de cetățeni în comparație cu 1965. Dintre toți aceștia, 86,3% o formează populația activă, iar în cadrul acesteia producătorii de bunuri materiale, muncitorii, dețin un procent de 80 la sută. Nu e mai puțin adevărat însă că, în același timp, lumea navetiștilor numără peste 35 000 de persoane.

Orașul a devenit o localitate a tinereții explozive. În Pitești sosesc să se statornicească anual peste 4 500 de cetățeni plecați din toate colțurile țării și în imensa lor majoritate băieți și fete sub 20 de ani (o cifră care întrece de patru ori sporul natural al populației). Impresionantă este și cifra tranzațiilor matrimoniale dar din păcate și cea a divorțurilor, un veritabil record național.

La Pitești se cîștigă bine. Inginerii, tehnicienii și muncitorii de înaltă calificare dețin aici un procent mult mai ridicat decît în alte localități industrializate. Vom reține însă și faptul că din fondul general de salarii 200 de milioane sînt lăsate anual pe teșghelele barurilor, restaurantelor și circiurilor de cartier.

Reședința județului Argeș a devenit și loc de popas pentru turiștii străini și specialiștii sosiți de peste hotare. Pe urmele acestora a apărut însă și lumea veroasă a bișnițarilor, profesioniștii amozului și «băieții de viață» ce corectează surprizele hazardului, măsluind cărțile la jocurile de noroc.

Orașul beneficiază de o singură arteră principală pentru traficul rutier, gîtuță de poduri șubrede și bariere de cale ferată. Autovehiculele sosite din București pe autostradă, în circa o oră, străbat localitatea în

45 de minute.

Peisajul urbanistic al capitalei argeșene s-a îmbogățit cu mii de noi apartamente situate în cartiere monumentale. Dar cum rețeaua comercială și transporturile în comun s-au trezit de la o zi la alta sufocate sub avalanșa zecilor de mii de noi cetățeni ai urbei, locuitorii Piteștiului sînt nevoiți să piardă în fiecare zi ore scumpe făcînd coadă în magazine și în stațiile de autobuze.

O situație de fapt care-i îndreptățește, deopotrivă, pe cetățenii municipiului să fie mîndri de victoriile dobîndite dar și să lupte în continuare pentru desăvîrșirea operei începute în numele progresului, civilizației, bunăstării și echității socialiste.

O istorie pasionantă!

Liviu TIMBUS

ORAȘUL PLATFORMEI INDUSTRIALE

În fiecare an platforma industrială a Piteștiului angajează un oraș de salariați. Anul trecut, în Pitești, au intrat în zona industrială aproximativ 24 000 de oameni. În acest cîmp, pe care piteștenii s-au angajat să-l realizeze înainte de termen, totalul forțelor de muncă nou angajată va fi de circa patru-zeci de mii de muncitori. Adică mai mult decît întreaga populație a orașului de acum cîțiva ani. Asta înseamnă noi locuințe, săli de clasă, unități de deservire, cinematografe, biblioteci și cantine, dar și noi obiceiuri, temperamente, tot atîtea moduri de a trăi și a-și organiza viața, puncte de vedere care se întîlnesc și se confruntă într-un firesc proces de cunoaștere și apropiere.

Sosesc anual în Pitești oameni din toate colțurile țării, din Maramureș și Moldova, din Banat sau Oltenia. Unii au deja o calificare: medici, ingineri, strungari, rabotori, cei mai mulți vin însă îndemnați tocmai de dorința de a dobîndi una. În școlile profesionale, de ucenici și licee de specialitate învață la această oră peste 16 000 de elevi, ceea ce reprezintă 40 la sută din totalul muncitorilor care se califică. E mult, e puțin? Avînd în vedere gradul de automatizare a platformei, procentul este fără îndoială scăzut. Calificarea de scurtă durată (adică restul de 60 la sută) nu poate oferi decît abecedarul muncii, insuficient pentru asigurarea ritmurilor pe care și le propun orașul și înzestrarea sa tehnică. Procesul este neîntrerupt și complex. În urmă cu trei-patru ani, din totalul forței de muncă existentă în Pitești numai 40-45 la sută aveau o calificare corespunzătoare. Astăzi, cifra aceasta a crescut la peste 85 la sută. Consecințele se văd în primul rînd, așa cum e firesc, în procentele producției realizate, dar sînt constatabile și pe stradă, în comportamentul tinerilor, în magazine și unitățile alimentației publice, în descreșterea numărului infrațiuionilor, în nomenclatorul bolilor din spitale, în scăderea accidentelor de muncă și, dacă vreți, chiar în statisticile O.J.T.-ului, unde sînt trecute plecările în străinătate și cererile pentru excursiile din țară. Piteștiul este, dar mai ales va fi, un centru muncitoresc autentic. În 1980, din totalul populației ocupate 71 la sută vor fi muncitori. Muncitori ai industriei grele și constructoare de mașini a țării. Media de vîrstă a forței de muncă este de 24 de ani. Adică vîrsta plenitudinii fizice și maturizării conștiințelor. Iar cînd navetiștii vor fi devenit ei înșiși piteșteni, adică locuitori stabili ai orașului, eșalonul de schimb va putea fi asigurat din cei 9 000 de copii care anual împlinesc vîrsta de 16 ani. Ca și din excedentul de forță de muncă feminină existent în prezent și care va putea fi folosit ca urmare a creșterii nivelului tehnic al industriei și a eliminării muncii preponderent fizice.

Oamenii Piteștiului au construit o platformă industrială, iar acum ea, platforma, construiește un nou oraș și oameni care să-l locuiască.

Nicolae CRISTACHE

CU UN VECHI PITEȘTEAN DESPRE ORAȘUL DE AZI

M-am întrebat, firesc, dacă dezvoltarea vertiginoasă a Piteștiului n-a condamnat la o oarecare uitare trecutul său. Dacă nu cumva noile, orgolioase-i dimensiuni n-au pus în umbră modesta siluetă a târgului de odinioară. Am stat de vorbă cu piteșteni get-beget, tineri și vîrstnici, căutînd să aflăm cum a decurs întîlnirea între tradiție și noutate. A fost o ciocnire violentă, care a anihilat-o pînă la dezintegrare pe prima? Sau s-a produs o intimă fuziune a vechilor și noilor valori, întru slava Piteștiului contemporan, a celor care l-au înălțat, îl înalță în ritmuri nemaicunoscute încă? Un profesor de științe sociale, Paul Dicu, de zeci de ani stabilit în oraș, unul din autorii solidei monografii a Piteștiului care probabil nu peste multă vreme va vedea lumina tiparului, a sintetizat cel mai bine situația din acest punct de vedere.

— Pot să afirm că înălțarea noului Pitești nu s-a produs pe «ruinele» celui vechi. Adică nu s-a întîmplat ca în alte locuri, unde clădiri cu reală valoare istorică au fost fără discernămint demolate de constructorii prea grăbiți. Cele cîteva clădiri monumentale ale Piteștiului de odinioară au fost conservate, iar cel mai important monument istoric, biserica domnească Sfîntu Gheorghe, în prezent restaurată, se integrează perfect în peisajul contemporan al urbei. Încît se poate afirma că, din acest punct de vedere, constructorii au lucrat în deplină libertate, fără teamă ca din grabă ori nepricepere, să zicem, să producă zestre urbanistice a Piteștiului pierderi ireparabile.

— Totuși, am impresia că și în cartierele noi ale Piteștiului, la fel ca în multe alte locuri, se resimte citeodată o monotonie a construcțiilor. Ele sînt trănice, cu mai mare grijă finisate ca în alte părți, dar prea seamănă între ele...

— Așa este. Și e păcat că unele elemente arhitectonice specific argeșene n-au fost — poate vor fi în viitor — mai des folosite pentru diversificarea, ritmarea și — ca să zic așa — personalizarea acestor clădiri. Uite, pietrarii din Albești sînt celebri în toată țara. De ce nu sînt ei mai des solicitați, măcar pentru împodobirea fațadelor unor clădiri din plin centrul Piteștiului?

— Ca vechi piteștean, avînd în același timp privilegiul de a trăi prezentul său atât de dinamic, regretați anumite aspecte ale vieții sale din trecut, le-ați vrea reînviat?

— Nu sînt absurd să oftez după liniștea patriarhală a Piteștiului de odinioară — să zicem. După viața sa, mai mult sau mai puțin bucolică. Industrializarea și urbanizarea sa extraordinară implică mișcare, ritm, zgomot chiar. Dar te poate deranja zgomotul unui buldozer care culcă la pămînt o magherniță, pentru a face loc unui supermarket? Da, este mai mult zgomot, mai mult fum, mai multă îngheșuală pe străzi, dar toate acestea, pînă la un punct, sînt atribuțiile vieții moderne și sînt convinși că după o anumită perioadă de vreme se vor atenua. În momentul cînd nou-veniții se vor simți cu adevărat piteșteni. Gîndiți-vă apoi la viața culturală a Piteștiului de azi, la teatru, la ziarele și revistele sale, la școlile sale a căror activitate desfidă orice comparație cu trecutul. Nu, dacă stau și mă gîndesc bine, nu prea am ce regreta. Ar fi vorba poate de o doleanță, adică de o dorință subiectivă, mă grăbesc să precizez.

— Care?

— Să nu uităm, prinși cum sîntem în atîtea treburi importante, chiar foarte importante, amănuntul pregnant care spune citeodată mai mult. Să nu uităm, de pildă, că Piteștiul a fost — păstrînd proporțiile — un foarte activ centru comercial, că stărostia boiangeriilor sale era vestită în toată țara. De ce în amintirea acestui trecut n-am atîrna deasupra unei prăvălii un însemn de breaslă care ar crea nu numai o atmosferă de epocă dar ar constitui și o atracție, un «vad comercial»? Sau bucătăria argeșeană. S-a cam pierdut. Știți dv. cum se preparau la noi puii și berbecii?

— ...

— Nemaipomenit! Exceptînd restaurantul «Cornul vîntătorului» unde se perpetuează cu excelențe rezultate o tradiție culinară argeșeană, în restul orașului nu găsești nimic deosebit. Vin mulți străini, vrei să le oferi ceva «specific» și ce găsești? Mititei, fripturi, ciorbă de perișoare... Să ne aducem apoi aminte de tradiționalele serbări cîmpenești de odinioară, de costumele argeșene, de datini, care măcar la anumite ocazii, chiar rare, merită a fi repute în drepturile lor.

Nu uitați, pe stema județului nostru, alături de însemne ce sugerează industrie, se află și o siluetă de femeie în frumos port argeșean, cu un paner încărcat cu roade pe umăr, și în alt colț, o mîndră acvilă. Semn că toate trebuie să conveștiască armonios întru propășirea acestui pămînt.

Mihai HETCO

NU PANTALONII EVAZAȚI SÎNT DE VINĂ!

67 de tineri au acceptat să răspundă întrebărilor noastre despre modul în care își petrec timpul liber și să-și exprime părerea despre tinerii orașului Pitești. Probleme care — așa cum au remarcat unii dintre interlocutorii noștri — nu pot fi rupte de contextul social-economic ce caracterizează prezentul capitalei argeșene. «Piteștiul este un oraș în curs de dezvoltare, ceea ce face ca foarte mulți tineri să vină să se angajeze în întreprinderile noi construite. Acești tineri sînt veniți din toate mediile, cu tot felul de comportări, unele sănătoase, altele nesănătoase» (C.R., 17 ani, elev, Liceul industrial petrol.)

I-am întrebat pe acești 67 de tineri (elevi de liceu, muncitoare, studenți la Institutul de sîmbinerie, elevi ai școlilor profesionale și ai liceelor industriale) despre calitățile și defectele tinerilor din acest oraș cuprins de febra dezvoltării industriale. Destul de mulți (peste 40) caracterizează comportamentul tinerilor drept nepoliticos, referindu-se, ca la o cauză generatoare de rele, la ținuta vestimentară. «Aș propune o mai mare seriozitate în ceea ce privește plimbările cu unii băieți, nu cu aceia care după îmbrăcăminte se cunosc că nu au gînduri bune», (U.M., elevă, Școala profesională M.I.U.) «Datorită unor calități pe care le au tinerii din orașul Pitești (și anume băieți cu plețe, fete cu minijupuri, băieți cu pantaloni evazați exagerat) se produce așa-zisul vagabondaj». (P.E., elev la aceeași școală.) Cu toată evidentă ei naivitate, reținem declarația deoarece am observat, cel puțin în școlile profesionale, o condamnare fără drept de apel a extravaganțelor vestimentare. Mai la obiect, o elevă de liceu, 18 ani, clasa a XI-a, sintetizează astfel: «Tinerii sînt prea superficiali și prea mult preocupați de viața privită prin prisma distracțiilor și prea puțin prin cea a maturității intelectuale: maturitatea fizică îi preocupă mai mult decît cea intelectuală». (s.n.)

Interesant de remarcat este că, atunci cînd tinerii nu mai fac parte dintr-un microgrup bine definit, cum este cazul elevilor, au de înfruntat probleme mai dificile, așa cum se întîmplă cu muncitoarele de la întreprinderea «Textila»: «Poate de asta sînt așa retrasă din viața tinerească, pentru că oriunde întîlnesc băieți care se poartă grosolan și urît; lor le plac fetele extravagante, «ultramoderne»». (L.E., 20 de ani, primitiv-distribuitoare.) «În cea mai mare parte băieții din zilele noastre sînt foarte mîndri de ei înșiși, fără să țină cont că această mîndrie e doar o prostie la ei». (S.A., 25 ani, laborantă.)

Ar fi greșit să credem că doar băieții sînt supuși unui tir atât de aspru de opinii critice. Deși, dacă avem în vedere că acesta se bazează într-o măsură pe fapte, nu putem decît să-i invităm pe ei și pe factorii răspunzători la mai multă autoanaliză. Buna creștere, atitudinea civilizată par să fie

puncte dureroase, care preocupă pe foarte mulți dintre tinerii care au răspuns întrebărilor noastre. Unii sînt aspri și cu fetele. «În orașul Pitești găsești niște fete care se poartă destul de urît în societate, unele vorbesc chiar urît, fumează și beau alături de băieți, asemeni lor». (B.T., 17 ani, Școala profesională M.I.U.). «Despre tinerii din orașul Pitești pot să vă spun că sînt mai puțin politicoși unii, alții mai mult politicoși, asta depinde de fata cu care stau de vorbă. Dacă ea le dă ocazia e și normal să se poarte așa». (M.I., elev, Școala profesională M.I.U.) «Fetele sînt o problemă. Trebuie enorm de multă muncă pentru a fi formate, pentru a fi învățate cum să fie ele însele. Cînd o fată nu-și face complexe, dar nici nu se infumurează, cînd o fată are personalitate, totul se rezolvă de la sine». (A.A., 18 ani, elevă.)

N-am vrea să credeți că despre tinerii din Pitești s-au emis numai păreri critice — ar fi nedrept pentru marea lor majoritate, pentru cei care nu pot fi văzuți în fiecare zi bătînd Strada Mare sau stînd prin cafenele, pentru bunul, sfîntul, motiv că n-au timp de așa ceva. Mulți dintre tinerii chestionați au dat răspunsuri fără echivoc în acest sens și anume că băieții piteșteni sînt

toare.) «Am dori să fie mai multe cinematografe, cluburi muncitorești (s.n.) ale întreprinderilor unde lucrăm, săli de sport și dans». (L.E., 20 ani, primitor-distribuitoare.) «Ar fi necesar să fie mai multe săli de cinematograf, parcuri pentru copii, mai multe cluburi pentru tineret». (S.A., 25 ani, laborantă.) O parte din studenții Institutului de subingineri, aflați la acea oră în plină sesiune de examene, reclamă mai multe biblioteci. («La bibliotecile orașului nu sînt destule cărți tehnice de specialitate; ar trebui pentru studenți o bibliotecă mai mare, mai bine dotată; biblioteca din Pitești să dispună de mai multe exemplare de cărți tehnice, de profil: construcții mașini, matematici, desen tehnic și geometrie descriptivă, astfel ca să se poată și imprumuta nu numai studii la sală.»)

«Tinerii din orașul nostru sînt entuziaști, iubesc sportul și cultura (lucru cert). Ar dori mai multe acțiuni pe această linie care să le mobilizeze interesul» (s.n.) conchide C.M., elevă, 18 ani, Liceul «Zinca Golescu».

Deci să nu ne mirăm atunci că unii tineri preferă Strada Mare, că li se pare că sînt prea puține cinematografe, că Tehnic-Clubul are intrarea prea scumpă sau că activitățile de la Casa de cultură a sindicatelor nu sînt

Dar de ce în cartierul «Trivale» (30 000 locuitori) există doar un singur centru comercial? De ce piinea nu este bună? Interlocutorii Gabi Ștefănescu, director la T.A.P.L., și Octavian Capanu, director la O.C.L., cred că industrializarea a fost gîndită inițial doar tehnic. Doar producție. Și asta nu e bine, iar efectele se văd. Lumea stă la cozi, ori nu găsește marfa căutată. Mășline, de pildă. Se găsește, de regulă, carne de porc cu slănină de 6 cm. Lipsesc gemurile, compoturile, dulcețurile, vinul de masă. Să nu fim însă nedrepti: cozi mai sînt și din alt motiv. «Omul nostru a rămas încă provincial, iar tendința provincialului este apropierea de centru. Nu se simte bine la periferie. În centru se plimbă, în centru-și face cumpărăturile și tot acolo iese seara la local».

În Pitești se vînd doar 20 000 litri lapte prin rețeaua comercială de la stat. De ce? Lumea continuă să aibă încredere în particular, în vaca lui cea crescută în bătătură. Dar, îmi spune Octavian Capanu, s-au ivit șmecherii. «Îi iau de la noi, îi pun apă, și-l vînd ca fiind de la țară». Atenție deci, locuitorii! Nu numai Dobrin dribleză...

În cabina revizorului de ace Gheorghe B. Nicolae. «Lucrez aici de 23 de ani, merg pe 24». «Aici» înseamnă o încăpăre unde încap un scaun, o masă de lemn, un panou de schimbarea acelor, obișnuitul telefon de cale ferată și o căldare cu apă avînd deasupra un capac de lemn. În pragul ușii apare o femeie: se discută nițel în șoaptă, Gheorghe B. Nicolae iese afară cu un ciocan, revine și ne explică:

— E o persoană de la mine din sat: i s-a desfăcut un pantof. Am ajutat-o. Ajunge ea cumva acasă: e tare descurcăreț.

Înainte, din cabină putea privi mult dealurile din față: treceau doar un tren de călători și 6-7 de marfă. Azi vederea îi este complet blocată de cele 7 trenuri de călători și cele 50 de marfă. «Pleacă, tovarășe, lumea azi, să vadă țara asta minunată. Pleacă și cei mici, și țărani, și învățați, și ofițeri. Unde se duc, nu știu. Cred că o parte la școli. Care au mîntea mai bună ajung la liceuri. După ce termină ajută și ei orașul ăsta care e frumos și harnic. Dar mai sînt și lucruri rele. În ultimul timp s-a ivit o boală grea: se dau bani la doctori. Ai bani, ești în față, n-ai, pățești ce-am pățit eu. Uitați-vă, port brîu».

Șeful Inspectoratului sanitar, doctor Constantin Petrescu, spune categoric și liniștitor: «Nu, o patologie legată de noua dezvoltare a orașului nu există. Mai sînt accidente de muncă legate de nerespectarea normelor de protecția muncii, sau de neglijențe pur și simplu. Sporirea atribuțiilor medicinei preventive face și pe viitor ca această afirmație optimistă să-și păstreze valabilitatea. Privită în ansamblu, populația orașului este sănătoasă și aptă de muncă».

— De ce în ansamblu?
— Apa, de pildă, este bună, dar insuficientă. Industrializarea a redus volumul destinat consumului individual.
— Dar viața culturală cum este?
— Nu știu. Noi, doctorii, plecăm cu mașinile prin împrejurimi în timpul liber.

La Pitești vremea se respectă. Plouă cînd nu te aștepti. Plouă. Și se face și noapte. La Pitești noaptea vine odată cu... seara. Oamenii sînt obișniți și se culcă pe la zece seara. Începe deci noaptea orașului. O noapte în care vedem doi bătrîni și-i urmărim plini de respectul datorat vîrstei. El are în mîna un buchet de flori. Ea se uită la vitrine. Îi zîmbesc de acolo, depărtat și tehnic, fete în minijupe sau alte lucruri care precis îi vor scăpa. E ceva ciudat. Nu numai pentru că florile, purtate la spate cu bună-cuviință, provoacă o mare tristețe. Nu! Ci pentru că ei vor să scape de tineri. Tinerii umplu orașul, îi dau forță și curaj pînă aproape de zece seara cînd se culcă. Doar după ora 22 orașul rămîne al bătrînilor.

În 1932 în Pitești erau 30 000 locuitori și se confecționau pe plan local 100 de pălării. Astăzi, la circa 120 000 locuitori, se confecționează 110. Creșterea — de zece pălării —

desigur nu este semnificativă dar poate fi explicată.

— Doar tovarășii intelectuali și cei care au mai rămas prin birouri poartă pălării. Munca lor e mai fină, se pretează la purtatul acestui obiect.

Marin Chirțoiu și Constantin Ungureanu, responsabilii singurului atelier de pălării din oraș, ne mai spun că tineretului muncind pe mașini, macarale, pe «ici-colo», s-a obișnuit să umble descoperit. «E un tineret și muncit și muncitor».

Grădina de vară a orașului. Copaci, fețe de mese încă albe. Priviri cinstite. De la o masă o voce relativ prietenoasă: «Dacă eu mă ridic, tu cazii». Dar nu s-a ridicat. Pe ring, perechi de dansatori. Una dintre ele se mișcă atît de tandru încît ai crede că-și perfectează nunta. Ospătarii nu primesc bacșiș (fără glumă). Cînd pe podium apare solista, în inimii coboară nostalgia iar în urechi zgomotul: Palabras d'amor, afirmă ea — dibuind o melodie cunoscută. Convenția e acceptată de toată lumea aici, dar la hotelul «Muntenia» e luată în serios. Mai multe fete dulci dovedesc o prietenie puțin cam exagerată față de specialiștii străini care lucrează în oraș. Unele vorbesc o italiană ce ne amintește de Boccaccio (din povestirile lui). Așa că nu degeaba, revenind, solista de la grădina de vară are motiv să cînte: «Fetele dulci ca în Pitești în tot județul nu găsești».

Sigur, sufletul orașului nu se poate schimba automat. Poate nici nu-i de dorit. Totuși se luptă mult pentru curățenia sa morală și efectele sînt vizibile. Cineva îmi spunea: «Ia noi se reeducă și cei buni».

Această afirmație caracterizează, cred, plină de culoare și esențial, noua viață sufletescă a orașului Pitești.

Eugen SECELEANU

DIALOG PE MARGINEA UNUI DOSAR CU CERERI ȘI SESIZĂRI

Zi agitată, adică zi normală de lucru la Consiliul popular al Municipiului Pitești. Pe coridoare, tot felul de solicitanți. Audiențe. Prind un moment liber și răsfoiesc un voluminos dosar cu cereri și sesizări din partea cetățenilor, unele, multe dintre ele, avizate favorabil. Îmi propun să întocmesc ad-hoc un clasament al acestor cereri, din punct de vedere al frecvenței lor, și am impresia că marea, zdrobitoarea lor majoritate ridică probleme legate de locuințe. Lucrul îmi este confirmat de tovarășul Virgil Nicolaescu, șeful serviciului administrației locale.

— Este rezultatul firesc al creșterii vertiginose a populației. Să nu uităm, în puțini ani Piteștiul și-a dublat numărul locuitorilor. Desigur, construcțiile de locuințe se continuă la noi într-un ritm înalt — citeva mii de apartamente sînt predate anual «la cheie» — dar cereri, pretenții, în multe cazuri justificate, mai sînt. Să nu uităm că marea majoritate a solicitanților sînt tineri care vor să-și întemeieze o familie.

— Fiindcă veni vorba de tineri — și nu se poate să nu vină cît mai des vorba de dinșii, avînd în vedere că dacă Piteștiul înseamnă ceva astăzi, aceasta se datorește brațelor lor care i-au înălțat industria și l-au proiectat pe verticală — în ce fel aceștia influențează viața urbei?

— Se înregistrează la Pitești în ultimii ani o creștere vertiginosă a numărului căsătoriilor și — consecință firească — a natalității. Cred că din acest punct de ve-

«capabili, muncitori, cu preocupări intelectuale, frecventează cursuri de pregătire. Fete frumoase, dar nu prea prietenoase». (Tînăr student al Institutului de subingineri.) «Băieții sînt foarte politicoși, sociabili». (A.V., student la același institut.)

Timpul liber pe care tinerii piteșteni ne-au declarat că îl au la dispoziție variază destul de mult ca durată: de la 1-2 la 4-5, chiar 8 ore pe zi. Și — «timpul nu se împarte în timp ocupat și timp liber. Depinde doar cum știm să folosim timpul de care dispunem». (D.M.A., elevă, 18 ani.) În marea majoritate a cazurilor tinerii care au răspuns chestionarelor noastre și-au mărturisit preferința pentru lectură, plimbări, filme, seri în fața televizorului, sport. Din 67 de tineri, 36 au declarat că mijloacele de recreare și de instruire ce li se oferă în Pitești sînt suficiente, 26 au făcut propuneri de îmbogățire a acestor mijloace. Semnificativ ni se pare faptul că toți elevii Școlii profesionale M.I.U. ne-au declarat că sînt absolut satisfăcuți de felul în care-și pot petrece orele de odihnă. Secretul mulțumirii unanim manifestate este preocuparea atentă, caldă, responsabilă a Comitetului U.T.C. și a profesorilor școlii pentru felul cum își petrec cei 1 000 de elevi timpul liber, numărul mare de manifestări atrăgătoare care se organizează chiar în școală.

Dar cum nu toți sînt, din păcate, în aceeași situație, mulți dintre ei propun soluții, dorind în special o mai mare preocupare a instituțiilor față de problemele educative, morale și culturale specifice, dorind sfaturi practice. De pildă: «La Casa de cultură a sindicatelor să se prezinte cite un material pe tema: Sînt pregătit (ă) pentru viață? Ce prieten (ă) îmi aleg? Știu să mă port bine în societatea noastră socialistă? La librării cred că trebuie să apară mai multe cărți pentru tineret, literatură suplimentară sau culegeri de matematici». (S.A., 20 ani, fila-

suficient de interesante. Nu, tinerii din orașul Pitești sînt dornici să se instruiască și să muncească și nu e întotdeauna vina lor dacă nu sînt atrași ca să folosească la maximum baza materială existentă în oraș, dacă nu li se stimulează încrederea, entuziasmul și elanul în acțiuni constructive. Mulți propun chiar să amenajeze prin muncă patriotică terenuri de sport sau ștranduri. Deci, nu pantalonii evazați sînt de vină și nici Strada Mare!

Della ȘTEFAN și Rodica POP

LA NOI SE REEDUCĂ ȘI CEI BUNI

În cadrul acestui material care-și propune să surprindă din cît mai multe puncte de vedere viața orașului Pitești, am primit misiunea să găsim lucruri de culoare. Dar culoare înseamnă în primul rînd suflet. Care este sufletul piteșteanului? Cît a fost el invadat de uluitoarea dezvoltare industrială?

1966. 15 centre de răcoritoare, 9 gogoșerii, 6 cofetării, o cantină restaurant, nici o unitate «Gospodina». Plan de desfacere: 96 milioane lei. În 1973: 54 centre de răcoritoare, 14 cofetării, 10 cantine restaurant, 4 unități «Gospodina». Plan de desfacere: 200 de milioane lei. Lucruri bune, firește.

dere ne situăm pe unul din primele locuri pe țară. (12,9 la mia de locuitori — căsătorii în anul trecut, 21,3 la mia de locuitori — natalitate. Sporul natural al populației a fost în același an de 15,02.) A crescut însă, în același interval de timp, și încă într-un mod destul de îngrijorător, și numărul divorțurilor.

— Explicația?

— Graba, lipsa de maturitate în luarea unei hotărâri de-o asemenea importanță. Tinerii sînt, firesc, dornici să întemeieze un cămin, dar am întîlnit destule cazuri cînd El sau Ea nici nu-și cunoșteau prea bine numele. Fără să-și consulte părinții din cine știe ce colț al țării și, în general, fără să se gîndească prea mult, se căsătoresc și gata! Apoi, după cîtva timp, încep discuțiile, certurile care în destule cazuri se soldează cu despărțirea, cu divorțul. Să adaug, spre deplină obiectivitate, că neînțelegerile pornesc cîteodată din lipsa unei locuințe convenabile, că graba de a se căsători a unor tineri nu este străină de disproporția dintre numărul bărbaților și cel al femeilor. În Pitești, la ora actuală, există mult mai mulți bărbați decît femei.

— Observ că pe locurile imediat următoare se plasează problemele legate de creșterea și educarea copiilor și de transportul în comun.

— Așa este. Mulți cetățeni semnalează necesitatea sporirii numărului de creșe și grădinițe. Cu satisfacție vă pot spune că în prezent se află în construcție patru noi creșe, că se încearcă totul pentru identificarea unor spații disponibile în perimetrul central al orașului, care să fie afectate tinerilor nou veniți, și care pe moment locuiesc în condiții mai dificile, precum și grădinițelor, creșelor. Asta pînă în momentul cînd vom putea să înălțăm clădiri noi, adecvate unor asemenea scopuri.

— Dar transporturile? (N.A. Am sub privire mai multe scrisori ale unor cetățeni din Trivale, cartier nou, care reclamă îmbunătățirea urgentă a frecvenței autobuzelor.)

— În urmă cu șase ani circulau în Pitești 60 de autobuze. În prezent sînt circa 250. Cu toate acestea, în orele de vîrf se pierd destule minute cu așteptatul în stație. Problema este mai complexă, nu uitați numărul uriaș al navetiștilor — circa 35 000, insuficiența căilor de acces din și spre Pitești. Podul de peste Argeș reclamă o modernizare rapidă. Nu sînt eu cel mai competent s-o spun, dar afirm că situația va cunoaște o ameliorare. Prima măsură: parcul de autobuze va ajunge la sfîrșitul anului la circa 300 unități.

— Din tot ce mi-ați spus rezultă că în scurtă vreme, grație unor măsuri energice, unele în curs, problemele cu care piteșteanul se confruntă cel mai des și, în destule cazuri într-un mod dramatic, sînt pe cale de a se rezolva.

— Nu sînt optimist de profesie. Dar așa este. Piteștiul, la un moment dat «sufocat» de cursa frenetică în care a fost antrenat, începe să-și regăsească suflul. Contribuie la aceasta, și nu în ultimă instanță, și Timpul, care omogenizează și disciplinează oamenii, învățîndu-i să trăiască împreună și să devină adevărați piteșteni, îndrăgostiți de urbea care i-a adoptat.

Mihai HETCO

NOTĂ BUNĂ PENTRU VIAȚA ȘCOLARĂ A ORAȘULUI PITEȘTI

O populație de aproape 30 000 de preșcolari, școlari și studenți; circa 1 400 cadre didactice; patru licee teoretice, două speciale; un institut pedagogic și unul de subingineri; nouă grupuri școlare și școli profesionale; două internate date în folosință în ultima lună; cămine pe lingă aproape toate școlile (dar circa 50 la sută din cereurile tinerilor veniți din alte localități rămîn nesatisfăcute, ceea ce echivalează fie cu naveta de cursă lungă, fie cu resemnarea

Document istoric: 1882 — prima promoție a «Școlii de Messerii» din Pitești.

în fața jecmănelii «gazdelor», care închiriaza, subînchiriaza, fără contract, și acumulează).

Am umblat Piteștiul din școală în școală. Am trecut prin cămine, prin emoționante expoziții școlare, prin cantine și ateliere de producție. Am avut bucurii și dezamăgiri. Chiar și surprize. Cea dintîi: organigrama microîntreprinderii industriale «Tehnoproduct». O organigramă așa cum știm cu toții că arată, numai că în căsuțele ei erau trecute numele elevelor unui liceu teoretic. Directorul («inimioasă și harnică față directorul nostru, Elena Cojocaru din anul II B!»), consiliul oamenilor muncii, inginerul șef, contabilul șef, membrii serviciilor plan, organizare și desfacere, ai C.T.C.-ului și așa mai departe — fete de la Liceul «Zinca Goleșcu», școală mare, cu 1 300 de eleve, școală care și-a sărbătorit acum doi ani semicentenarul. Cele șapte secții productive, în care se desfășoară activități diverse — de la lucrul la micromotoare la operații de repansare, experiențe de chimie și studiul stenodactilografiei — au realizat pînă la jumătatea lunii mai un venit de peste 52 000 lei și au îmbogățit din acest fond laboratoarele și atelierele școlii.

La școala profesională de ucenici a Ministerului Industriei Ușoare, o altă surpriză: practica în uzină organizată în două schimburi, elevii intră și ies din schimb odată cu muncitorii. «Pentru acomodarea mai ușoară, mai rapidă, pentru încadrarea în ritmul de producție», ne spune directorul școlii, Filip Stănescu. Școala M.I.U. are orgoliul celei mai vechi instituții de învățămînt profesional din județ, clădită pe locul unde a ființat «Școala de Messerii» care dădea prima promoție de absolvenți în 1882. Directorul Stănescu a venit aici ca elev în anul 1932, maiștrii-instructori Dumitru Cruceană și Toma Milandru, în 1934 și 1936. «Nu e zi aproape — îmi spune Toma Milandru — să nu fim vizitați de foști absolvenți». O școală cu veche tradiție, mîndră de tradiția ei, în care am auzit o expresie care mi-a rămas, pîrîndu-mi-se a sintetiza spiritul în care se lucrează aici: «a-i îndrăgosti pe copiii de meserie». Și — contrastele pot fi zăpăcitoare — tot aici am aflat că din programa de învățămînt a școlilor profesionale M.I.U. s-a scos — experimental — limba română. După opt clase pe care copiii le fac, uneori, cum-necum. «Ne e și rușine — îmi spune Silvia Stoica, îndrumătoare U.T.C. pe școală, titulară în anii trecuți a unei catedre de limbă și literatură română. Avem elevi care nu știu să facă măcar o cerere». Tristă experiență. Organizația U.T.C. și corpul didactic încearcă să suplinească golurile prin manifestări cultural-educative, seri literare, simpozioane, conferințe. Le urăm succes, din plin!

Explozia școlară piteșteană urmează — ar trebui chiar să devanseze — dinamica dezvoltării economice. Cu succese, dar și cu neîmpliniri, cu greutate inerente unei dezvoltări accelerate.

Delia ȘTEFAN

SĂ ARĂTĂM PITEȘTIUL, PITEȘTENILOR!

Aceasta este ideea lui Ion Butnicu, tehnician electromecanic la Întreprinderea de motoare electrice, cineamator în timpul

său liber. Și trebuie să recunoșcă că urmîrind filmulețele realizate de el și de cei de la Cineclubul Palatului Culturii, am avut, în cîteva ore, o imagine cit se poate de personală a orașului argeșean.

Un reflector, realizat prin cîteva întreprinderi industriale, surprinde aspecte inedite și, din păcate, puțin agreabile: șuete în secții, pe băncile din incinta fabricilor, printre mașini, tineri ucenici învățîndu-se în jurul unei mături, utilaje utitate în ploaie, neglijențe, chiul. Această dulce poftă de taifas — oricînd și oricum — nu explică oare o parte din rămînerile în urmă la îndeplinirea planului? Nu e deci de mirare că, prezentat în cadrul plenarei Consiliului sindical județean, filmul s-a bucurat de un deosebit interes, urmînd a fi dezbătut în mijlocul colectivelor care au servit drept decor.

«Prin film poți capta gîndurile oamenilor, pentru a-i face receptivi la activitatea politică, de exemplu. De asta suferă și fabrica și județul! Că nu se duce o activitate cultural-politică intensă, prin mijloace variate, pentru a capta interesul auditoriului!» — își trage spuza pe turta pasiunii sale Ion Butnicu. Și nu ne putem opri totuși să remarcăm că are dreptate. Mai ales cînd argumentele capătă privirea perspectivei. Pentru că, într-adevăr, nu putem ignora că «puterea de penetrație a mijloacelor audio-vizuale în rîndul celor mai diverse categorii de cetățeni, în special tinerii, este deosebit de puternică» — ne mărturisește ing. prof. Dumitru Codăuș.

Am citat la început acel film reflector simplu și direct. Un film ai cărui actori sînt oamenii din uzine, oferindu-le posibilitatea astfel de a se cunoaște mai bine. Nu sîntem departe de filmul care să descrie «idila dintre un muncitor și o țesătoare»,

film care nu s-a făcut pînă astăzi la noi, dar pe care tinerii îl reclamă. Iată deci o minunată posibilitate de a împlini această pasiune artistică cu necesitatea socială.

Pentru că cineamatorii citați mai sus și încă vreo doi-trei lucrează de cîteva ani pentru a realiza filme. Pelicule avînd farmecul, sinceritatea și stîngăcia începutului. Încercări de a metaforiza poetic (*Glăsură amintirii*), sau satiric (*Eficiența onoratei comisii*), încercări de monografii etnografice, care surprind însă dinamica satului zilelor noastre (*Nuntă pe valea Bratiei*). Ei bine, acești oameni care au muncit neobosit să se autodoteze, din nimic aproape, care nu-și pot permite să piardă un centimetru de peliculă, tot ei s-au gîndit că prin pasiunea lor pot fi utili celorlalți, societății. Cînd au fost la Timișoara și au prins în diapozitive celebrele parcuri bănățene, au făcut-o pentru a vedea «și grădinarii din Pitești că se poate face ceva frumos fără prea multe condiții» (Ion Butnicu). Au făcut diapozitive pentru a fi proiectate la sălile de cinematograf — inițial receptată cu răceală însă de rețeaua de difuzare. S-au mai gîndit la o proiectie, vara în oraș, în aer liber «ca seara, cînd se plimbă atîta lume pe stradă, oamenii să se poată urmări așa cum arată ei, și în bune și în rele». «Ce ziceți, nu ar fi interesant pentru viața orașului?» — se întrebă Dumitru Codăuș.

Într-adevăr nu ar fi interesant? Ce au de zis forurile de resort, mai ales că acești «microbiști» au prea puține pretenții. De fapt, una singură: aceea de a munci cu pasiune și devotament pentru a găsi calea cea mai bună, spre binele lor și al altora. Pentru că nu trebuie să ignorăm că și piteștenilor le place filmul.

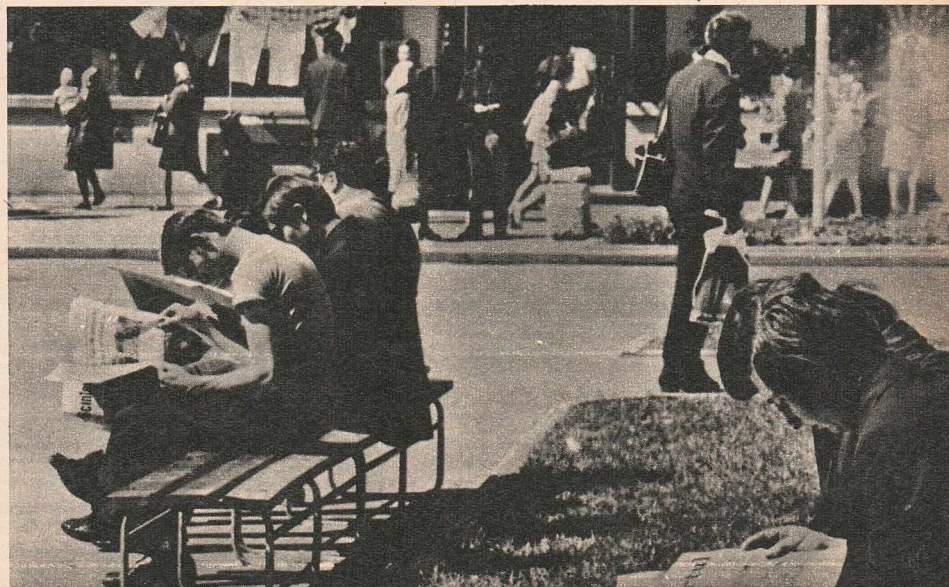
Rodica POP

VIITORUL, O PROBLEMĂ A PREZENTULUI

Piteștiul — un oraș care naște. Un episod din marea epopee a civilizației contemporane, înfăptuită prin osîrdia și înaltul patriotism al națiunii noastre, prin marea putere a comunistilor de a transforma în fapte vocația unui întreg popor, prin ridicarea la scara realității a celor mai nobile virtuți ale socialismului. Viitorul, o problemă a prezentului, pe al cărui trunchi se conturează încă de pe acum largile volute ale cincinalului. Numeroasele cifre anticipative, care prefigurează încă de pe acum imaginea orașului uzină, constituie, deopotrivă, înaripări romantice îmbinate cu simțul preciziei și al rigorii matematice. Piteștiul anului 1975 va produce de 3-4 ori mai mult ca în 1970. Dar cuvîntul decisiv revine hărniciei și destoiniciei, și în primul rînd celei mai de preț investiții: inteligența. Sporul producției globale, au anunțat chimiștii, con-

structorii de mașini și reprezentanții celorlalte ramuri industriale, va fi obținut într-un procent de 75 la sută pe seama creșterii productivității muncii. Se vor depune de asemenea eforturi deosebite pentru reducerea sensibilă a decalajului existent între dezvoltarea economică a orașului și slaba lui dotare social-edilitară.

Dar drumul spre glorie nu e presărat cu roze și oamenii acestor locuri o știu prea bine chiar dacă acești oameni și-au propus să lucreze și să trăiască într-un «județ al cinstei, onoarei, hărniciei și demnității socialiste». În Argeș, ca pretutindeni, ziua de mîine se înfăptuiește printr-o permanentă și incisivă înfruntare dintre adevăr și minciună, dreptate și injustiție, în numele progresului și într-o adevărată totală pentru procesul dinamic al viitorului, condus de partid.

Vara anului 1948 se anunța puțin prielnică vacanțelor. Cel puțin așa părea după cum începuse luna iunie: potop de ploii grele, torențiale. În București circulația unor tramvaie fusesse oprită, iar la mahalale se mergea cu pantalonii suflecați și cu pantofii în mină. Joi, în a zecea zi a lunii, norii începuseră să se retragă. Pe Calea Victoriei fordurile lunecau printre trăsuri, eleganții timpului salutându-se cu canotiere tip «Maurice Chevalier». Lipsicanii se animase, iar negustorii — între două strigăte — ridicau îngrijorati ochii spre megafoanele instalate de asociația lor, din pîlniile cărora se putea auzi în orice clipă: «Atenție! Controlul economic!» Înființat cu un an în urmă, corpul de controlori economici nu dădea bătaie de cap numai micilor negustori de pe ulița comercială a Capitalei. Răspîndiți în toate întreprinderile particulare din țară, controlorii aceștia inventariu bunurile și supravegheau gestiunile. Se bănuia, desigur, că lucrurile nu se vor opri aici...

Dar în acea zi de joi, temerile — câte vor fi existat — păreau să se domolească. Se anunța o zi liniștită și se spera că următoarea va fi o zi cu adevărat frumoasă. Vinzătorii de ziare strigau știrile: «Anchetă la fabrica HERDAN!»; «De ce se scumpește vinul?»; «Vineri, 11 iunie, cursurile școlilor sînt suspendate!»; «Moldova la Aninoasa — 1 185% peste normă!»... Însă marea știre, știrea-bombă, care să facă ziarul smuls din mîini, acea știre lipsea. E adevărat, se anunța pentru a doua zi, vineri 11 iunie, convocarea Marii Adunări Naționale, pentru orele 10 dimineața. Puțini însă bănuiau pe atunci că de acolo avea să izbucnească acea senzațională, așteptată comunicare...

Nu se știa, desigur, că o echipă de tipografi, cu experiența muncii în ilegalitate, lucra de o lună de zile într-o tipografie tipărend anumite instrucțiuni și imputerniciri «în alb», purtînd mențiunea **strict secret**; familiile acestor oameni credeau că ei se află la studii, în străinătate. În sfîrșit, nici cadrele de bază ale activului de partid nu bănuiau că, pentru cei mai mulți dintre ei, noaptea care urma va fi...

...O NOAPTE ALBĂ

De fapt, pentru unii dintre ei fuseseră mai multe nopți albe;

«...înainte cu circa trei-patru zile am fost adunați de către șeful nostru direct care ne-a declarat că munca noastră intră pe o nouă fază, comunicîndu-ne de această dată în mod concret despre ce este vorba: tovarășii pe care-i verificăm noi vor primi mandatul-imputernicire scrisă de a înlocui pe directorii și patronii din întreprinderile ce urmau a fi naționalizate începînd cu ziua și ora «X». Din acea clipă n-am mai avut voie să părăsim sediul comitetului de partid. În acele zile și nopți ni s-a adus hrana acolo, iar organizatorii noștri au avut grijă să cheme medicul instituției, care trecea la intervale printre noi și ne da câte o pastilă, un medicament împotriva somnului, pentru a ne ține treji, să putem lucra și să terminăm de întocmit acele sute de acte...» (1).

«... la ora 7 seara o căruță plină cu tovarășii membri ai organizației, toți cîți eram, ne-a dus la școala din comună. Nu eram pregătiti; cînd a venit căruța nu mi-a dat pas un minut să iau o bucată de pîine în mînă și nici să mai caut un papuc, și uite așa am plecat cu un picior încălțat și cu unul desculț; rîzînd tovarășii de mine, l-am aruncat și pe celălalt. Eram tare agitați toți, aveam de executat o acțiune pe care noi nu o știam...» (2).

«... după intrarea în sala cinematografului «Odeon» din Ploiești, cam pe la ora 21, ni s-a comunicat că avem o ședință de noapte, că nu mai este recomandabil să părăsim sala, și că de tot ce avem nevoie — eventual țigări, gustări — găsim la bufetul organizat la intrare. Eram în sală circa 800 de persoane...» (3).

«... eram activist de partid la sectorul II Negru A — București; în noaptea de 10 iunie am fost chemat de acasă la sector, unde am așteptat împreună cu alți tovarășii pînă la cinci dimineața fără să cunoaștem motivul...» (4).

«... eram șef mecanic la întreprinderea Floreni din Dorna, proprietatea Schaia Pistiner; împreună cu alți tovarășii, am fost scoși

«ÎN ZILELE DE 9 ȘI 10 IUNIE 1948 A AVUT LOC PLENARA COMITETULUI CENTRAL AL PARTIDULUI MUNCITORESC ROMÂN».

(ziarele)

PROPRIETAR IREVERSIBIL: NAȚIUNEA ROMÂNĂ

din producție, îmbarcați într-un camion și duși la Cîmpulung Moldovenesc; am fost conduși într-o sală de cinematograf unde am stat toată noaptea. Nu bănuiam nimic...» (5).

«... ajuși la partid, după ce trecusem și pe la dactilografă, pe care am sculat-o din somn, cam speriată de venirea mea la o asemenea oră, n-am mai putut părăsi locul. Acasă la noi a intervenit o adevărată panică deoarece nu ne-am mai întors decît a doua zi seara. În fond, în noaptea aceea noi nu știam încă de naționalizare. Se vorbise că se vor lua fabricile de la patroni, dar nimeni nu știa cum; îmi amintesc că se zvonea că ar fi vorba să se cumpere aceste fabrici, și chiar se făceau chete pentru a răscumpăra fabricile de la patroni, pentru a le da muncitorilor. Cîțiva «avangardiști» d-ăștia, bine intenționați, și-au dat seama abia după 11 iunie 1948 cum patronul unei fabrici de butoaie — care le cerea cam două milioane lei stabilizați! — era să-i înșele, căci probabil el presimțea naționalizarea...» (6).

«... am ajuns în gara Vlădeni, unde n-am găsit calul promis, și atunci am plecat pe jos la Șipote, distanță de 17 kilometri. Drum desfundat, mai mult am fugit pe marginea lui, am ajuns la Șipote și, imediat, din fugă, am luat pe secretarul comitetului comunal de partid, Nicu Cojocaru, pe președintele sindicatului, cîțiva salariați agricoli, și împreună am plecat la gara Vlădeni, peste cîmp; tot într-o fugă am ajuns în gară odată cu trenul, am scos bilet de la conductor, nu mai era timp... La partid am ajuns la timp. Sala era plină, nu se mai găsea nici un loc; se adusesse de la secția administrativă multă pîine și salam. Normal, mulți se întrebau pentru ce au fost chemați; noaptea neliniștea a crescut și se aștepta ora comunicării...» (7).

ASCULTATI COMUNICATUL RADIO!

«... s-a trecut la un apel general cu care ocazie s-au constituit formațiile de naționalizare a fiecărei întreprinderi, în componența: secretar de partid, director de naționalizare, președintele comitetului sindical. Prima acțiune era aducerea unui aparat de radio în biroul unde ne instalăm noi, pentru a asculta împreună cu muncitorii comunicatul ce avea să se dea în jurul orei 12...» (3).

«... înarmat cu toate datele și cu un sigiliu, m-am prezentat în dimineața zilei de 11 iunie la sediul societății FICHET, care se afla în blocul Singer; am mers la președintele consiliului de administrație — un anume Ur-

lăteanu — și i-am comunicat că trebuie să sigilez toate punctele cheie. Întrebîndu-mă care e motivul, i-am răspuns că e un control de fond și că desigilarea se va face tot în cursul acelei zile. Unul dintre membrii consiliului, cam mucalit, pe nume Economu, s-a exprimat cam așa: «Eu fac prinsoare, domnule Petrescu, pe două nabe de bere, că sigiliile nu se vor mai ridica!» I-am răspuns: «Să faci bine să pregătești banii, că pariul e ca și pierdut!» Sigilînd apoi sediul am mers la fabrică unde am stat pînă la ora 14, cînd...» (8).

«...La acea oră, vocea gravă a crainicului anunța: «PRESEDINȚIA CONSILIULUI DE MINIȘTRI COMUNICĂ: ASTĂZI, 11 IUNIE 1948, A AVUT LOC ÎNTRE ORELE 10,30 ȘI 11 O ȘEDINȚĂ A CONSILIULUI DE MINIȘTRI. ÎN NUMELE PARTIDULUI...»

«... eu, pe atunci învățător, am făcut parte din echipa care la 11 iunie 1948 a... preluat de la reprezentanții capitaliștilor Uzinele de fier și Domeniile Reșița. În afară de mine, din echipă au mai făcut parte tovarășii Carol Lonțear și Ion Retezan, muncitori în această uzină. Pe actul de preluare se găsesc semnăturile noastre» (9).

«... la ora fixată am intrat în biroul fabricantului, împreună cu secretarul de partid, tov. Burlacu, și cu tăbăcarul Sava Melencovic, numit director. Venise și un fotograf al ziarului «Viața sindicală», iar afară se încinsese o horă mare, oamenii erau veseli și jucau...» (10).

«... am participat la naționalizarea fabricii de zahăr DANUBIANA din Roman, cea mai importantă unitate de acest fel din țară pe atunci. Au fost și opuneri: sigilîndu-se casele de bani, un contabil a încercat să dozească sume însemnate. La magaziele de zahăr oamenii patronului au încercat să sustragă sacii cu materia finită, în timp ce alții încărcau sacii cu borhot pentru a lua alte căi. Noi am zădărnicit toate astea...» (11).

«... de la 7 dimineața și pînă la ora 20,30 seara am lucrat la inventarierea bunurilor unei mici fabrici de pîine. Am stat nemîncat în tot acest timp, deși eram într-o brutărie, dar fostul patron era de față iar eu nu puteam părăsi locul, nici nu se făcea să cer ceva de la el...» (13).

«... îmi amintesc că patronul mi s-a adresat mie, eram în fruntea delegației de muncitori: «Măi Bucholtz, de ce nu mi-ai spus ce se va întîmpla?!» I-am răspuns să nu îndrăznească să-mi vorbească — el, care m-a exploa-

tat și m-a lovit cu palmele cînd am luat apărarea cărașului Gheorghe Paiu, în care aruncase cu pietre deoarece fiind obosit nu a mai putut merge la încărcat saci cu grîu...» (14).

«... am fost delegat de către sectorul de partid III Alabastru pentru a prelua de la patron întreprinderea de panificație din Nerva Traian, pentru a nu se stingheri producția de pîine în Capitală. N-a fost ușor, eu fiind de unul singur, iar patronul împreună cu doi nepoți și un cumnat, împotrividu-se cu înverșunare. Pînă la urmă am profitat de un moment de liniște și, conform dispozițiilor, m-am repezit la casa de bani în ușa căreia se aflau cheile, am încuiat-o și am pus cheile în buzunar. N-au mai întrebat decît: «Ce-avem de făcut?!» Într-adevăr, mai aveam ceva de plătit la percepție și salariile muncitorilor pe săptămîna în curs. Le-am spus că din acel moment nu-i mai privește pe dîșii această problemă...» (12).

«... după puțin timp am putut auzi pe comuniști spunînd: «Și acum la treabă, tovarășii! Fabrica-i a noastră, să dovedim ce putem!» (6).

Da, acești oameni trebuiau să dovedească ce pot.

Preluau întreprinderi pe jumătate distruse cu deficite de milioane de lei.

Peste țară trecuse un război, o secetă și o foamete. Rămînea în inimile lor speranța că vor ridica această țară din ruine.

Rămînea în mîinile lor puterea de a o face. În mîinile lor asprite de ani de muncă.

Un epilog, între altele altele: în 1968, cu numai trei zile înainte de împlinirea a două decenii de la naționalizare, la Galați, pe plătoul Smîrdan — altădată un cîmp înconjurat de mlaștini — se obținea prima șarjă de oțel; în 1970, combinatul dădea o producție de aproape opt ori mai mare decît producția de oțel a României în 1938!

Speranța și puterea acelor oameni se vediseră pe deplin întemeiate.

Mihai CREANGĂ

AU COLABORAT:

- 1.—Alexandru Botezatu, București.
- 2.—Eugenia Badiu, comuna Udupu, Teleorman.
- 3.—Gheorghe Mircioiu, comuna Izvoarele, Prahova.
- 4.—Dumitru Ciolponea, București.
- 5.—Sigmund Schapiro, Suceava.
- 6.—Dumitru L. Florescu, Rîmnicu Vîlcea.
- 7.—Cezar Chelaru, București.
- 8.—Nicolae Petrescu, București.
- 9.—Dumitru Tăran, Reșița.
- 10.—Anghel Stan, București.
- 11.—Constantin Mărgineanu, Roman.
- 12.—Ioan Preda, București.
- 13.—Adrian Vasilescu, Craiova.
- 14.—Lupu Bucholtz, Birlad.

TIMPURI CU ADEVĂRAT NOI

În noaptea de 10 spre 11 iunie 1948, Ion Breazu, activist de partid în cadrul sectorului 2 Negru B, actualul sector 4 București, se afla în sala în care secretarul comitetului de partid al sectorului anunța că, a doua zi, urma să fie naționalizate principalele întreprinderi industriale, miniere, bancare, de asigurări și transport din România. Lui, tânărului de 20 de ani, muncitor la uzina «Timpuri noi», fostă «Lemaître», îi revenea sarcina de a face parte din colectivul care trebuia să anunțe și să realizeze în fapt naționalizarea uzinei în care lucra. În dimineața zilei de 11 iunie 1948, alături de Nicolae Sorea (comunist de la înființarea partidului, omul care a dat citire decretului), Dumitru Stanciu, secretarul comitetului de partid al uzinei, Niță Vasile, inspector în direcția economică, Ion Breazu a urcat pe podiumul ridicat în curtea uzinei și s-a aflat alături de noul și emoționatul director al întreprinderii: strungarul Tudor Nicolae.

Astăzi, după un sfert de veac scurs de atunci, prima întrebare pe care i-o adresez lui Ion Breazu, președintele comitetului sindical de la «Timpuri noi», este următoarea: — În ce fel simțiți că uzina în care lucrați e a dumneavoastră?

— În sensul că fiecare dintre noi simțim o mare responsabilitate, nu numai în ceea ce privește folosirea și gospodărirea mijloacelor de producție care ne aparțin, ci și în grija pe care ne-o purtăm, ca muncind mai bine, să trăim mai bine. Sintem la fel de atenți să depășim întotdeauna prevederile planului, dar să ne creăm condiții igienice de muncă, să ne asigurăm, din toate punctele de vedere, securitatea muncii.

— Ce înseamnă pentru uzina «Timpuri noi» libertatea responsabilă a muncii și gândirii?

— Faptul că în uzina noastră se înregistrează zilnic inovații, raționalizări, inițiative noi. Toate acestea cred că dovedesc felul în care înțelegem noi responsabilitatea pe care ne-o dă libertatea de a gândi și munci. Nu uitați că tot ceea ce se fabrică la noi este de concepție românească. În 25 de ani n-am cumpărat nici o licență străină, chiar în condițiile în care dintr-o uzină ce executa reparații de locomotive am devenit producători de motoare și de compresoare. De altfel, secretarul general al P.C.R., tovarășul Nicolae Ceaușescu a avut cuvinte de laudă, în acest sens, pentru colectivul nostru.

— Tovarășe Breazu, se manifestă în uzina dumneavoastră conflictul dintre vechi și nou? În ce formă?

— Sigur. Se manifestă. Dar nu sub forma unui conflict între indivizi, între persoane. Este vorba, de fapt, de un conflict între niște moduri de a judeca și de acționa. Poate chiar de a judeca de la o perioadă la alta. Iată și un exemplu. Când în uzina noastră s-a pus problema măririi productivității, măririi tonajului pe o aceeași suprafață a secției de turnătorie, destui — în loc să vadă în noul conveier de turnare un aliat în ușurarea muncii — au văzut în el un inamic. Nu înțelegeau că noul agregat nu vine să le ia piinea de la gură, ci, dimpotrivă, să le-o îndulcească. Să nu credeți că oamenii aceștia erau numai vîrșnici. Erau de toate vîrștele, din toate generațiile. Asadar, un argument în plus că lupta dintre vechi și nou este una între un mod de a gândi și alt mod de a gândi și nu una între anumite generații, vîrste, promoții. Un tânăr poate reprezenta, prin modul cum gîndește, vechiul, de ce nu? Depinde de noi să știm de fiecare dată să slujim noul. Noul de valoare, nu noul de dragul noutății.

— Omul nu se formează decît lingă om. Uzina noastră s-a dovedit și o bună școală de oameni de-a lungul acestor 25 de ani. De la noi s-au ridicat oameni de nădejde, cu simțul răspunderii. Un exemplu ar fi chiar tovarășul

Cornel Nicoda, primul secretar de partid al sectorului 4, fost ucenic, lucrător, muncitor la «Timpuri noi», fiul unui «lemaîtrist».

Dorin TUDORAN

O NU, NU E LEGENDĂ

Se spune ades că de la naționalizare încoace nu sîntem numai producători, ci și proprietari. Unii socotesc, poate, că aceasta nu-i decît o formulă frumoasă, dar să știți că noi, muncitorii, o trăim cu adevărat, o simțim. E un adevăr — nu știu cum să spun că să fiu exact — un adevăr pe care poți pune mîna. Credeți că ne-am fi luat răspunderea să terminăm cincinalul în patru ani și jumătate dacă nu am avea tocmai sentimentul că lucrăm pentru noi?

Uitați-vă, eu am muncit ca ucenic la patron, la Malaxa. Apoi, chiar imediat după naționalizare am venit la «Timpuri noi», fostele Lemaître. Eram muncitor. Vreau să spun că am trăit zilele naționalizării. Era în noi o sete de a munci — pentru noi, pentru poporul al nostru care a luptat pentru naționalizarea întreprinderilor care, după dreptate, îi aparțineau dintotdeauna, pentru că el le făcuse, muncind la patroni — o sete cum nu v-o puteți închipui.

Doamne, ce mai era atunci în sufletul nostru! Pe de o parte nu ne venea să credem că sîntem stăpîni, pe de alta ne bucuram de libertatea care intrase în uzină, și peste toate era ambiția noastră, de muncitori, să facem ca uneltele luate de la patroni să producă mult, cît mai mult!

Tînăr cum eram, ideea reprofilării uzinei devenise pentru mine, așa, un fel de vis al visurilor. Oricum, să treci de la reparația de locomotive la fabricarea de motoare, e ceva. Dar mai ales în condițiile materiale de atunci ale uzinei. Turnătoria era în niște maghernițe și se făceau acolo doar plite din tuci și saboți. Și totuși, muncitorii de la turnătorie au reușit să facă primele blocuri de motor. Mijloacele erau rudimentare însă oamenii știau meserie și vroiau să dovedească tuturor neîncredătorilor că se pot descurca și fără patroni. Se preconiza să fim furnizorul mecanic numărul unu al agriculturii și mulți ani noi am și fost. Am început cu două tipuri de motoare și cu o producție foarte scăzută: întii 5-10, apoi 20-30. Azi ne vine să zîmbim. Pentru că azi asimilăm mereu noi tipuri de motoare; azi exportăm produsele uzinei în aproape 30 de țări ale lumii, dintre care multe cu vechi tradiții industriale; azi participăm la târguri internaționale și avem succes, și de prestigiu, și comercial — ne întoarcem cu contracte. Și toate acestea, bazate doar pe creația proprie, pe creația oamenilor care au crescut în uzina noastră.

Vedeți, nu-i destul că am făcut naționalizarea; nu-i destul să spunem că sîntem toți proprietari și toți producători. Bunul pe care îl facem trebuie să nu fie oarecare, ci să aibă calitate. Pentru că nu-i destul să participi, oricum, la producție. Trebuie să participi cu știința că faci lucruri mereu mai bune și că faci lucruri într-adevăr necesare. Trebuie să participi cu fruntea sus. Asta înseamnă demnitate muncitorească!

Iar dacă e vorba să ne mîndrim, atunci noi, cei de la «Timpuri noi», — dincolo de ce-am produs material — ne mîndrim cu oamenii care au crescut aici. Zilele trecute s-a petrecut o coincidență care, pe noi, bărbați în toată firea, pur și simplu ne-a emoționat. Absolut întîmplător, fără nici o înțelegere, în aceeași dimineață, cam la aceeași oră, au venit să mai vadă uzina Nicolae Sorea — primul președinte al comitetului sindical al zilelor naționalizării, fost strungar, om de 78 de ani; Dumitru Stanciu — secretarul de partid al naționalizării uzinei; și Nicolae Tudor — primul director al uzinei naționalizate, fost pînă atunci strungar. Au venit de dor. Să mai vadă uzina unde au făcut ei naționalizarea.

S-au întîlnit cu Ion Breazu — pe atunci puști, azi el președinte al comitetului sindicatului, cu Petcu Văleanu, cu Micu Alexe, cu Petre Comșa. Toți muncitorii care au creat muncitorii. La noi în uzină sînt familii întregi care muncesc aici și care nu s-ar duce în altă parte, orice le-ai da. Pînă și mulți dintre cei tineri, care au copii încă mici, socotesc că locul lor, al copiilor, cînd vor fi mari, tot în uzina noastră va fi. Poate tocmai din pricina acestei tradiții, tinerii uzinei nu privesc naționalizarea ca pe o legendă, ci ca pe un fapt împlinit. Ca pe o temelie puternică, de pe care urmează ei să-și spună cuvîntul.

N.R. Uneori răspunsurile fac de prisos întrebările unui interviu. De aceea, cu bună știință, de data aceasta am renunțat la întrebări. Pentru că în rîndurile scrise aici, mai presus de orice importanță e gîndirea unui om: *Corneliu Nedelcu*, muncitor specialist la uzina bucureșteană «Timpuri noi».

Citiți monologul conștiinței unui muncitor al zilelor noastre și meditați, vă rog, la limpezimea gîndirii, a lucidității și forței conștiinței clasei căreia aparține.

I. NICOLAE

STĂPÎNI DE DREPT ȘI DE FAPT

Brașov, 7 iunie 1973. Ora cînd, în întreaga țară, se îmbracă salopetele de lucru ale unei noi zile. În cîrînd — o sîrbătoare în haine de lucru: 11 iunie 1973, omagiu simbolic, afectiv și concret, prin care oamenii muncii din Brașov, parte integrantă și de prestigiu a clasei muncitoare, aniversază în acest an, hotărîtor pentru istoria prezentă și viitoare a țării, evenimentul care i-a pus la dispoziție mijloacele pentru împlinirea idealurilor sale de clasă conducătoare.

Ne găsim la Uzina de autocamioane, unitate economică reprezentativă pentru tradițiile muncitorești ale orașului, pentru industria nouă a României. Semnificativă, totodată, pentru procesul istoric consemnat în urmă cu 25 de ani.

Iunie 1948. Romloc-ul Astra devine Steagul Roșu. Nu este o simplă schimbare de nume. Intra în patrimoniul republicii, atît de tinere republici populare, una din cele mai puternice uzine din țară cu un colectiv muncitoresc bine încheșat, călit în luptă, a cărui forță creatoare de abia de acum încolo avea să rodească deplin. În momentul naționalizării, asupra uzinei greva o datorie de cîteva sute de milioane lei — «opera» foștilor săi patroni. Să adăugăm la aceasta utilajele învechite, lipsa de securitate a muncii, urmele nu întru totul cicatrizate ale războiului. La chemarea partidului, muncitorii «Astrei» au muncit cum nu mai munciseră încă. Fiindcă munceau pentru ei, pentru tînăra republică a cărei țarie și prestigiu se cereau neîncetat sporite. Evoluția ulterioară a Steagului Roșu, a Uzinei de autocamioane Brașov, constituie un șir de succese și de dificultăți învinse, de probleme tot mai complexe, magistral rezolvate de un colectiv mereu mai numeros, mai puternic, mai bine pregătit. Doar la doi ani de la naționalizare, uzina obținea un spor de producție de 74 la sută. În 1954 se produc primele autocamioane S.R.-101. În 1962, ies pe poarta întreprinderii autocamioanele «Carpați». Doi ani mai tîrziu își fac apariția autocamioanele «Bucegi», pentru ca în acest an să înceapă producția de serie a puternicelor autocamioane «ROMAN» și a autobasculantelor D.A.C. de 10-30 tone.

— În cel de al 25-lea an de la înființarea naționalizării — ne spunea tovarășul Alexandru Oros, secretarul comitetului de partid — produsele uzinei noastre sînt exportate în 27 de țări de pe toate meridianele pămîntului. În același rîstimp, suprafețele de producție și sociale ale uzinei noastre au crescut cu peste 250 000 metri pătrați, iar producția

globală și marfă a anului 1972 este mai mare de 49 și respectiv de 50 de ori față de cea din 1947.

Un sfert de secol cu zile și nopți fierbinți, cu bucurii și necazuri omenești, dar care se impune inimii și cugetului nostru nu numai prin solemnitatea momentului sau prin vibranta retrospectivă a unei istorii pasionante, ci în primul rînd prin largile perspective pe care le deschide în destinul țării climatul de dreptate socială și fertilitate economică instaurate de partidul comunistilor, de întregul nostru popor, stăpîn de drept și de fapt asupra mijloacelor de producție și care își făurește conștient propriul destin prin armele rațiunii și în numele socialismului, dreptății, civilizației, progresului și prosperității.

Liviu C. MIHĂIESCU

A FI, A DEVENI

Eu sînt șef de echipă, iar secția noastră este secție finală. Noi facem montajul general, ambalăm și expediem agregatele, beneficiarilor. Aproape că nu există uzină sau combinat din țară la care să nu fi ajuns produse ale secției noastre. Eu însumi am fost să le vad la lucru la Combinatul siderurgic din Galați, la Combinatul chimic Turnu Măgurele, la Govora, la Craiova. Am asistat și la intrarea în funcțiune a tubului de aducțiune de la Argeș. Era tot un produs de-al nostru. Și în cite alte părți din țară n-am fost... Înțelegeți: rezultatele ce se obțin ne aparțin nouă. E un simțămînt deosebit, pe care trebuie să-l trăiești ca să-l înțelegi.

Munca noastră nu e deloc ușoară. Trăiești mereu în zgomot. Ani, zeci de ani. S-au făcut cercetări, au venit și la noi specialiști, dar mare lucru nu se poate face. La cazangerie trebuie — în plus — și un efort fizic destul de mare. Și aci s-a îmbunătățit cite ceva, dar efortul rămîne efort. N-ai ce-i face. Așa e munca, nu poate fi complet automatizată. Tovarăși de-ai mei au fost la specializare în R.F. Germania; cam tot așa e și acolo. Uzina noastră e o uzină grea, munca la cazangerie e grea. Omul trebuie să fie dirz și dacă nu îndrăgeam munca nu stăteam pînă acum.

Avem salarii bune, munca în acord de asemenea recompensează pe cei mai buni. La noi: nici muncă fără piine, nici piine fără muncă. Dar avem și o «of». Am cerut ca muncitorii de a cazangerie — din toată țara firește — să fie încadrați în grupa II-a de ieșire la pensie. Au venit tovarășii de la Ministerul Muncii, au analizat, au venit și alte comisii, dar pînă acum nu s-a luat nici o hotărîre. Nu mi se pare echitabil ca un muncitor cazangiu să iasă la pensie la aceeași vîrstă ca un vînzător de la «Alimentara» sau un frizer. Firește, nu am nimic cu aceste meserii foarte onorabile. Dar ați intrat într-o cazangerie?

Să revin la munca noastră. Uzina e a noastră. Roadele muncii sînt tot ale noastre. Dar pentru ca ele să fie tot mai multe, trebuie o disciplină de fier. Lucrăm la agregate mari, pretențioase. Dacă unul nu-și face bine datoria, toți 35 din echipă trag ponoase. Disciplina e liber consimțită, nu e vorbă mare, e fapt. Avem însă greutăți cu unii tineri care se adaptează mai greu la această disciplină. Am avut în echipă 15 ucenici, dar vreo cinci au plecat la muncă mai ușoară. Ceilalți au rămas și se călesc alături de noi. Eu personal am crescut sute de cadre și am încredere în ucenicii mei de azi, în cei care au rămas. Și ei sînt sarea pămîntului.

Mie nu-mi place să merg de colo pînă colo. M-am «stabilit» aci, la «Vulcan». Fac un produs și am amor propriu ca să realizez ceva. Munca, produsul muncii tale este un simbol al vieții...

...Așa mi-a vorbit Gh. Burcă, șef de echipă la secția IV, atelierul de cazangerie I, de la «Vulcan». Un om dirz.

Lionel NIȚESCU

«NU PUTEAM SĂ FIU DECÎT UN SPIRIT POZITIV DIN MOMENT CE AM AVUT ATÎT DE SUFERIT»

— In pictura veacului nostru există o serie de mari artiști. Au inițiat și reprezentat curente și tendințe pe care le acuți fiindcă n-au reușit să devină vectori spirituali. Dar au crescut mult mai înalți decît curente. Despre ei vreau să-mi vorbești, despre cei hărăziți să creeze o mare artă, indiferenți, în cele din urmă, la curente care circula pe la picioarele lor.

— Picasso, Dali, Delvaux, Magritte au învins, prin puterea lor de artiști, tendințele cărora le-au fost îndatorati. Ei imi apar ca vestitorii unor necesități noi, unor programe noi. Au declanșat curente. Dar nu le-au urmat ei, ci alții. Le-au inițiat, dar nu le-au respectat. Aveau să nu fie abstracți niciodată. Au fost figurativi, surrealiști, metafizici, dar abstracți nu. Abstracționismul fiind ultima stație, dincolo de care începe nonarta, divertismentul.

— Ce relație admitti că există între personalitatea artistului și atmosfera spirituală a epocii sale?

— Totdeauna înflorirea sau decăderea artei au fost influențate de condițiile sociale, dar am simplificat nepermis considerînd ondulațiile de nivel ale artei ca strict dependente de acestea. Caracterul și dotația artistului sînt surse puternice de energie. Potențialul personalităților e în stare să depășească și condițiile sociale și o anume tiranie a condițiilor artistice. Lucru confirmat de faptul că o serie de personalități s-au desăvîrșit în condiții vitrege, iar în anumite cazuri tocmai condițiile vitrege l-au ridicat pe titan. Ultimul secol al picturii e sărac în uriași. Puțini sînt artiștii care au fost în stare să frîngă și tirania jocurilor formale, și presiunea negustorilor de artă. De ce natura naște mai mulți artiști titani într-o epocă și mai puțini în alta e un mister care ar merita să fie studiat.

— Experițele făcute în cîmpul picturii, de la impresionism încoace, au și unele urmări favorabile? Sau le consideri doar prejudecînte pentru artă și pentru nevoia de artă?

— Toate curente moderne, în fond, un fel de chirurgie efectuată pe corpul artei, i-au distrus proporțiile. Artă fiind o ființă

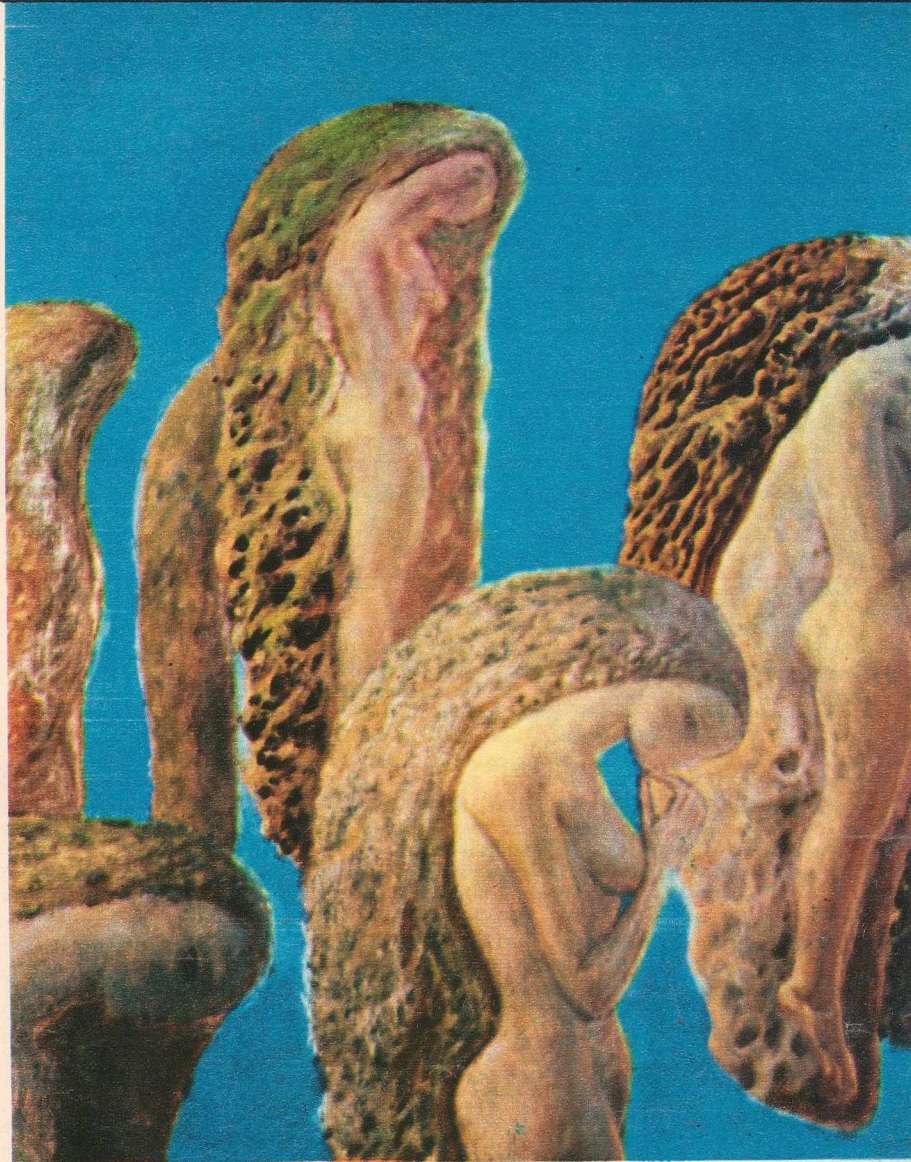
ca toate ființele, construită din secțiuni, din proporții. Orice secțiune formală corespunzînd unei secțiuni spirituale. Dimensiunile piramidei egiptene revelează o anumită filozofie, o anumită spiritualitate. Anumite secțiuni, canoane ale artei grecești, de asemenea. În arta neagră, la fel. Semn că ele încorporau, că erau expresia conștiinței generale, filozofice, sociale. Meritul pe care îl recunosc acestor curente este că au efectuat profunde analize formale, a căror rezultate vor fi utilizate în procesul de constituire a noii renașteri, datorate să recreeze eternul în artă. Deocamdată, știința e puternică, tocmai fiindcă e preocupată de proporții și plonjează cu egală voluptate în macro și microcosmos. Artă n-a mai explorat spațiul dinăuntru, abisul spiritual. În acest abis ar fi trebuit să se desfășoare aventura artei. Numai astfel ar fi reușit ea să reprezinte și în veacul nostru o secțiune a conștiinței, o filozofie a întregului, rezultatul spiritual al potențialului biologic uman, triumful acordului dintre inimă, creier și mușchi. Artă e un edificiu nevăzut și distrugîndu-i-se proporțiile s-a distrus edificiul. Perindarea curentelor și tendințelor, rostogolirea lor s-a născut din panică. Neputința de cuprindere a totalului, a proporțiilor întregului, a înspăimîntat pe artiști.

— Știința și se pare că a întrecut arta prin rezultate sau prin eforturile prestate?

— Știința s-a încordat mai mult decît arta. A făcut eforturi mai mari. Dar nici ea nu servește integral omul, fiindcă la un capăt naște primejdii. Știința nu va izbuzi decît în alianță cu artă.

— Dezvoltarea explozivă a științei a dus la complexarea artei, a artiștilor? Prin ce anume a depășit omul de știință pe creatorul de artă?

— Știința s-a zbatut să descompună, dar să și recompună. Să întreprindă analize, dar și sinteze. Artiștii, în schimb, au început să lucreze doar pe parcele. S-au năpustit asupra anatomiei artei și s-au limitat la atît. Cézanne a investigat doar anatomia corpului cromatic. Artiștii nu s-au mai arătat interesați de fiziologia, de psihologia, sau

de filozofia artei. Oamenii de știință i-au depășit prin recunoașterea necesității de a realiza sinteze. Nici ei n-au reușit rezultate depline în această direcție, dar au făcut tentative. Încet-încet, complexul științei a început să fie tot mai apăsător pentru artă. O dovedește, printre altele, faptul că acum nu se mai face nici măcar anatomia artei. În schimb, artiștii au început să recurgă direct la mijloacele procurate de știință, de tehnicitate. Materialele noi au fost luate în primire ca un divertisment, ca o noutate formală. Mecanismele nefuncționale, la fel. Orientarea asta reprezintă pericolul actual. S-a proclamat moartea artei și s-a atins starea de după artă. Cu asemenea mijloace eșuezi sigur, ele fiind inadecvate pentru exprimarea și pentru modelarea spiritului. Este la fel cum un ventriloc s-ar trezi, la un moment dat, inundat de idei deosebite, surprins de o avalanșă de gânduri excepționale, dar n-ar putea să le exteriorizeze, pentru că abundența și finețea materialului ideatic nu pot fi exprimate cu mijloacele ventrilocului.

Spre deosebire de epocile de renaștere, cînd titanii direcționau spiritualitatea, astăzi ei au ajuns niște izolați, nu mai influențează decisiv. Iar știința a complexat arta prin intermediul artiștilor mediocri.

— Știința, prin unele rezultate ei, primejduiește omul. Artă nu-l poate, în schimb, amenința, dar îl poate trada.

— Trădarea nu e mai rea decît amenințarea. Acum, în pragul noii renașteri, cînd lumea își făurește noi și mari idealuri, cînd se revoltă împotriva barbarului, cînd încearcă să lase barbarul cu o treaptă în urmă, cînd are loc apariția unei noi celule în creier, acum, pe Terra, se caută un acord uman mai mare. Artă trebuie să susțină această speranță, să-și înțeleagă rosturile, să spiritualizeze, printre altele, universul creat de știință. Să se contamineze de romantismul științei, să anunțe și să pregătească, împreună cu ea,

romantismul cosmic. Cea mai deplină dovadă că lumea tinde spre un nou romantism este ajungerea omului în Lună. Nu doar simțul posesiei ne-a trimis în Lună.

Nu e nevoie să inventăm vreo artă, ci să continuăm arta. Nimic nu există decît prin continuitate. În afară de incoerență și de prăbușire. Lumea însăși și viața însăși există prin continuitate. Artă are și ea doar această șansă.

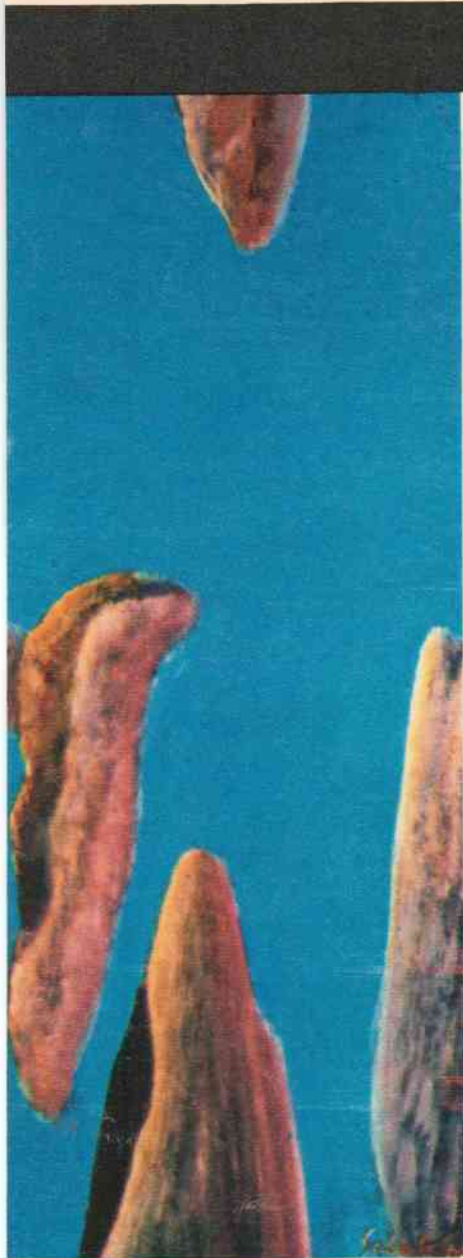
— Crezi într-o nouă renaștere, într-un nou umanism. Le simți inevitabile și apropiate. Ce alfabet va adopta pictura pentru reprezentarea lor?

— În trecut, oamenii s-au reprezentat indirect. Prin zei și dumnezei. Acum simt nevoia să se reprezinte prin ei. Idolul noului umanism este și va fi omul. E vremea ca artă să nu mai inventeze și să exploreze substituenții ai omului, ci înșuși spiritul omului, un infinit încă prea puțin explorat. Dar pentru așa ceva se cere să-i iubești pe oameni. Să fii născut pentru iubirea de oameni. Oamenii să simtă că ești dotat pentru iubire, pentru această dragoste de vieteate, fiindcă de înșelat, ei nu se înșală niciodată. Fertilitatea talentului e condiționată de prezența unor mari calități umane. La cei ce nu le au din plin, talentul se degradează, soldîndu-se cu o artă derizorie.

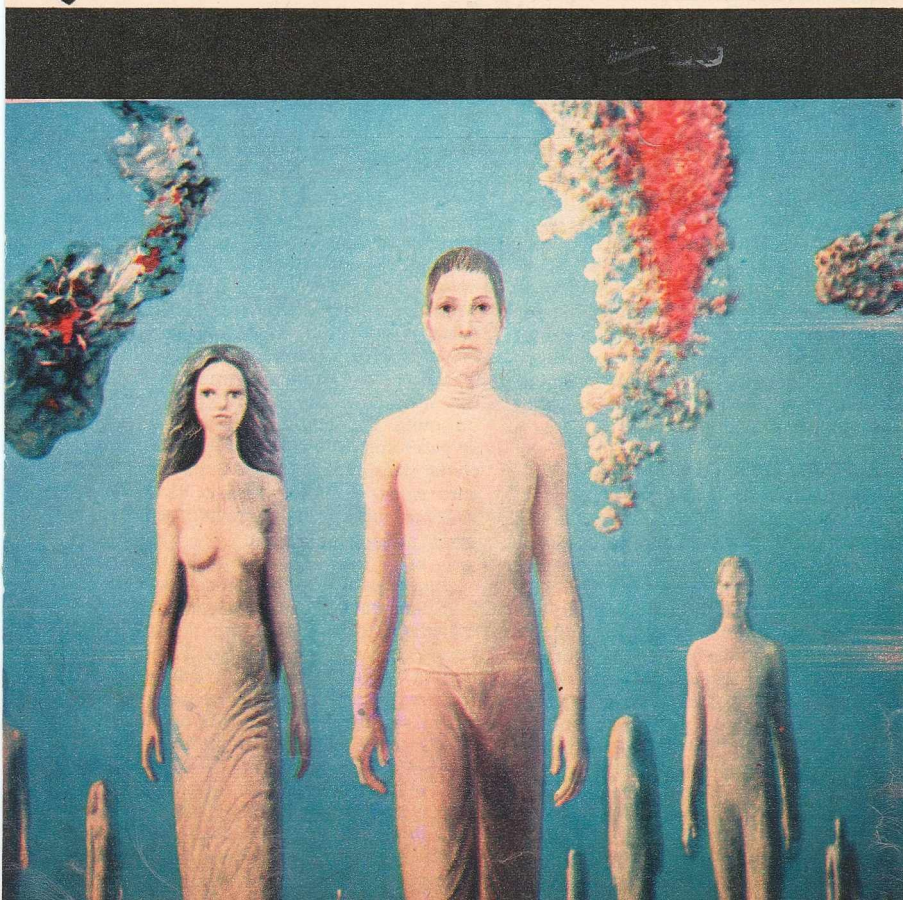
— Ce anume hotărăște înălțimea creației? În ce măsură contează dotarea artistului și programul unei mișcări? Cum se reflectă ele în rezultat?

— Forța geniului hotărăște. Ea face totul. Artă mare se naște din colectivitate, prin indivizi strălucitori. Reprezentativi, dăruiți colectivității, cu misiunea colectivității. În fiecare secol există asemenea oameni. Cu ei se face artă. Poporul avea un Bălcescu și Bălcescu avea un popor. Dar nu oricine a putut fi un Bălcescu. Dar nu oricine a putut fi un Horia, un Grigorescu, un Enescu. Un pictor de geniu n-are nevoie de teorii.

marea artă sînt hărăziți s-o zidească numai cei ce trăiesc în cultul eroismului

Galaxie.

Florile focului.

El se orientează organic. El e făcut să orienteze. E purtat într-o anumite direcție ca de un destin. Un destin istoricește format, ca destinul unui popor. El nu e produsul vreunui talent oarecare, întărit ulterior de vreun program.

— După ce măsoară valoarea unei picturi?

— Sentimentul investit hotărăște. Așa a fost și va fi. Marea artă redă un sentiment. Un sentiment total, singurul în stare să fie transmis biologiei generale. Valoarea artei stă, în primul rînd, în încărcătura afectivă care este opusul sterilității. Tu, artist, trebuie să comunici oamenilor un sentiment pe care altfel nu l-ar putea avea. Prin dotare, omul e făcut să primească. Partea lui afectivă și partea lui biologică primesc. Dacă individul e normal, nevicat. O simfonie trece greu în spațiul dinăuntru al omului neobișnuit cu muzica. Dar pînă la urmă trece. Fiindcă se formează și se deschide treptat acea capacitate de a primi. Datorită existenței ei, marile sentimente ajung să realizeze adevărate stări de magie colectivă. Sentimentul e sinonimul libertății și pe acest echivalent se bazează capacitatea lui de pătrundere. Și libertatea și sentimentul sînt, în fond, niște construcții. Niște realizări. Adică, opusul liberului-arbitru. După cum liberul-arbitru este opusul libertății, este robia, bintuirea întimplării. Sentimentul dă vigoare și înălțime unei opere de artă cu o condiție. Să fie total. Să includă toate nuanțele. Să fie starea unei ființe superioare. Pentru că nimic nu e adevărat, dacă nu e vast și întreg.

— După ce recunoști un artist excepțional?

— Un mare artist înseamnă un nou sentiment. Într-un mare sentiment exprimat artistic găsesc toată ființa și toată vîna creatoare a unui remarcabil artist. E un summum. Conține afectivitatea, logica și rațiunea lui. În anumite proporții și dispuneri. Felul cum e compus edificiul spiritual al unui artist, structura sa, o va lămuri poate știința peste alți 2000 de ani. Nu mă interesează elucidarea misterului acesta, mă interesează că există. Îl simt la Shakespeare, la Beethoven, la Michelangelo, la Leonardo, la Eminescu. În schimb, lipsește uneori din arta actuală, care a eliminat, nici mai mult, nici mai puțin, tocmai sentimentul, adică însăși esența artei.

— Sentimentul acesta vast care girează personalitatea marilor artiști e ușor recepționat de către public?

— Depinde. Uite, mă aflam cîndva în fața Giocondei. La un moment dat a apărut un grup de turiști și au început s-o privească.

Au fost dezamăgiți, unii chiar revoltați. Se așteptau să găsească în celebra lucrare mai puțin decît au găsit și de-aia n-au fost copleșiți. Ei credeau că vor descoperi sentimentele lor, reperatele lor, cînd colo Gioconda respira marele sentiment al lui Leonardo. Nepotrivirea i-a derutat și iritat. Le-ar fi fost necesare contacte mai dese cu arta lui Leonardo și cu marea artă, în general. Asta e condiția ca să comunici cu magia proprie marilor artiști. Fiecare titan a lăsat în urmă dîra unei magii. Pe Eminescu după ce-l recunoști? După magie. În fața Sixtinei, tot magia te absoarbe. Asta simți, cu ea rămîi, o duci cu tine. Nu datele fizice ale artistului sau ceva din performanțele lui formale. Metrul antic a constituit stilul unei epoci. Mulți au scris în metrul antic, dar un vers de Eminescu îl descoperi dintr-un milion. Deci, nu metrul antic creează sentimentul, ci magia, puterea titanului. Cît de diferiți sînt Rafael, Leonardo și Michelangelo! Le rostim numele și-i simțim pe loc. Fără să-i vedem. Numele lor, doar atît, trezește în noi sentimentul de Rafael, de Leonardo, de Michelangelo. Cînd nu realizezi sentimentul unui artist, nu-i realizezi nici opera. Cei mai mulți nu concentrează în ei un mare sentiment. Și de unde nu e, nici nu se transmite nimic.

— Din ce și cum se nasc gîndul și sentimentul de eternitate în fața operei unui artist excepțional?

— În marele sentiment e cuprins și fiorul eternității. În conștiința fiecăruia există sentimentul viu al eternității. Circulă prin oameni. Fără ei ar dispărea și eternul. Pentru înfrîparea lui contează, mai întîi, capacitatea conștiinței de a-l simți și trăi. E premisa care se conjugă cu ceea ce poate oferi artistul. Mult sau puțin, tot sau ceva. Numai totalitatea unui mare sentiment, nu ceva dintr-un sentiment, poate declanșa starea de magie și gîndul eternității. Tot ce reprezintă parte, tot ce s-a desprins dintr-un întreg înseamnă ceva, dar nu înseamnă întregul. Fără dotația totală, o înzestrare oarecare plus încercarea de însușire a celorlalte componente nu duc la nimic. Lipire nu există. Combinație sau amestec nu există. Artă adevărată seamănă ființelor vii. I-ai distrus unitatea, moare. Divizînd corpul artei s-a distrus coeziunea artei, adică s-a distrus condiția existenței artei.

— Opera de artă se realizează în conștiință și e menită să ajungă la alte conștiințe. Să se transmită. Formele în artă sînt vehiculul, iar în pictura modernă formele au fost proclamate de către unii subiectul artei. Li s-a schimbat statutul. Devenind dintr-un mijloc de transmitere, conținutul de transmis. Te rog să comentezi această modificare în sintaxa picturii.

— Prin toate declarațiile și prin toată pictura mea afirm că mesajul există dincolo de forme. Formele fiind doar alfabetul, vehiculul. Atenție. Am zis mesajul, nu tema. Unii le cam confundă. Există artiști care tot schimbă temele, în vreme ce lipsa de mesaj rămîne permanentă. Lipsa unității tematice vine din lipsa mesajului unificator și din prea puțină valoare.

Una dintre cele mai mari inepții pe care le-am auzit este asta: forma, subiect al picturii. Culoarea, sunetul, forma sînt pietrele drumului spre altă ființă vie. Deci, un artificiu. Iar artificiu, ca atare, în absența conținutului, nu reprezintă nimic. Culoarea sau forma, în sine, sînt sterile, asemeni cuvîntului fără gînd. Pe drum trebuie să treacă ceea ce ai de comunicat. La capătul celălalt al drumului dintre două conștiințe n-ajunge nimic, dacă n-ai destul de comunicat. Destul pînă la conștiința primitorului. Artiști dotați sînt cu miile. Dar nu destul. Există miile de lucrări frumoase, dar nu destul. Și extrem de puține cele care au destul pentru străbateră drumului dintre conștiința artistului și conștiința publicului. De opere artistice frumoase, dar nu destul, nu se simte nevoie. Ele încurcă, dacă le prețuim prea mult. Istoria artelor a încurcat artele. Firește, în laboratorul artei, ca și în laboratorul naturii, creațiile doar parțial reușite au rostul lor. Natura însăși are nevoie să greșescă mult, să exerseze continuu. Cîte vietăți aparținînd unei anume specii nu concurează pînă apar performanțele speciei! Același rost îl au creațiile doar parțial reușite în perimetrul artei. Ele compun substanța germinativă din care răsar performanțele artei. Pentru asta trebuie prețuite. Dar atît. Uneori devin periculoase. În perioadele cînd pe fundalul lor nu apar creații puternice, atunci ele se substituie acestora, înlocuind valoarea. Fiindcă par. Fiindcă au calitatea de a părea valoroase. Însă în artă, ca și în viață, totul e să fii, nu să pari.

— În epoca noastră se discută intens despre multilateralitate și specializare. Cum crezi că trebuie înțeleasă și exprimată multilateralitatea pictorului?

— Dacă filozofii artei actuale l-ar studia cu adevărat pe Leonardo, ar descoperi și fixa programul de ascendență al artelor în secolul nostru pe cele mai adevărate și mai solide căi. Într-o epocă cum e aceasta, arta are o misiune de luptă, de aventură și de explozare egală cu a științei. Artă și știința fiind egal de trebuincioase pentru dezvoltarea proporțională a cugetului și a spiritului de acțiune. Egal de importante pentru reușita vieții sociale pe pămînt. Pentru realizarea tuturor echilibrelor. Un observator inteligent își dă seama că trecerea lui Leonardo de la natură spre artă și, concomitent, spre știință, spre invenție, se petrece ca și cînd n-ar exista graniță. Rezultatele unei direcții fecundează rezultatele celeilalte și invers. Mă gîndesc ce făcea Leonardo, și mă gîndesc că după el au venit impresionisții să picteze impresia unei flori. Înțeleg atunci ce retragere, ce involuție a însemnat impresionismul. Leonardo explora, în egală măsură, spiritul și materia. Realiza trecerea de la una la alta și rodnicia trecerii cu viteza gîndului. Multilateralitatea lui Leonardo venea din spiritul lui monolit, dintr-un crez unic. În vremea noastră, multilateralitatea se manifestă prin trădarea continuă a unui fenomen cu altul. Cică asta ar însemna. Cei care gîndesc așa, chiar dacă se fixează pe o singură latură — pictura — se fixează ca s-o poată trăda sistematic și continuu. Leonardo studia omul și reda cu o claritate absolută, făcînd inteligibil, ceea ce el înțelegea pe deplin. Frumusețea și adevărul erau sinonime pentru el. Refuza aparențele, iubea descoperirea.

Suprapunerea pînă la confundare a frumuseții cu adevărul e pentru mine o obsesie. Am oroare, spre pildă, să așez oameni pe un pămînt plan, din moment ce știu că pămîntul e rotund. Sau mi-e cu neputință să-i așez doar pe pămînt, din moment ce știu că ei se găsesc, în egală măsură, și în spațiu. Constat de fiecare dată cînd tai cite un nod gordian și fac încă un pas spre suprapunerea adevărului cu frumusețea că numai așa frumusețea triumfă, se eliberează, se afirmă puternic. E destul să funcționeze un adevăr atunci cînd lucrez, ca atingerea frumuseții să devină sigură.

— Cine sau ce crezi că a determinat impunerea forței spirituale a artei?

— Principala sursă de rău a fost burghezul. Ridicarea puterii burghezului. Feudalul investea pentru artă. Burghezul a început să investească și el, dar cu mobilități total schimbate. În vreme ce feudalul aștepta 5-6 ani pînă cînd Leonardo termina o lucrare, iar un mare pictor crea 20-30 de lucrări într-o viață, negustorul burghez a cerut 20 de lucrări într-o săptămînă. Presiunea asta a condiționat în Occident apariția pletorii de noutăți, de curente, a determinat degradarea artei, spolierea ei de mesaj, de sentiment, a prins în joc numeroși artiști care s-au ratat jucîndu-se.

— Acuzi un sistem care stimulează cantitatea producției artistice. Urăști negustoria artei doar așa în principiu sau și ca urmare a unei experiențe directe? De ce n-ai deschis pînă acum o expoziție personală?

— Nu voi deschide niciodată expoziții personale. Nu-mi place să deschid prăvăli. Nu pot servi două programe. Creez pentru cultivarea poporului. N-am decît o viață și o dăruiesc programului meu pentru colectivitate, o dedic actului cultural. Cred că reprezentantul beneficiarului, poporul fiind beneficiarul, el are datoria să-mi strîngă lucrările într-o expoziție. Program particular eu nu voi avea niciodată. Ar fi abil, impur și necinstit gîndul. Nu știu să se fi făcut o Sixtină pentru Sixtină, și alta pentru completarea bugetului. M-aș fi simțit umilit dacă în locul lucrărilor pe care le-am făcut la Universitatea din Iași, mi-ar fi trecut prin minte să dedic timpul acela pentru pregătirea unei expoziții personale. Procedul e mic burghez. Eu pictez pentru toți, nu pot să-mi risipesc viața făcînd pentru fiecare om o lucrare. Cei care au obligația administrativă să se ocupe de cultivarea poporului trebuie să-mi ducă lucrările în fața poporului. Țara noastră are un mare merit, investește pentru actul cultural. Avem un sistem social căruia îi dăunează negustoria artei. Tocmai de aceea nu înțeleg de ce se împrumută și se aplică modalități de stimulare cantitativă a producției artistice. De ce se stimulează epi-

marea artă sînt hărăziți s-o zidească numai cei ce trăiesc în cultul eroismului

demiile de lucrări lipsite de valoare? Dacă aș fi trăit în perioada interbelică și singura șansă de a ajunge în contact, prin arta mea, cu poporul ar fi fost o expoziție personală, atunci aș fi făcut-o. Acum însă există organisme speciale obligate să organizeze legături permanente între popor și artiști. Ele trebuie să nu uite de datorie, nu eu să le-o reamintesc.

Firește, umanismul și valoarea artei noastre sînt asigurate și în prezent de către artiști autentici. Dar pentru dezvoltarea unei renașteri culturale este nevoie de stimularea și a acestora. După cum, pentru ca autenticii să poată da de sute de ori mai mult, este nevoie ca efortul pe care-l fac să fie protejat. Nu mă îndoiesc că aceste necesități se vor împlini.

— *Ai zis mai înainte romantism cosmic și m-am gândit atunci la spațiul picturilor tale. La deschiderea spre infinit, spre cosmic, sesizabilă mai în toate lucrările lui Sabin Bălașa. De ce plasezi viziunile într-un asemenea spațiu?*

— În toate epocile s-a pictat spațiul existent în creierul omului. Dacă oamenii au avut în creier spațiul natal, au pictat spațiul natal. Pînă unde au înaintat cu creierul, pînă acolo au ajuns și cu arta. Dovezi. Cînd programul omului era mistic, se picta cerul mistic. Cînd programul a devenit laic s-a pictat cerul orizontal, adică bucățica de cer dintre orizont și nori, atmosfera din jurul Terrei. În pictura mea nu există nici unul dintre aceste două ceruri. Albastrul meu este abisul, este spațiul cosmic. Eu localizez acolo, pentru că acolo trăim. În mintea mea, ca și în mintea contemporanilor, există spațiul în care trăim. Lumina de pe pinzele mele nu este lumina răsăritului, amiezii, sau asfințitului, ci lumina sorilor în generalitatea lor.

— *Din ce scoți albastrul acela pe care nu l-am văzut nici pe cer, nu l-am văzut nicăieri?*

— Din albastrul de pe paletă, combinat cu conștiința abisului. Culoarea urmează gândul, este expresia lui. Culoarea e idee. Culoarea n-au prea îndrăznit să aibă, prin ele, semnificație în pictură. Să substituie ideii. Pentru mine culoarea n-are doar funcție formală, strict picturală. Are funcție filozofică. Funcția mării naturi. Albastrul acesta există în realitate. Este abisul. Orice culoare este lumină. Nimeni n-a văzut concret o culoare pe întineric. Numai neculoarea este întineric. Cînd poetic uzează de albastru, aducîndu-l în prim plan, apropii depărtările.

— *Dar celelalte culori dominante în pictura ta?*

— Roșu, galben, orange, reprezintă conștiința incandescentă, a focului solar. Eu preiau funcțiile cele mai de necrezut ale culorilor, cele directe, exacte.

— *Pictura ta e figurativă, dar neimnativă. Cine sînt oamenii din lucrările tale, exemplare de o frumusețe perfectă, aruncate parcă în spațiul cosmic, absolvite de legi eterne și de stări trecătoare?*

— Oamenii mei sînt luminați ca niște planete și plasați direct în spațiul cosmic. Într-un infinit care nu sperie, fără vreo legătură cu legile gravitației sau antigravitației. Privindu-le n-are rost să te întreb cum de personajele mele se mențin și nu cad din spațiu. Să fie clar, eu nu pictez realitatea directă, ci realitatea conștientă, realitatea din conștiința oamenilor. Ar fi de ajuns să uit acest lucru și aș ieși din spațiul artei. Oamenii mei n-au constituție organică robustă, nu sînt nici maladivi, n-au defecte, nici variante biologice. Nu au stări psihice, nici mimică, nici profesie. Eu nu reproduc omul, eu îl elogiez. Caut specia pură, triumfătoare, care n-a fost niciodată căutată și gândită pentru a fi reprezentată. Creez modelul posibil, selecționat, creez un sens al evoluției biologice, încerc să detectez direcția acestei evoluții.

— *Ce legături există între tine și imaginile pe care le pictezi. În ce măsură reprezintă ele o amprentă artistică a tuturor facultăților creatorului lor?*

— Ar fi absurd să uităm că imaginile pictate sînt gândurile celui care le-a pictat.

Sînt chinurile sau bucuria lui. Conștiința lui. Valoarea picturii constă în valoarea imprimată a artistului. Dacă atîtea personaje picate, despre care s-a pretins că sînt înzestrate cu atitudine și conștiință, ar putea înlocui lipsa de atitudine și de conștiință a autorilor lor, dacă nu s-ar resimiți ele de pe urma unor atare carențe, atunci gogorița, conform căreia caracterul artistului n-are nici o legătură cu pictura lui, ar deveni postulat estetic. În realitate, falsul rămîne fals, o cruntă amăgire inventată de cei care au crezut, la un moment dat, că ar mai fi posibil să se salveze prin mințire de sine. Creierile abile ale contemporanilor noștri, conectate la un instinct de conservare panicard, se prefac a nu sesiza diferența totală, dar totală, dintre ceea ce declară, ce este și ce face individul. Revenind, în personajele mele se disting, transformate în termeni artistici, conștiința și caracterul meu.

— *De ce fînțele pe care le pictezi sînt lipsite de mimică?*

— Evit să pictez mimică. Bucuria, durerea, disperarea nu le pictez. Sînt expresii trecătoare și cele mai urite forme de dezumanizare. Scopul final al artei este de a realiza întruchiparea eternă. Nu există elogiu, încurajare și direcționare mai mare decît exprimînd vocația speciei noastre pentru eternitate. Arta mare este arta pusă în slujba eternității. Iar arta care atinge eternitatea este cea mai umană artă. Mimica este o mască a eternității. În arta greacă, stările trecătoare erau exprimate prin intermediul măștilor convenționale. În schimb, virtuțile umane rezultau din canon.

— *Personajele tale nu sînt reci, distante, impersonale. Și totuși ele nu sînt particularizate.*

— Eu nu pornesc de la general la particular. Cutia nu intră în chibrit. Dacă unii și-au închipuit vreodată că au făcut și că au reușit asta, cu atât mai grav pentru sănătatea lor psihică. Alcătuiesti ceva numai după ce ai pregătit magma generală. Procesul e invers în creație. Pentru că omul viu merge spre descoperirea universalului. Iar ficțiunea e plămada individualizată a generalului. În pictura mea, omul își recunoaște chipul, fiindcă exprim componenta generală.

— *După ce te-ai orientat și te orientezi? Te-ai înrolat vreodată într-o direcție estetică? Recunoști în pictura ta influența cui?*

— N-am considerat niciodată că trebuie să am un model. Nu m-am simțit atras de drumul nimănui. Dacă pictez oameni, dacă pictez pentru oameni, modelul e omul. Pictez pentru oameni, fiindcă nici eu nu sînt altceva. Dar nu pictez oameni, ci omul. Modelele mele fiind dorințele, aspirațiile lui. Elogiez ascensiunea omului în plan spiritual și biologic. Uneori pictez calul sau alte specii, precum și specii inventate. Ele se află la un loc, toate aceste modele închizindu-se într-o mare și unică existență care e natura. Ea, modelul suprem, înseamnă totul pentru mine. Contează atât de mult, încît, la scara naturii, formidabilul creier uman nu-mi pare decît o părticică. Arta mea este un elogiu adus marelui idol, existența. De aceea, nu sînt nici abstract, nici metafizic, refuz apropierea de curente. Mi-ar impune o limitare insuportabilă. Pentru mine, natura și existența sînt ceea ce este pentru exploratori cosmosul. Le cercetez. Cînd reprezint specia umană, folosesc experiența mării naturi. Lumina picturii mele viețuiește acolo. Dacă mă înscriu în vreo viziune, ea este viziunea umanistă. Dar cum umanismul a trăit, a mișcat, a fost programul meu, manifestul artei mele semnifică un neumanism, concordant cu toate datele lumii contemporane.

— *Nu văd lumină, nu văd umbre, sau văd o lumină fără umbre în pictura ta.*

— Nici una dintre umbrele vizibile — lumina, umbrele, conturul — nu există la mine. Le-am suprimat. Formalul este aproape un catalizator dispărut.

— *Care sînt secțiunile filozofice, spirituale și estetice din arta lumii pe care simți că le continui, sau față de care ești în opoziție?*

— Mă aflu în totală opoziție cu arta ne-

gră, cu arta sălbaticilor și cu arta modernă de după Renaștere. Fără să neg că m-a interesat evoluția formală a artei, în general. Dar pe linie ideologică, spirituală și estetică, adică pe meridianele fundamentale ale creației, eu continuu din arta indiană, asiocaldeeană, egipteană, greacă, din arta prerenașterii și Renașterii italiene. Există în mine, și hrănesc arta pe care o fac, cîte o rădăcină din toate aceste permanente.

— *Cum se contopesc sevele citate cu realitatea pe care o vezi și o trăiești?*

— Sînt permanent fascinat de realitate. Toate sevele de care aminteați mă ajută să descopăr eternitatea în realitatea care mă înconjoară.

— *Ce este inteligență, meditație, afect, instinct în arta lui Sabin Bălașa? Ce rol joacă aceste facultăți?*

— Am urmărit desfășurarea procesului meu de formare și de stabilizare a unei mecanici interioare. Mi-am pîndit ca pe un vînat autoprocesele. Aveam să observ apărînd excese născătoare de alte excese. Presupuneri care se infirmau. Fisuri în substanța creatoare. Aveam să traversez o perioadă în care rolul rațiunii nu era bine jucat în relația cu afectele. S-a dat în mine o îndelungată luptă pentru putere. Am trăit momente în care creierul se declara suveran. Și chiar încerca să mă convingă că este, dar fără să reușească. Deveneau apoi dominante, pînă la tiranie, stările afective. Vedeam totul prin inimă și emoție. Venea la rînd imaginația, concurea ea pentru înțietate. Toate aceste frămîntări erau, de fapt, niște încercări precursive, în vederea descoperirii acelor proporții instaurate mai tîrziu între facultăți. Încet-încet s-a format un ansamblu în care rolul fiecărei secțiuni, fiecărei facultăți, nu mai era fix. Relația dintre ele avea să se subtilizeze. Și așa au început să apară rezultatele, după ce funcția fiecărei facultăți se clarificase în raport de celelalte. Căutarea însăși a constituit un mare motiv de mulțumire pentru mine. Primul succes l-am reperat atunci cînd am observat că nici o culoare nu atrage pe alta. Că toate se resping, fiecare dintre ele manifestînd un egoism total. Fiecare voia să mă domine și să le supună pe celelalte pînă la desființare. Aveam să constat că pretinsa armonie a culorilor nu este altceva decît o falsă colectivitate, o pseudoconvingere, posibilă numai datorită mediocrității acordului. Am renunțat atunci la ideea de armonie, și din momentul acela am dobîndit credința definitivă că esteticismul nu este scopul artei. Culoarea care a reușit să domine mai întîi și să le înlătore pe celelalte a fost albastrul. I-am acordat conducerea, dreptul la spațiu, și m-am întors apoi să cercetez ce anume facultăți susțin, protejează, impun culoarea albastră. Negăsind răspuns, am extins cercetările și aveam să observ că rațiunea, facultatea aceea care se conjuga cu nevoia de albastru, cuprindea, în fond, toate facultățile mele, toată ființa mea. Am scris atunci și un poem: «Nevoia de albastru».

— *Explică nevoia de albastru.*

— Albastrul promovează dragostea mea de vastitate, de libertate, de pace, de siguranță. Am simțit dintr-o dată cum o culoare poate semnifica infinit mai mult, ceva aproape fără nici o legătură cu toate teoriile create de către impresionisti. Crezul meu, am înțeles în acel moment, va fi sau ar putea fi infirmat de toată suflarea pictoriească a secolului. Nu se poate face pictură într-o singură culoare. Dar, din moment ce ea nu mai era o culoare, ci semnificația ei, descoperisem, în fond, spațiul în care trebuia să vin cu restul semnificațiilor. Deci, cu alte culori. Pînă la cuprinderea totală a freamătului vieții, a existenței oamenilor. Semnificația pe care am introdus-o imediat în spațiu avea să fie omul. El a devenit cea de-a doua ființă, înția fiind spațiul, abisul. În imediata apropiere, am adus, odată cu el, planeta. A fost, de fapt, un fel de a înlătura o ordine convențională prin instaurarea ordinii propriu-zise.

— *Ce rigori și-a impus hotărîrea de a picta omul pe fundalul abisului?*

— Omul nu este făcut din culori. Am descoperit că el are aceeași culoare ca și soarele. Mai bine-zis, culoarea pe care i-o dă soarele. Și abisul are exact culoarea pe care i-o dă soarele. Fără lumina soarelui, abisul n-ar fi albastru. Iar omul n-ar fi constituit din întreaga gamă a albului și din galben, orange și roșu. Mi-am dat seama că albul, culoarea totală adică, marea culoare, care le cuprinde pe celelalte trei (roșu, galben și albastru), este regina culorilor. De atunci, n-am mai băgat alb în culori, ci culori în alb, hotărîre care avea să aibă o mare importanță.

— *Deși sînt plasate într-un spațiu infinit, personajele tale nu par coplesite de golul înconjurător.*

— Ființele pictate de mine au aceeași importanță ca și spațiul. Le tratez ca pe două organisme. Organismul spațial și organismul omului, egale în rang, dar cu rol contrar. Am utilizat aceste două contrarii și jocul dintre ele. Dialogul dintre om și spațiu a devenit clar, de o simplitate totală. Mă deranja însă tendința de cuprindere a omului, dominarea lui de către spațiu, prin prezența conștiinței mele imprimate în figuri. Atunci am descoperit ochiul și mișcarea degetelor. De ce spun că am descoperit ochiul? El este semnul materiei conștiente, intermediul prin care materia ia cunoștință de sine. M-a emoționat profund acest adevăr. Elementele amintite, introduse de mine cu rol precis într-un spațiu dat, m-au convins că dacă multe lucrări suferă pentru ceea ce le lipsește, mai mult de 90 la sută dintre ele suferă pentru ceea ce au în plus. M-au convins că mediocritatea constă mai ales în impietatea cu care sînt asociate și aglomerate fără control forme ale unor lucrări contrare și distincte. Înțelegerea unor asemenea aspecte mi-ar fi fost imposibilă dacă aș fi iubit plusul. În viața mea n-am iubit plusul. Am urit, în schimb, orice mijloc inferior unui scop nobil. Scopul nu scuză mijloacele. Mijloacele nu pot fi aplicate fără să fie incluse direct în faptă. Mijloacele inadecvate, dacă infirmă scopul, rămîn doar ele.

— *De unde vine spiritul tău pozitiv?*

— Nu puteam să fiu decît un spirit pozitiv, optimist, din moment ce am avut atît de suferit. Coexistența dintre operele înălțătoare ale umanității și atîtea bestialități, falsuri, și ipocrizii, împletirea lor, frecvența, mărimea și agresivitatea răului, evidentele astea mi-au întărit optimismul. Deoarece îmi precizau rolul. Cred în rostul vieții mele. În eficacitatea și în necesitatea ei. Iar credința asigură spiritul pozitiv. Lucrările pe care le-am realizat după o asemenea clarificare au dialogat electric, foarte rapid, cu mai toți oamenii. Am dorit așa ceva. Am dorit, dar fără să devin concesiv și fără să mă gîndesc măcar o secundă că acest dialog ar putea fi realizat prin suprapunerea picturii mele pe gustul oamenilor. Nu cred în gust. Nici în bun-gust, nici în prost-gust. Acest simț e strict digestiv. Am crezut însă dintotdeauna că omul, în genere, și, de fapt, omul esențial, originar, fără chinul întîmplărilor, se naște minunat înzestrat. Sînt convins că nevoia de puritate, de frumusețe și adevăr nu-i părăsește nici pe cei care practică reversul acestora. Atît sînt de puternic încrustate în ființa umană. Dacă vrei să crezi o valoare, ea trebuie să răspundă unei necesități general umane. Arta mea comunică fără intermediari. Spun asta, nu laudativ, nu din admirație pentru propria mea pictură. Ci afirm că am realizat exact ceea ce mi-am propus. Nimic nu poate să apară fără să-ți fi propus. Dacă o imagine nu urmează cugetului, ea nu întîrzie totuși să fie expresia stării de stupiditate a autorului. Orice trăsătură îl exprimă pe autor. Iar cînd privitorul nu este stupid, observă asemenea lucruri.

— *Personajele tale visează și meditează unele lîngă altele, alături, dar parcă izolate într-o anvelopă materială. E un tip de relație solemnă, subterană, hipnotică.*

— Personajele figurate în tablourile mele refuză acea modalitate de relații soldate, după mine, cu necomunicarea. E vorba de teatralitatea naturalistă, prin care, se zice îndeobște, că ar dialoga între ele. În aparență, și special lucrate, personajele mele nu se interesează unul de altul, nu se interesează de nimic. Tocmai pentru a atinge starea de liniște, de concentrare, în care începe adevărata comunicare. Acea comunicare localizată în ființe, în creieri, nu în grimasă. Stare propice și comunicării lor cu restul fenomenelor. Detaliile pîtrund și în lucrările mele, dar cu altă rațiune decît cea obișnuită. Ele semnifică cea de-a doua cale de acces spre infinit. De aceea, îmi place să confer densitatea acestor detalii, astfel încît dacă cineva le-ar privi mărite la scară, ele să reprezinte din nou întregul, lucrarea. De pildă, mularul unui veșmînt pe corpul omenesc nu-l tratez cu mai puțină emoție și nu-i acord mai mică semnificație decît reliefului terestru sau oceanic. Sensul poetic sau filozofic al fiecărui element îl tratez egal. Pentru mine nu semnifică mai nimic prezența părului pe capul unui om, în comparație cu creșterea lui. Părul unei femei mi se pare la fel de spectaculos ca prăbușirea Niagarei.

— *Răspunde-mi repede, aproape fără să te gîndești, ce pui înainte, arta sau viața?*

— Viața. Pentru că arta este un rod al ei.

drumuri și popasuri prin europa

Primul popas al noului său voiaj — și totodată primul făcut în străinătate — avea să fie la Buda, de unde, împreună cu tovarășii săi de drum, C. Negri și C. Filipescu, îi va trimite o scurtă scrisoare lui Alecu Russo, rămas la Iași, exprimându-și regretul de a nu se afla și el în societatea lor.

Dealul Gellért le va fi oferit desigur grandioasa priveliște a Dunării și a capitalei maghiare.

Nici unul dintre ei n-a știut însă că în apropierea Gellértului se afla întemnițat, încă de la începutul anului, Eftimie Murgu, fostul dascăl al lui Bălcescu și tovarășul său de luptă din 1840.

În așteptarea Luxiței, Bălcescu urma să poposească la Viena, unde, despărțit de primii tovarăși, se va întâlni cu V. Alecsandri, Eudoxiu și Alexandru Hurmuzaki.

Pe lângă mărețele palate, printre care locul de frunte îl ocupau Hofburgul și Schönbrunnul, și pe lângă Teatrul și Opera imperială, capitala Habsburgilor l-a captivat și prin muzeele și arhivele sale, în care a întreprins de îndată cercetări în legătură cu istoria lui Mihai Viteazul.

Norocul a făcut să descopere la cabinetul numismatic al Curții imperiale una din principalele medalii (efigii) ale viteazului voievod, gravată în anul 1600 pe o monedă de zece ducăți. Pe aversul medaliei strălucea chipul dirz al lui Mihai cu legendara sa căciulă și cu mantia domnească pe umeri. Medalia, desenată în anul următor de Eudoxiu Hurmuzaki, împreună cu lapidara și măgulitoarea sa inscripție, avea să fie amintită în monografia consacrată voievodului.

Braț la braț cu Luxița, Bălcescu va fi cutreierat apoi marile bulevarde și parcuri ale Vienei, asistând fără îndoială și la faimoasele spectacole de vară din Prater.

La 3 iulie, plecat din Viena cu o diligență pe ruta Praga, Dresda, Köln, el ajungea la frontiera franceză unde avea să fie întâmpinat de C.A. Rosetti, care își condusesse un amic pînă la Bruxelles. În ziua următoare, — 4/16 iulie —, însoțit de C.A. Rosetti, care a încercat pe drum să-l atragă de partea sa în rivalitatea cu Ghica pentru conducerea și orientarea Societății studenților români, Bălcescu se afla în Parisul în care străluceau atunci marii poeți Alphonse de Lamartine și Victor Hugo.

Primul dintre ei, în semn de simpatie pentru români, acceptase calitatea de președinte de onoare al Societății studenților români, printre ai cărei membri nu se aflau însă numai studenți propriu-ziși, ci și numeroși alți români aflați la Paris.

Venit pentru patru luni, Bălcescu avea să rămână la Paris aproape doi ani, timp în care — concomitent cu audierea cursurilor de la Collège de France, pe care le urmărea și Luxița — a desfășurat o intensă activitate politică, începînd totodată redactarea scrierilor dedicate lui Mihai Viteazul.

Luxița va rămîne și ea în capitala Franței pînă în toamna anului următor.

ÎNTRE ION GHICA ȘI C.A. ROSETTI

În cadrul societății studențești, spre marea dezamăgire a lui Rosetti, Bălcescu s-a afiliat grupării lui Ghica, — vechiul său prieten, ales președinte al acesteia —, lucru pe care de altfel îl făcuse și M. Kogălniceanu.

La scurtă vreme după sosirea lui Bălcescu, Ion Ghica s-a reîntors însă la București cu intenția de a-și depune candidatura la alegerile pentru Obșteasca adunare, ce aveau să aibă loc în luna noiembrie. C.A. Rosetti, secretarul societății, va urma și el în curînd aceeași cale.

Plecarea acestora a deschis drumul lui N. Bălcescu spre conducerea societății, el devenind, fără a fi ales în mod formal, adevăratul său președinte.

Puterea sa de muncă se relevă și aici ca și la București. Îndată după sosirea la Paris, el, împreună cu M. Kogălniceanu, propune comitetului «Asociației literare» tipărirea unui «dicționar biografic — conceput în

La frontiera franceză, diligența care-l purtase pe Bălcescu de la Viena pe ruta Praga, Dresda, Köln a fost întâmpinată de C.A. Rosetti.

Viitorul autor al «Istoriei românilor sub Mihai Vodă Viteazul», împreună cu prietenul său Al. Golescu-Arăpila, a petrecut nenumărate ore la cabinetul de stampe al Bibliotecii regale din Paris, căutînd mărturii privitoare la epoca marelui voievod.

La 1 martie 1847, în plină primăvară siciliană, cu portocali și lămii înfloriți, Bălcescu ajunge la Palermo, unde îl așteptau Vasile Alecsandri și iubita sa, Elena Negri. Dar Palermo nu era numai un colț pitoresc al insulei: în inima locuitorilor mocnea revolta împotriva absolutismului. Nu mult după plecarea lui Bălcescu, în piața Palatului de justiție a izbucnit o mare mișcare populară.

două tomuri — care să cuprindă viețile celor mai însemnați români din toate țările și din toate veacurile». Ideea era grandioasă și ar fi pus încă de atunci bazele unei enciclopedii românești, dar nu s-a putut realiza din cauza insuficienței mijloace financiare ale asociației.

Arhivele și bibliotecile Parisului îi oferă apoi o bogată recoltă de informații documentare asupra epocii lui Mihai Viteazul, iar la cabinetul de stampe al Bibliotecii regale, cercetat împreună cu Al. Golescu-Arăpila, descoperă unul dintre cele mai fascinante portrete ale marelui erou. În același cabinet sînt descoperite apoi portretele altor nouă voievozi români, printre care cele ale lui Matei Basarab și Constantin Brîncoveanu.

Spre sfîrșitul anului asistă la inaugurarea Bibliotecii române din Paris — operă a unei donații și a jertfelor lui Scarlat Vîrnav, casierul societății — care va deveni principalul loc de întîlnire al românilor din capitala Franței (Place de Sorbonne no. 3).

«TINTA NOASTRĂ: UNITATEA NAȚIONALĂ»

În această bibliotecă avea să rostească N. Bălcescu în pragul anului 1847 primul său mare discurs politic, intitulat «Privire asupra stării de față, asupra trecutului și viitorului patriei», prin care a dat expresie unui îndrăzneț program național revoluționar. «Tinta noastră — a afirmat Bălcescu în

acest discurs — socotesc că nu poate fi alta decît unitatea națională a românilor... La crearea acestei naționalități, la o reformare socială a românilor, bazată pe sfintele principii ale dreptății și egalității, trebuie să țintească toate silințele noastre. Steagul nostru — afirma el în continuare — e românismul, sub dînsul trebuie să chemăm pe toți românii».

Între 5 și 23 iunie 1847 Bălcescu lucrează la studiul «Campania românilor în contra turcilor de la anul 1595», trimis spre publicare «Magazinului istoric» de la București, care își continua apariția sub conducerea lui A.T. Laurian. Consacrat luptei de la Călugăreni, studiul începea cu aceste patriotice cuvinte care aveau să constituie apoi matca stilistică a monografiei lui Mihai Viteazul: «Aduc aminte românilor una din faptele cele mai strălucite ale luptei părinților lor pentru libertate. Voi descrie acea campanie vestită care realță demnitatea noastră națională, ne dă un nume și o bază însemnată în Europa și statornici pentru viitorime, drepturile patriei noastre».

PRIMĂVARĂ SICILIANĂ

La începutul lunii februarie, constatînd anumite simptome ale maladiei de piept, care avea să-i fie fatală, Bălcescu s-a hotărît să întreprindă o călătorie în Sicilia, la Palermo, unde se afla Vasile Alecsandri cu Elena Negri, a cărei boală se agravase din ce în ce mai mult.

Luxița coborîse și ea cu cîteva săptămîni mai înainte la Napoli.

Lungul drum spre Palermo, pornind din Paris, a fost făcut mai întîi cu o diligență, apoi cu o corăbioară pe apa Ronului pînă la Marsilia, și în cele din urmă cu un vapor pe Marea Tireniană, cu opririle obișnuite la Genova, Livorno, Napoli.

La 1 martie, în plină primăvară siciliană, cu portocali și lămii înfloriți, ajungea la Palermo unde îl așteptau poetul și iubita lui. «Cîte zile încîntătoare — avea să povestească mai tîrziu Alecsandri — am petrecut noi în cercul nostru intim, cîte plimbări am făcut pe malul mării sau în împrejurimile Palermei. Cîte planuri am așternut împreună pentru deșteptarea neamului românesc!»

La sfîrșitul lunii, cei trei prieteni porniră spre Napoli, unde îi aștepta Luxița și unde, între timp, veniseră și Costache Negri, M. Kogălniceanu și Ioan Bălăceanu.

Pe minunată întîlnire între acești înflăcărați patrioți și între cele două femei, dintre care una urma să se stingă în curînd, și care aveau fericirea de a se vedea iubite de doi dintre cei mai de seamă bărbați ai românilor!

La 10 aprilie, după ce între timp, urmărind neconținut imaginea lui Mihai, cercesese arhivele, bibliotecile și muzeele napoletane, Bălcescu, împreună cu Luxița, porni spre Roma pentru a face noi cercetări în Biblioteca Vaticanului.

Pe locurile călcate odinioară de pașii lui Iuliu Cezar, Octavian, Traian, ca și de ai poezilor Horațiu, Vergiliu și Ovidiu, și în care se aflau atîtea vestigii glorioase ale Cetății eterne, inima istoricului Bălcescu va fi cunoscut emoții de nedescris, iar farmecul grădinilor de la Tivoli, și lacurile albane vor fi dat aripi și mai înalte sentimentelor celor doi îndrăgostiți.

De la Roma porniră apoi spre Florență, patria lui Dante, Machiavelli, Michelangelo și Leonardo da Vinci, de unde își urmau drumul spre Pisa și Genova. La 10 mai, străbătînd marea cu vaporul, se aflau din nou la Marsilia și apoi în curînd la Paris.

Documentele copiate de Bălcescu în decursul acestei îndelungate călătorii sporiseră imens, iar setea sa de lucru devenise din ce în ce mai aprigă. Zile și nopți vor fi fost consacrate clasării notelor și schițării lucrării, care avea să facă din el cel mai mare istoric al generației sale.

Vasile NETEA

(Va urma)

opinia unui
alegător

solicitudine

Nu sînt istoric și nu știu cum se caută pietrele de hotar ale timpului. Nu sînt compozitor și nu știu cum se construiește o simfonie. În istorie și în simfonie caut începutul, motivul, variațiunea, contrastul, dramaticul, și urmăresc peste tot omul.

Cu uneltele gîndului iată ce-am descoperit:

A fost un om al focului și unul al aburului. A fost un om al antichității și unul al Renașterii. Și acum ce om este?

Un om în construcție. Și ce va reprezenta el?

Sigur, un om al ciberneticii, dar înainte de toate, al umanismului comunist.

La noi acest om vine din veacuri. Lumina viitorului a primit-o acum 80 de ani, a amplificat-o acum 50 de ani și a deschis poarta zilei de mîine acum 30 de ani. De atunci el pășește ferm pe treptele viitorului. A trecut printr-un timp de sinteză revoluționară și a căpătat forța ce se degajă din convingerea că el este stăpîn și producător, liber, independent, vizionar, participant, conducător.

Dintre toate construcțiile cea mai pasionantă este construcția în om.

La Congresul al X-lea al Partidului Comunist Român — pe temelii ridicate pînă atunci — tovarășul Nicolae Ceaușescu a definit mai limpede decît cristalul:

«**Construim o societate socialistă multilateral dezvoltată și ei îi va corespunde un om multilateral.**»

Pentru prima dată prospecției economice i se alătură prospecțiunea omului. Consecvent și ferm, tovarășul Nicolae Ceaușescu, la Plenara din noiembrie 1971, a definit principiile și metodele pentru realizarea acestui om.

Sub acest mărț îmbold organizațiile de partid, de U.T.C., ale studenților comuniști, ale pionierilor, sindicatele, organizațiile de femei, presa, publicațiile, radioul, televiziunea, uniunile de creație — în fapt întregul popor — s-au înrolat în cea mai îndrăzneată mișcare: construirea prin concepția comunistă a omului nou.

Este impresionantă participarea la această mișcare, ea se concretizează în inițiativă, autoperfecționare, luptă, combativitate, disciplină, răspundere și o adevărată pedagogie social-politică.

Acum este timpul cînd toți trebuie să fim model în muncă, pentru că în ultimă instanță — și întotdeauna de cînd este și cît va fi lumea — munca, ea constituie temelia formării și dezvoltării personalității umane. Cultul muncii nu se formează vorbind despre muncă, doar, ci muncind efectiv, punînd mîna, inteligența și sufletul acolo unde sîntem chemați să lucrăm.

Primul act cultural ce dă valoare omului este profesionalizarea sa. Epoca noastră nu îngăduie oameni superficiali pregătiți, diletanți, efemeri prin meserii. Acum seriozitatea în profesie ne va duce la semnificativa deviză a muncitorilor din foarte multe întreprinderi: «eu produc, eu controlez, eu răspund», și de la ea la cea colectivă, «noi producem, noi controlăm, noi răspundem».

Comportamentul creativ al clasei muncitoare este expresia cea mai vie a actului revoluționar fundat cu un sfert de veac în urmă. Roadele lui pe plan economic și spiritual sînt greu de comparat în timp.

Privit de atunci, din 11 iunie 1948, pare un punct de geneză. Privit prin prisma realizărilor de azi pare ca un evantai de raze solare. Privit prin ziua de mîine pare ca o forță magnifică ce ne cheamă pe culmi.

Firește, n-am absolut deloc pretenția că, abordînd și eu, în rubrica de față, chestiunea *solicitudinii*, comentată de atîta lume pe stradă, în magazine, la slujbă, în tren, la piață, la croitor, la cizmar, la lapte, la carne, la piine etc., etc., etc., ea va înceta să ne mai preocupe cu insistența cu care ne preocupă, încît neologismul a ajuns să ne obsedeze.

Intri bine frumos într-o prăvălie, îți iei chiar un aer spășit și umilit zicînd bună ziua, nici prea tare ca să nu-l superi cumva pe vânzător, dar nici prea încet încît să nu te audă și deci să riști să-i devii invizibil, îți compui o față cît mai luminos-îndatoritoare, îți tușuezi buzele ca să scoată sunetele cît mai catifelat și te hotărăști:

«Aveți cumva nasturi maro?!» Asta cu aerul că «dacă nu cumva, din întîmplare, așa, ca pentru o binefacere, că de, oameni sîntem, și poți fi și tu, cumpărătorul, înțeles că ai ajuns în situația asta foarte jenantă încît trebuie să cumperi» — și nu pentru că pe firma prăvăliei în care ai intrat scrie, pur și simplu, nasturi, și că tocmai de aceea ai intrat ca să cumperi nasturi.

«N-avem», zice cineva, sau «n-avem maro» sau și mai exact «nu este maro», scurt și definitiv ca o sentință din care ar trebui să înțelegi că nu numai că ești inoportun în acel moment dar că poți fi, în ultimă instanță, declarat chiar vinovat că «nu este maro».

Tu zîmbești, atunci, stînjnit și grijuliu, te gîndești și la faptul că nu-ți poți încheia haina fără nasturi, dar și la posibilitatea ca vânzătorul să-ți dea totuși o mină de ajutor, dacă nu să caute, să-ți spună măcar unde ai putea găsi, sau cînd ai putea găsi, sau să te mintă măcar, cu bunăvoință, că dacă vei mai trece pe la el, vei putea găsi.

Ei bine, toate aceste visuri ale tale, toată această nădejde de bine și în mai bine din partea semenului tău de după tejghea, nădejde care ar putea încăpea, în acest caz, în neologismul *solicitudine*, rămîn visuri frumoase iar tu, pradă coșmarului.

Cine este, în fond, *semenul tău de după tejghea*? Oricît vi s-ar părea de ciudată întîmplarea pe care o relatez acum, ea s-a petrecut întocmai.

La o tejghea, *cineva*, care «n-avea» și «n-avea» de nici unele. Îi cereai sîrmă de antenă de radio — n-avea, îi cereai un triplu-ștecăr — n-avea, îi cereai un bec de 60 W — n-avea. Cel care îi cerea era calm, cuminte, sfios, mînos, răbdător, înțelegător, dar... «n-avea».

Cumpărătorul, amărît pînă la ieșire, revoltat în stradă, zicînd că e «strigător la cer» etc., etc. cum te primește *acel cineva care n-avea*.

Nu trece mult și intru și eu într-o prăvălie și cer: «n-avea», n-avea timp, n-avea idee, n-avea habar, n-avea interes. Cine credeți că era cel care n-avea nimic pentru mine, nici măcar minima considerație pentru salutul meu respectuos? *Nimeni* altul decît cel care zicea că «e strigător la cer». Era și el acum semenul de după tejghea!

Solicitudine înseamnă civilizație. Dar civilizație înseamnă și nițel obraz, și nițică omenie, și nițică conștiință.

Cum să salvezi însă conștiința cu un bacuș de trei lei? Pentru că iată, nu o dată, cu trei lei, găsești un nasture maro.

tinerii (II)

Tineretul industrial în 1968 conține preluarea unui material cules din cercetarea a 21 000 de tineri din mediul industrial, iar *Tineretul rural în 1968* se referă la 15 000 de tineri din 622 de localități. De asemenea, cu sprijinul Asociațiilor Studenților Comuniști, Centrul a investigat un eșantion de 2 192 de studenți din toate centrele universitare. O lucrare privitoare la *Modelurile și idealurile de viață ale adolescenților* a făcut apel la 2 733 de elevi din București și din județele Bacău, Dolj, Mureș, Constanța, Arad, Maramureș, Ilfov. Rigoarea cercetărilor a permis formularea unor concluzii cu un grad sporit de veracitate și de adecvare la ansamblul realității.

Care este elementul fundamental ce explică marea coeziune a tinerilor din România și elanul lor constructiv? În primul rînd atașamentul față de idealurile societății socialiste și conștiința finalității muncii lor. Așa se explică desigur faptul că 94% din tineri și 92,1% din tineretele chestionate în cercetarea *Tineret industrial. Acțiune și integrare socială*, din 1972, fac parte din Uniunea Tineretului Comunist. Apartenența lor politică se transformă în opțiune pentru un ideal de umanitate superioară, supusă principiilor altruiste, depășind egoismul și izolarea. În raporturile de muncă, 78,8% din tinerii anchetati în mediul rural declară că au raporturi de ajutor reciproc cu colegii lor, iar în mediul industrial 58,3% din tineri și 54,9% dintre tinere afirmă că «ne ajutăm toți unul pe altul», iar 20,6% și respectiv 18,4% că «cei mai mulți ne ajută între noi». Tradițiile muncii patriotice sînt oglindite în marea capacitate mobilizatoare a tinerilor, dintre care 87,5% băieți și 79,4% fete au participat la asemenea acțiuni.

Relațiile sociale se exprimă în mod semnificativ în relațiile de muncă ale unei societăți. Sursa celor mai răsunătoare mișcări ale tineretului occidental se află în alienarea muncii, în faptul că societatea nu mai oferă un sens efortului cotidian și abnegației pe care o impune salarii săi uzina modernă. Revista *Le Nouvel Observateur* semnală, de pildă, fenomenul «marginalilor» în Franța, al tinerilor care nu mai vor să se încadreze în sistemul riguros al muncii sociale, preferînd să trăiască din expediente. Cercetările Centrului pentru studii problemelor tineretului de la București au arătat că 75% din tinerii anchetati consideră că munca pe care o prestează corespunde aspirațiilor și constituie un stimul pentru autodepășire. Sînt datele semnificative ale unei lumi în care munca înobilează, iar eminența și gradul de apreciere a unui membru al societății se bazează pe aportul său la producția materială sau la îmbogățirea spirituală a tuturor.

Plutarh spunea: «Cetatea este cel mai bun învățător». Preocupările și fizionomia tineretului român reflectă tendințele și substanța morală și politică a întregii noastre societăți. Cu numeroase prilejuri, tovarășul Nicolae Ceaușescu, secretarul general al partidului și președintele Consiliului de Stat, a subliniat imensul potențial revoluționar al tineretului, rolul său în evoluția României spre un înalt nivel de civilizație și progres. Atmosfera de emulație și de autodepășire, caracteristică acestor ani, și-a pus amprenta asupra tineretului, aflat în primele rînduri ale efortului național. De aceea, nu este întîmplător faptul că tineretul și-a legat numele de realizările spectaculoase ale contemporaneității socialiste. Există orașe întregi de tineri, ca fostul *Onești*, actualmente *Gheorghe Gheorghiu-Dej*, un puternic centru al petrochimiei. Caracteristicile sale ne-au fost explicate de tovarășul Toma, unul dintre conducătorii organizației de partid locale: «Mult entuziasm, cei mai mulți specialiști și cadre superioare la numărul de locuitori, cele mai multe cărți vîndute».

autoritatea morală
a scriitorului

Adevăratul artist al epocii noastre, cum credea un critic din secolul trecut, este acela a cărui «viață va fi cel mai bun comentariu asupra creației sale, iar creația sa va fi cea mai bună justificare a vieții lui». Departe de noi tentația trasării unei linii de unire, a stabilirii unei echivalențe între întreaga viață și conduită a unui scriitor și opera sa. Operei multilaterale a lui Nicolae Tăutu i se poate conferi drept colorar filozofic și etic mai ales ceea pătrunzătoare artă poetică populară, potrivit căreia «cine mi-a scormit doina, friptă i-a fost inima». Mi se pare demnă de luat în seamă, înainte de toate, o asemenea definiție a misiunii actului poetic pentru că ea se ridică peste ceea ce numește Eminescu «micile greșale», adică trivializarea implicării poetului în desfășurarea evenimentelor epocii lui.

Există însă, spre cînstea poeziei, numeroși slujitori ai ei care, vorba lui Victor Hugo, dacă n-ar fi fost poeți erau soldați. O tulburătoare coincidență face ca unul dintre aceștia, multilateralul și fecundul scriitor Nicolae Tăutu, să întrunească și la propriu și la figurat ambele virtuți. Militar de profesie, *colonelul*, căruia cu o afectuoasă stimă îi dam «onorul» noi toți, era, în materie de slujire a țării prin intermediul *armei scrisului*, de mult *general*.

Nicolae Tăutu, «tovarășul de arme» atît de drag inimii noastre, — al celor mai tineri sau mai vîrstnici cîți l-am cunoscut de-a lungul a trei decenii aproape de literatură combatantă — este, dincolo de impresionanta lui dăruire literară, o pildă inegalabilă de camaraderie și moralitate. Proeminentă, virtutea civică a poeziei sale, ca dealtfel și a prozei și dramaturgiei în care s-a ilustrat deopotrivă, i-a făcut pe mulți comentatori să nu remarce, în adevărata ei dimensiune, latura morală a scrisului său, pledoaria sa atît de cuceritoare pentru o ideală comuniune umană. Să mă ierte mulți confrăți, inclusiv dintre apropiați prieteni ai poetului, dar Nicolae Tăutu se numără printre pușinii literați români care este stimat și iubit aproape de către întreaga obște literară. Bravul ostaș, totdeauna în avangarda bătăliei prezente, comunicînd cu simplitate și sinceritate «de la inimă la inimă», știa să găsească cele mai entuziaste cuvinte de încurajare frățească și prețuire, inclusiv pentru proaspătul intrat în «coloanele» lirice.

Străin de infatuarea recunoașterii sale, sfidînd onorurile literare de oriunde ar fi venit ele, — de la juriile premiilor sau de la critică —, nu a plătit niciodată tribut orgoliilor mărune, chiar dacă adesea la întîlnirile cu cititorii era campionul absolut al aplauzelor. Nicolae Tăutu, nu numai pentru noi, mai tinerii aflați în anii de ucenicie, ci pentru aproape orice coleg de scris era un prieten cu o moralitate desăvîșită, o autoritate umană pe care o recunoșteam cu bucurie, dulcea lui vorbă moldovenească și zîmbetul neșters de pe chipul său iradiînd totdeauna un optimism firesc. Un exemplu concludent: celebrele sale farse, în focarul cărora s-au aflat mulți confrăți, n-au stîrmit niciodată antipatii și proteste.

Poate tocmai de aceea, în urmă cu un an, la 13 iunie, cînd aflam de moartea fulgerătoare a acestui atît de popular și prețuit reprezentant al literaturii noastre contemporane, nu numai pe noi literați, dar cred pe toți iubitorii de literatură, ne încerca dureros — ca și acum dealtfel — regretul de a fi pierdut în Nicolae Tăutu totodată și un mare «om de omenie».

1. **Întrebare:** Calitatea mediului înconjurător a devenit o problemă cu importante implicații de natură biologică, economică și social-sanitară.

Care sînt, după părerea dumneavoastră, principalii factori care acționează direct asupra calității mediului înconjurător?

Răspuns: În accepțiunea pe care o avem în vedere în dialogul nostru, mediul înconjurător reprezintă cadrul material în care își desfășoară existența întreaga lume vie, dominată de ființa umană.

Schimbul neîntrerupt de informație, de substanță și energie dintre organismul viu și mediul înconjurător este o realitate fundamentală a vieții.

În această viziune, viața necesită și conservarea unui anumit echilibru între activitatea umană și mediul înconjurător. Timp de sute de mii de ani acest echilibru a fost dictat de legi naturale exterioare și independente de conștiința omului — de legi obiective. De cîteva decenii însă a devenit evident că mitul lui Prometeu are o acoperire în istorie — în istoria contemporană cu deosebire: prin cîteva revoluții tehnico-științifice succesive omul a început să se sustragă cursului dictat de natură destinului său. Astăzi, sîntem din ce în ce mai mulți, trăim din ce în ce mai mult, ne străduim să trăim din ce în ce mai bine; toate acestea — pe seama mediului înconjurător, pe care îl cucerim pentru noi și urmașii noștri cu o forță de șoc irezistibilă. Dintr-o componentă integrată unui echilibru dat de natură, omul a devenit cel mai activ factor al modificării acestui echilibru. Modificare pe care o dorește în favoarea sa.

Considerîndu-se îndreptățit să ia mereu din ceea ce-l înconjoară, ca dintr-un bun care-i aparține, omul a ajuns curînd să simtă sau mai bine-zis să presimtă și reversul acțiunii sale.

Într-adevăr, prin natura lor, organismele vii sînt în măsură să facă față unor schimbări ivite în mediul înconjurător, mulțumită capacității de adaptare cu care sînt înzestrate. Dar ritmul de producere și amploarea modificărilor produse de activitatea umană în mediul înconjurător — mai ales în ultimele decenii — solicită atît de intens mecanismele adaptării biologice la mediu, încît capacitatea acestora, la un moment dat, poate fi depășită, ajungîndu-se la dereglarea echilibrelor ecologice, la degradarea calității vieții. Echilibrul dintre om și mediul său de viață determină în ultimă analiză starea de sănătate fizică și psihică a omului și reprezintă totodată factorul principal pentru evoluția genetică și starea de sănătate a generațiilor viitoare.

Experiența multor țări a dovedit cu prisosință că, în cazul în care concomitent cu dezvoltarea tehnico-economică nu se iau măsuri energice și sistematice pentru protecția mediului înconjurător, se pune în pericol starea de sănătate a populației, echilibrul cadrului de viață natural, se degradează importante resurse naturale și bunuri materiale și se produc astfel importante pagube economice și sociale.

Intensificarea punerii în valoare a resurselor naturale și diversificarea industriei, agriculturii și zootehniei, aglomerarea populației în anumite centre și zone teritoriale, precum și dezvoltarea rapidă a mijloacelor de transport, determină și în țara noastră unele modificări ale mediului înconjurător, care pot avea implicații atît asupra calității aerului, apei, solului, florei și faunei cît și asupra mediului creat prin activitățile umane.

Avînd în vedere aceste considerente, conducerea noastră de partid și de stat acordă o atenție deosebită protecției mediului de viață și de muncă din țara noastră, care constituie o problemă de interes național și care se reflectă într-o serie de măsuri și programe de natură științifică, tehnică, economică, legislativă și de organizare pentru prevenirea și combaterea degradării mediului înconjurător.

2. **Întrebare:** Este cunoscut faptul că prin specialiștii săi Consiliul Național pentru Știință și Tehnologie a adus o contribuție importantă la elaborarea proiectului de lege privind protecția mediului înconjurător.

Care sînt principalele elemente care caracterizează acest document?

Răspuns: În vederea aplicării în țara noastră, în mod unitar, a ansamblului de măsuri referitor la protecția mediului înconjurător, proiectul de lege inițiat de conducerea de partid și de stat reprezintă un act istoric de importanță deosebită în procesul de edificare a societății noastre socialiste multi-

lateral dezvoltate, un act al cărui conținut profund umanist și științific reflectă grija partidului și statului nostru față de menținerea și îmbunătățirea continuă a mediului de viață și de muncă, atît pentru generațiile actuale, cît și pentru generațiile viitoare.

În țara noastră, protecția mediului înconjurător constituie o parte integrantă a activității generale de dezvoltare economică-socială a țării, avînd la bază principiile fundamentale ale politicii partidului și statului nostru, privind construirea societății socialiste multilateral dezvoltate.

Potrivit atribuțiilor ce le revin, factorii răspunzători de activitățile economice și sociale sînt obligați să folosească rațional resursele naturale, să coreleze activitatea de

meniu protecției mediului. Pînă la înființarea acestui consiliu, în ce măsură Secțiunea pentru Știință, tehnologie și protecția mediului înconjurător din cadrul Consiliului Suprem al Dezvoltării Economice și Sociale va asigura înfăptuirea politicii partidului și statului nostru în domeniul protecției mediului?

Răspuns: În contextul activităților sale, Secțiunii pentru Știință, tehnologie și protecția mediului înconjurător din Consiliul Suprem al Dezvoltării Economice și Sociale îi revine și sarcina de a asigura înfăptuirea politicii partidului și statului nostru în domeniul protecției mediului înconjurător.

În acest domeniu, secțiunea urmărește, în principal, să asigure elaborarea într-o concepție științifică, unitară, a prognozei privind evoluția protecției mediului înconjurător în țara noastră, să îndrume întocmirea proiectelor planurilor cincinale și anuale de stat, să dezbată aceste proiecte înainte de a fi supuse Consiliului Suprem al Dezvoltării Economice și Sociale și apoi Marii Adunări Naționale. Secțiunea are îndatorirea să urmărească realizarea prevederilor planului de stat, a programelor și acțiunilor de protecție a mediului, să efec-

famiare publicului larg, la a cărui edificare «Flacăra» a adus, dealtfel, o contribuție meritorie.

Întrebarea dumneavoastră are în vedere un aspect speculativ, dar desigur demn de interes în perspectivă.

Într-adevăr, o schimbare mai substanțială în compoziția chimică și fizică medie a atmosferei ar putea afecta temperatura medie a pămîntului.

Pămîntul ar putea fi răcit în medie pînă la punctul de începere a unei noi ere glaciare, dacă diferiți poluanți atmosferici ar reduce într-o măsură destul de mare cantitatea de energie solară care poate penetra atmosfera pămîntului.

Invers, pămîntul poate fi încălzit, în medie pînă la punctul de topire a gheții polare existente în prezent, ceea ce ar putea duce la creșterea nivelului apelor mărilor și la inundarea ținuturilor riverane, dacă anumiți poluanți ar reduce suficient debitul energiei evacuate în spațiul cosmic prin radiația infraroșie, de mare lungime de undă, a sfoarței terestre.

În primul caz, poluanții, a căror acumulare în atmosferă ar putea în mod ipotetic să cauzeze reducerea pătrunderii energiei so-

CE AU FĂCUT, CE FAC, CE VOR FACE ÎN VIITOR CERCETĂTORII ȘTIINȚIFICI PENTRU PROTECȚIA MEDIULUI ÎNCONJURĂTOR

Interviu cu președintele Consiliului Național pentru Știință și Tehnologie, profesor Ioan URȘU

sistematizare a teritoriului și a localităților urbane și rurale cu măsurile de protecție a mediului înconjurător, să adopte tehnologiile de producție care nu duc la poluarea mediului și să echiipeze instalațiile tehnologice și mijloacele de transport generatoare de poluanți cu dispozitive și instalații eficiente pentru prevenirea efectelor dăunătoare asupra mediului înconjurător, să recupereze și să valorifice substanțele reziduale utilizabile provenite din activitățile economico-sociale. În același timp, ei trebuie să asigure dezvoltarea cercetării științifice cu privire la protecția mediului, să promoveze acțiunile de cooperare internațională tehnică, economică și științifică în acest domeniu.

Pentru coordonarea tuturor activităților privind protecția mediului s-a prevăzut înființarea la nivel central a Consiliului Național pentru Protecția Mediului înconjurător, organ al Consiliului de Miniștri, iar pe plan local, înființarea comisiilor județene pentru protecția mediului înconjurător, care vor fi subordonate Consiliului Național pentru Protecția Mediului înconjurător și comitetelor executive ale consiliilor populare județene.

În proiectul de lege s-a prevăzut, de asemenea, răspunderea materială, disciplinară, administrativă, penală sau civilă, după caz, pentru cei care se fac vinovați de încălcarea dispozițiilor legale cu privire la protecția mediului înconjurător.

Proiectul de lege reflectă în esență preocuparea partidului și statului nostru pentru menținerea și îmbunătățirea condițiilor de viață și de muncă ale populației din țara noastră, diminuarea daunelor ce ar putea fi suportate de economia națională de pe urma degradării mediului înconjurător, menținerea și îmbogățirea frumuseților naturale ale țării, informarea și educarea tuturor cetățenilor români în vederea participării active a acestora la acțiunile de protecție a mediului înconjurător.

3. **Întrebare:** Așa cum arătați, proiectul de lege privind protecția mediului înconjurător prevede înființarea Consiliului Național pentru Protecția Mediului înconjurător — organ central care va asigura înfăptuirea politicii partidului și statului nostru în do-

tueze studii și să stabilească principalele orientări ale politicii protecției mediului înconjurător în România în strînsă corelare cu dezvoltarea economică și socială planificată a țării, să elaboreze studii și să propună Consiliului suprem măsuri cu privire la promovarea și extinderea relațiilor de cooperare internațională economică și tehnico-științifică în acest domeniu. Toate aceste atribuții ale secțiunii referitoare la mediu urmăresc crearea posibilităților pentru menținerea și îmbunătățirea stării de sănătate a populației, păstrarea nealterată a frumuseților naturale ale țării noastre, îmbunătățirea continuă a condițiilor de viață și de muncă din România, precum și realizarea participării active a țării noastre la efortul general cu care este confruntată întreaga omenire în lupta pentru protejarea mediului înconjurător.

4. **Întrebare:** Se cunoaște că în prezent mulți oameni de știință au marcat implicațiile pe care le poate avea poluarea aerului asupra regimului termic al planetei noastre. Care este părerea dumneavoastră în această problemă?

Răspuns: Aerul este în mod evident un factor deosebit de important al mediului înconjurător. Cît timp rezervele de aer curat se considerau imense față de aerul impurificat de diverse activități umane, combaterea poluării atmosferice nu a depășit limitele unor probleme de importanță locală, deoarece efectele produse de degradarea aerului au fost puse în evidență numai în zonele surselor de poluare.

Industrializarea rapidă, creșterea gradului de urbanizare și a mijloacelor de transport din ultimele decenii, într-un număr important de țări, au intensificat procesul poluării atmosferei într-un ritm deosebit de accelerat care îngrijorează în prezent întreaga omenire.

Activitate practică prin excelență, aflată, așa cum a situat-o just revista dumneavoastră, «sub semnul urgenței», protecția mediului înconjurător s-a concentrat în primul rînd asupra efectelor biologice ale noxelor induse de marea industrie și de transporturi în atmosferă — pulberile și gazele toxice.

Nu revin aici asupra acestor elemente,

lare spre pămînt, sînt particulele aflate în suspensie care, după cum arată cercetările efectuate, au proprietăți de absorbție și difuzie a energiei solare în spațiu.

În al doilea caz, poluanții, a căror acumulare în atmosferă ar putea ipotetic să provoace reținerea radiațiilor infraroșii generate de pămînt, sînt unele gaze, printre care și bioxidul de carbon, care au capacitatea să absoarbă energia generată de radiațiile infraroșii și astfel să se încălzească.

Unele cercetări recente, efectuate pe plan mondial, arată că proporția bioxidului de carbon și a particulelor aflate în suspensie în atmosferă a sporit în ultimele decenii și că temperatura pămîntului a scăzut ușor în aceeași perioadă.

Acest lucru ar putea fi interpretat în sensul că în atmosferă efectele contrare ale bioxidului de carbon și ale particulelor în suspensie ar putea, deocamdată, să se echilibreze în mare, balanța înclinîndu-se puțin spre efectele produse de particulele în suspensie.

Implicațiile reale ale acestor probleme sînt încă neclare, dar, desigur, în perspectivă îngrijorătoare. Deoarece știința și tehnica nu oferă certitudini cu privire la echilibrul în atmosferă dintre efectele termice ale particulelor și gazelor, acumularea acestor poluanți în atmosferă reprezintă în orice caz un fenomen nedorit.

Dat fiind că temperatura planetei noastre se schimbă în prezent într-un ritm foarte lent, nu ne găsim și nu ne vom găsi probabil încă multă vreme într-o situație de criză.

Știința are posibilitatea să testeze ipotezele din care decurg implicațiile subliniate mai sus și, pe baze teoretice și experimentale mai evaluate, să clarifice întregul mecanism referitor la efectul schimbărilor care intervin în compoziția atmosferică asupra ecologiei planetei.

Știința și tehnica au, deocamdată, la dispoziție timpul necesar pentru aceasta. Elucidarea acestor aspecte va reprezenta încă o componentă a sistemului de soluții care se impun a fi găsite pentru menținerea și ameliorarea echilibrului ecologic global.

(Va urma)

natura- medicul medicilor

liniștea, ca agent terapeutic

Medicina modernă a rezervat liniștii și solitudinii un loc de mare cinste în vastul arsenal terapeutic de care dispune. Ritmul alert al civilizației noastre ultratehnice, neîntreruptul bombardament informațional cărui îi simțim suptul, suprasolicitația nervoasă și stress-ul reprezintă coordonate absolute definitorii ale universului existențial contemporan. Într-un asemenea context este cât se poate de normal de a căuta cu frenezia noi posibilități, noi proceduri terapeutice care să pună condiția umană în garantate condiții de protecție și reorganizare.

Ne aflăm într-un moment istoric și antropologic când homo faber virează spre homo technologicus. Această nouă remodelare a fapturii umane, efectuată pe parcursul numai a unui secol și jumătate presupune, — și este firesc să fie așa —, un consistent și consumptiv efort de continuă adaptare. Paleta adaptării este practic infinită și cuprinde toate domeniile activității umane. Nu vor face excepție de la această regulă, țirile, nici activitățile sonice. Zgomotul reprezintă în zilele noastre o noxă citadină de prim rang și multe orașe îi cunosc deja din plin rigorile. Poluarea sonică a devenit o realitate concretă a lumii civilizate. Din acest motiv o proteiformă patologie și-a făcut apariția aproape peste noapte, minind fondul de sănătate publică și așa destul de deteriorat de alte noxe ale vieții moderne.

După statistici care se bucură de mare autoritate în lumea științelor medicale, zgomotul este responsabil de unul din trei cazuri în domeniul nevrozei, și de patru din cinci cazuri în domeniul migrenelor. Sistemul nervos este din punct de vedere acustic un releu și în același timp un impact primordial și inevitabil pentru fiecare excitant sonor. Ca o ripostă la această intensă și permanentă excitație organismul elaborează reflexe de apărare, inducând în circuitul funcțional o stare de tensiune neurovegetativă, căreia îi sînt proprii nenumărate avatururi.

Zgomotului îi mai sînt proprii favorizarea apariției stării de neliniște, de teamă nedefinită sau chiar de irascibilitate; a senzației de astenie sau cel puțin a unei stări de rău greu definisabilă. Zgomotul diminuează puterea de concentrare, memoria, creativitatea. El poate duce în mod silențios, lent și imperceptibil la o veritabilă viciere a caracterului și a personalității, generind mutații radicale în habitusul fizic, dar mai ales psihic. S-a demonstrat experimental că scoaterea unui implicat din ambianța hipersonică — concretizată în vacarmul nostru citadin — și integrarea lui într-un cadru corespunzător de liniște se soldează cel mai adesea cu revenirea la normal.

Dar tot în limitele normalului ne putem menține și prin cure intermitente de izolare, de sustragere de la vicisitudinile agresiunii sonice. În contextul civilizației moderne liniștea se identifică cu o medicație capabilă de metamorfoze și refaceri de o uimitoare necesitate. Acestea sînt considerentele pentru care acest agent terapeutic modern, caracterizîndu-se prin intermitența de izolare, de sustragere de la vicisitudinile agresiunii sonice. În contextul civilizației moderne liniștea se identifică cu o medicație capabilă de metamorfoze și refaceri de o uimitoare necesitate. Acestea sînt considerentele pentru care acest agent terapeutic modern, caracterizîndu-se prin intermitența de izolare, de sustragere de la vicisitudinile agresiunii sonice.

avem momentul nostru de liniște cotidian, momentul nostru de retragere și izolare, chiar dacă acest moment ține de domeniul sfertului de oră. Acest moment va juca rolul becului aprins din experiențele pavloviene, care declanșează salivarea cînelui chiar în absența cărnii. Momentul acesta, cu funcțiuni de impuls reflex condiționat, va antrena după sine tîmăduitoare stări originare și primare, care sălășluiesc încă în misterioasele structuri ale inconștientului, concretizate în reveriile odihnitoare ale copilăriei trăite la țară, la casa bunicilor sau în luminișul de pădure.

Arcadie PERCEK

aspecte actuale ale infecției sifilitice (I)

Sifilisul este o boală veneriană de o mare gravitate pe plan social și individual, care a constituit de-a lungul veacurilor unul din cele mai mari flagele ce s-au abătut asupra omenirii.

Pe plan social, prin marea contagiozitate a manifestărilor sale inițiale, această boală este susceptibilă de mari răspîndiri în mase, iar prin posibilitatea de a fi transmisă descendenților, sifilisul își aruncă umbra sa funestă și ipotechează asupra sănătății generațiilor viitoare, constituind prin aceasta unul din factorii importanți de vîlăuire și degenerare a colectivităților umane.

Din punct de vedere individual, adevăratul pericol al bolii îl constituie urmările sale îndepărtate, sifilisul visceral tardiv cu manifestările sale cerebrale spinale, cardiovasculare etc.

Acestea, din ferice, nu sînt fatal obligatorii, ele fiind în continuare scădere în ultimul deceniu ca și manifestările de sifilis congenital. Aceste complicații grave sînt prevenite datorită tratamentului cu antibiotice al sifilisului recent și al sifilisului gravidelor.

Sifilisul, importat din America de către corăbierii lui Columb, a căzut în Europa pe un teren indemn și a cunoscut repede o extindere vijelioasă. Pe măsura trecerii timpului, caracterul acestei extinderi a mai scăzut, boala perpetuîndu-se sub forma unei endemii cronice cu întinderi variabile în spațiu și timp, în funcție de factorii social-istorici, economici etc. și susceptibilită de mari recrudescențe ori de cîte ori condiții favorabile concureau la dezvoltarea sa.

În timpul celui de-al doilea război mondial și în perioada imediat următoare, în cea mai mare parte a lumii s-a constatat o mare recrudescență a sifilisului, urmată apoi de un declin rapid, datorită introducerii penicilinei în tratamentul acestei boli, declin ce atinge punctul minim în jurul anului 1958 în diverse țări, și în 1962 la noi în țară.

După aceste date, sifilisul recent a cunoscut în întreaga lume, ca și la noi în țară, o nouă recrudescență, cu o mică scădere a morbidității în ultimii 2 ani.

Pare paradoxal că această exacerbare a sifilisului a apărut într-o perioadă de pace și progres în multiple domenii, în știință, cultură ca și în sănătatea publică.

Trebuie arătat însă că odată cu marile realizări obținute în diverse domenii ale activității umane au apărut și mari transformări din punct de vedere demografic, social-economic și de comportament etc., care au concurențat la creșterea incidenței prin sifilis și alte boli venerice.

Un aspect demografic cunoscut și relevant de specialiștii din diverse țări, în ultima vreme, îl constituie creșterea rapidă a populației, cu predominanță a tineretului și creșterea longevității sexuale, între altele, și printr-o maturitate precoce. Așa se explică de ce sifilisul, boala transmisibilă, în care un rol foarte important revine comportamentului sexual, înregistrează valorile de

morbiditate cele mai ridicate la vîrste tinere 20—25 ani, observîndu-se o creștere a incidenței sale și la grupa de vîrstă de 15—19 ani.

Conf. dr. AL COLTOIU

(Va urma)

profesiunea și sănătatea (II)

În 1970, populația activă era estimată la 1 500 milioane de persoane, adică 41% din cele 3 635 milioane locuitori ai planetei. La noi în țară sînt ocupate în industrie și transporturi peste 2,6 milioane persoane, fără a mai vorbi de persoanele în contact cu noxe profesionale în agricultură și silvicultură.

Deși bolile profesionale sînt specifice fiecărei ramuri industriale, atît pe plan mondial, cît și la noi în țară, se poate vorbi de preponderența unora dintre ele.

Astfel, pneumoconiozele, datorită inhalării pulberilor, se plasează pe primul loc, fiind considerate ca o cauză importantă de morbiditate și invaliditate în mine, cariere, turnătorii, industria ceramică etc., atîngînd, în lipsa măsurilor adecvate, pînă la 15% din cei expuși pulberilor fibrogene.

Manifestările patologice provocate de toxice respiratorii sînt de asemenea frecvente. Cazuri de intoxicație cu oxid de carbon au fost semnalate pe plan mondial de la 3 la 15% din muncitorii expuși la produse de combustie a huilei sau la cei din siderurgie și în uzinele care folosesc gaze drept combustibil; iritanții căilor respiratorii ca bioxidul de sulf, oxizii de azot (mai ales în industriile de superfosfați și acid sulfuric), clorul, amoniacul, acroleina și produsele alcaline cauzează numeroase manifestări patologice pulmonare acute sau bronhopneumopatii cronice obstructive după expunerii prelungite.

Folosirea pe scară largă a solvenților și lipsa măsurilor de protecție provoacă de asemenea intoxicații. Expunerea la doze toxice produce anemie (benzen), leziuni ale ficatului și rinichilor (tetraclorura de carbon), tulburări neurologice, ateroscleroză și maladii cardiace (sulfura de carbon, mai ales în întreprinderile de mătase artificială).

Se semnalează multiple intoxicații cu metale grele, mai ales cu plumb, mercur, crom etc., iar hipocacuziile apar frecvent în industria metalurgică și textilă.

Pe lîngă efectele nefavorabile asupra sănătății și confortului, bolile profesionale provoacă mari pierderi economice. De pildă, în S.U.A. maladiile profesionale și accidente de muncă au costat în 1969 aproape 9 miliarde de dolari. În Marea Britanie s-au declarat în 1967 circa 900 000 cazuri de boli profesionale și accidente de muncă, provocînd pierderea a 23 milioane de zile de muncă, față de numai 3 milioane prin greve. Biroul de preveniri sociale și Serviciul național de sănătate din Chile au înregistrat în 1965 cazuri de invaliditate profesională la circa 18% din muncitorii asigurați, ceea ce corespunde la o pierdere evaluată la 6,8 milioane de zile de muncă și 73 milioane de dolari.

Rezultă din cele prezentate că în aprecierea investițiilor e normal să se facă așa cum se face, și anume să se țină seama nu numai de eficiența strict materială, ci de «costul social total» al acestora, adică să se ia în considerare și cheltuielile necesare pentru asistența medicală și absenteismul provocat de bolile induse.

Menționăm, în cheie, că nu am abordat decît unele aspecte ale relației dintre sănătate și profesie, ele fiind mult mai numeroase și meritînd atenția opiniei publice și a specialiștilor.

Dr. Bernard BARHAD
director adjunct științific al
Institutului de igienă și
sănătate publică

tratamentele balneare la ora computerului

Vine vara, oamenii se gîndesc la odihnă, la munte, la mare și dacă se simte nevoia unor «reparații capitale» — la tratamente balneare. Dar chiar și în acest ultim caz nimeni din cei care au билетul de drum în buzunar nu se gîndește și la calculatoare electronice. Și totuși, computerele sînt pe punctul de a face irupție și în medicina balneară.

La Odessa a luat ființă — pe lîngă un sanatoriu — un laborator științific practic pentru automatizarea prelucrării informațiilor medicale. Cu ajutorul unei comunicații telemetrice pe mai multe canale, al unui monitor și al unor dispozitive de înregistrare, medicii obțin datele necesare despre activitatea inimii pacientului în timpul curei. Controlînd de la distanță activitatea cardiacă a bolnavilor, medicul respectiv poate înregistra, în orice moment, o electrocardiogramă și alți indicatori fizici, decizînd astfel, în deplină cunoștință de cauză, asupra dozării factorilor medicali care acționează asupra organismului.

Cercetătorii din noul laborator au elaborat algoritmi și programe de descifrare automată a înregistrărilor din aparatele care consemnează starea bolnavului, pentru a le introduce în mașina electronică de calcul. În mod obișnuit, pentru a stabili diagnosticul, medicul efectuează o serie de cerțări și calcule care necesită circa două ore. Mașina electronică de calcul execută această lucrare în trei minute. Computerele lărgesc deci considerabil posibilitățile de diagnosticare. Ele permit să se efectueze o examinare în masă a populației, să se indice mai precis și mai corect regimul de tratament și să se urmărească eficiența întregului complex de tratament sanatorial-balnear.

În fotografie: un grup de medici de la sanatoriul «Lermontov» din Odessa urmărind bolnavii în timpul tratamentului.

ce este nou?

INJEȚII PRIN JET. La Institutul de sănătate publică și cercetări medicale din Cluj se fac primele încercări din țară privind efectuarea unor vaccinuri fără clasicele ace de seringă. Serul se injectează intradermic prin jet, fără ca aparatul-seringă să atingă măcar pacientul. Se evită astfel supraînfectarea și șocul psihic provocat de ace. Rezultatele de pînă acum sînt promițătoare.

O CLINICĂ PENTRU «SCLAVII NICOTINEI». DEZINTOXICAREA PRIN ANTRENAMENT PSIHOLGIC. În localitatea balneoclimaterică Monschau, din Munții Eifel, va lua naștere prima «casă de sănătate pentru boli de inhalație» din R.F.G. Pacienți cu edemuri pulmonare,

tulburări cardiovasculare, dar și cei care vor să se dezvețe de fumat, pot învăța aici, în cursul unei cure de dezintoxicare ce durează 12 zile, cum te poți desprinde de dăunătoarea țigaretă. O echipă de medici, psihologi, pedagogi, psihoterapeuți și asistenți dieteticieni contribuie la redresarea morală și fizică a oamenilor intoxicați cu nicotină.

FEMEILE AU PEA PUTIN FIER. Cercetări făcute de clinica de diagnostic din Wiesbaden (R.F.G.) au dovedit că 65% din femei suferă de lipsă de fier. Pierderea fiziologică de fier este numai de 1,2 miligrame pe zi la bărbați și de 1,8 miligrame la femei. Bărbatul își poate compensa pierderea prin alimentația obișnuită, dar femeia ar trebui să-și combine meniul în funcție de conținutul de fier. Ea nu trebuie să dea însă crezare teoriei băbești după care spanacul și laptele ar fi cele mai bogate alimente în fier.

TRATAMENTUL CHIRURGICAL AL SCOLIOZELOR — deformare a coloanei vertebrale, instalată la copii și adolescenți — se face astăzi la noi cu succes (Clinica de ortopedie și traumatologie a spitalului Brâncovenesc) prin utilizarea unor dispozitive speciale, cu ajutorul cărora se poate obține o corectare mai bună, chiar în timpul operației, a coloanei vertebrale deformate. Utilizarea acestor dispozitive (Harrington) a permis obținerea unor rezultate altădată nesperate. De menționat că această aparatură se confecționează în țara noastră.

dosar

infarctul miocardic — boala secolului? (III)

Cauzele și condițiile care favorizează apariția și dezvoltarea infarctului miocardic. Se știe că în majoritatea cazurilor infarctul miocardic este urmarea firească sau complicația cea mai de temut a aterosclerozei. Boala generală a arterelor, caracterizată prin depunere de grăsimi — și alte substanțe — în peretele vascular, complicată adeseori cu o tromboză, ateroscleroza duce treptat la o strîmțare a lumenului vascular sau chiar la obturarea lui totală și la compromiterea circulației din teritoriul respectiv. Astfel, mușchiul miocardic, lipsit de irigație, «moare», fiind înlocuit de o cicatrice fibroasă lipsită de proprietățile necesare pentru o bună funcționare a inimii. Acesta este infarctul miocardic.

Dacă se știe și se cunoaște aproape în întregime mecanismul de apariție și dezvoltare al aterosclerozei și infarctului, din păcate nu se cunoaște în mod precis și sigur cauza — sau cauzele — care produc acest proces. Deși s-au făcut numeroase cercetări și s-a scris enorm de mult despre acest subiect în literatura medicală, și în ciuda a numeroase fapte sau dovezi experimentale câștigate în ultimele decenii, există încă multe pete albe pe harta cunoașterii bolii. Din noianul de cunoștințe

dobândite sau certitudini câștigate merită să fie reținută concepția despre factorii de risc a cărei importanță practică și aplicabilitate nu poate fi îndeajuns subliniată. Cercetări pe grupuri mari de populație, în diverse părți ale lumii, inclusiv în țara noastră, au demonstrat că anumite trăsături ale modului de viață din societățile cu un grad înalt de industrializare și urbanizare, precum și anumite trăsături constituționale sau modificări biomorale individuale sînt însoțite de o creștere semnificativă (unele statistici subliniază chiar «impresionantă») a accidentelor vasculare și a gravității lor.

Care sînt acești factori, denumiți factori de risc și care este ponderea sau ierarhizarea lor? Iată-i pe cei mai importanți, așa cum reies din expediția și cercetările făcute în condițiile țării noastre:

- alimentația cu exces de calorii, de grăsimi animale și dulciuri
- nivelul crescut al grăsimilor sanguine (colesterol)
- hipertensiunea arterială
- supraponderea corporală (obezitate)
- diabetul zaharat
- fumatul excesiv și abuzul de cafea
- sedentarismul și lipsa de mișcare sau activitate fizică
- încordarea și traumele psihice și programul dezordonat de muncă și viață
- încălcarea ereditară (familială) cu boli cardiovasculare.

Existența acestor factori nu înseamnă prezența neapărată a bolii, dar riscul apariției este incomparabil mai mare la cei la care se găsesc acești factori. În același timp s-a dovedit și efectul lor cumulativ: riscul crește în mod proporțional cu numărul lor! Este suficient să amintim că riscul unui individ la care sînt prezenți mai mult de 4—5 din factorii citați mai sus este de 20—30 de ori mai mare față de un individ lipsit de o astfel de încărcare.

Dr. Ion ORHA — A.S.C.A.R.

urgente rezolvate de miercuri pînă miercuri

ȘI-A DORIT UN COPIL, ȘI-L ARE!

Cînd era mică, Didina — numele ei complet este Didina Nicolae și are azi 23 de ani — suferise de poliomielită. Urmări tragice: ambele picioare paralizate. Se tirăște. Plus tulburări cardio-respiratorii. Așa trăia, în satul ei, Frumușani, județul Ilfov.

Anul trecut Didina a rămas gravidă. În ciuda infirmității dorea nespuse de mult să devină mamă. Acum o lună, la cererea ei, a fost adusă la maternitatea Spitalului Polizu. Sarcină grea pentru medici. Zilele acestea, Didina, beteagă de ambele picioare, a devenit mamă. Copilul a putut veni pe lume numai grație unei complicate operații cezariene. E sănătos și cântărește 2,300 kg. Să crească mare!

CÎND MEDICII INTERVIN PROMPT.

Alo, 06! Caz grav. Puțin timp mai tîrziu o ambulanță stopează pe strada Constantin Căpitanu 26, din București. Ce se întimplase? Elena Dumitrescu (59 ani) suferea de câteva zile de dureri abdominale. Vor trece — zicea ea, nedînd importanță. La 24 mai, o criză puternică. Adusă în grabă la Spitalul Grivița — era în ziua de 24 mai — a fost urcată imediat pe masa de operație. Suferea de ocluzie intestinală. Operația, — destul de complicată — ,efec-

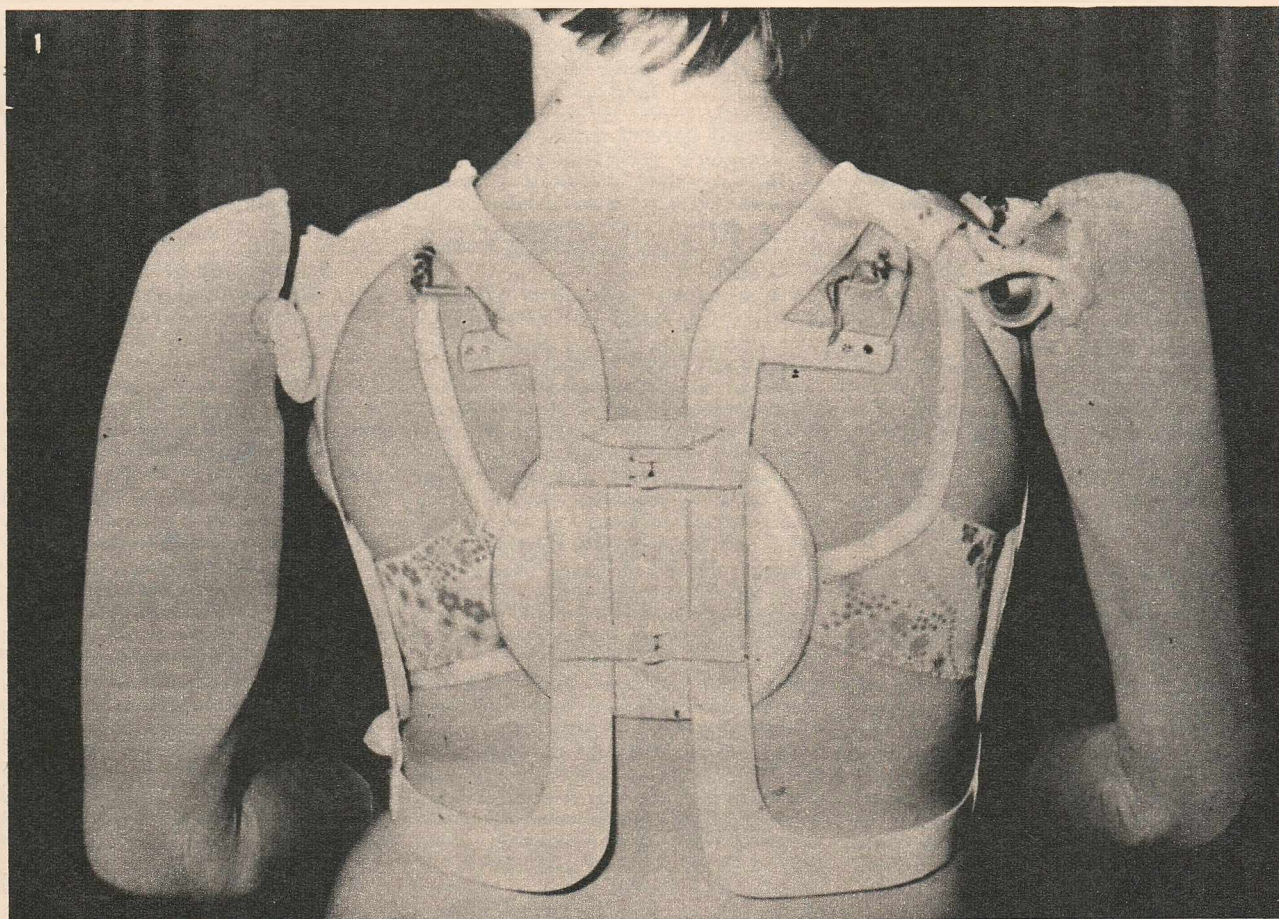
tuată de chirurgul I. Nicolescu n-a durat mai mult de o oră. Acum, pacienta este în afară de orice pericol. Dar aceasta după ce, dintr-o neglijență, a ajuns să vadă — cum se spune — «moartea cu ochii».

I-A FOST VIAȚA ÎN PRIMEJDIE. S-a întimplat la 25 mai. În după-amiaza acestei zile, în timp ce trebăluia prin casă, Ioana Feteanu (30 de ani) din București, str. Ciulnița, s-a simțit rău. Din ce în ce mai rău, pînă cînd s-a prăbușit de durere. A fost dusă în grabă la Spitalul Polizu. Diagnostic urgent: sarcină extraterină ruptă, cu inundație peritoneală masivă. Caz foarte grav. Reanimare continuă; intervenție chirurgicală. În 30 de minute — grație medicilor — viața i-a fost salvată. Un om a fost — după limbajul specific — recuperat.

CU ȘANSE DE SALVARE 1 LA 100 000.

Gheorghiu Elena, în vîrstă de 78 de ani, din București, strada Lespezi nr. 60, a fost dusă la Clinica de chirurgie a Spitalului Brâncovenesc. Diagnostic: infarct intestinal (intestinul subțire) și colon drept. Vîrsta înaintată, dar mai ales gravitatea bolii reduceau posibilitățile de salvare la minimum. Și totuși... Operată de urgență și îngrijită de medicul Gherguță Aurel, bolnava este acum în viață.

MIERCURI, 6 Iunie, ORA 0,30, la spitalul din comuna Podu Turcului, județul Bacău, alertă la secția obstetrică! Este adusă o pacientă în stare gravă. Din cauza eforturilor făcute pentru nașterea a doi gemeni, s-a produs o ruptură de uter. Pacienta pierde sînge cu rapiditate, iar viața i se stinge vîzînd cu ochii. Medicul Vasile Stroescu se hotărăște să intervină deși spitalul nu dispunea de aparatul cel mai modern și nici de condiții optime. Se cere de la spitalul din Bacău sînge. O mașină de salvare, gonind cu 100 km pe oră, ajunge cu sîngele salvator la timp. După patru ore de muncă încordată, pacienta este salvată. (Prin telefon)

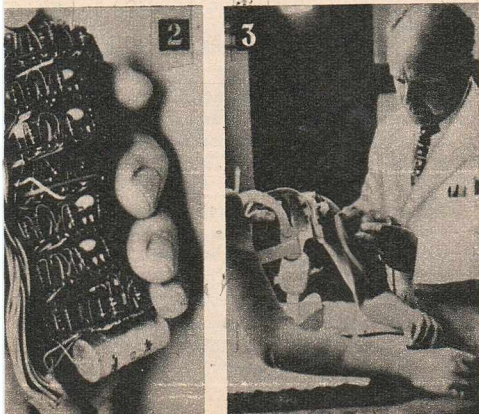

brațe artificiale — o nouă speranță

Specialiștii din Hanovra (Republica Federală Germania) au dezvoltat o proteză dublă din metal ușor și material plastic, care — ghidată electronic — preia în mod optim funcțiunea brațelor și miinilor. Pe omoplații micii paciente (foto 1), prima care a primit un asemenea aparat, se fixează un element de ghidare ale cărui impulsuri sînt declanșate prin ușoare mișcări din umăr. Bateriile (foto 2) pentru cele patru minuscule electromotoare sînt montate de inginerul

Dieter Homeier în brațul artificial (foto 3).

Cu ajutorul bărbiei, fetița născută fără brațe pune în mișcare aparatul putînd executa aproape toate mișcările naturale ale brațului, mîinii și degetelor, ba chiar putînd ridica greutatea pînă la zece kilograme! Homeier, ale cărui cercetări sînt sprijinite de ministrul federal al sănătății, vrea să încerce acum executarea unor proteze asemănătoare pentru picioare.

...cu adjunctul șefului
Inspectoratului general al miliției,
general-maior HARALAMBIE VLĂSCEANU
despre

CEI CARE NE APĂRĂ VIATA, AVUTUL, LINIȘTEA

Întrebare: S-ar părea că despre instituția care apără interesele obștești și personale ale cetățenilor știm foarte multe lucruri: cu ce se ocupă, care este specificul atribuțiilor sale, cine sînt componenții ei...

Într-un fel sau altul, fiecare beneficiem de serviciile multiple pe care le îndeplinește miliția; ne simțim în siguranță cînd știm că în preajma noastră veghează un reprezentant al ordinii publice; apelăm cu încredere pentru cele mai diverse relații la semenul nostru în uniformă gri-bleu; și, de ce să n-o spunem, încercăm sentimente ciudate atunci cînd aceeași oameni binevoitori devin severi cu noi pentru cine știe ce neregulă săvîrșită.

Putem pretinde totuși că îi cunoaștem îndeajuns pe cei care ne apără viața, avutul și liniștea, că îi înțelegem și le acordăm sprijinul necesar, sprijin care, în fond, slujește propriile noastre interese?

CE SE ASCUNDE ÎN SPATELE UNUI «FAPT DIVERS»

Răspuns: Într-adevăr, privită «din afară», activitatea miliției nu oferă întotdeauna imaginea cea mai concludentă asupra ariei preocupărilor și mai ales asupra profunzimii și implicațiilor unor misiuni.

La rubrica «Faptul divers» din ziarul «Scînteia» au apărut, nu demult, cîteva rînduri prin care cititorii luau cunoștință despre descoperirea — după 15 ani — a autorului unui omor comis în comuna Nisiporești, județul Neamț.

Firește, chiar și un asemenea anunț lapidar dă satisfacție celor care înțeleg necesitatea înfăptuirii justiției, a stabilirii adevărului.

Dar cîți cititori cunosc sau măcar își imaginează eforturile, răspunderea și riscurile pe care le implică soluționarea unui asemenea caz?

În trecăt fie spus, descoperirea autorului a fost îngreuiată datorită atit rolului nefast al unor martori mincinoși, cît și unor greșeli comise de cei care au efectuat primele cercetări în urmă cu 15 ani.

Lupta pentru stabilirea adevărului n-a fost abandonată însă nici o clipă. Ideea de dreptate este deosebit de înaltă în conștiința cadrelor noastre. Cînd s-a constatat că se pornise pe o pistă greșită, care putea duce la săvîrșirea unei erori judiciare, totul a fost reluat de la capăt cu o și mai mare intensitate, cu mai multă atenție și perseverență, în ciuda absenței unor indicii verosimile și a confuziilor produse de elementele corupte care continuau să-l tănuiască pe autor.

Se înțelege că elucidarea unui asemenea caz nu este deloc ușoară.

Să învinuiești pe cineva de săvîrșirea unui omor; să-ți dai seama că învinuirea nu este întemeiată; să cauți noi dovezi, după ani de zile de la săvîrșirea faptei; să fii obsedat zile și nopți de gîndul că nu s-a stabilit adevărul, că vinovatul se află în libertate, toate acestea presupun eforturi, căutări, răspundere, riscuri.

Lupta pe «frontul nevăzut» este o luptă grea, care cere pricepere, pasiune, dăruire totală.

LA PRIMA VEDERE TOTUL PARE SIMPLU. DAR...

Cu aceeași stăruință se acționează și pentru demascarea celor care lezează avutul obștesc — continuă interlocutorul nostru. La prima vedere totul pare simplu: o sesizare, un control, probe, stabilirea prejudiciului — și vinovatul ajunge în fața instanței de judecată.

În realitate lucrurile stau altfel. Delapidatorul este, de regulă, un individ rafinat, își creează alibiuri, face tot ce-i stă în putință pentru a induce în eroare, pentru a-și «acoperi» cît mai «sigur» fraudă comisă. Dacă n-a fost descoperit de la prima încercare se crede infailibil, devine mai îndrăzneț și mai lacom. Ignoră însă cîteva «amănunte»: 1) nu există infracțiune perfectă; 2) crește pe zi ce trece conștiința maselor, opinia publică devine un factor tot mai activ și mai eficace în demascarea faptelor antisociale; 3) miliția are o experiență de 24 ani, cadre tot mai experimentate și hotărîte, o tehnică criminalistică avansată. Așa încît, mai devreme sau mai târziu, cei care încalcă legea sfîrșesc lamentabil.

Și în acest sens pot fi oferite suficiente exemple. Mă voi rezuma la unul pe care-l consider deosebit de concludent.

Cu ocazia unei descinderi la unitatea nr. 57 a T.A.P.L. (bufet «Expres») din Oradea, gestionată de P. Carol și A. Pop, lucrătorii de miliție au găsit asupra casierei 25 bonuri de marcaj reprimite de la barman; într-un sertar de la bar — 53 de bonuri neanulate, iar în urma analizelor făcute în laborator s-a constatat că băuturile, din care fuseseră recoltate probe, erau diluate.

Un control inopinat, obișnuit, făcut din proprie inițiativă ori pe baza unei sesizări — și-ar fi spus consumatorii martori la cele petrecute.

Cît despre bonurile neanulate și băutura diluată, cu siguranță nu și-au pus prea multe întrebări.

Ei bine, trebuie precizat că acțiunea de la bufetul respectiv n-a fost nici minoră și nici întâmplătoare, așa cum s-ar părea, ci ea a constituit un moment necesar în cadrul unei activități îndelungate pentru demasca-

rea grupului de infractori condus de P. Carol, care, prin asemenea metode frauduloase — diluări, lipsă la gramaj, refolosirea bonurilor de casă etc. — a înșelat consumatorii și a prejudiciat avutul obștesc cu suma de peste... 471 000 lei — sumă investită de infractori în obiecte de valoare găsite la domiciliul acestora sau în alte locuri unde fuseseră ascunse!

RISCURI ÎN LUPTA CU NECUNOSCUTUL

Întrebare: V-ați referit, între altele, la un anume risc pe care îl implică lupta cu necunoscutul — eroarea judiciară. Cum poate fi evitată o asemenea situație și ce alte imprezibilități nedorite au de înfruntat cadrele de miliție care îndeplinesc misiuni dificile?

Răspuns: De fapt, cazurile de eroare judiciară sînt extrem de rare, datorită răspunderii cu care își îndeplinesc cadrele noastre atribuțiile de serviciu, perseverenței, tenacității cu care se acționează pentru stabilirea adevărului.

Totuși, dată fiind gravitatea consecințelor pe care le pot provoca erorile — lezarea drepturilor și libertăților unui om nevinovat — punem un accent deosebit pe educarea cadrelor în spiritul respectării stricte a normelor procedurale, pe administrarea și verificarea temeinică a probelor în apărarea învinutului, manifestînd maximum de exigență față de cei care ignoră asemenea obligații legale.

În această privință, sprijinul celor care pot contribui la elucidarea enigmelor, la evitarea erorilor, este deosebit de prețios.

Există însă în activitatea miliției și un risc de altă natură — și de care cadrele noastre sînt conștiente încă de la începutul activității lor — riscul de a-și primejdui propria viață atunci cînd trebuie să intervină pentru a apăra viața altora sau bunurile aflate în pericol iminent. Pentru lucrătorii de miliție un asemenea risc nu este ipotetic, ci real.

În cei 24 de ani de existență, din rîndul cadrelor noastre au căzut la datorie mulți ofițeri și subofițeri.

O PREOCUPARE PRINCIPALĂ: PREVENIREA

Întrebare: În ansamblul lor, multe din atribuțiile miliției sînt — așa cum spuneam la început — cunoscute de cetățeni.

Ați vrea să reliefați însă care este în prezent principala dumneavoastră preocupare?

Răspuns: Muncim pentru a transpune în practică indicațiile conducerii de partid, personal ale comandantului nostru suprem — tovarășul Nicolae Ceaușescu — referitoare la perfecționarea activității și pregătirii cadrelor în vederea creșterii eficienței măsurilor de prevenire și descoperire operativă a faptelor antisociale.

După cum se poate constata, inclusiv prin intermediul presei, concomitent cu îndeplinirea atribuțiilor sale legale față de cei care încalcă normele de conviețuire socială, miliția desfășoară și o largă activitate de popularizare a legilor, de explicare a consecințelor la care se expun cei care ignoră prevederile legale, avertizînd pe cei tentați să comită ilegalități.

Sporind exigența, vom continua cu și mai multă intensitate acțiunile cu caracter preventiv, contribuind astfel, alături de celelalte organe ale statului, de organizațiile obștești, la asigurarea respectării principiilor eticii și echității socialiste.

SPRIJINUL CETĂȚENILOR

Întrebare: Cum apreciați sprijinul pe care îl acordă cetățenii organelor de miliție?

Răspuns: Fără nici o exagerare, primim un sprijin deosebit de prețios. Dealtfel, nici nu putem concepe o activitate rodnică de prevenire și combatere a infracțiunilor fără sprijinul substanțial, multilateral, al cetățenilor.

Dacă m-aș referi la cifrele care indică numărul sesizărilor, propunerilor ori sugestiilor — scrise, verbale sau trimise prin telefon — ar trebui să arăt că acestea sînt la fiecare organ județean, de ordinul zecilor de mii anual.

Dar și aici mai convingătoare sînt exemplele. Astfel, în urma unei scrisori primite la Miliția municipiului Craiova, prin care erau semnalate o serie de nereguli comise la întreprinderea frigorifică, Fabrica de biscuiți și întreprinderea viei și vinului din localitate, s-au constatat fapte penale soldate cu trimiterea în instanță a 23 de persoane, iar a altor 36 în fața comisiei de judecată.

Deosebit de valoroasă este contribuția șoferilor din activul voluntar la prevenirea ori descoperirea abaterilor de la regulile de circulație.

În aceeași ordine de idei, apreciem activitatea grupelor de sprijin ale miliției, formă instituționalizată de participare a populației la rezolvarea unor importante treburi obștești.

Acestea sînt doar cîteva din exemplele cele mai concludente despre legăturile strînse care există între populație și organele de miliție.

Firește, n-am putea spune că în această privință am realizat tot ceea ce este posibil. Loc pentru mai mult și mai bine există. Am în vedere, în primul rînd, necesitatea îmbunătățirii continue a activității cadrelor noastre pentru soluționarea competentă și operativă a reclamațiilor, cererilor și sesizărilor.

Aș dori, în al doilea rînd, să subliniez că și cetățenii pot participa mai activ, mai eficient la «cauterizarea» mentalităților retrograde, la prevenirea ori demascarea faptelor antisociale, ale căror consecințe, dacă nu sînt evitate, le suportă întreaga societate.

Mulțumind redacției revistei «Flacăra» pentru posibilitatea ce mi se oferă de a mă adresa cititorilor săi, îmi exprim convingerea că abordarea unor asemenea teme în coloanele publicațiilor constituie o reală contribuție la formarea convingerilor despre necesitatea pregătirii plene pentru crearea climatului de siguranță civică, prevenirea și descoperirea operativă a faptelor antisociale.

Mihai GROZAVU

cronica satirică

asasinul galanton

Conform unei informații descoperite în presa cotidiană, N.H. din Sibiu, fiind în stare de ebrietate, a accidentat mortal o femeie. Dar în instanță — aici e culmea obrăzniciei, a prostiei sau a cinismului — N.H. încearcă să iasă cât mai bine... Are aerul unui bărbat galanton gata să plătească toate blănurile și toate capriciile risipitoare amant. Că N.H. e dispus să plătească. «Acum o să plătesc». Dar chiar și în acest enunț de galanterie și mărinimie N.H. are o ușoară rețineră. Totuși, nu plătește prea mult? Nu se exagerează puțin?

Și în fața instanței N.H. face o declarație uluitoare, de o prostie și de o inconștiență neverosimile. Am citit-o de câteva ori uimit de obrăznicia inculpatului.

— Mă angajez să plătesc pînă și hainele decedatei, cu toate că n-au fost atît de distruse încît să nu mai poată fi folosite.

Nu e nemaipomenită galanteria asasinului tembel? O să plătească pînă și hainele decedatei. Pînă acolo merge el cu generozitatea. Lasă impresia că decedata ar trebui să-i fie recunoscătoare. Dar interesant că individul a avut puterea să observe că hainele n-au fost chiar atît de distruse. Că, de fapt, ar mai putea fi, cu bunăvoință, folosite. Dar cine să le folosească? Proprietara hainelor a murit. La această problemă fundamentală asasinul involuntar și inconștient nu reflectează măcar o clipă. El are sentimentul că e frustrat, că se abuzează de bunătața lui, căci pentru că a omorît o femeie și a accidentat grav un bărbat plătește prea mult. Desigur, o să plătească, el e om de cuvînt, dar de ce se observă numai moartea femeii și nu se observă și galanteria lui?

— Ai accidentat mortal o femeie și i-ai rănit grav soțul... îl aduce pe pămînt instanța.

Inculpatul se scuză politicos, parcă ar fi întîrziat într-o vizită. Sigur, domina — sa regretă.

— Regret. N-am făcut-o cu intenție.

Asta ar mai fi trebuit. S-o fi făcut-o cu intenție. N-a făcut-o cu intenție. Inconștiența, galanteria și prostia acestui inculpat sînt cu adevărat criminale.

Teodor MAZILU

tipuri și tertipururi

omul din altă planetă

De unde vine termenul, ce minte incendiară l-a inventat și rostit pentru prima dată, cum s-a născut vorba asta de rezonanțe infinite și subînțelesuri inepuizabile: «licheaua»? Mă smeresc de o viață în fața misterului, descumpănit și intimidat, stupefiat de un fapt: cit poate fi de coincidentă sonoritatea cuvîntului cu semnificația lui. *Licheaua*, cum se observă la o analiză gramaticală elementară, e de gen feminin — ca *moartea* — deși desemnează și bărbați, cu toate că se aplică, cel mai corect, unor ființe *ambigene*, fără decizii de sex.

Licheaua n-are vîrstă, ca protozoarele, mature înainte de termen, de o precocitate derutantă. N-are contururi, putîndu-se adapta la orice sticlă, dilatat după împrejurare, sau restrîns după nevoi, gata să ia culoarea oricărui mediu. Licheaua n-are memorie, spiritul său de demnitate inexistentă obligîndu-l să uite ce nu-i convine, inclusiv palmele înghițite public, convertite de morală lui ductilă

în elogiu. Dat afară pe ușă, intră pe fereastră, prin horn, prin porii cărămizilor, prin interstițiile dușumelei, nealterat în optimismul lui și în puterea de a rezista la adversități vremelnice. De natura microbilor, silit să înfrunte condiții neprielnice, se transformă în spor și vegetează. Reapare, cînd te aștepti mai puțin, travestit, schimbat de haine, opinii și relații, metamorfozat la înfățișare, dar veșnic egal cu sine însuși. Fiindcă asta e secretul: gata să sară în orice barcă, să nege azi ce a susținut ieri, să laude mîine ce a spurcat cu o săptămînă în urmă, licheaua e consecventă cu propria ei turpitudine, ca elementele cu semnul lor atomic. Prievsc licheaua de la distanță, sedus de eternul spectacol pe care îl dă, și mă întreb nedumerit: ce vrea licheaua? Da, care e scopul, țelul ei în viață, ce urmărește, fiindcă nu-mi pot închipui că idealul ei e să fie lichea? Îmi imaginez că trebuie să fie și în existența ei agitată o clipă de oboseală, de dezgust, cînd, observînd disprețul care o înconjoară, năzuiește să devină, fie și pentru o secundă, altceva sau altcineva. Calculele mele însă — îmi dau seama, umilit — sînt de o aritmetică precară. Licheaua n-are procese de conștiință fiind incapabilă de cîntă, ca virusul de remușcare. Confectionată din materiale aparent umane, simulînd glasul omului, licheaua vine dintr-o planetă de miasme, unde florile sînt de hîrtie, copiii de mucava, femeile de cîrpă, păsările de tînchea și pîinea de noroi — ca pîinea pe care o mîncîncă licheaua.

Aurel BARANGA

dialog cu cititorii

Pe bună dreptate subliniază cititorul nostru, profesor Marian Luda din Galați, într-o scrisoare prilejuită de împlinirea unui secol de la moartea lui Alexandru Ioan Cuza, meritele marelui domnitor nu pot fi reduse numai la «epoca înfăptuire a Unirii» (de parcă atîta n-ar fi fost de ajuns! — n.n.), «la reforma agrară și secularizarea averilor mănăstirești» așa cum se mulțumesc să constate «mai toate manualele școlare și mai toate ziarele și revistele noastre». De numele lui Cuza sînt legate, amintește cititorul gălățean, și o serie de alte foarte importante reforme care stau la temelie României moderne: crearea primelor universități, organizarea învățămîntului secundar («admirabilele licee românești, printre cele mai bune din Europa»), legea pentru construirea căilor ferate, introducerea sistemului metric, organizarea serviciilor de statistică, organizarea unui aparat judiciar modern, o legislație civilă și penală avansată, organizarea corpului de ingineri civili, desființarea privilegiilor în materie de fiscalitate etc. «Ar trebui să se vorbească și despre toate acestea». Bineînțeles. Ocazii vor mai fi căci Cuza nu e dintre acele personalități despre care ne aducem aminte numai la aniversări, el trăiește în continuare cu o deosebită intensitate

starea comerțului

pledoarie pentru microbiști

Aveam micii microbiști un magazin al lor, «Cutezătorii», prost organizat, insuficient aprovizionat însă, de bine de rău, știau că acolo mai găseau cîte ceva. Magazinul s-a desființat: «Acum — îmi spunea elevul Cristian Marinescu (cl. a IX-a, Liceul Mihai Viteazul) — trebuie să batem magazinele, să întrebăm pe la diverse raioane, doar-doar om găsi ce căutăm. Păcat că tovarășii de la comerț nu înțeleg pasiunile celor tineri!»

Într-adevăr, păcat! Se găsesc spații comerciale pentru bufete, baruri de zi și agenții «Loto-prono», însă nu pentru un magazin specializat în materiale pentru constructorii de aere și navomodele, microbiștii electronicii, ai mecanicii sau ai altor pasiuni atât de utile.

Cel mai bine aprovizionat (vom vedea cît de bine!) raion cu materiale pentru microbiști se ascunde sub firma unui magazin de... artizanat (sic!) din complexul «Hanul lui Manuc». Aici l-am întîlnit pe subinginerul Iulian Dumitrescu de la Fabrica de ferită din Urziceni. Proaspăt aeromodelist, venise la București să caute lemn de balsă, un motor și o stație de telecomandă. N-a găsit ce căuta.

în conștiința poporului român. Probabil că oamenii simpli nu cunosc toată lista (evocată mai sus) a înfăptuirilor lui Cuza dar ei îl simt ca «de-al lor». ca un om al dreptății celor mulți. Poporul îl iubește pe Cuza în pofida defectelor și slăbiciunilor sale omenești, poate tocmai pentru că simte că ele sînt omenești. Nici Ștefan, nici Mihai n-au fost colecții înghețate de virtuți superlative, ci oameni de carne și sînge și de aceea apți pentru imortalitate.

Așa cum amintește și tov. M. Luda, Marx a fost uneori mai rezervat cu privire la personalitatea lui Cuza. Și acest lucru poate fi înțeles: niciodată Marx n-a pontificat de pe înălțimea unor principii inatacabile, ci a fost și el un om printre oameni, pătimaș amestecat în luptele, speranțele, conflictele și interesele timpului său. Marx a văzut în Cuza (și nu fără dreptate) un partizan al politicii lui Napoleon al III-lea, împotriva căruia, în alte condiții și după alte criterii, revoluționarii vest-europeni (printre care Marx) duceau o luptă neîmpăcată. De aici, o anumită părținare în unele judecări. Dar chiar parțialitatea unor judecări ale lui Marx avea la bază — și aceasta nu trebuie s-o uităm — o imensă simpatie pentru poporul român. Cu firea sa pasionată, care nu-i obtura ci-i potența luciditatea analitică, Marx nu putea fi și n-a fost un observator imparțial al evenimentelor timpului său, o mașină de distribuit sentințe și aprecieri destinate eternității. Marx n-a scris evanghelii, ci a descătușat gîndirea omului, a creat cadrele supremei libertăți spirituale, investind pe fiecare membru al colectivității umane cu sublima răspundere revoluționară de a gîndi cu capul propriu.

H. DONA

Sudorul Petre Georgescu de la Șantierul naval din Giurgiu se plîngea că sînt prea puține tipuri de machete de avioane. Elevul Sorin Leonte n-a găsit combustibil pentru motorul avionului captiv pe care și-l construise cu chiu, cu vai.

Nu este prea lungă lista cererilor microbiștilor: lemn de balsă, hîrtie de mătase, elice de plastic, liță diamant, clei pentru lipit, placaj subțire, axe, motoașe, truse montaj radio și încă vreo cîteva articole. Articolele mărunte, ieftine.

Aceste pasiuni formează mîini îndemnatice, îi obișnuiesc pe tineri să construiască și, construind, să dezlege tainele tehnicilor celor mai înaintate. Aș forța însă uși deschise (sper) dacă aș continua să subliniez toate foloasele acestor «hobby» (sînt nenumărate!).

«De ce nu ne fac «cei mari» un magazin al nostru?» — m-a întreat elevul Marișian Damian de la Liceul «Mihail Sadoveanu». «Vreau să mă fac inginer electrician. Construiesc diferite aparate simple. Vreau să construiesc și ceva mai complicat. Nu găsesc piesele care mi-ar trebui ca să fac un aparat de telecomandă pe mai multe canale cu care să conduc aeromodele și navomodele.»

Tovarășii care țineți în mîna friiele comerțului, nu vă lăsați oare înduplecați de dorințele a zeci de mii de clienți buni? Ce ar fi ca undeva, nu interesează unde, să găsiți un spațiu pentru un magazin al microbiștilor? Vînzătorii să fie instructori pasionați și ei, ca să-i ajute pe tineri la primii pași. «Cei mici» îi roagă pe «cei mari» să se gîndească și la ei. Se va face un comerț cu mare profit și profitul nu va fi numai comercial.

Eugen IAROVICI

principii și năravuri

ghid ratat (III)

Biată mistrie de tencuială! De ce nu acoperi, în sfîrșit, rușinoasele «descuamații» de pe fațada care, culmea, suportă cu seninătate (sau ironie?) placa veche, comemorativă, amintindu-ne că AICI «a trăit și a suferit neînteles pictorul Ștefan Luchian». Am fost zilele trecute pe str. Mendeleev, nimic, nici o intervenție reparatorie (la nr. 29). Timpul macină plin de conștiințozitate. Cui îi pasă că ICRAL (sau alte «inițiale») consideră că... formele legale nu pot fi îndeplinite, imobilul nefiind «proprietate de stat» (însă nu-i proprietate colectivă doar dacă ne referim la chirie, dacă ne referim la memoria afectivă este al nostru, al tuturor). Dar cealaltă memorie — contabilicească — nu reține că AICI a murit, după aproximativ zece ani petrecuți pe patul de suferință, «pictorul florilor», că AICI, după cum ne povestea Tudor Arghezi («Îl vizitam des în casa lui marcată astăzi cu o placă de marmură de cimitir»), l-a găsit într-o dimineață zgduid, dar însuflețit, plîngînd: peste noapte venise o umbră cu pelerină care se strecurase în casă pe ușa larg deschisă, umbra scosese de sub pelerină o vioară și, ore întregi, îi cîntase o muzică parcă dintr-o altă lume, iar la urmă îi șoptise doar: «Iartă-mă, te rog, sînt George Enescu»...

Dar casa lui Ion Heliade-Rădulescu (într-o cameră locuită mai înainte și de Gheorghe Lazăr), despre care — mai de demult — a apărut în presă o notiță (citez parțial): «Am vizitat-o de curînd. Nu, n-a fost demolată în întregime, ci numai o mică aripă din stînga». În clădirea respectivă, cu un coridor și încă destule camere, funcționează azi birourile unui șantier. După ce va fi terminată însă construcția unei noi hale, se pare că soarta îi va fi pecetluită. Un funcționar ne-a informat că pe locul clădirii este prevăzută «spațiul verde» (care a... înlocuit și casa Maiorescu, dealtfel). Vizitînd cîndva imobilul primejduit, Perpessicius a dat cea mai bună soluție — nereținută de cei în drept: casa, aflată în incinta Uzinei de pompe de la Obor, deci inaccesibilă marelui public, să fie patronată de chiar clubul uzinei, sarcină de mare cinste dacă avem în vedere că AICI s-a tipărit primul ziar din Muntenia (*Curierul românesc*), prima revistă românească (*Curierul de ambe sexe*). Intervenția din presă — inutilă — deși la timp: anul trecut în primăvară casa Heliade-Rădulescu a fost complet demolată («Consolare»: nu-i înlocuită de spațiu verde, ci de o... stație de compresoare).

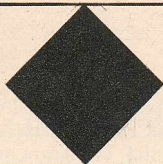
Dar casa lui Iacob Negruzzi, învecinată cu fosta casă Macedonski (idem: demolată), în care, «prin stabilirea lui Maiorescu la București, ședințele («Junimii») — n.n.) începuseră a se ține la Pogor și citeodată la Iacob Negruzzi» (din G. Călinescu). Deci, AICI citise (în amintirile lui G. Panu apare și mărturia directă a lui Eminescu) cel mai mare poet român... Casa lui I. Negruzzi, după ce-a împărțit o vreme destinelor casei lui Heliade-Rădulescu (birouri de șantier) a fost demolată în urmă cu doar cîteva ani.

Dar casa lui Tudor Arghezi, din Mărțișor, care așteaptă — pregătită pentru public de un an de zile — să i se acorde statutul de casă memorială?

Rezumînd: cu o sută și ceva de plăci comemorative (care să aibă însă și puterea de a OCROTII IMOBILUL în cauză, acesta devenind realmente și definitiv *tabu*), am putea «rescrie» PE VIU istoria Capitalei — și cu alte cîteva sute, a multor orașe și sate din țară (iată, de pildă, cei din com. Fofeldea-Sibiu au cerut punerea unei plăci comemorative și a unui bust la casa lui August Treboniu Laurian, născut AICI, dar de ani de zile nici un... răspuns (iar A.T. Laurian nu-i altul decît acela care a condus, alături de Nicolae Bălcescu, revista «Magazin istoric pentru Dacia»).

Cine-i transplantează degrabă mistriei un suflet întreg?

Mihai STOIAN

premieră românească

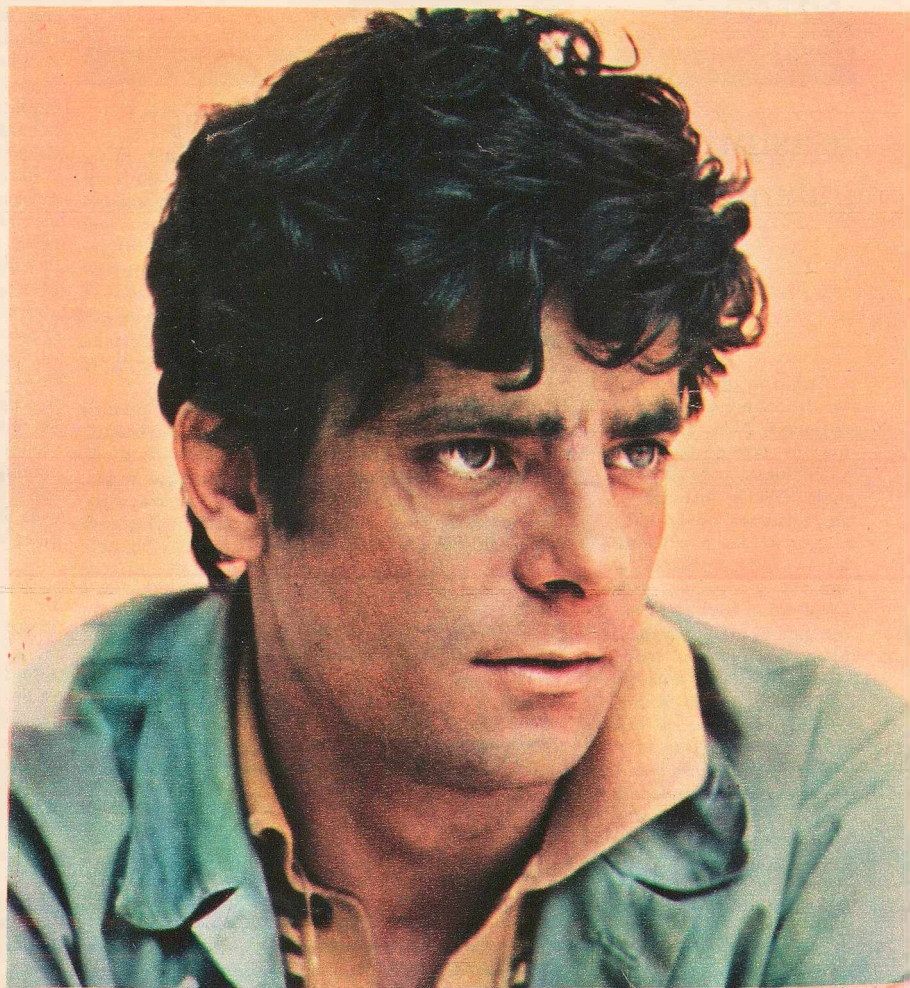
ULTIMUL
CARTUȘ

«Nimic nu se pierde, totul se transformă», iată un moto — nicidecum ironic — pe care îl credem în stare să arcuiască o punte între filmul «Cu mâinile curate» și acest nou episod al unui serial polițist cu precise determinări politice.

Dispariția unui personaj de incontestabil farmec, lansat de primul film (Miclovan), transferul inevitabil de sarcini, ca să zicem așa, sporite, ce cad acum în seama protagonistului, a comisariului Roman, ieșirea din scenă a altor eroi cunoscuți, toate acestea pot favoriza senzația unei rarefieri a substanței epice. Dedeșubturile atașamentului particular al spectatorului față de filmele de factură polițistă, analizate și psihanalizate în tomuri de teorie, se dovedesc întortocheate în practică. Preîntâmpinând neobosită poftă de a compara și a mînuși talgerele balanțelor („Care și s-a părut mai bun, «Cu mâinile curate» sau asta?”), Titus Popovici, Petre Sălcudeanu (scenariști) și regizorul Sergiu Nicolaescu au asigurat, în primul rînd — dincolo de pregnanța fundalului social-politic al anului 1945 — calitatea de

spectacol pe fiecare centimetru patrat de peliculă. Eventualul gînd către acțiunea contrabalansată mai energic în primul episod este pusă în valoare, acum, fiecare secvență. «Ai ce privi» tot timpul pe ecran și cînd spun asta nu mă gîndesc cituși de puțin doar la grandiozitatea scenelor de încăierare și urmărire, la performanțele propriu-zise (uneori chiar suprasolicitate), la precizia cu care este condusă evoluția lui Roman, ci la grija de a nu lăsa întîmplarea să pună stăpînire peste cutare sau cutare cadru. Profesionalismul lui Sergiu Nicolaescu nu se traduce aici pur și simplu printr-un lucru bine făcut, ci și printr-o anumită libertate a invenției. Dintr-o obsesie a ajuns o stare naturală. Mi se pare principalul cîștig. Pentru a înțelege unde a ajuns cineaștii astăzi, nu trebuie să avem ochi numai pentru fotogenia scenelor cu mașini, serpentine, aruncări în aer etc.; să fim atenți, bunăoară, la oportunitatea intrărilor și ieșirilor din scenă ale personajului interpretat (admirabil) de Sebastian Papaiani, la mărunțul gest cu care Amza Pellea își aprinde o țigară într-o secvență care în aparență nu avea mare legătură cu el, la murmurul străzilor, la tipurile surprinse printre norii de fum de la barul Ritz. Asistăm la un război cu neutralitatea imaginii, cu timpii morți, război pe care îl dorim înteițit.

Magda MIHĂILESCU

ROND
DE NOAPTE

Cîteva fapte diverse dintr-o noapte americană: o razie în cartiere mărginașe cu multă mizerie, cu multă promiscuitate și cu multe crime. O mamă care-și maltratează, în stare de demență, propriul copil; un polițist în legitimă apărare ucigînd un om nevinovat; jaful unui magazin, intervenția operativă a poliției, un glonte din noapte care izbește, scurt, în plin, pe apărătorul ordinii; o brigadă a secției de moravuri răscolind gunoarele metropolei; o crîncenă bătaie de gang, sfîrșită cu focuri de armă și dîre de sînge... Și așa mai departe. Și așa mai departe? «Rond de noapte», filmul lui Richard Fleischer, merge pe firul unor fapte diverse dintr-o «noapte» americană alcătuită din lungi zile și lungi nopți de veghe, de spaimă, de așteptare.

«Centurionii» lui Fleischer (titlul original al filmului s-ar traduce prin «Noii centurionii») își urmează, metodic, ritualul rondurilor de noapte. Farurile poliției luminează alte și alte întîmplări curente ale unei lumi neliniștite, convulsionate și incerte. Pînă la un moment dat acesta pare a fi filmul: «felii de viață» disparate, puse cap la cap, în măsură să dimensioneze pulsul trepidant al unor existențe aspre din universul plin de surprize și de pericole al străzii. «Felii de viață» oarecare, puse cap la cap, drame întrerupte de un zîmbet, zîmbete întrerupte de o dramă. Dar întîmplările acestea «banale» lasă în urma lor urme. Nu numai urme de gloanțe, nu numai urme de sînge. Caleidoscopic, filmul devine dintr-o dată grav și «așezat». Două destine, din zecile de destine pe care le prospectează în fugă filmul, sint proiectate în prim plan. Două destine de polițisti, alcătuint una din «brigăzile» rondurilor de noapte... Două destine tragice marcate brutal de «felii de viață» disparate și oarecare pe care filmul le așază cap la cap.

«Rond de noapte» este, de fapt, un drum greu și complicat spre înțelegere, drumul unor conștiințe spre limpezire. În destinul amar al celor două personaje principale întrezărim dramele locotenentului Bullitt. Aceeași imposibilitate tragică de a distinge binele de rău. Aceleași convingeri zdruncinate de contradicțiile și dramele lumii pe care o ocrotesc. Aceeași înțelegere prea tîrzie a unor adevăruri de viață fundamentale, echivalente cu o înfrîngere. Roy, polițistul tînăr, cel a cărui nevastă nu mai poate rezista unui ritm de viață atît de trepidant și de periculos, cel în stomacul căruia a pătruns, scurt, un glonte «din noapte», dar cel obișnuit să reia mereu totul de la capăt, nedeprins cu renunțarea, va înțelege totul abia într-un tîrziu fapt de dimineață, cînd un alt glonte al unei alte nopți... Andy, polițistul vîrstnic (ce excelent actor este acest George C. Scott, pe care îl cunoaștem atît de puțin!), un adevărat «incoruptibil» al meseriei sale, va înțelege totul într-un prelungit amurg, cu lumini crepusculare, cernite prin umbrele unei vieți trăite, parcă, în zadar. Și un alt glonte, al unei alte nopți...

Surprinzător acest film al lui Richard Fleischer! Dacă privim retrospectiv creația regizorului american vom găsi cu greu «rădăcinile» «Rondului de noapte». Frate bun cu Betty Boop și Popey marinarul (nu-i nici o glumă: au același tată, pe celebrul animator american Dave Fleischer), regizorul a parcurs și el un sinuos drum al înțelegerii spre prezentul creației sale cinematografice. «20 000 de leghe sub mări» a fost un film spectacular dar atît, cu «Vikingii» a căzut în capcanele superproducției, «Călătoria fantastică» prin corpul omenesc a fost mai mult un joc de spirit. Iată-l acum abordînd frontal probleme sociale ale timpului său. O face cu aceeași pasiune a povestirii (este un povestitor prin excelență), atent la mișcările sufletești și morale ale personajelor, și filmul său constituie, deopotrivă, un document de epocă și un avertisment. Poate doar că avertismentul lui Fleischer — crud și violent — este rostit cu prea mult «sînge rece».

Călin CĂLIMAN

Giancarlo Giannini — un nume care urcă. Tînăr actor italian, lansat de filmul Linei Wertmüller «Mimi metalurgistul, lovit în onoare», este fericit cîștigător al Premiului de interpretare masculină, CANNES 1973, pentru rolul său din «Film dragoste și anarhie», al aceleiași Lina Wertmüller

cine, ce, unde, când?

● O știre inedită în săptămânalul italian «Oggi»: remarcabilul regizor francez Marcel Carné, în vîrstă de 64 de ani, trăiește în mizerie la Paris, ajutat, pentru a supraviețui, de către unii din actorii filmelor sale, printre care Roland Lesaffre și Michèle Morgan. Dureros «sfîrșit de capitol» pentru realizatorul unor capodopere ca «Suflete în ceață», «Copiii paradisului», «Thérèse Raquin», «Noaptea amintirilor»...

● Richard Burton într-un rol inedit, relevînd o nouă față a talentului său: în filmul italian «Via Rasella» el interpretează rolul ofițerului nazist Kappler, un călău care a ordonat împușcarea a 335 țărani italieni, drept represalii pentru un atentat comis împotriva ocupanților. Alături de Burton, un alt «monstru sacru»: Marcello Mastroianni.

● O pagină din lupta popoarelor iugoslave împotriva ocupantului fascist, iată subiectul filmului intitulat «Nunta», o coproducție iugoslavo-sovietică în curs de turnare la studiourile din Kiev și Titograd. Scenariul filmului are la bază romanul omonim al lui M. Lalici, iar regia este semnată de R. Šaranovici.

actori și roluri

Stella Stevens, năbădăioasa parteneră a lui Jason Robards dintr-un frumos film despre moartea westernului: «Balada lui Cable Hogue».

de la a la z

KELLY Gene

Actor american de film și balerin, regizor de film, teatru și TV, și coregraf, născut la Pittsburgh (S.U.A.), la 23 august 1912. Se afirmă prin talentul său multilateral, mai întîi ca un mare star al filmului muzical în realizări devenite adevărate «clasice» ale genului, ca: *For Me and My Gal* (1942) de Berkeley Vidor, *Modulul* (1944) de Charles Vidor, *Anchors Aweigh* (1945) de G. Sidney și, mai ales, cele semnate de Vincente

Minnelli: *Ziegfeld Follies* (1946), *Piratul* (1948), *Un american la Paris* (1951), *Brigadoon* (1954). Din 1950 devine și coregizor alături de Stanley Donen la câteva musicaluri interpretate de el, ca: *On the Town* (1950), *Cîntînd în ploaie* (1952), *It's Always Fair Weather* (1955) și semnează în continuare ca regizor (și, evident, interpret) filme ca: *Invitație la dans* (1955), *The Happy Road* (1957), *Tunnel of Love* (1958), *Gigot* (1962). Pe lângă calitățile sale de extraordinar dansator și inspirat coregraf, G.K. se dovedește un remarcabil actor de dramă în: *Christmas Holiday* (1944), după Somerset Maugham, *Deep in my Heart* (1954), *Procesul maimuțelor* (1960), de comedie, în: *Three Musketeers* (1948), *Les Girls* (1957) și *Let's Make Love* (1960) de George Cukor, *What a Way to Go* (1964). Dintre ultimele sale realizări semnalăm musicalul *Hello, Dolly!* (1969) și comedia western: *Cheyenne Social Club* (1970) și participarea sa, ca interpret, la filmul lui Jacques Demy: *Damașoarele din Rochefort* (1967).

KELLY Grace

Actriță americană de film, teatru și TV, născută la Philadelphia (S.U.A.), la 12 noiembrie 1928. Una din frumusețile legendare ale Hollywoodului anilor '50. Debută în teatru și la TV (New York) și mai târziu în film, în *Fourteen Hours* (1951, H. Hathaway). Deja de la al doilea film: *La amiază* (1952, F. Zinnemann) este consacrată vedetă și parteneră a lui Gary Cooper, mai mult pentru frumusețea și distincția ei înnăscute. Marea

ei șansă este de a fi fost dirijată de mari regizori ca: John Ford: *Mogambo* (1953) cu Clark Gable; Alfred Hitchcock: *Dial M for Murder* (1954), *Rear Window* (id.) și *Goana după hoț* (1955), în care avea ca parteneri, respectiv pe: Ray Milland, James Stewart și Cary Grant; George Seaton: *The Country Girl* (1954) cu Bing Crosby și William Holden, film pentru care acțița obține Premiul Oscar; Mark Robson: *The Bridges at Toko-Ri* (id.) cu Fredric March; Charles Vidor: *The Swan* (1956) cu Louis Jourdan; Charles Walters: *High Society* (id.) cu Frank Sinatra, Bing Crosby. La capătul unei scurte dar promițătoare cariere (deja marcată de un Oscar), G.K. preferă să joace în viață rolul de prințesă, căsătorindu-se cu suveranul principatului Monaco. S-a vorbit în decursul anilor de două «reintrări» pe ecran ale actriței, care n-a avut însă curajul de a înfrunta o nouă carieră (sau de a renunța la avantajele mult mai concrete ale unei cariere).

KENDALL Kay

Actriță britanică de film, născută la Witherness (Hull, Yorkshire, Anglia) 1927, moartă în 1959. Una din cele mai strălucite actrițe de comedie ale filmului anglo-american. Debută ca balerină în musicaluri și apoi în film și la TV, în roluri secundare. Frumusețea ei

neobișnuită și temperamentul ei se fac remarcate apoi în filme ca: *Dance Hall* (1950), *Lady Godiva Rides Again* (1951), pentru ca odată cu excelenta comedie *Genevieve* (1953) să se afirme ca o actriță cu un remarcabil simț al umorului și o comediană de mari posibilități, cu multă fantezie personală, pe linia unor Irene Dunne, Carole Lombard sau Claudette Colbert. Realizează astfel frumoase creații în: *Fast and Loose* (1954), *Doctor in the House* (id.), *Abdullah, the Great* (1955), *The Constant Husband* (id.), *Simon și Laura* (id.), *The Adventures of Quentin Durward* (1956), *Les Girls* (1958), *The Reluctant Debutante* (id.), *D'accapo appassionata* (1959). Moartea ei prematură a pus capăt uneia dintre cele mai strălucite cariere din lumea filmului. A fost căsătorită cu actorul Rex Harrison.

Constantin POPESCU

MUZICĂ

33-45

Cu promptitudinea-i recunoscută, iată că la numai doi ani după ultimul festival pop, Casa de discuri «Electrorecord» ne oferă câteva «prospete» succese. Melodii pe care publicul le-a cam uitat și care, n-o spun pentru prima dată, reprezintă o etapă muzical depășită pentru formațiile în cauză.

Roșu și Negru se află la primul său disc un E.P. cuprinzînd, alături de bătrînele «Candran», două piese ceva mai noi: «Cîntecul

pădurii» și «Leopardul» (versiunea românească a melodiei «Go Down Gamblin» — Blood, Sweat and Tears).

Formația *Dentes* — tot un debut discografic cu «noutăți» la fel de recente: «Iarna pe uliță», «Ce te legeni!», «Rapsodie de toamnă», «Cîntec de leagăn».

Mai aproape de zilele noastre se situează discul E.P. cu Formația *Folk Group Thalia* (pleonasmul bilingv nu ne aparține) incluzînd patru melodii în limba maghiară lansate anul trecut la Festivalul studentesc de la Iași. Înregistrările sînt însă departe de a satisface exigențele celui mai puțin pretentios ascultător. În fine, marele eveniment al discofililor de orientare pop este, evident, mult, prea mult așteptatul L.P. al formației *Phoenix* (epuizat la această oră). Într-o mapă atractivă găsim transpuse muzical, într-o viziune pop folclorică, ciclul celor patru anotimpuri, căruia i se adaugă compozițiile lui N. Covaci — «Nunta», «Pseudo-Morgana» și marele succes al formației, dealtfel piesa de rezistență a discului, «Negru Vodă».

George STANCA

cinecota săptămîinii-9 cronicari-9 filme

FILMUL	Călin Căliman	Ioana Creangă	Florica Ichim	Gelu Ionescu	Magda Mihăilescu	Horia Pătrașcu	Vale-rian Sava	Tudor Stănescu	D.I. Suchianu
Ultimul cartuș	**		**	**	**	**	**	**	
Ciprian Porumbescu	**	*	**		*	*	**	**	***
Ceața	**	**	**				**		**
Solaris	**	***	**	***	**		**	***	
Rond de noapte	**	**					**	**	
Clasa muncitoare merge în paradisi	***	***	**	***	***	***	***	***	**
Cînd legendele mor	*						*	**	**
Fata bătrînă	***	**		**	**	**	**	**	**
Ce se întîmplă doctore?	**	**	**		**	*		**	***

o inutil a vă deranja
* de văzut eventual
** de văzut

Nicoleta GHERGHEL

curier muzical

Ovidiu Stoica — București și *Coca Iconaru* — Ploiești. Nimic nou în top-urile dumneavoastră. *Liliana Dumitrescu-Pitești*. Top-ul însoțit de comentarii ne ajută să vă cunoaștem mai bine gusturile. Mai așteptăm. *Iulian Vaismant* — București. Și despre Savoy («...o adevărată calamitate, lipsită de orice gust muzical și modernism», cum spuneți dumneavoastră) era vorba acolo. *Varga Iuliu* — Sighet. Mai aveți vreo întrebare? *Georgescu Ana* și *Popa Virgil* — Brașov, «Cine mi te-a scos în calea mea» este cumva o mai nouă înregistrare a Margaretei Pîslaru? *Mihai Sobaru* — București. Doru și Teodor Tuși sînt una și aceeași persoană. *C. Marica* — Iași. Atît Vali cît și Carmen sînt de sex bărbătesc. *Dumitrescu Viorel* — Roman.

Roșu și Negru nu mai cîntă la barul Atlantic. *Bodnăreanu Bogdan* — București și *Dorin D.* — Iași. Propunerile dumneavoastră sînt permanente în vederile revistei, dar spațiul nu ne permite încă realizarea lor integrală. *Paul Avram* — Timișoara. L.P.-ul cu Tudor Gheorghe este aproape gata, cel al Didei Drăgan nu-i nici măcar în fază de proiect. *Popovici Violeta* — Băcău. *Mic* — jud. Timiș. Un top separat al formațiilor va fi posibil abia atunci cînd radioul și TV ne vor oferi cît mai multe înregistrări noi. Altfel... Apropos!, dar top-ul dumneavoastră unde este? *Livia Ciupercă* — Berești. Să mă supăr, de ce? Evident, vă vom ține la curent cu desfășurarea Festivalului de la Mamaia. *Șerban Romeo* — Brașov. Îmi amintesc de dumneavoastră, voi face excepția cerută. *Mariana Koșa* — Tîrnăveni. 1) Impresiile despre turneul Venus-Romanicii corespund în parte cu ale mele. Vocea care v-a frapat aparține Suzanei Georgescu. 2) O pagină? Este încă imposibil.

G.S.

top muzical

Săptămîna trecută	Săptămîna în curs	Titlul	Interpretul	Săptămîni în top
2	1	Dedicație	Romanticii	6
1	2	Cine te-a adus în calea mea?	Margareta Pîslaru	13
3	3	O portocală	Anda Călugăreanu	8
7	4	Zilele	Marina Voica	6
9	5	Andrii Popa	Phoenix	2
4	6	Ai, hai	Doru Stănculescu	10
6	7	Opțiune pentru pace	Mircea Florian	9
5	8	Vouă	Dida Drăgan	12
10	9	Alergători de cursă lungă	Margareta Pîslaru	4
8	10	Din focul primului sărut	Aurelian Andreescu	3

Compozitori: 1. Teodor Tuși. 2. George Grigoriu. 3 și 4. Marius Țeicu. 5. Mircea Baniciu. 6. Doru Stănculescu. 7. Mircea Florian. 8. Petre Magdin. 9. Margareta Pîslaru. 10. Marius Țeicu.

TOP MUZICAL „FLACĂRA”
TALON NR.17

Funcția de comandant al trupelor care luptau împotriva irlandezilor implica o mare răspundere și presupunea temeinice cunoștințe în domeniul militar. De aceea, la curte exista o nedumerire unanimă în privința motivelor pentru care contele de Essex a insistat atât de mult ca să primească o sarcină atât de delicată.

Robert Devereux n-a întârziat prea mult în a se compromite în noua sa funcție. În fruntea armatei engleze, care număra douăzeci de mii de oameni, el și-a instalat cartierul general la Dublin și, în loc să pornească împotriva răsculaților, a întârziat sub diverse pretexte în oraș, invocând timpul nefavorabil, starea proastă a drumurilor, apoi, în cele din urmă, și o epidemie de variolă care izbucnise în rândurile armatei sale.

În realitate, Essex a rămas inactiv mai ales datorită comodității și dorinței de a duce o viață cât mai fastuoasă în orice împrejurare. El ținea la Dublin o adevărată curte, se comporta ca un vicerege, fără să dea socoteală reginei, împărțea titluri de noblete, crea cavaleri și baroneți, iar pe prietenul său apropiat Henry Wriothierley, conte de Southampton, l-a numit comandant al cavaleriei, deși acesta nu întâlnise niciodată trupele dușmane.

După ce a trecut sezonul de iarnă și deci îmbunătățirea timpului nu-i mai permitea lui Essex să invoce dificultățile climatice ca impediment pentru operații militare ofensive, armata engleză a pierdut majoritatea efectivului datorită dezertărilor în masă și bolilor. Cu cei aproximativ opt mii de oameni rămași Essex nu voia să angajeze nici un fel de acțiuni militare!

Regina i-a trimis epistole în care își exprima mirarea și îi făcea amare reproșuri, dar contele îi răspundea în chip de îndrăgostit ofensat:

«Doamnă,

Vă scriu coplesit de griji, pustiit de muncă, pasiune și desperare, văzind că Maiestatea Voastră nu apreciază mai mult serviciile mele. Exilat în aceste teritorii blestemate, departe de Maiestatea Voastră, sper că în curând bătăliile îmi vor oferi prilejul de a face să-mi evadeze sufletul prizonier în corpul meu. Poate atunci Maiestatea Voastră, căreia viața mea îi displace atât de mult, va iubi moartea mea».

«DACĂ FIUL MEU AR FI COMIS O ASEMENEA GREȘALĂ...»

Regina nu s-a lăsat influențată de tiradele sentimentale ale lui Robert Devereux și i-a trimis ordine severe de a porni fără întârziere împotriva răsculaților irlandezi, care deveniseră coșmarul curții engleze. Essex însă n-a putut îndeplini porunca, pentru simplul motiv că nu mai dispunea de efectivele necesare și de aceea s-a văzut silit să accepte propunerea conducătorului răsculaților, Tyrone, de a încheia un armistițiu de șase săptămâni.

Când Elisabeta a primit știrea despre armistițiu a fost cuprinsă de o mînie violentă și a spus confidentului ei Robert Caney:

«N-am avut niciodată intenția de a încheia un armistițiu cu rebelii irlandezi. Aceasta este de bună seamă ideea domnului de Essex, dar îi voi arăta că el n-are nici o împuternicire în acest sens. Dacă fiul meu ar fi comis o asemenea greșală, l-aș fi închis în cea mai înaltă cameră a Turnului».

Între timp, Essex primea știri alarmante de la Londra. El știa că Robert Cecil și Walter Raleigh, dușmanii săi declarați, intrigau cu perseverență împotriva lui și că și Francis Bacon, care îi fusese prieten, ezita să-l susțină în fața reginei minioase. De aceea, sfătuit și de prietenul său, contele de Southampton, a hotărât să-și părăsească postul pentru a se grăbi la Londra, unde spera s-o influențeze pe regină prin simpla sa prezență.

În capitală, aflând că Elisabeta, împreună cu întreaga curte, se găsea la castelul din Nonesuch, în comitatul Surrey, Essex, înconjurat de o mică suită, s-a îndreptat de îndată spre reședința regală, unde garda și ușierii îi permisera numaidecît să pătrundă fără nici o formalitate: erau obișnuiți să-l vadă intrînd ca la el acasă la reședința regală.

DIN DOSARELE MARILOR PROCESE POLITICE

ESSEX ȘI ELISABETA (III)

PRIMUL PROCES AL CONTELUI DE ESSEX

Essex urcă de-a dreptul la primul etaj unde se aflau apartamentele reginei și intră în sala de așteptare. Una din doamnele de onoare îl informează că Maiestatea Sa se află în apartamentele ei.

ÎN APARTAMENTELE REGINEI

Fără să chibzuiescă la riscurile unui asemenea pas, contele împinse brusc ușa de la apartamentul reginei.

Elisabeta se afla în mijlocul doamnelor ei de onoare, demachiată, cu fața ofilită, plină de riduri, fără perucă, cheală, doar câteva fire de păr cărunt atîrnînd pe ceafa ei uscățivă, de față bătrînă.

Firește, într-o asemenea situație orice intrus ar fi fost tulburat, ba chiar înspăimîntat din cauza greșelii comise, dar Essex era prea sigur de influența sa asupra reginei. Și, într-adevăr, Elisabeta, spre surprinderea doamnelor de companie, surise binevoitor.

Contele căzu în genunchi în fața suveranei, mormăind cuvinte dragăstoase. Regina îl ascultă câteva clipe, apoi îl rugă să-i permită

să-și continue toaleta și să revină mai tîrziu.

Instalat în apartamentul care-i era destinat în mod obișnuit la Nonesuch, Essex începuse de acum să se pregătească în gînd pentru viața fastuoasă de la curte, cînd unul din șambelanii curții s-a prezentat în fața sa comunicîndu-i ordinul reginei, prin care

dădu dovadă de o umilire extremă, recunoscînd greșelile săvîrșite din cauza imprudenței sale și asigurînd Consiliul de devotamentul său deplin față de regină.

După două ore de dezbateri, lordul Sigiliului a pronunțat următoarea sentință:

«Dacă această cauză ar fi fost deferită Camerei stelate^{*)} ar fi trebuit ca sentința mea să prevadă cea mai gravă sancțiune la care a fost vreodată condamnat cineva în această curte, adică pedeapsa închisorii pe viață, într-un loc convenabil unei persoane avînd statutul contelui de Essex. Dar întrucît noi constituim un tribunal unde domnește clemența, concluziile mele sînt următoarele: contele de Essex nu va mai exercita funcțiile de membru al Consiliului privat, de mareșal al Angliei și de mare maestru al artileriei și va rămîne în casa sa pînă cînd Maiestatea Sa va binevoi să-i redea libertatea».

Contele de Worcester își expuse apoi opinia în două versuri latine, al căror sens era:

«Cînd zeii sînt supărați, toate nenorocirile trebuie socotite drept crime și nu există scuze pentru cel vinovat pentru fapta de a fi încălcat ordinez cerești».

După pronunțarea sentinței, Consiliul privat i-a dat lui Bacon sarcina de a redacta o dare de seamă asupra procesului și a o prezenta reginei. El a întocmit extrasul, scoțînd în evidență aspectele favorabile acuzatului și subliniind mai cu seamă supunerea pe care Essex o manifestase, recunoscîndu-și greșeala.

Cînd a aflat că Elisabeta a aprobat hotărîrea Consiliului privat, Essex s-a întors acasă și i-a scris numaidecît reginei că:

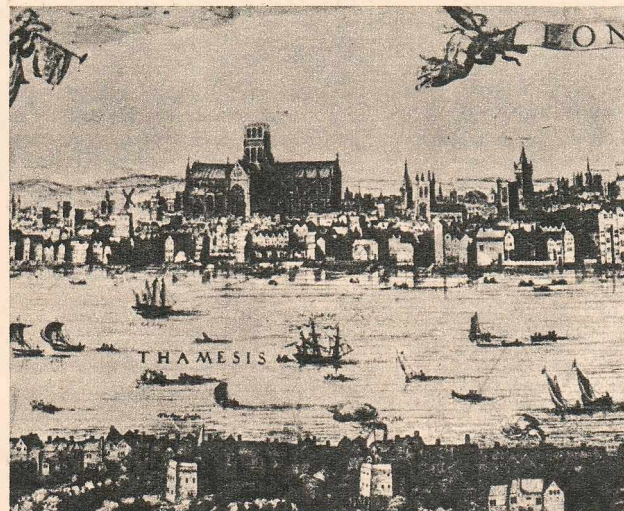
«...sărută mîinile Maiestații Sale și nuielele cu care ea l-a pedepsit; el nu va putea să aibă o bucurie pînă cînd ea nu-i va permite să revină în preajma grațioasei sale prezențe și, pînă atunci, era hotărît, pentru a ispăși greșelile sale din trecut, să se retragă într-un deșert și să strige, după pilda regelui Nabu-codonosor: «Locuința mea să fie de acum înainte printre animalele sălbatice, și iarba cu care ele se hrănesc să-mi fie singura hrană!» Să rămîn acolo, înmuat de roua cerului, pînă cînd Dumnezeu va binevoi să-mi redea folosința rațiunii!».

Elisabeta i-a răspuns printr-o scrisoare, mulțumindu-i pentru bunele sale sentimente și subliniind că prin sancțiunea ce i s-a dat a voit doar să-l readucă la rațiune.

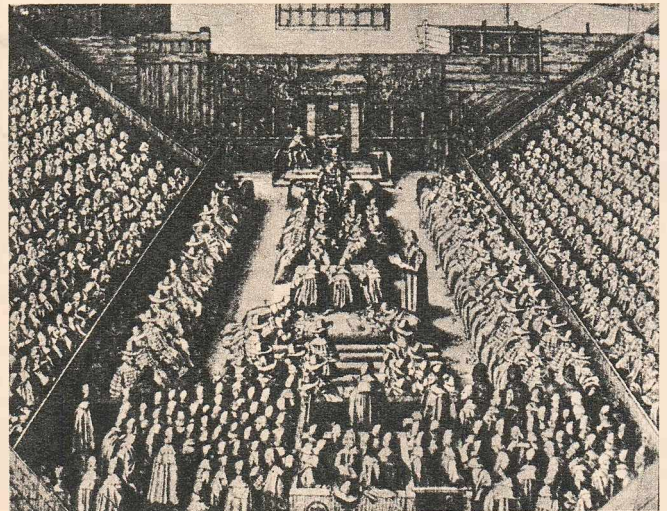
Dar relațiile bune dintre Elisabeta și contele de Essex n-au fost nici de această dată de lungă durată.

George BIANU

(Va urma)

Londra în epoca procesului contelui de Essex.

Astfel se împărțea dreptatea în Anglia reginei Elisabeta. În imagine: o ședință a Înaltei curți de justiție de la Westminster.

^{*)} Camera stelată era o instanță judecătorească denumită astfel după sala în care-și ținea ședințele (tavanul era ornat cu stele). Era formată din consilierii regelui și judeca, în perioada de afirmare a monarhiei absolute în Anglia, toate cauzele civile și penale mai importante.

PORTRETELE BUNICII

Primesc de la vărul meu din Oradea, magistratul pensionar Mircea Marinescu, o splendidă misivă, de zece pagini, plină de sugestii dintre cele mai ispititoare: ce aș mai putea spune despre orașul copilăriei noastre, actualul Drobeta-Turnu Severin, despre climatul școlarității la Liceul Traian din aceeași localitate, despre distrațiile și lecturile noastre. La densitatea voluminoasei scrisori se mai adaugă o plăcută surpriză: răspunzând cererii mele, Mircea îmi trimite nu una, ci trei fotografii ale «goangei», ca să-mi pot completa în modul cel mai ilustrativ portretul bunicii.

Cea mai veche e din 1876, anul căsătoriei bunicilor mei materni, și-i înfățișează în picioare, braț la braț, ca mire și mireasă. Sînt de aceeași înălțime, el în negru, pus la redingotă, ea în alb, cu vâlul lung de mireasă, măturînd parchetul și cu rochia pînă la pămînt. N-am suficiente cunoștințe modistice ca să amănunțesc stilul costumului nupțial feminin, dar sper că redacția va găsi fotografia interesantă și cititorii își vor face ideea cea mai justă. Remarc numai talia înaltă a «goangei», așa cum singură își spunea, în momentele ei de umor. Firește, pe atunci, corsetul era nelipsit și rectifica în bună măsură natura, mai ales că era foarte înalt și făcut din lame flexibile de balenă (sau în imitație!). Mîna dreaptă a bunicii e lăsată în jos, cu indexul și el lăsat, ca și cum s-ar pregăti de poruncă. Fizionomia bunicii nu e surizătoare. Se vede că poza de mireasă trebuia să fie «pansivă», iar nu expansivă. Ea privește parcă rumegînd gînduri de dominație. Mai severă este ținuta și înfățișarea bunicului, pătruns de importanța evenimentului. Are o splendidă capelură leonină, sprîncenele bine desemnate, nasul idem, mustățile pe oală, «gauloises», ca unul ce-și făcuse medicina la Paris, gulerul cămășii larg, parcă răsfrint peste reverul hainei, cravata «papillon» și, într-o perfectă simetrie, degetul arătător de la mîna stîngă lăsat în jos. Pentru cititorii cărora pantalonii bunicului, burlane, le-ar părea o curiozitate, precizez că moda veacului era aceea și că tocmai spre sfîrșitul lui s-a introdus dunga la călcat. Fotografia are acel stil de solemnitate care invită oarecum la reacția umorului. Mă abțin însă de a mă lăsa să alunec pe această pantă și îmi exprim bucuria de a fi redescoperit, grație lui Mircea, acest document de epocă și de familie, de care uitasem cu toată. Fotografia nu poartă marca artistului, desigur severinean, dacă ceremonia nupțială s-a săvîrșit în orașul de domiciliu al bunicilor.

Mai vie, aș spune chiar vîoaie, este poza din Reichenhall, micul oraș din Bavaria răsăriteană, stațiune balneoclimaterică, în care avea să-și îngrijească mama întîiul acces fizic, iar la recidivă, să se săvîrșească din viață. Fotografia, tăiată oval, spre a fi pusă într-o ramă mică, de masă, poartă inscripția «F. Grainer, Photograph Jhrer Kaiserl (ichen). Hoheit der Princess Therese von Oldenburg, Reichenhall», cu asigurarea păstrării, mulți ani, a plăcii (de sticlă?) pentru reproducere. N-aș putea descrie exact podoaba în chip de ciorchine de la coc, coafura cu bretonaș, gulerușul de dantelă cu broșă, bluza și rochia, ambele parcă plisate, rochia acoperită de o «turnură» invizibilă, statul pe scaun sau în picioare, bunica rezemîndu-se cu mîinile de o coloană artificială, într-un decor sobru, completat de cutele largi ale unei perdele. Bunica parcă stă să vorbească, e bine dispusă, de bună seamă mulțumită de ea și sigură pe reușita fotografiei. Vîrsta? Nu pare a trece cu mult de 30 de ani, dacă nu mă înșel. Cu toate tristețele amintiri pe care mi le stîrnește localitatea, pentru mine sînsă, nu pot să nu recunosc arta desăvîrșită a numitului Grainer, care a reușit să dea bunicii o fizionomie spirituală și un plăcut aer de tinerețe.

N-aș spune același lucru despre fotografia format-visită, ceva mai firzie, poate de la sfîrșitul secolului trecut, cînd bunica a ținut să pozeze în picioare, îmbrăcată în costum național (presupun, de Mehedinți!). Atară de valoarea folclorică a micii fotografii nu-i găsesc alt preț decît acela al unei stabilități cronologice, deoarece L. Medl, care-și zice pompos, pe verso, «fotograf artist

Maria și d-rul Mihail
Milloteanu
după cununie (1876).

Biata bunică! Și-ar fi putut închipui, cînd îi dădeam de furcă și mă sancționa cu voluptate, că voi fi crainicul, cîndva, al autoritarismului ei uneori brutal, dar și al frumuseții ei, de tip național, ca și costumul pe care a știut să-l poarte cu atîta firesc?

P.S. — Cînd scriam cele de mai sus, n-aveam la îndemînă o lupă ca să descifrez, de pe verso al ultimei fotografii, numele celor trei personaje, luate din profil și decapitate, ca în monede. Acum că am unealta la îndemînă, citesc, de la stînga la dreapta: *Niepce, Daguerre, Talbot*. Sînt, desigur, părinții artei fotografice. Recurg la un vechi *Larousse* și ce constat? Portretul primului

Bunica
în costum
național.

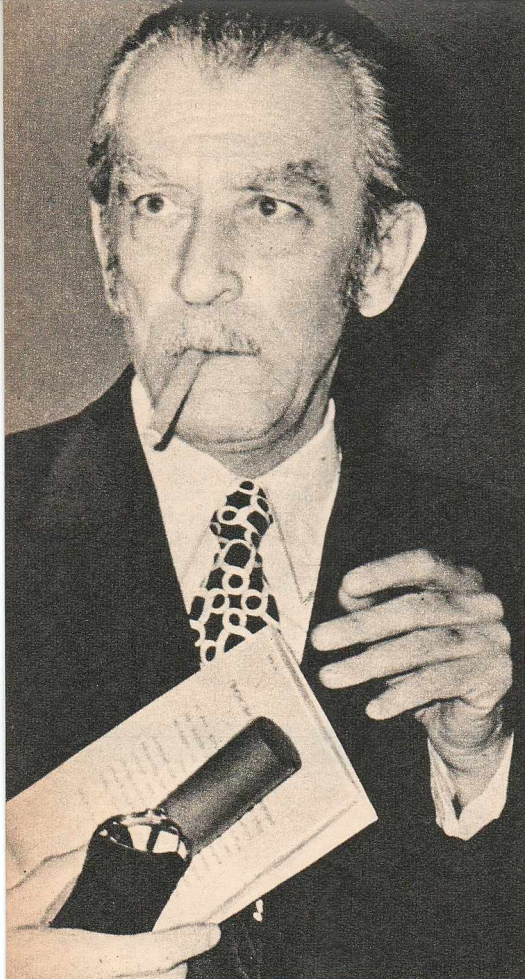
heliominateur», a dăinuit și în primele două decenii ale secolului următor, el sau firma, succesorii! Aș cădea la examenul TV «Floarea din grădină», dacă aș fi supus probei de a detalia complicatul costum cu vâl, ie brodată cu largi mîinci «tombante», cu opreg și celelalte. Bunica e însă, cum spunea Mircea în prima scrisoare, o femeie frumoasă, care știe și să pozeze și nu se fisticăște în straiete țărănești, puse ocazional, poate procurate în vederea unui bal de societate nou înființată, pentru stimularea purtării costumului național (una din promotoarele acestei campanii a fost Elena Cornescu, bunica după mamă a acad. Al. Rosetti, căruia am avut plăcerea să-i ofer fotografia de același format a sus-numitei, în costumul pe care-l preconiza și a reușit să-l impună în «lumea cea bună»). Dar pentru că am vorbit de ținuta bunicii care, stăpîna pe ea, nu se fisticăște, voi preciza, pentru cititorii amatori de etimologii, că verbul reflexiv derivă din substantivul *fistic*, care înseamnă *opreg*. De ce se emoționau purtătoarele de fistic (deoarece a se *fistică* înseamnă a se pierde cu firea, din cauza emoției, și a-și trăda această emoție), n-aș putea spune. Poate numai cele de la oraș, din teama de a fi ridicole, de a se face de ris. Mai știu eu? Poate că un lingvist avizat, căruia aceste rînduri i-ar stimula interesul, m-ar și scoate din încurcătură... căci iată, cînd mă bag unde nu mă pricep, mă... fisticăsc.

Bunica
în tinerețe
la Reichenhall
(Bavaria).

din *Larousse*, tot din profil, este al unui pleșuv, cu nasul corioat și fără mustață. În fotografie se bucură de o bogată podoabă capilară și poartă mustață. N-are a face! Aflu că *Joseph-Nicéphore Niepce*, fizician francez, a trăit între anii 1765 și 1833. A introdus întîi inovații în tehnica litografiei. Apoi a descoperit că s-ar putea obține o metodă mai bună pentru tragerea gravurilor, prin acoperirea plăcii metalice cu bitum, prin expunerea ei la focarul camerei obscure, spălarea suprafeței atacate de lumină într-o baie de esență de lavandă și, în fine, prin răspîndirea unui acid peste metalul dezgolit. El s-a asociat cu mai tînărul *Daguerre* (Louis-Jacques-Mandé, 1787-1851), inventatorul dioramei, care l-a ajutat să perfecționeze procedeele heliografice și care a descoperit mijlocul de a fixa imaginile în camera neagră, dîndu-i numele *metoda Niepce perfecționată*, ulterior înlocuită prin cuvîntul *dagherotipie*. *Niepce* murise sărac în acest interval, dar *Daguerre*, om de afaceri și de onoare, la înălțimea inventatorului, brevetîndu-și invenția, obținu de la statul francez pentru el o pensie anuală de 6 000 de franci, iar pentru fiul lui *Niepce*, alta de 4 000. *William-Henri-Fox Talbot*, arheolog și fizician englez (1800—1877), reuși să înlocuiască placa de metal a dagherotipului, prin hîrtie și rămase inventatorul fotografiei.

L. Medl își onora după cuviință predecesorii!

Eugen JEBELEANU

Ben CORLACIU

Constanța BUZEA

Marin PREDA

PREMIILE UNIUNII SCRIITORILOR PE ANUL 1972

În Capitală a avut loc, sîmbătă la amiază, festivitatea decernării premiilor Uniunii Scriitorilor pe anul 1972.

S-au acordat următoarele premii:

Poezie: Eugen Jebeleanu pentru volumul «Hani-bal», Ben Corlaci pentru volumul «Starea de urgență», și Constanța Buzea pentru cartea «Leac pentru îngeri».

Proză: Marin Preda pentru «Marele singuratic» și Corneliu Ștefanache pentru «Ziua uitării».

Dramaturgie: Vasile Rebreanu și Mircea Zăciu pentru volumul de teatru «Sechestrul».

Publicistică și reportaj: Nichita Stănescu pentru volumul «Cartea de recitare» și Octavian Paler pentru cartea «Drumuri prin memorie».

Literatură pentru copii și tineret: Costache

Anton pentru volumul «Ochii aurii ai Roxanei» și Corneliu Buzinschi pentru volumul «Hoții de vise».

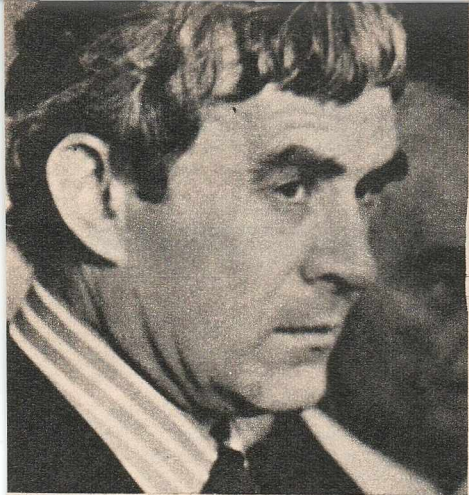
Critică și istorie literară: Șerban Cioculescu pentru studiul «Aspecte literare contemporane», Mihai Drăgan pentru lucrarea «Bogdan Petricicu-Hasdeu» și Ion Vlad pentru scrierile «Convergențe» și «Povestirea, destinul unei structuri».

Traduceri din literatura universală: A.E. Baconsky pentru «Panorama poeziei universale contemporane» și Leon Levițchi pentru «Versuri alese» de Robert Browning.

Traduceri din literatura naționalităților: Paul Drumaru pentru volumul «Maimuța plîngăreată» de Balint Tibor.

Literatura naționalităților conlocuitoare: Szilágyi Domokos pentru volumul de poezii «Conferința de presă», Bajor Andor pentru schițele satirice «Gărgăuni», Franz Heinz pentru nuvela «Mai răi decît cîini» și Immanuel Weissglass pentru volumul de poezii «Hanul din urmă».

Debuturi: Alexandru Călinescu pentru cartea «Anton Holban și complexul lucidității», Radu Mareș pentru volumul «Anna sau pasărea paradisului», Dușan Petrovici pentru volumul «Lebede ale puterii», Dan Verona pentru cartea «Noaptea migratoare», Saszet Geza pentru volumul «Certitudini» și Varadi B. Laszlo pentru cartea «Pui de pește».

- BACONSKY

Șerban CIOCULESCU

Octavian PALER

hita STĂNESCU

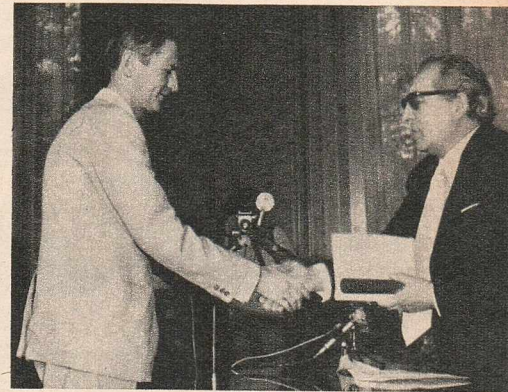

Corneliu ȘTEFANACHE

Vasile REBREANU

Szilágyi DOMOKOS

Franz HEINZ

Bajor ANDOR

Leon LEVIȚCHI

Costache ANTON

Al. CĂLINESCU

Radu MAREȘ

Paul DRUMARU

Immanuel WEISSGLAS

Mihai DRĂGAN

alb și negru...

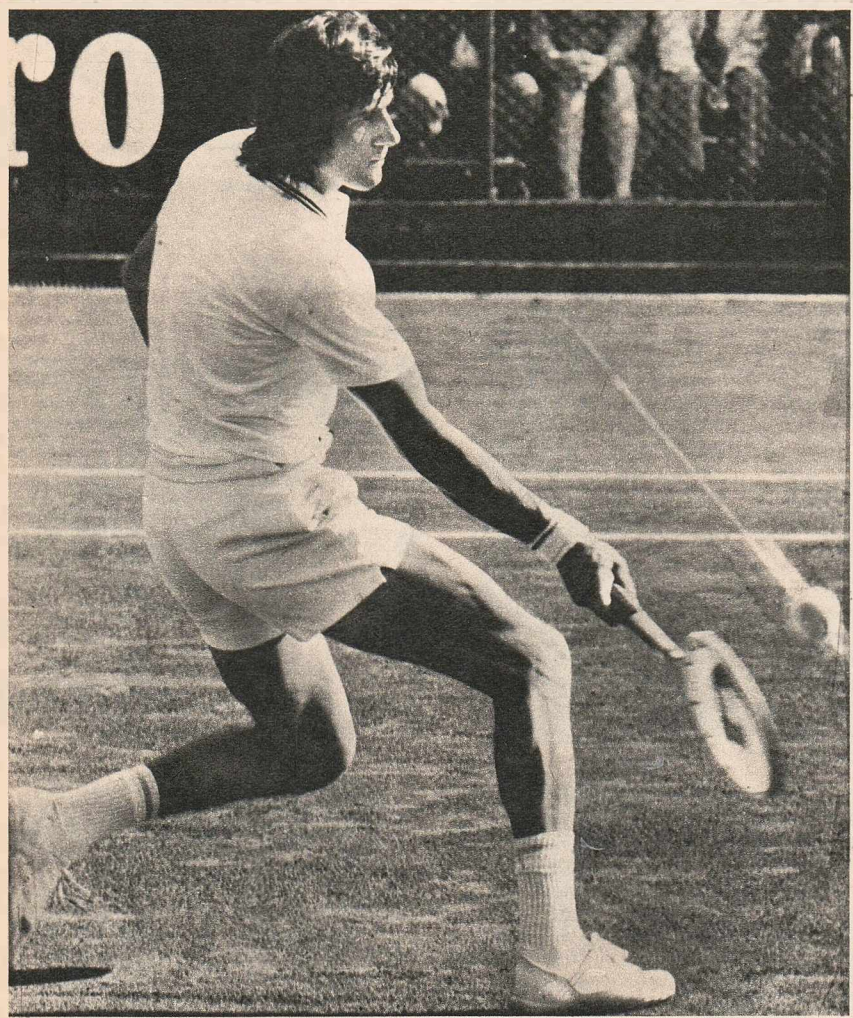
În ultima săptămână, atenția iubitorilor sportului cu mânuși s-a îndreptat spre capitala Iugoslaviei, unde cei mai buni pugiliști amatori din Europa continuă să se întrecă pentru cele 11 centuri de campioni continentali. La ora aceasta, după ce s-au disputat cu mult peste o sută de meciuri, au mai rămas în cursă doar 22 dintre cei aproape 200 de sportivi care au luat startul în marile turnir pugilistic de la Belgrad. Diseară, cei 22 de finaliști vor boxa, cum se spune, cu centurile de campioni pe masă. Cum boxul este un sport în care «se poate întâmpla orice», nu ne încumetăm să facem pronosticuri și comentarii ce ar putea fi infirmate doar peste câteva ore. Să așteptăm deci desfășurarea finalelor.

...În timp ce la Belgrad sportivii amatori ofereau o adevărată sărbătoare pugilistică, în lumea boxului profesionist avea loc o întâmplare care atrăgea atenția. De data aceasta «aventura» nu se desfășura pe ring, ci în sălile unui tribunal newyorkez. Dar iată despre ce este vorba.

«Greul» portorican Antonio Morales nu

a fost niciodată o mare vedetă a careului magic. Avea, în schimb, renumele unui bun partener de antrenament, fiind un incasator de o rezistență uluitoare. Așa se explică faptul că în mai 1966 el a fost invitat la New York de către americanul Doug Jones, care se pregătea pentru meciul cu Ernie Terrell, fostul campion mondial la categoria grea (versiunea W.B.A.). Doug Jones își stabilise tabăra de antrenament la hotelul Concord, unul dintre cele mai luxoase din împrejurimile uriașei metropole newyorkeze. Într-o zi, după ce portoricanul Antonio Morales își incasase porția de lovituri, s-a întâmplat nenorocirea. Intrind în vestiar, Morales a alunecat și s-a izbit cu capul de o bancă de grădină, aflată întâmplător acolo. Rezultatul a fost tragic: i-au paralizat ambele picioare și un braț, stare în care se află și astăzi. Managerii nefericitului pugilist portorican au dat în judecată administrația hotelului, acuzînd-o de neglijență și cerînd despăgubiri pentru elevul lor. Procesul a durat... șapte ani. Zilele trecute, un tribunal din New York a găsit vinovată administrația hotelului Concord și a hotărît să i se plătească lui Morales despăgubiri. Fiind vorba însă de o foarte mare sumă de bani, proprietarii lui Concord fac totul ca procesul să se rejudece. Ei au angajat juriști specialiști în recursuri și se pare că procesul va fi redeschis. Cît va mai dura? Poate încă... șapte ani. Și în acest timp, fostul boxer profesionist Antonio Morales, acum în vîrstă de 33 de ani, așteaptă banii care l-ar ajuta să-și ducă nefericita existență...

Petre HENT

tenis

numai un artist mediocru poate fi în fiecare zi la fel

Dintre cele 50-60 de concursuri organizate anual pentru elita tenisului mondial, numai 3 au o strălucire maximă și de aceea cîștigătorul de la Roland Garros, Wimbledon sau Forest Hills, poate fi socotit un adevărat campion mondial. Cîștigînd Roland Garros-ul Năstase cîștigă pentru a doua oară o competiție supremă, ocupînd astfel un binemeritat loc în loja celebrităților tenisului mondial.

Dacă în urmă cu cîțiva ani talentul lui Ilie era unanim recunoscut de specialiști, materializarea lui în performanțele excepționale de astăzi a fost totuși pusă la îndoială. Principalul argument adus în discuție

atunci era: Năstase nu poate cîștiga Roland Garros-ul, Wimbledon-ul sau Forest Hills-ul, jucîndu-se. Și totuși, oricît ar părea de paradoxal, Năstase a cîștigat Forest Hills-ul, iar acum Roland Garros-ul, jucîndu-se. Jucîndu-se pe iarbă și pe zgură, cu elanul tinerilor, cu experiența consacraților și cu gloria stelelor. O joacă subtilă și inteligentă, în care spiritul jocului a rămas nealterat. Ca orice ărtizan, Năstase a învățat regulile cîștigului, dar niciodată nu va fi capabil să lovească cu ele în frumusețea jocului. În jocul lui Ilie nu există soluții fixe pentru că plăcerea de a crea este de fapt suprema satisfacție a artei sale. În plină epocă a roboților

...tifosi via craiova-caracal strigau „ajax!“, „ajax!“

Moto: «Am fost, am văzut, dacă nu vedeam cu ochii mei, nu credeam!»

Venind de la incredibilul (pentru cine n-a fost duminică seară pe stadionul 23 August) spectacol Steaua-«Universitatea» Craiova mi-a trecut prin minte și am încercat să-mi imaginez cum va reacționa marinarul (amator de fotbal) aflat acum în Oceanul Indian sau în Marea Japoniei cînd, peste 3-4 săptămîni, întors în țară, se va găsi cineva să-i spună că echipa olteană și-a netezit drumul spre titlu învingînd «11»-le militar cu 6-2 chiar la București?! Convingîndu-se că nu e farsă, omul își va zice, poate, că s-a întors lumea pe dos. Uluirea sa va fi absolut de înțeles, din moment ce chiar duminică seară, la locul faptei, l-am auzit pe un spectator mărturisind, pe cît de naiv, pe atît de grav: «Am fost, am văzut, dacă nu vedeam cu ochii mei, nu credeam!»

În fond, ce-am văzut și... nu era de crezut?

1) Am văzut trei jucători — doar trei (Marcu, Oblemenco, Țărălungă) — NĂUCIND pur și simplu o echipă «grea», cu mulți internaționali, speriați parcă de bombe la fiecare incursiune a magnificilor atacanți olteni amintiți; 2) Am văzut un record de miopie în materie de arbitraj, timișoreaa-

nul Blau închizînd ochii la un fault de-a dreptul jenat pentru bunul-simț (Oblemenco a fost luat în brațe și îndepărtat — cu un gest de mare dragoste — de la minge, scena petrecîndu-se în fața careului mic și la numai cîțiva metri de cavalierul fluierului); 3) L-am văzut pe contestatul (pînă la desființare!) Marcu — autor a două goluri, coautor la alte trei — făcînd pe extremă un joc senzațional, cum nu s-a mai văzut în România de mulți ani. Nu știm totuși dacă subtilii săi critici au înțeles, în sfîrșit, că Marcu bine jucat «este aur», vorba înțeleptului nostru antrenor Fane Cîrjan.

...În timpul partidei cu Steaua, mii de «tifosi» sosiți via Craiova-Caracal își încurajau favorita strigînd... «Ajax!» «Ajax!» Vă închipuiți ce ar fi în capitala Olteniei, la anul, un meci oficial Universitatea-Ajax în Cupa Campionilor Europeni?!

Marius POPESCU

P.S. După euforizanta lor victorie de duminică trecută, fotbalistii craioveni au pierdut miercuri, în «curtea lor», meciul cu «Steagul roșu». Au pierdut o bătălie, nu și războiul. Oricum, o lecție din care trebuie învățat...

confidențial

pe culoarele federației

circulă un zvon...

18! Țasta e zvonul. Destule persoane, mai mult sau mai puțin inițiate în circulația ideilor federației de fotbal, știu că este vorba de numărul de echipe preconizate să joace în ediția viitoare a campionatului diviziei A. Dacă ar fi să avem în vedere chiar și numai motivul că gurile rele șoptesc că acest proiect (deocamdată subteran) are o singură explicație reală — asigurarea existenței pe prima scenă fotbalistică a țării a mulțiubitei echipe bucureștene Sportul studențesc, amenințată acut de retrogradare — și mai multe «rațiuni» de ochii lumii, credem că se simte nevoia unei dezbateri deschise pe această temă.

Formula unui baraj între ultimele două clasate în campionatul diviziei A și ocupan-

tele locului 2 în cele două serii ale diviziei B (cîștigătoarele seriilor promovînd, firește, direct în «A») a mai fost aplicată (cînd s-a salvat Progresul, a retrogradat Steagul roșu, o a doua beneficiară fiind Crișul — în barajul de la Timișoara) și s-a renunțat la ea. Aceeași soluție exercită — se pare — din nou o anumită fascinație printre unii membri ai federației. Deși are și părțile ei rele, — alterînd, într-un fel, o competiție care n-ar mai avea învinși —, soluția barajului include și perspective pozitive, între care posibilitatea ca echipe bune, de viitor (ne referim nu numai la Sportul studențesc, dar și la F.C. Bihor, de pildă), să joace în prima divizie este prima la care se poate gîndi oricine.

În ipoteza că în spatele amintitelor vorbe se află și intenții, ni se pare corect, firesc și chiar indicat ca federația să joace cu cărțile pe față, inițiînd — printre tehnicieni și chiar printre jucători — o dezbatere publică. Din concursul ideilor exprimate va rezulta, fără îndoială, calea cea mai potrivită de urmat, care va avea, pe deasupra, și girul puternic al majorității.

Poate greșim, dar o asemenea metodologie ni se pare în orice caz preferabilă stilului de lucru «peste capul tuturor». Ca să nu mai vorbim de «stilul de culise», atît de departe de fair-play...

M. P.

și calculelor stricte, jocul lui Ilie este de fapt o pledoarie în favoarea plăcerii de a fugi, sări și lovi liber, fără obsesia punctului și a cîștigului. Dincolo de strălucirea rezultatelor, marile merite al lui Ilie este poate tocmai această invitație pe care o face oamenilor de pe toate continentele de a alerga, sări și respira în voie, gustînd din plăcerea jocului.

Și dacă-i vom înțelege scăderile inerente, pentru că numai un artist mediocru poate fi în fiecare zi la fel, vom avea pe deplin satisfacția viitoarelor lui împliniri.

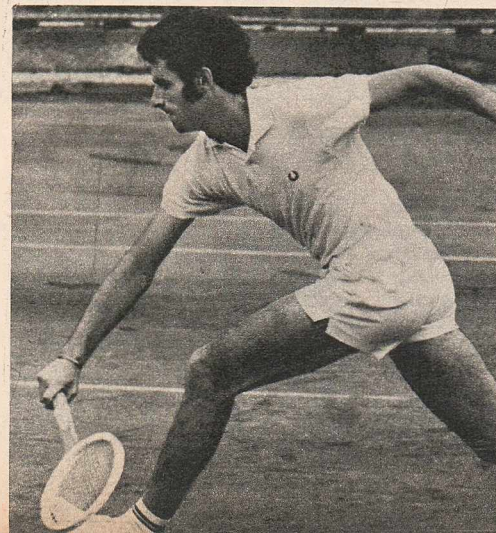
Ștefan GEORGESCU

start

Debutul în Cupa Davis este, de fapt, o mare piatră de încercare în viața unui tenis-men, deoarece el poate deopotrivă încuraja sau strivi evoluția lui viitoare. Toma Ovici nu a cîștigat el meciul cu Olanda, dar important pentru el, ca și pentru noi, dealtfel, este faptul că el nu l-a pierdut. Principalul merit al lui Ovici este acela de a fi cîștigat cu sobrietate și siguranță un meci în care

complicațiile ar fi fost numai în defavoarea noastră. Înainte de plecarea în Olanda, Cristea Caralulis, căpitanul echipei, îmi vorbea de dorința de afirmare, de interesul și sîrguința de care Ovici dă dovadă la antrenamente. Nu-mi rămîne acum decît să-l felicit pe Ovici și să-i urez noi succese alături de strălucitul său coechipier.

S. G.

angelo niculescu comentează pentru dumneavoastră una din optimile cupei și o etapă bogată în goluri

Plină de semnificații, dar și de implicații, este victoria echipei din C «Constructorul»-Galați asupra dinamoviștilor bucureșteni. Ni se vor invoca precedentele create de «Arieșul» Turda, «Foresta» Fălticeni, C.I.L.-Blaj și C.I.L.-Gherla, dar aceste echipe nu au avut drept adversare formații cu serioase pretenții la titlul național și cu patru titluri în reprezentativa țării. Să nu fi putut oare Dinu, Deleanu, Dumitrache și Radu Nunweiler (se pare că numai ultimul constituie o foarte valoroasă excepție) să reziste fizic și psihic după marele consum de energie cerut de meciul de la 27 mai? Să cedeze atât de ușor nervii lui Cornel Dinu (căpitanul reprezentativei), încât să ajungă să lovească pe un tânăr jucător când acesta nu era în posesia mingii, numai pentru că el avusese îndrăzneala să înscrie două dintre cele patru goluri administrate echipei din Șos. Ștefan cel Mare? Unde sînt spiritul de cumpătare, judecata lucidă, ca și frîna morală de care un as — escortat de elogiile noastre ale tuturor pentru meciul entuziasmant pe care l-a făcut cu R.D.G. — trebuie să dea dovadă, constituind un exemplu pozitiv, demn de urmat de toți fotbalisții noștri? Sportivitatea și lealitatea abandonate de un jucător considerat de excepție creează implicații dintre cele mai grave nu numai pentru echipa clubului din care acesta face parte, ci pentru toate eșaloanele fotbalului românesc.

Sperăm ca gestul lui Dinu să nu prolifereze, iar o sancțiune promptă să-l readucă pe drumul cel bun, drum cu atîta strălucire indicat de o altă partidă, cea disputată pe stadionul «23 August» din Capitală de echipele «Universitatea» Craiova și «Steaua». A fost poate cel mai spectaculos joc dintre cele urmărite în campionat și în «Cupa României». Foamea de fotbal a craiovenilor a fost dublată de o mare sete de goluri care au curs torențial în poarta lui Haidu. Tehnică subtilă de ambele părți, ritm accelerat imprimat de jucătorii lui Cernăianu, un dominant fair-play, o excepțio-

în direct

Nu spun nici un secret: din ce în ce tot mai mulți oameni sînt prinși în vraja balonului rotund, care a devenit jocul celor mari și mici ai timpului nostru. Așa se face că unul din miracolele vieții moderne, televiziunea, pusă în slujba sportului este tot mai solicitată pentru a ne restitui la domiciliu partide în toate dimensiunile lor. Pe de o parte, stadioanele sînt neîncăpătoare, pe de altă parte, distanța foarte mare dintre *locul magic* și pasionat este în nenumărate cazuri practic imposibil de acoperit. Într-un cuvînt, ziua, seara sau chiar după miezul nopții — amintiți-vă cînd ni se transmitea de la Guadalajara! — fotbalul a devenit un spectacol universal, o lume întreagă stînd nemișcată în fața televizoarelor.

Am făcut o atît de mare introducere pentru că de mult timp tot aștept pe cineva care să încerce să ridice și problema comentatorului sportiv de la televiziune. Este adevărat că un meci mediocru bine televizat poate fi salvat, dar în nici un caz transformat într-un meci mare. Televiziunea ne poate da cîteva iluzii și chiar face uneori ca meciul să fie jucat repede. Se pot utiliza gros-planuri atunci cînd jocul este clar, curgător, logic. Iar cînd un jucător este «șeful» balonului ni-l poate prezenta aproape, în prim-plan, pentru a-i descoperi magia. Ce ne facem însă în desele ocazii cînd ajungem îndreptățiți să cugetăm la dictonul «din cauza copacilor nu vedem pădurea». Adică atunci cînd se vorbește mult, chiar foarte mult, cînd avem impresia că transmite șpicherul radioului, cînd fazele «curs» oral, deși practic au trecut de mult. Și culmea, uneori se ridică tonul excesiv, ridicol, și se spun atît de multe lucruri, un fel de «potop de cuvinte peste un pustiu de idei!» de îți vine să crezi că «actorul» nu este jucătorul, ci el, comentatorul.

Telespectatorul, cînd se decide să privească un meci, se așază ca un «pașă» pe scaun, fotoliu, canapea, pat etc.,

nală eficacitate și, în plus, o admirabilă organizare a jocului, la care oltenii au fost net superiori. Liderul din toamnă a predat ștafeta unei echipe la care elanul și ambiția fac casă bună.

O spectaculoasă revenire (tot atît de spectaculoasă ca și căderea adversarilor lor) au vădit echipele F.C. Constanța și U.T.A., cu un scor similar (4-0) realizat în fața «Universității» Cluj și, respectiv, a «Petrolului» Ploiești, deci 8 goluri care egalează pe cele înscrise în partida craiovenilor cu steliștii. Victorie frumoasă, dar obținută greu, în ultimele 10 minute, este și aceea a echipei din Tg. Mureș asupra «Sport Clubului»-Bacău. Probabil că scorul ar fi fost mai mare dacă Ghiță n-ar fi revenit la vechea lui formă de «înger păzitor». Nu sînt lipsite de importanță nici victoriile, chiar la scorul Ajax-ului cu Juventus (1-0), obținute de «C.F.R.»-Cluj (menținînd-o în cursa pentru locul II) și «Jiul». O cădere inexplicabilă acuză F.C. Argeș, cădere ce coincide cu revenirea în echipă a lui Dobrin care, nu știm din ce motive, a trebuit să joace duminică la echipa de tineret rezervă. S-ar părea că vindecarea sciaticii sale a virît grăunțe de nisip în grenajul echipei, care mergea parcă mai bine fără aportul său.

MECIURILE DE MÎINE

Etapă a 26-a ne atrage atenția în principal prin meciurile interbucureștene: Steaua-Dinamo (2) și Rapid-Sportul studențesc (1). Interesante, mai ales prin prisma viitoarei configurații a clasamentului, sînt și partidele: C.S.M. Reșița-U. Cluj (1), Jiul-F.C. Argeș (1), Steagul Roșu-A.S.A. (x), U.T.A.-F.C. Constanța (1), Petrolul-Universitatea Craiova (2), C.F.R. Cluj-Sport Club Bacău (1). Vom avea oare partide tot atît de strălucite ca unele din etapa de duminică 3 iunie?

nu ca să audieze biografia fundășului X, date despre soția lui Y, capriciile copilului portarului... El vine în fața micului ecran ca să vadă, să simtă drama celor 22 de jucători și urmărește, mai ales cînd este interesat, cu sufletul la gură șansele preferențiale, neacceptînd nici biziitul muștei. Ce-ar însemna ca în timpul vizionării unei piese la teatru, un cetățean din stînga să spună întruna: fata care joacă rolul lui M. este copilul farmacistului din colț, actorul cu plete a fost înainte vînzător la T.A.P.L. ș.a.m.d.?

Care ar fi atunci contribuția comentatorului de televiziune? Ei bine, după opinia mea, comentatorul i se cere să încerce, sobru, precis, cu simțul calm al anticipării, să ajute telespectatorii să înțeleagă ce se petrece efectiv în teren, să-i facă «să vadă» ceea ce nu poate fi văzut. Mai poate în aceeași măsură să indice, cînd un jucător are minge, posibilitățile care i se oferă lui sau altora. Să nu se eschiveze de la a admonesta criza de creație, ca de exemplu anglofobia «centrăriiilor oarbe», îngheșuiala din fața porților etc., după cum poate să nu ezite să marcheze pregnant inventivitatea, spectacolul colectiv ș.a.

Prin astfel de comentarii interesante, credem, publicul va fi cîștigat și pentru meciul propriu-zis, venind în cohorte din ce în ce mai mari în «sanctuarul» fotbalului (citiți vă rog stadion), să vadă și cu ochii lui realitatea, să găsească multe din emoțiile pe care le-a trăit în fața micului ecran datorită artei crainicului-comentator. Căci, de ce să nu recunoaștem, nu de puține ori televiziunea a prins partide nemuritoare. Să ne gîndim numai la finala furnizată de ediția Campionatului mondial din Mexic. O finală de vis și de speranțe fotbalistice unde unii luptau să nu primească goluri (italienii), iar alții (brazilienii) jucau ca să marcheze...

Constantin TEAȘCĂ

cititori-comentatori

sărăcie de cuvinte?

S-aude adeseori explozia entuziasmului spectatorilor aflați în tribune și la galerie:

— Haide, «U!» — Haide, «U!»
— «Di-na-mo!» — «Di-na-mo!»

Nu rareori însă agresivitatea unor jucători oaspeți dezlănțuie minia suporterilor echipei locale (la fotbal, de exemplu):

— «Huo, Constanța!» (variantă Divizia A).
— «Huo, Buzăule!» (variantă Divizia B).

Modul de exprimare a sentimentelor personale este subordonat temperamentului și educației fiecărui individ; pînă se va atinge nivelul de bun-simț civic general va mai trece încă mult timp. Așa că...

Dacă admitem că poate încînta scandarea unor nume ca: «Ra-pi-du!»; «Steaua!», ne revoltă în schimb modul în care inconștienții jignesc sentimentul patriotic, cînd hui-duiesc echipe ca: «F.C. Argeș», «F.C. Bacău» etc.

Avem o limbă bogată-n cuvinte, iar pe de altă parte fan-tazia ar putea crea atîtea denumiri încît s-ar putea satisface chiar zece mii de cereri! De aceea propunem să fie instituită următoarea măsură:

Constituirea unui oficiu național care să dea sau să autorizeze denumirea fiecărei asociații sportive; ca organ central, va ține evidența acestor denumiri. Și-apoi se va dispune: a) orice asociație sportivă să poarte un nume propriu, unic în țară; b) numele și-l alege asociația, dar în mod obligatoriu va fi avizat (acceptat) de către oficiul național; c) dacă numele ales nu va fi corespunzător, oficiul va trimite o listă de denumiri din care asociația își va alege unul.

Pentru asigurarea succesului acestei propuneri adăugăm încă o sugestie: să se organizeze concurs (local, județean) în vederea alegerii sau creării celui mai potrivit nume de asociație (club, echipă) sportivă.

George MOTU
Timișoara

verificăm verificarea tehnică

În aceste zile de început al sezonului automobilistic, formațiunile de circulație au intensificat controlul traficului rutier, folosind un puternic potențial uman și tehnic. Obiectivul principal al acestei măsuri este nu «vinătoarea de greșeli», ci remedierea pe loc a defecțiunilor depistate în scopul prevenirii eventualelor accidente și al sporirii gradului de siguranță a circulației.

Se folosește în special sistemul «filtrului» total al circulației, în mod deosebit pe arterele de penetrație. În decurs de 3—4 ore toate mijloacele de locomotie care se deplasează pe un drum sînt supuse testării.

Ce aspecte semnificative au scos în evidență controalele inopinate de acest gen organizate în ultima perioadă? Prima constatare se referă la numărul relativ mare al autovehiculelor care se deplasează cu defecțiuni tehnice grave — în pofida faptului că poartă pe parbriz ecusonul albastru «Verificat tehnic 1973». Din aproape 400 de mașini controlate în decurs de cîteva ore pe șoseaua București—Ploiești în punctul Mogoșoaia, cel puțin 20 prezentau asemenea defecțiuni la frîne și direcție încît în orice moment nemaiputînd fi stăpînite de șoferi puteau comite accidente grave.

În 5 asemenea autovehicule se găseau directori de întreprinderi. În calitate ce o aveau nu numai că nu au împiedicat ieșirea pe poarta unității a unor astfel de sicrie pe roți, dar și-au încredințat de fapt viața pe mîna unor șoferi iresponsabili. De reținut că toți aveau cunoștințe de tehnică auto și... permis de conducere!

A doua constatare privește formalismul cu care multe autoservice și unități auto execută verificările tehnice anuale. Proaspăt verificate tehnic autovehicule gata-gata să se dezmembreze, cu pneurile absolut uzate, cu ștergătoare de parbriz în stare de nefuncționare, cu numerele de înmatriculare pe fond albastru-verde pe care abia se disting cifrele și inițialele, legate cu sîrmă, cu caroseria în așa hal încît cu greu se mai poate cunoaște culoarea inițială etc. Pentru responsabilii multor unități care efectuează «verificări» anuale, aceste operații au devenit un simplu mijloc de sporire a încasărilor fără nici un efort deosebit.

Simplu! Primesc de la proprietari 50 lei și nu fac altceva decît să elibereze o dovadă și un ecuson. Totul nu durează mai mult de 2—3 minute. În mod deliberat se retrimit în circulație și nu rareori la moarte sau la spital ocupanții mașinilor respective (și nu numai ai acestora). De multe ori sînt «bucuroși» și proprietarii că nu li s-au găsit defecte care ar fi trebuit remediate și i-ar fi costat bani, devenind astfel complici la acest act iresponsabil.

Verificarea anuală este menită a fi o operațiune nu numai de diagnosticare a defectelor și de înlăturare a lor, dar și o operă de instruire tehnică a șoferului amator mai puțin cunoscător în secretele zeului contemporan.

În ideea realizării acestui deziderat, în viitor se preconizează ca verificările autovehiculelor să se facă numai la unități special autorizate, dotate cu aparatură tehnică necesară, avînd personal specializat. Controlul anual ar urma să se facă prin programarea autovehiculelor pe tot parcursul anului.

S-a acreditat ideea că excesul de poluare este produs în special de autobuze și unele tipuri de autoturisme cu motoare în 2 timpi. Controalele efectuate în ultimele zile au demonstrat însă că circa 50—60% din autoturismele mai vechi de 3—4 ani emană un procent de monoxid de carbon mult mai mare decît cel admis.

Nu va trece probabil mult timp și problemele poluării prin gaze eșapate de autovehicule, precum și ale poluării fonice, chestiuni de importanță vitală pentru viața și sănătatea populației, vor fi precis reglementate prin lege. Pînă atunci ar fi util ca unitățile deținătoare de mari parcuri auto și autoservice să-și procure treptat aparatură necesară, să treacă la instruirea oamenilor, la verificarea și reglarea motoarelor autovehiculelor respective. Vor avea și vom avea numai de cîștigat!

În fine, un alt aspect se referă la poluarea fonică. Știți că există «maîștri» care la cerere pot face ca tobele de eșapament ale mașinilor dv. să producă de 10, de 20 de ori mai mult zgomot decît de obicei. Dacia 1100, atît de silențioasă din fabrică, trecută prin mîinile acestor «măcelari» ai urechilor și ai nervilor noștri, poate deveni un adevărat instrument de tortură. Ce să-i faci, spun aceștia, proprietarii vor tobe de eșapament «sportive».

Există și autobasculante care din pricina lipsei totale de întreținere, mai ales cînd circulă pe drumuri pavate cu piatră cubică, fac mai mult zgomot decît 100 de ciocane pneumatice. Ai impresia, la trecerea unor asemenea mașini, că se desfac în părțile lor componente.

Un test de acest gen, realizat timp de 4 ore pe un drum de acces în București, a arătat că din 100 de autovehicule grele, 25% depășeau nivelul de zgomot admis.

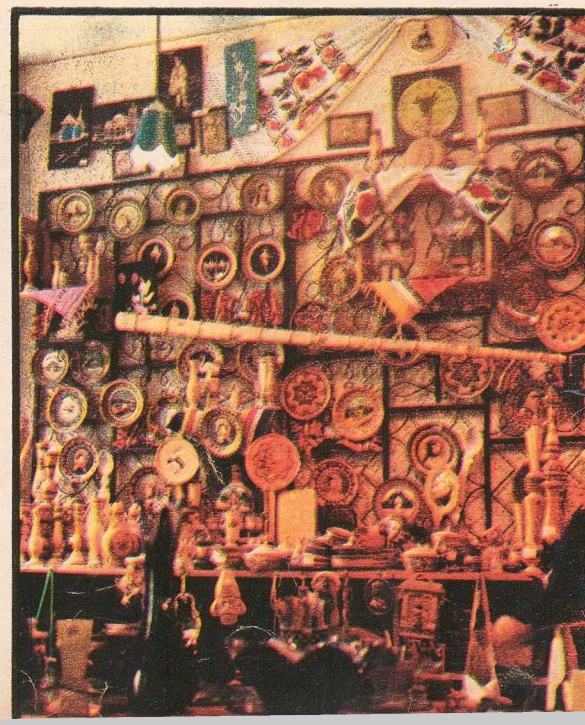
Trebuie începută o luptă hotărîtă și împotriva poluării fonice, nu mai puțin nocivă.

Colonel Victor BEDA

HERMES*

*) Unități de prezentare și desfacere ale Centralei de producție, prestări și construcții București, str. Șepcari 16 și Constantin Exarcu 1, vă oferă o bogată și variată gamă de bunuri de consum și articole de artizanat autentic românesc: ceramică, lemn, sticlă metalizată, țesături, cusături și covoare românești; articole de cojocărie și pielărie etc.

gheorghe dinu (ștefan roll)

Nu e vorba de vreo glumă sau farsă supra-realistă, dar scriitorului i-au trebuit, realmente, aproape 70 de ani pentru a-și afla ziua nașterii: 5 iunie. Anul se știa: 1903. De asemenea și locul nașterii: districtul Florina, satul Precopana, din fostul imperiu otoman. Certificatul de naștere a fost scris în limba turcă. Tatăl lansase altă dată: 4 mai. După atâtea decenii, certificatul e, în sfârșit, tradus. Anul când se naște Gheorghe Dinu coincide cu marea răscoală împotriva dominației otomane. Satul natal era considerat un focar al răscoalei. De aceea se luase hotărârea ca satul să fie ras de pe fața pământului, iar toți bărbaiții să fie condamnați la moarte. Familia s-a refugiat în altă localitate, iar tatăl, unul dintre insurgenți, a fugit la Istanbul. Tatăl, după ce adună banii necesari pentru o călătorie mai lungă, izbuteste să vină cu familia în România. În București deschide o lăptărie. Fără îndoială că nimeni, pe vremea aceea, nu putea prevesti viitoarea celebritate a insignifiantului local. După terminarea cursului elementar, Gheorghe Dinu rămâne în preajma tatălui, pentru a-l ajuta. La 17 ani întâlnește, printre clienții localului, numeroși social-democrați. În felul acesta i se deschide orizontul social-politic. Noii lui cunoscuți l-au dus la clubul socialist Sf. Ionică. Devine membru al tineretului social-democrat. Scriitorul își amintește și acum, cu emoție, de participarea lui la înmormântarea lui C. Dobrogeanu-Gherea, care s-a transformat într-o veritabilă manifestație politică (1920). În anii de ilegalitate ai partidului, în micul local se ascundeau manifeste, aveau loc întâlniri conspirative. În anul 1930, când chiriile și impozitele se măriseră insuportabil, localul își închide ușile. Între timp, Gheorghe Dinu începe să se impună ca unul dintre cei mai fervenți animatori și reprezentanți ai mișcării literare de avangardă dintre cele două războaie. Debutează cu poezii la vârsta de 18 ani la *Rampa*. În 1924 se întâlnește cu Ilarie Voronca, Claude Sernet, Victor Brauner, când editează revista *75 H.P.*, apărută într-un singur număr. Aici iscălește pentru prima oară cu pseudonimul Ștefan Roll. Împreună cu Scarlat Callimachi, Gheorghe Dinu (secretar de redacție) scoate publicația lunară *Punct*, care apare circa 16 numere. Colaborează ulterior și la alte reviste de avangardă, precum *Unu*, *Contemporanul*, *Integral*, *Urmuz*, *Meridian*... În 1934 îl aflăm reporter la ziarul *Dimineața* și *Adevărul*. Comitetent e și secretar general de redacție la *Cuvîntul liber*. Își continuă activitatea ziaristică la *Timpu*, *Lumea Românească* (a lui Zaharia Stancu). A activat ca ziarist și și-a «legat umerii, în presă, pe mesele acelorși redacții» cu militanți de seamă pe baricadele presei democratice ale căror nume întăresc strălucit tradițiile progresiste ale publicisticii noastre: Al. Sahia, Miron Radu Paraschivescu, Gogu Rădulescu (deținătorul «cronicii studențești» la *Cuvîntul liber*), Eugen Jebeleanu, George Macovescu (despre care scria recent, parcă și autodefinindu-se: «era gazetarul suplu, necesar, prezent»), Brunea Fox... În 1942 face parte din grupul de redactori ai ziarului ilegal *România liberă*. După eliberare e redactor la ziarul *Viața sindicală*, de unde trece în redacția revistei *Gazeta literară*. În ultimii ani pînă la pensionare deține funcția de secretar al Uniunii ziariștilor. Debutul editorial, în anul 1929 cu cartea de *Poeme în aer liber*. Cartea se tipărește la Paris, în Editura Union, la recomandarea entuziastă a lui Ilarie Voronca adresată unui editor francez. În 1930, Șașa Pană îi tipărește la Editura Unu cartea de poeme în proză *Moartea viei a Eleonorei*. În colaborare cu Al. Sanielevici, scoate cartea *Spania însingerată* (1936). În 1968, *Ospățul de aur* (poeme și proză). Traduce din Marcel Brion, Exupéry, Tristan Tzara, Paul Eluard, literatură bulgară (proză și versuri)...

Din propriile mărturisiri și din relatările confrăților săi de generație reiese că Ștefan Roll scrie cu o uimitoare ușurință. E de semnalat că faptul mira chiar și pe membrii avangărzii literare, pentru care actul «dicteului automat» nu avea nimic surprinzător. În cartea sa de memorii: *Născut în '02, Șașa Pană ne informează că scrierea cărții *Moartea viei a Eleonorei* a durat «cîteva după-amiezi». De asemeni, Gheorghe Dinu nu se sfia să-și dicteze versurile direct zețarului. Impresia de creație spontană e resimțită direct de cititori. Al. Philippide subliniază caracterul ei «contagios»: «primim însă totul (cu toată factura ei insolită — n.a.) cu voia bună pe care ne-o comunică autorul!» Într-adevăr, Gheorghe Dinu intră fără efort în starea poetică necesară. Disponibilitatea pentru această stare e imensă. Dovadă e cascada de imagini și metafore ce-i satură creația. Desigur, teoria «dicteului automat» i-a activizat inclinațiile native. Dar îndrăznim a spune că și fără acest imperativ, scump avangardiștilor, Gheorghe Dinu ar fi manifestat același continuu flux creator. Din poemele în proză sau în versuri ale autorului *Poemelor în aer liber* putem, la tot pasul, culege pasaje de o mare frumusețe a expresiei. În creația sa lirică sint exprimate sentimente, emoții, idei poetice, pe care le aflăm și la poezii «clasici». Ne izbește la Gheorghe Dinu însă ineditul expresiei. Vor fi și la el versuri și poeme dictate de dogma avangardistă. Versuri iscate exclusiv din frondă și teribilism. Care, cu toată vointara lor nouitate, acum sună inexpressiv și depășit. Rămîn numai acele poeme și acele versuri, și nu sînt puține, în care arta și-a spus cuvîntul. Gheorghe Dinu e poate cel mai «calofil» poet, alături de Ilarie Voronca, din exponenții avangărzii noastre literare. La el cuvîntul, imaginea, metafora au o mare strălucire expresivă și forță de sugestie. Gheorghe Dinu e dotat cu un instinct sigur al artisticului. E ceea ce l-a făcut să fructifice avangardismul în ceea ce aducea el înnoitor. Și prin care ocupă un loc de frunte în istoria poeziei noastre moderne.*

Traian STOICA

gr.c.moisil

Fac parte dintre cei care au avut privilegiul de a vedea cum «începe» o orientare nouă într-o disciplină științifică. E vorba de ceea ce, cu un termen destul de vag încă, se numește «lingvistică matematică».

Dacă astăzi există în lingvistica românească o direcție de cercetare caracterizată fie prin folosirea explicită a unui aparat matematic sau logico-matematic, fie prin încercarea de a da o expresie formală și exactă descrierilor și teoriilor lingvistice, fie prin modul de gândire matematic, toate acestea nu pot fi despărțite de numele lui Gr. C. Moisil.

În jurul anului 1960, într-o perioadă în care cele mai timide încercări de «aducere la zi» a lingvisticii erau încă privite dacă nu cu ostilitate, cel puțin cu rezervă suspicioasă, din inițiativa profesorilor Gr. C. Moisil și Al. Rosetti se creează «Comisia de lingvistică matematică», comisie care funcționează în cadrul Academiei și care urmează să patroneze și să încurajeze eforturile celor care lucrează în această nouă ramură a lingvisticii. Faptul mi se pare decisiv.

Rolul profesorului Moisil a fost hotărîtor aici: cu o caracteristică largă deschidere pentru problematica diverselor științe particulare și cu o capacitate de a sesiza cu surprinzătoare ușurință și exactitate aspectele matematice și logice ale acestei problematice, o discuție cu profesorul Moisil era totdeauna o clarificare. Timpul și-l acorda cu generozitate, așa cum cu generozitate își sugera anumite soluții posibile și cu generozitate te asculta cu toată atenția pentru a te înțelege cît mai exact. Cu mulți matematicieni te înțelegeai greu ca ne-matematician; cu profesorul Moisil m-am înțeles totdeauna fără dificultăți: avea o fascinantă ușurință și viteză în a «traduce» din limbajul ne-matematic în limbajul matematic, în a găsi un limbaj comun.

Ca savant de prestigiu și autoritate, profesorul Moisil nu s-a limitat numai la a colabora cu colegii săi mai tineri sau foarte tineri (totdeauna își lăsa sentimentul că atunci cînd îi ceri părerea nu te «învață», ci colaborează de la egal la egal cu tine). El a militat — în adevăratul sens al cuvîntului — pentru a impune și a conferi prestigiu activității noastre, a celor mai tineri care eram la început. Cîți dintre noi nu s-au văzut, cu emoție, citați în diversele și numeroasele sale articole publicate în periodicele culturale!... În articolele în care pleda fără odihnă pentru o idee despre care nu putem încă spune că a devenit — în sfârșit! — suficient de clară pentru toți: că matematica, spiritul matematic este o componentă esențială a culturii zilelor noastre; chiar și a culturii umaniste. Au să ne lipsească nouă, celor care am vrut să-l urmăm, articolele acestea și — mai ales — au să lipsească (oare cît de acum înainte?) culturii noastre.

Eram cu profesorul Rosetti într-una din ultimele seri ale acestui mai, după ce am aflat trista veste, cînd amîndoi am simțit nevoia să vorbim despre Gr. C. Moisil — el despre prieten, eu despre profesor. Profesorul Rosetti a adăugat la o remarcă a mea: «...și era un om bun. Da, un om bun!...» Am tăcut, căci îmi spusese și gîndul meu.

Emanuel VASILIU

un singur pămînt

Se obișnuiește să se spună despre un lucru de importanță vitală pentru om că el atîrnă tot atît de greu în balanța valorilor precum aerul și apa.

Comparația cu aceste două elemente indispensabile vieții explică în bună măsură și starea de alertă existentă pe plan mondial pentru a proteja ceea ce numim «mediul înconjurător».

Secolul nostru, caracterizat pe de o parte de o formidabilă expansiune industrială, una din cele mai spectaculoase revoluții în care tehnica a luat locul armatelor, iar pe de altă parte de creșterea în ritm vertiginos a mijloacelor de locomoție dotate cu motoare benzinofage, precum și fenomenul concentrării urbane, au generat tot mai mult pericolul real al vicierii aerului și apei. Atacul produs zi de zi, ceas de ceas, asupra naturii se întoarce ca un bumerang asupra noastră, a miliardelor de ființe umane care populăm planeta Pămînt. Or, tocmai pentru a veghea la apărarea a tot ce ne înconjoară și, în primul rînd, a omului, s-a pornit pe mapamond o bătălie fără armistițiu. Se țin conferințe internaționale, oamenii de știință trag continuu semnalul de alarmă, fel și fel de organisme caută să descopere antidotul pentru această cumplită maladie a evului nostru, care se numește poluare.

Pe această temă, revista «Flacăra» a publicat, dealtfel, anchete cu un larg ecou, la care și-au spus cuvîntul mari personalități, comentînd și proiectul de lege supus dezbaterii publice.

Dacă revin, o fac tocmai pentru faptul că problema are profunde implicații pentru ziua de astăzi și de mîine, pentru că în această săptămînă întreaga omenire a avut înscrisă pe agenda lupta împotriva poluării. Pe toate paralele și meridianele lumii, la 5 iunie s-au desfășurat manifestații de o amploare fără precedent. Deviza «un singur pămînt» a intrunit, ca sub flamura larg desfășurată în vînt de pe cîmpurile de bătălie, uriașă armată a cetățenilor de pretutindeni, dornici să pună discul roșu în calea gravelor primejdii la adresa vieții. S.O.S.-ul lansat la Conferința de la Stockholm în 1972 a fost recepționat. Între timp, în țările puternic industrializate situația s-a agravat. Coșurile marilor uzine lasă să pornească zilnic spre uriașă cupolă a cerului nori de fum negru, roșcat sau gălbui. Statistici recente, elaborate de specialiști din R.F. Germania, demonstrează că, dacă se continuă în ritmul actual, peste un deceniu zone întregi, limitrofe cu uzinele incriminate, vor fi de nelocuit, vegetația va pieri. La Budapesta, datorită infestării apelor Dunării, bătrînul fluviu, cu undele sale cîndva albastre, cîntate de Strauss, au devenit atît de primejdioase, încît a fost interzis scîldatul publicului. La Tokyo, unde circulația mașinilor a atins paroxisumul, agenții de poliție poartă măști de gaze, iar pentru uzul bieților pietoni au fost instalate aparate speciale pentru inhalarea de oxigen. Pericolul este, așadar, la cota maximă. Este cu totul firesc atunci ca autoritățile din «țara soarelui răsare» să proclame o întregă săptămînă pentru apărarea mediului înconjurător, în care cetățenii să renunțe la folosirea automobilului și să treacă la pașnicile biciclete. Și pe malurile Senei s-a recurs la aceeași formulă, iar în R.F. Germania experți internaționali au făcut o croazieră, dar nu de agrement, pe apele super-poluante ale Rinului, în speranța că vor izbuti să găsească remedii împotriva morții care amenință existența viețuitoarelor în apele fluviului.

Citeam, în urmă cu cîteva zile, că în laboratorul spațial «Skylab», astronautii americani au executat un «balet» de senzație, plutind în stare de imponderabilitate în acordurile muzicale ale filmului de anticipație științifică «2001, o odisee spațială».

Toate bune și frumoase. Misiunea «Skylab» duce, fără îndoială, înainte asaltul omenirii asupra marelui necunoscut — spațiului. De sus, din rotirea navei, astronautii descoperă, ajutați de minunile tehnicii, noi bogății, noi resurse ale Terrei. Această tulburătoare croazieră spațială costă însă uriașe fonduri. Care fonduri și-ar fi dovedit fără doar și poate utilitatea pentru lichidarea subdezvoltării, pentru finanțarea unor acțiuni de anvergură contra poluării. Căci pînă la odiseea spațială a anului 2001 să nu uităm că astăzi, acum, deasupra noastră, se vîntură mai amenințător decît legenda sabia a lui Damocles spectrul distrugerii mediului înconjurător. În fond, mirosul trandafirilor îl simțim aici, pe pămînt, în parcurile care ne înconjoară, și nu undeva pierduți printre aștri. Apa o gustăm și ne răcoarește, dacă e curată, tot aici, și nu într-o cabină spațială, oricît de inedită ar fi o asemenea perspectivă. Pentru ca Marea Mediterană să nu devină pînă la sfîrșitul secolului o «mare moartă», — cum diagnostichează specialiști din 15 țări, întruniți la Conferința de la Beirut —, datorită deversării în apele ei a peste 300 000 tone de produse petroliere în fiecare an și a altor reziduuri industriale, trebuie luate de pe acum măsuri. Și nu pe hîrtie, ci în fapt. Iar faptul concret costă.

Deci să ne bucurăm și pentru melodia celestă de pe «Skylab», dar să ne bucurăm de o mie de ori mai mult pentru cîntecele care slăvesc viața, fericirea și bunăstarea oamenilor, frumusețea naturii. Într-un cuvînt, să cîntăm și să cinstim tot ceea ce se face pentru ca deviza «un singur pămînt» să încununeze lupta întregii comunități internaționale pentru protejarea mediului înconjurător.

Ion MĂRGINEANU

ÎN MAGAZINELE DE MOBILĂ

↑
SUFRAGERIA
NARCISA

↑
CĂMERA DE DORMIT

Pentru deplina sa reconfortare la sfârșitul zilei de lucru, omul modern nu se mai mulțumește cu mobilierul tradițional, plasat într-o ambianță lipsită de farmec, ci își dorește un cadru amenajat cu gust, în care să găsească toate elementele de confort, potrivit necesităților și preferințelor sale.

Aceasta presupune mobilarea camerei de dormit cu o garnitură completă, care să întrunească nu numai aspectele utilității și funcționalității, ci și pe cel estetic, până la realizarea aceluși acord perfect între om și ambianța destinată reconfortării.

Pentru rezolvarea acestei probleme, magazinele de mobilă din Capitală și din țară au fost aprovizionate cu noi tipuri de garnituri multifuncționale pentru camerele de dormit, capabile să satisfacă pe deplin exigențele cumpărătorilor.

Vă prezentăm câteva dintre aceste dormitoare și piese de mobilier aflate la dispoziția dumneavoastră în magazinele de mobilă din întreaga țară.

Camerele de dormit:

— SEMENIC, compusă din: divan de colț pentru două persoane, cu ladă pentru așternut, dulap cu două uși, dulap cu vitrină și sertare, toaletă cu oglindă, masă extensibilă și patru scaune tapițate. Suprafețele frontale pot fi și cu fileuri de paltin.

Preț: 8 435 lei garnitura completă.

— DROBETA, componența: divan de colț pentru două persoane, cu ladă pentru așternut, dulap cu două uși, dulap cu trei uși și vitrină, toaletă cu oglindă și taburet tapițat, masă extensibilă. Suprafețele frontale sînt ornamentate cu elemente decorative, divanul de colț poate fi așezat și ca pat de mijloc. Prețul de vânzare al unei garnituri complete este de 9 547 lei.

— RODICA, garnitură complexă, compusă din nouă piese care permit formarea mai multor variante de mobilare: dormitor (cu pat de mijloc și noptiere) sau cameră studio (cu divan de colț și ladă pentru așternut), completate, la alegere, cu unul sau două dulapuri cu câte două sau trei uși, iar în funcție de spațiu și preferințe, cu toaletă-coafeză, taburet (banchetă), masă cu placă rabatabilă. Se execută în două variante (cu sau fără fileuri de paltin). Dulapurile sînt formate din câte două corpuri suprapuse.

Prețul unei garnituri convenționale: 6 019 – 8 370 lei.

— ARMONIA, compusă din: divan de colț (sau pat) pentru două persoane, cu ladă pentru așternut, dulap pentru haine (cu două sau trei uși), noptieră, toaletă cu oglindă reglabilă, taburet tapițat.

Preț: 5 102 – 6 479 lei garnitura (în funcție de categoria stofei).

Bibliotecile:

— ASTORIA, formată din patru tronsoane (opt corpuri) modulate.

Preț: 4 017 lei.

— MILCOV, componența: nouă corpuri modulate (prin suprapunere câte trei), un corp este prevăzut cu masă rabatabilă, un corp cu bar, celelalte corpuri sînt închise cu geamuri sau uși glisante.

Prețul unui set complet: 4 095 lei.

— DOINA, două uși (jos) și trei rafturi (sus).

Preț: 910 lei.

— DACIA II, compusă din patru corpuri distincte ce se pot combina în funcție de necesitățile de utilizare, putînd fi vîndute și separat.

Setul complet: 6 533 lei.

— BISTRITA, preț: 2 068 lei.

— CREANGA, furniruită cu nuc, compartimentul de jos cu uși și sertare, compartimentul de sus cu geamuri glisante și pglîțe.

Totul la prețul de: 2 376 lei.

Garniturile de hol:

— PĂLTINIȘ, canapea extensibilă cu ladă pentru așternut, două fotolii și măsuță joasă.

Prețul variază între 3 810 și 4 509 lei garnitura, în funcție de stoffă utilizată.

— VICTORIA, canapea extensibilă și două fotolii, picioarele din metal, tapițeria din stofă și pvc.

Preț total: 3 657 lei.

Fotoliile:

— TUDOR, extensibil, folosit și pentru dormit, prevăzut cu rotile.

Bucata: 1 590 lei.

Birourile:

— BEATRIS, cu două corpuri, furnir de nuc sau exotic.

Cu furnir de nuc, 890 lei bucata. Cu furnir exotic, 750 lei bucata.

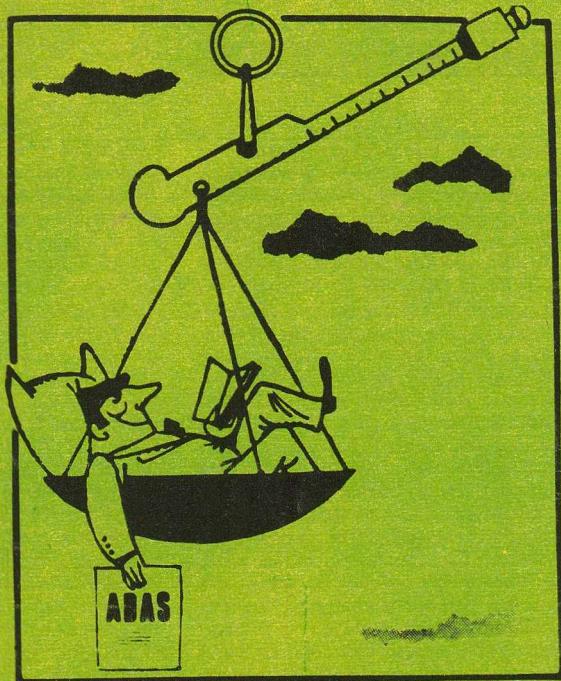
— CONCEPT, cu corpuri cu sertare (dreapta-stînga) cu furnir de nuc, la prețul de 868 lei bucata.

AVANTAJE!

Toate produsele de mai sus se vînd și cu plata în rate lunare. Ele reprezintă doar o parte din garniturile și piesele de mobilier care pot crea apartamentul dumneavoastră un interior agreabil, plăcut și modern.

La vânzarea mărfurilor se asigură cumpărătorilor transportul la domiciliu, precum și montarea în apartament, operațiuni care se efectuează de către unitatea vânzătoare pe bază de tarife avantajoase.

ASIGURAREA MIXTĂ DE VIAȚĂ

cît de mult
cîntărește
liniștea
în viața
omului!

Astăzi, mai mult ca oricînd, omul se străduiește să cîștige lupta cu timpul, o luptă inegală, pe care însă de multe ori o cîștigă datorită inteligenței, proprie lui, cu care l-a înzestrat natura. Dacă nu poate opri timpul în loc, omul poate însă să exploateze la maximum fiecă fracțiune de timp. Exemple se pot da fără număr, dar unul care nu este lipsit de importanță este ca să realizeze în aceeași unitate de timp două lucruri: economie și asigurare.

Noțiunile de asigurare și economie se unesc în ceea ce numim prevedere. Tocmai această idee o exprimă asigurarea mixtă de viață. Încheind această asigurare, cetățeanul este protejat în cazul survenirii în viața lui a unor evenimente neprevăzute și nedorite. În același timp însă el realizează economisirea planificată a unei sume de bani pe care singur și-o stabilește, avînd totodată siguranța că, cel mai tîrziu la expirarea asigurării, va primi suma asigurată.

Mai mult, polițele de asigurare mixtă de viață pot participa la tragerile de amortizare, organizate pe principiul combinațiilor de litere. Lunar se trag la sorți cîte 8 combinații de cîte trei litere. Pentru fiecare combinație de litere ieșită la sorți se plătește asiguratului a cărui poliță a ieșit cîștigătoare cîte 1.000 de lei.

Asiguratul are dreptul, în cursul duratei asigurării, să micșoreze sau să majoreze fie suma asigurată, fie durata asigurării sau amîndouă aceste elemente. El este cel care stabilește suma asigurată și are dreptul să schimbe pe beneficiarul stabilit inițial pentru primirea sumei în caz de deces.

Prin asigurarea mixtă de viață sînt acoperite decesele din orice cauze, precum și invaliditățile permanente (totale sau parțiale), cauzate de următoarele accidente: prăbușire de teren, trăsnet, explozie, lovire, cădere, alunecare, atacul din partea altei persoane sau a unui animal, acțiunea curentului electric, arsura, degerare, înec, intoxicare subită, asfixiere din cauze subite, circulația mijloacelor de transport — sau accidentelor întîmplute acestora — precum și cele provocate de funcționarea ori folosirea mașinilor, aparatelor, instrumentelor, sculelor sau armelor.

Asigurarea mixtă de viață se poate încheia de către persoane în vîrstă de la 16 la 60 de ani, pe durata care variază de la 5 la 20 de ani.

Primile de asigurare sînt convenabile și accesibile oricui, ele stabilindu-se în funcție de: mărimea sumei asigurate, vîrsta asiguratului la încheierea contractului, durata contractului și a timpului de plată a primelor de asigurare.

Primele de asigurare se plătesc anual și anticipat. La cererea asiguratului ele se pot achita, de asemenea anticipat, în rate semestriale, trimestriale sau lunare.

Pentru încheierea asigurării vă puteți adresa responsabililor cu asigurările din întreprinderi, organizații economice, instituții, C.A.P., agenților și inspectorilor de asigurare sau — direct — oricărei unități teritoriale ADAS.

românia și iranul

În cronică atât de bogată în ultimii ani a politicii externe românești, raporturile de strînsă prietenie, rodnică colaborare și respect reciproc dintre țara noastră și Iran ocupă în multe privințe un rol exemplar. De curînd încheiați vizită a Maiestății Sale Imperiale, Mohammad Reza Pahlavi Aryamehr, Șahișahul Iranului, a constituit unul dintre momentele de vîrf a ceea ce se poate numi cu destul teamei, pentru istorie și contemporaneitate, *prietenia tradițională dintre cele două țări și popoare*. Întrevederile și convorbirile româno-iraniene, la cel mai înalt nivel, Declarația solemnă semnată la 4 iunie la București au deschis o pagină nouă, calitativ superioară, a acestei tradiționale prietenii. Pentru a marca de la început semnificația majoră pe care o prezintă atât pentru popoarele noastre, cât și pentru viața internațională dezvoltarea pe multiple planuri a legăturilor între Republica Socialistă România și Iran, mi-aș îngădui să citez aprecierea președintelui Nicolae Ceaușescu: «Se poate spune că amploarea pe care au luat-o relațiile dintre țările noastre constituie un exemplu de felul cum două țări cu orînduiri sociale diferite pot să colaboreze între ele atunci cînd sînt animate de dorința de a se respecta reciproc, de a conlucra în mod avantajos, de a-și aduce contribuția la realizarea unei lumi mai bune, mai drepte». Iată cum direct, prin exemplul pe care-l oferă, raporturile româno-iraniene sînt de natură să contribuie la adîncirea cunoașterii reciproce, la impulsivarea cursului destinderii pe plan mondial.

Este o axiomă că afirmarea principiilor dovedite esențiale și vitale pentru omenirea contemporană — respectul neabătut al independenței și suveranității naționale, egalității depline în drepturi, neamestecului în treburile interne, avantajului reciproc — nu este suficientă pentru transferarea lor concretă în practica generală a relațiilor dintre state. Tocmai de aceea apar în evidență asemenea relații cum sînt cele dintre România socialistă și Iran, constituite pe solul acestor trainice principii, și stimulate și împrăspătate permanent de contribuția și dorința manifestă a popoarelor respective de a-și perfecționa și lărgi continuu conlucrarea reciproc profitabilă.

Relevînd acțiunile constructive pe plan bilateral și în domeniul vieții internaționale întreprinse de România și de Iran, Maiestatea Sa Imperială Mohammad Reza Pahlavi Aryamehr, Șahișahul Iranului, sublinia în timpul vizitei în țara noastră următoarea concluzie: «Prin eforturile noastre comune în toate aceste domenii și în altele, noi am dat de ani de zile exemplu, în ceea ce ne privește, de această bunăvoință și de acest realism care se manifestă în momentul de față tot mai mult în relațiile internaționale. Noi am dovedit astfel în fața istoriei că explorarea coexistenței și înțelegerii între popoare cu sisteme de guvernămînt și ideologice diferite nu este, nu poate să fie apajul exclusiv al marilor puteri, dar că ea este atributul tuturor țărilor animate de bunăvoință».

Consemnînd adîncirea jaloanelor prieteniei româno-iraniene pe care această a șasea întîlnire dintre președintele Nicolae Ceaușescu și Șahișahul Iranului, Mohammad Reza Pahlavi Aryamehr, a generat-o, relevînd perspectivele colaborării economice și culturale pe care cei doi șefi de stat le-au profilat, bilanțul recentei vizite se înscrie totodată în anelele internaționale, în cadrul contribuției țărilor mici și mijlocii la promovarea factorilor cu influență pozitivă în întărirea păcii și cooperării între popoare.

Cristian POPIȘTEANU

columna

Între atîtea locuri de pe pămînt, care m-au sedus și m-au fascinat, chemîndu-mă irezistibil spre ele, puține au rezistat comparației la care le supuneam, între imaginea lor de vis — știută din lecturi sau din povestirile oamenilor care le văzuseră — și realitate. Cele mai multe nu-mi ofereau decît o cumplită deziluzie, încît regretam că nu-mi păstrasem chipul lor croit de imaginație. Nu așa a fost cu Columna lui Traian din Roma, oraș mereu jînduit, dar în care n-am ajuns pînă acum decît într-o fulgerătoare trecere, de o zi și o noapte, mai ales de o noapte, căci primul drum acolo l-am făcut într-o noapte de mai, și realitatea s-a dovedit mai puternică, mai edificatoare, mai trainică decît visul.

Poate că veneam acolo cu o deosebită încărcătură emoțională, poate că starea de spirit în care mă apropiam de acel loc era alta decît cea încercată aiurea, poate că criza de timp, graba, lăcomia de a vedea cît mai mult, foamea de spațiu, exclamația aceluși «în sfîrșit» care îmi zorea pașii, teama de deziluzie, speranța ca imaginea așteptată să fie măcar aproximativ apropiată de cea înșăilată în gînd, sugerată de ceva știut, dar nu văzut, îmi creau o anumită predispoziție.

Am pornit pe Via Nazionale purtîndu-mi umbra printru arbuștii aproape uscați, mu-

tilați de poluare, sclerotici, carbonizați, cu trunchiurile ieșind dintre mii de mucuri de țigară care acopereau pumnii de țărîină din «ghivecele» municipalității, m-am strecurat prin torentul de mașini, printre omnibuzule cu țeava de eșapament scoasă prin acoperiș, mari și urite ca niște magazine pe roate, am coborît pe scările care duceau spre piața din fața palatului ca un imens tort cu frișcă ridicat în memoria lui Victor Emanuel, și, deodată, mi-a apărut în față Ea. N-a mai existat nimic atunci, decît noaptea și cea plămăuire de marmură albă, fus de busolă întru orientarea istoriei, catarg pe corabia timpului, spirală către infinit a năzuinței spre înălțimi. Ea și lumina care parcă îi țîșnea din interior. Ea și daciile mei săpați de 18 secole în piatră. Ea și permanența.

Am simțit atunci un fior în inimă, visul, cărțile, filmele mă mințiseră, imaginația mea operînd pe copii efemere se dovedea săracă, Columna spăla Roma de toate păcatele trecutului și prezentului, dînd Orașului Etern dreptul la eternitate. Mi-o imaginașem înghesuită undeva, într-o margine de cite, asediată de clădiri hide, lipsită de respirație, sufocată, dificil de dibuit prin labirintul străzilor. Am găsit-o mîndră, orgolioasă, demnă, sobră și austeră în trufia ei de cel mai bine conservat monument al

antichității romane. Am găsit-o neasemuit de frumoasă, uluitor respectată de intemperii, imaculată, parcă ar fi fost plămădită din miezul unei pîini transilvane din care să tot mînce și să nu se mai sature istoria, am găsit-o vie, proaspătă, parcă abia atunci ar fi ieșit de sub dălțile sculptorilor, ireal de frumoasă, ireal de semeată, ireal de bine amplasată. Cînd am asemănat-o cu un fus de busolă n-am făcut o metaforă. Se află, acolo, în inima orașului și mult mai periferice mi-au apărut alte monumente jînduite: planturosul și orgoliosul dom Sfîntul Paul, Mausoleul lui Adrian, celebrele fîntîni ale Romei... Ea era acolo, împlîntată în însuși sufletul Orașului Etern cu tot ce îi dăduse unic și fabulos Dacia Felix.

Am stat îndelung și am privit-o uitînd scurgerea orelor. Și pentru prima dată nu m-a durut singurătatea într-un mare oraș, căci eram cu ai mei. Iar acolo jos, la baza coloanei, în soclul ei, într-un enigmatic și irepetabil sarcofag, se afla Traian. De optsprezece secole își dormea somnul de veci în mormîntul său de marmură, dominat de acel catarg, sub fusul busolei înălțat spre cer ca să orienteze, măcar pentru un timp, istoria.

Ioan GRIGORESCU

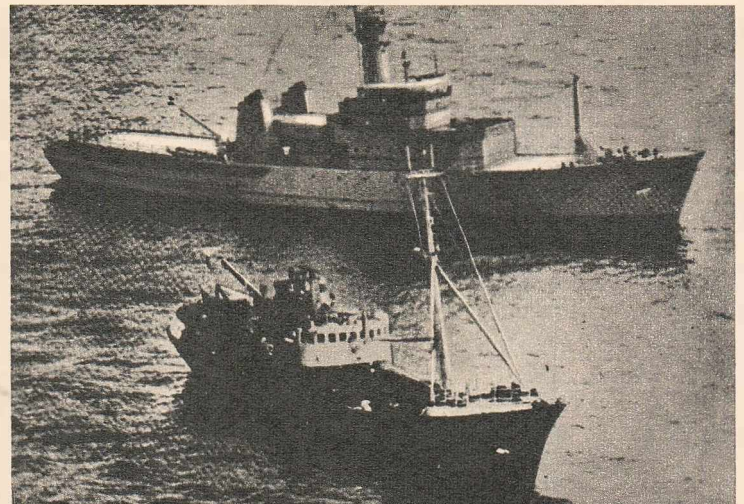

◀ prima recoltă a păcii

Prima recoltă de orez de după semnarea Acordului de pace de la Paris cu privire la Vietnam este strînsă de pe ogoare de populația cătunului eliberat Trung Hai (districtul Gio Linh). Ca și în celelalte zone eliberate din Vietnamul de Sud, populația de aci transpune în fapt cu însușirea apelul Guvernului Revoluționar Provizoriu — de la a cărui constituire s-au împlinit în aceste zile patru ani — chemînd la acțiune în vederea reconstrucției și a revenirii la o viață normală.

▶ față-n față în zona celor 50 de mile

«Războiul codului», cum e denumit conflictul anglo-islandez în domeniul pescuitului, a depășit faza de «război rece» — instaurată după extinderea de către Islanda a apelor sale teritoriale la 50 mile și interzicerea pescuitului navelor străine în această zonă. Deschiderea focului de către o canonieră de coastă islandeză asupra unui trauler britanic și pătrunderea navelor militare britanice în interiorul zonei de 50 mile a dat noi dimensiuni conflictului. Au ajuns, așadar, să se înfrunte — relatează observatorii de la fața locului — de o parte o veritabilă «armada» britanică alcătuită din 40 traulere, pázite de 3 fregate militare, 3 remorchere rapide, elicoptere și avioane de recunoaștere și, de altă parte, flota islandeză compusă din cinci nave de coastă. Fotografia înfățișează un vas islandez de coastă față în față cu un trauler britanic (în prim plan), în interiorul celor 50 de mile.

◀ le bourget—al 30-lea salon

O veritabilă trecere în revistă «de visu» a celor mai noi realizări în domeniul aeronauticii și astronauticii a prilejuit-o cel de-al 30-lea Salon internațional al aeronauticii și spațiului de la aeroportul parizian Le Bourget. Între cele 16 țări care au prezentat aparate de zbor la această amplă și prestigioasă manifestare se află și România care a expus în aria centrală a salonului șase aparate de diferite tipuri.

După cum au subliniat numeroși comentatori, ediția din acest an a Salonului de la Le Bourget a evidențiat, dincolo de progresele realizate în domeniul tehnicii aviatice, competiția mai dură ca oricînd dintre industriile aeronautice din Europa occidentală și Statele Unite pentru cîștigarea opțiunilor companiilor aviatice în favoarea unuia sau altuia dintre aparatele destinate transportului de pasageri sau de mărfuri.

medicul, savantul și cetățeanul c.i. parhon

C.I. Parhon a fost una din personalitățile proeminente în medicina și știința românească în prima jumătate a secolului al XX-lea. Beneficiind de o longevitate neobișnuită, de o pasiune și interes mereu reînnoite pentru biologie și științele medicale, pentru neurologie, psihiatrie și endocrinologie, cu o vibrație puternic afectivă pentru suferințele oamenilor, mobilizat cu violență împotriva nedreptăților și mizeriilor izvorite din ignoranța și inegalitățile sociale, C.I. Parhon a rămas în memoria colectivă a poporului nostru ca un mare medic, învățat și cetățean.

Și-a consacrat cea mai mare parte a timpului unei activități susținute de investigație clinică și experimentală. Analiza marelui său număr de publicații ne arată o diversitate neobișnuită de conținut. Încă de la începutul afirmării sale în știință, a frecventat cu un interes aproape egal neurologia și endocrinologia clinică și experimentală, iar odată cu numirea ca profesor la Iași, în 1912, și psihiatria. Observator atent al fenomenelor a căutat să pătrundă mecanismul lor de producere, iar în patologie — mijloacele de combatere. O caracteristică ce trebuie neapărat subliniată o reprezintă platforma biologică niciodată părăsită în studiul patologiei umane. Este explicabil de ce a dezvoltat, într-o măsură neobișnuită pentru deceniile de început ale secolului nostru, investigația

biochimică și modelele experimentale, în deosebi în endocrinologie. El a reușit să imprime acest fel de a gândi elevilor săi, ferindu-i de empirismul explicațiilor clinice tradiționale.

Perspectiva biologică a fenomenelor în endocrinologie și gândirea lor interrelațională i-au permis pe baza unui considerabil material documentar, să descopere cu prioritate încă din primele două decenii ale secolului interesarea sistemului endocrin în bolile nervoase și psihice. C.I. Parhon poate fi recunoscut ca un pionier al endocrinopsihiatriei și endocrinologiei comparative, domenii ale științelor recent individualizate. A elaborat generalizarea teoretică a constituțiilor endocrine, a patologiei endocrine în psihoza maniaco-depresivă și antagonismului tiro-ovarian.

Întocmește o primă sinteză a lucrărilor sale în primul tratat de endocrinologie (1909), recunoscut ca o prioritate pe plan mondial.

În 1934 reușește să obțină înființarea unei Catedre de endocrinologie la Facultatea de medicină din București; să reorganizeze Societatea de endocrinologie și să formeze școala endocrinologică de la București. Toate aceste realizări organizatorice au pregătit condițiile necesare pentru înființarea în 1946 a Institutului de endocrinologie ce-i poartă

astăzi numele — realizare culminantă a endocrinologiei românești.

În continuarea cercetărilor sale de endocrinologie clinică descoperă noi boli endocrine și aduce contribuții, de această dată, la cunoașterea proceselor de îmbătrânire și a rolului ce-l au glandele endocrine, reușind să înființeze de asemenea un institut de geriatrie.

Această succintă incursiune în opera științifică a profesorului C.I. Parhon trebuie completată cu înfățișarea personalității sale ca medic și cetățean. S-ar putea spune infinit de mult despre particularitățile gândirii și practicii clinice, a comportamentului față de bolnavi, a compasiunii pentru suferința omenescă. Cu o discreție inegalabilă a dăruit din viața lui personală, a subvenționat din veniturile lui modeste, a susținut nenumărate cereri de ajutor și a fost tulburat adânc de muribundul pe care nu-l putea ajuta, de nebulul scufundat în noaptea delirului demențial.

Din prima tinerețe a aderat la mișcarea socialismului și a rămas pînă la moarte credincios nobilelor lui idealuri umaniste. A fost apoi primul președinte al Marii Adunări Naționale, girind cu înaltul lui prestigiu științific și moral primele documente ale Republicii noastre.

A dispărut cu tot ce-i efemer în ființa sa și în existența noastră, dar opera și personalitatea lui vor rămîne în conștiința națională, în istoria științei românești și universale. Căci activitatea creatoare în știință a profesorului Parhon s-a bucurat de o deosebită apreciere internațională, fiind considerat ca unul din fondatorii endocrinologiei pe plan mondial. Ca recunoaștere a marilor sale merite pe tărîm științific savantul român a fost ales membru a numeroase academii și societăți științifice de peste hotare.

Acad. Ștefan MILCU

idei contra idei

mitul „societății postindustriale“

S-a crezut că odată cu înaintarea vîjeloasă a științei care a produs, după expresia lui Mircea Eliade, o «desacralizare» a vieții sociale, funcția socială a miturilor va dispărea. Într-o epocă în care volumul de informații științifice se dublează în numai 10—15 ani, omul nu mai are nevoie de mituri pentru a-și explica fenomenele naturii, mai ales că el a descoperit că știința i-a conferit nu numai puterea de a transforma natura potrivit nevoilor sale, ci și pe aceea de a strica echilibrul dintre el și natură, în mijlocul căreia a trăit milioane de ani. Dacă așa stau lucrurile cu natura, cu lumea, nu același lucru se poate spune despre societate. Miturile sfîrșitului nostru de secol nu se mai referă la natură, ci la societate. Aici, în acest ultim refugiu, miturile prosperă în Occident

ca în timpurile vechi — societatea consumului, societatea bunăstării, societatea post-capitalistă, societatea postindustrială. Funcția socială a mitului nu diferă calitativ: și acum, în anii 1970, omului confruntat cu puternice explozii sociale și cu asemenea forțe incontrolabile ca inflația, șomajul, grevele, rebeliunea tineretului, narcoticile etc. i se oferă un mit menit a-i permite să supraviețuiască pe plan spiritual, într-o societate asediată de crize. Mitul contemporan este un *tranquilizer*, o pilulă calmantă care, ca toate medicamentele de acest gen, formează obiceiuri.

«Societatea postindustrială» este ultimul produs de acest gen și autorul conceptului este sociologul și viitorologul american Daniel Bell, același care în anii '50 anunțase —

cam prematur ce-i drept — «sfîrșitul ideologiei». Bell se referea de fapt la ideologia marxistă, al cărei sfîrșit îl visează de mult, deoarece ideologia burgheză urma să supra-viețuiască cu ajutorul mitului pe care tocmai îl fabrica. Lui Bell, și mai cu seamă comanditarilor săi, nu le place ideea că societății capitaliste, datorită contradicțiilor din sînul ei pe care nu le mai poate rezolva, îi urmează istoricește societatea socialistă. Această idee trebuie scoasă din capul oamenilor și procedura cea mai simplă este să o înlocuiești cu alta: societatea postindustrială. O societate în care corporațiile industriale se estompează, și pe prim plan trec instituțiile intelectuale, oamenii de afaceri și managerii se evaporază și «oamenii zilei» devin savanții, economiștii și inginerii electroniști, centrul de greutate trece de la producție la servicii. În acest fel, nici nu mai are rost ca muncitorii și toți salariații să lupte împotriva atotputerniciei corporațiilor și businessmenilor, deoarece aceste categorii vor dispărea oricum în «societatea postindustrială». Trebuie să recunoaștem că mitul este destul de bine ticluit și că elaborarea lui respectă toate regulile artei sau, dacă vreți, ale religiei. Doar toată lumea constată creșterea rolului științei și al specialiștilor în conducerea corporațiilor, după cum tot atît de evidentă este dezvoltarea serviciilor — numai că nici una, nici alta nu afectează structura socială de bază și nici faptul fundamental că puterea rămîne în mîinile «aristocrației banului».

Problema crucială pentru Bell și pentru ceilalți apologeti ai «societății postindustriale» este însă alta: cum să-i împace pe businessmeni, care dacă sînt de acord cu o formulă care să-i convingă pe muncitori să renunțe la luptă, nu acceptă ca aceasta să se facă cu prețul dispariției lor proprii. Și atunci Daniel Bell și Herman Kahn în prognoza lor privind lumea anului 2000 asigură că «oamenii de afaceri vor continua probabil să fie intens ocupați cu afacerile lor». Așa mai merge, deoarece și businessmenii au nevoie de mit pentru a scăpa de coșmarurile societății industriale și a putea dormi liniștiți.

Silviu BRUCAN

scrisori cu adresă

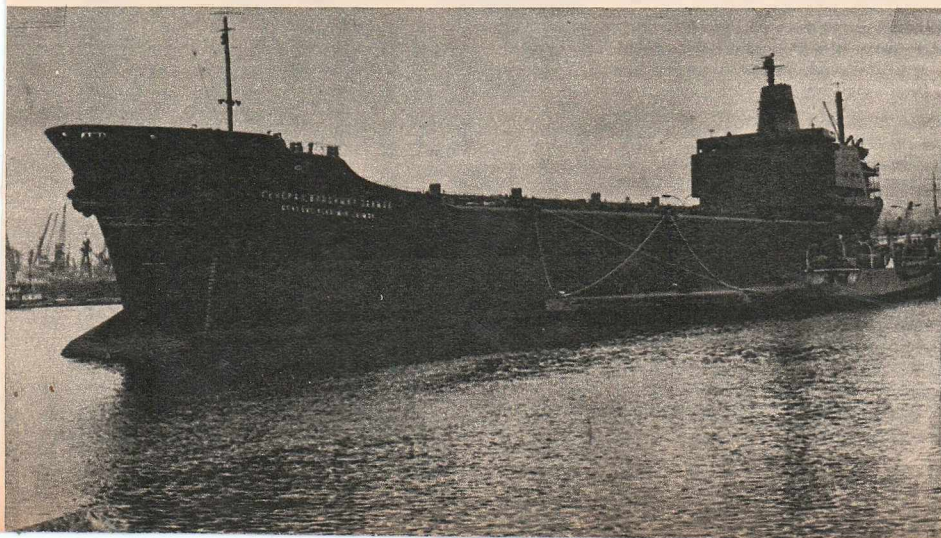
bombe și ruj

Vă referiți la înalta oficialitate franceză care a declarat: «Forța nucleară aș fi tentat să spun că nu este prea scumpă. De-abia dublul cheltuielilor pentru produsele de înfrumusețare. Or, nimeni nu acuză femeile că folosesc rujul de buze». Mă îndemnați să lămuresc acest paradox, să încerc să explic de ce francezii nu acuză femeile că folosesc rujul de buze, dar protestează împotriva cursei înarmării nucleare.

Ce să vă spun? Poate este o chestiune de obișnuință. Văzînd rujul zilnic în vitrine, pe masă, în sertare, în poșete ori pe buzele femeilor, oamenii s-au familiarizat cu el, au devenit chiar apatici și indiferenți. Pe cînd în cazul bombeii, n-au ajuns s-o vadă în vitrine, s-o așeze pe noptiere, s-o strecoare în poșetă, iar frunțuozicele nu s-au obișnuit încă să-și aranjeze sprîncelele cu un focos nuclear. Poate că din pricina asta bomba nucleară are ceva nefamiliar, straniu, misterios. La aceasta mai contribuie, probabil, și faptul că rujul se experimentează în Franța cu ajutorul manechinelor franceze, pe cînd bomba nucleară se experimentează la dracu-n praznic, tocmai în Pacific, pe insula Mururoa, de parte de ochii lumii. Un rol o fi jucînd și legea cererii și ofertei. Rujul franțuzesc e cunoscut în întreaga lume, căutat pînă și în arhipelagurile din Pacific și numeroși sînt clienții care dau buzna la Paris spre a cumpăra rujul cel mai reputat din lume. În cazul bombeii, cererea e cam nulă, iar numeroase personalități care au vizitat recent Parisul au cerut sistarea imediată a experiențelor nucleare, au amenințat chiar cu rupea relațiilor diplomatice, ceea ce, probabil, a dat de gîndit celor puși să aleagă între ruj și bombă. Încurcătura o fi devenit și mai mare cînd experții australieni și neozelandezi au calculat științific urmările dezastruoase ale căderilor radioactive asupra sănătății oamenilor — inclusiv primejdia cancerizării — precum și asupra plantelor, animalelor, viețuitoarelor marine, consecințe pe care rujul nu le provoacă încă, sau cel puțin nu au fost identificate cu mijloacele actuale ale științei și tehnicii. Apatia francezilor față de ruj o fi provenind și din faptul că nimeni nu-i obligă, în fond, să-l cumpere, pe cînd programul «forței de șoc nucleare» îi costă vrînd-nevrînd, ba încă de două ori cît produsele cosmetice. Bănuiesc că se vor fi găsit și elemente cinice care să susțină că rujul e un mijloc inofensiv de înfrumusețare, pe cînd bomba este un mijloc ofensiv de exterminare, că rujul, la o adică, te-ar putea îndemna să vezi viața în roz, pe cînd bomba nucleară te-ar putea obliga să vezi lumea în negru sau să n-o mai vezi deloc. Chiar dacă agenții de publicitate ar lansa bomba «Coty» și rujul «Nagasaki», acești oameni pidonici nu s-ar lăsa, probabil, păcăliți și ar protesta pînă și împotriva unei asemenea fantezii subtile.

Sarcastici, adepții bombeii ar putea spune: — Bine, dar rujul te poate minji... — E adevărat. În schimb, bomba te poate curăța.

Ion CÂRJE

*cronica
de trei secunde*

odiseea spirtului

Minunata călătorie a creierului lui Voltaire mi se pare nu mai puțin înțeleaptă decât «Candidul» său, ea pare scornită de inteligența sa rea și păcătoasă, ea merită povestită ca o Odisee eroică a spiritului călător prin spațiu și spirt.

Voltaire a murit în urmă cu 195 de ani — exact la 28 mai 1778. Un chirurg îi făcu autopsia, dl. de Villete îi luă ca suvenir inima, un farmacist — dl. Mitouart — își satisfăcu curiozitatea însușindu-și creierul nemuritorului raționalist. Farmacistul cîntări ceea ce era de cîntărit și constată că atît volumul cît și greutatea «obiectului» erau anormale, în afara staturilor cunoscute. Îl puse deci în alcool și aranjă bocalul printre borcelele farmaciei sale.

În 1799, familia farmacistului oferi bocalul Directoratului care — după cum se știe — nu prea avea motive să fie adînc preocupat tocmai de soarta lui Voltaire... Directoratul refuză bocalul.

Sub Imperiu — problema, de asemenea, nu se dovedi actuală. Napoleon ar fi văzut aici o aluzie urită! Creierul său satisfăcea toate trebuințele de materie cenușie ale societății. Ajungem la Restauratie — aici alt impediment: anturajul regal îl ura de moarte pe mort.

Mergem mai departe, vine anul 1830, un alt Mitouart vrea să dăruiască bocalul regi-

mului liberal-monarhic. Specialiști serioși se deplasează la farmacie și constată — după ce au aprins cu flacăra unei lumînări o părticică din ceea ce era considerat «cea mai mare inteligență a lumii» — că «acest creier încă mai lansează, scînteind, raze de lumină». Cum observă un cronicar, acest «încă» este de neprețuit.

Mergem și mai departe, peste alți 28 de ani, cam spre plebiscit, și în 1858 fix alt spițer din spița Mitouart oferă «sediul creierului d-lui de Voltaire» Academiei Franceze. Dar la Academie era vremea lirismului, a romantismului bine despletit — ce să caute aici Voltaire? Academia argumentă că «n-are unde să depună această neașteptată donație». În 1872, familia Mitouart se stîNSE.

Timp de o sută de ani nimeni nu se mai interesă de acel borcan de de conținutul său ilustru. Creierul lui Voltaire se considera dacă nu pierdut, cel puțin rățicit.

În 1973 însă o nepoată a legatariei ultimei doamne Mitouart semnală — cu dovezi incontestabile — că în 1924 tatăl ei a oferit Comediei Franceze ceea ce se mai oferise fără succes Directoratului, Imperiului, Restauratiei și Academiei. Direcțiunea venerabilului teatru acceptă donația. Voltaire găsi odihna în casa lui Molière.

«...Și Pangloss spunea uneori lui Candid: — Toate evenimentele se înlănțuie în cea mai bună lume cu puțință...»

Se știe ce i-a răspuns Candid: «Foarte bine ai vorbit, dar pînă una-alta trebuie să ne lucrăm grădina».

Radu COSAȘU

oameni despre care se vorbește

JOOP den UYL (n. 1919), lider al Partidului Muncii, premiul noului cabinet olandez instalat la 11 mai, după cea mai îndelungată criză de guvern din istoria țării (168 de zile), a prezentat în parlament programul guvernului său. Pe planul politicii externe Joop den Uyl s-a pronunțat pentru continuarea dialogului Est-Vest, pentru trecerea «de la era confruntării la cea a cooperării». În ce privește politica internă, principalul efort va fi îndreptat spre stabilirea inflației.

PETĂR MLADENOV (n. 1936), ministrul afacerilor externe al Bulgariei, a făcut o vizită oficială în Grecia, la capătul căreia a fost semnată Declarația cu privire la principiile de bună vecinătate, înțelegere reciprocă și colaborare între cele două țări. Într-o declarație făcută cu prilejul vizitei, șeful diplomației bulgare a menționat: «Realismul politic ne cere să dezvoltăm și să întărim relațiile bilaterale și să participăm la realizarea diverselor inițiative în Balcani».

MIŁOS MINICI (n. 1914), ministrul de externe al R.S.F. Iugoslavia, într-un interviu acordat ziarului «Le Figaro» cu prilejul vizitei sale în Franța, a abordat problema rolului țărilor mici și mijlocii în viața politică internațională, menționînd: «Cred că țărilor mici și mijlocii, fie că aparțin sau nu blocurilor sau că sînt nealiniate sau neutre, le revine responsabilitatea deosebită de a confirma, prin angajamentul lor activ, faptul că lumea aparține într-adevăr tuturor».

KARL CARSTENS (n. 1914) este noul președinte al fracțiunii parlamentare UCD/UCS în Bundestag. Ales cu majoritate absolută (131 voturi, din 215) în cadrul grupului parlamentar al partidelor de opoziție, Uniunea creștin-democrată și Uniunea creștin-socială, succesorul lui Rainer Barzel, care și-a prezentat recent demisia din această funcție, a fost, succesiv, secretar de stat la Ministerul Afacerilor Externe, la Ministerul Apărării și la Cancelaria federală a Republicii Federale Germania.

CLAUDE LEVI-STRAUSS (n. 1908), profesor de antropologie socială la «Collège de France», doctor în literă și filozofie, a fost ales membru al Academiei Franceze. În aceste zile, cunoscutul antropolog francez a primit, de asemeni, la Amsterdam, Premiul Erasmus, decernat de Fundația europeană a culturii. Claude Levi-Strauss mai este laureat al Premiului Viking, titular al medaliei de aur a Centrului Național de Cercetări Științifice din Franța, doctor honoris causa al universităților din Bruxelles, Oxford, Yale și Chicago.

GIOVANNI AGNELLI (n. 1921), președintele firmei italiene constructoare de automobile «Fiat», a făcut recent public — în cadrul adunării generale a acționarilor companiei — «divorțul» de firma similară franceză «Citroën». Referindu-se la acordul de cooperare încheiat între cele două firme în octombrie 1968, Agnelli a declarat că «rezultatele de pînă acum n-au corespuns așteptărilor. În cursul apropiatelor luni vom decide de comun acord cu partenerul francez asupra perspectivelor operațiunii».

de la lume adunate

PERLELE ÎN PERICOL! Poluarea mării pune în mare primejdie industria mondială a perlelor. În Japonia, din cauza poluării excesive, producătorii sînt nevoiți să reducă durata normală a unei recolte de scoici de la 3 ani la cîteva luni. Drept urmare, perlele «rapide» sînt urite, opace, cu forme neregulate, iar industria de perle japoneză lucrează în prezent cu numai o treime din capacitatea sa.

VOCATIE TÎRZIE. Cunoscutul actor american Cary Grant, aproape septuagenar (69 ani), și-a descoperit o nouă vocație: cea de specialist în urbanistică. El se află în prezent în Shannon (Irlanda), unde intenționează să construiască așa-numitul Shannonside, un oraș al viitorului, destinat tuturor celor ce vor să trăiască departe de «lumea dezlănțuită» și în deplină comuniune cu natura. «Shannonside» — a declarat Grant — este noua mea rațiune de a trăi. Cred că am descoperit formula longevității.

«SAFARI» ÎN ANTARCTIDA. Un grup de hidrobiologi sovietici de la Institutul de zoologie al Academiei de științe a U.R.S.S., stabiliți de cîțva timp în arhipelagul Haswell din apropierea stației Mirnii, îndeplinesc o muncă grea, care ar putea fi denumită un «safari» antarctic. Efectuînd un mare număr de scufundări submarine (mergînd pînă la 300—400 ore pentru fiecare), ei au adunat numeroase specii noi de animale subacvatice și unele date interesante pe care le-au pus la dis-

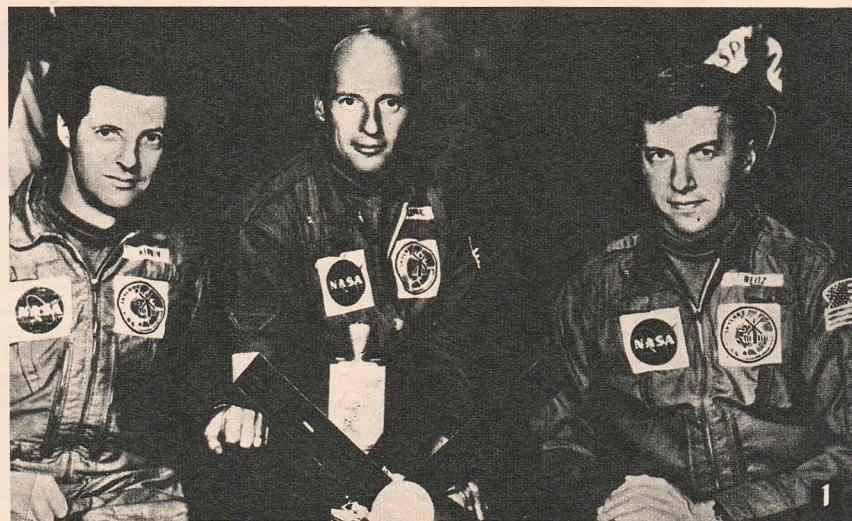
poziția institutului sus-amintit.

TARA CANGULOR ÎȘI ALEGE IMNUL. Compozitorii și scriitorii austrieni sînt invitați să-și dea concursul pentru compunerea unui nou imn național. Cele mai bune dintre lucrări vor fi transmise la radio și televiziune pentru ca și publicul să-și spună părerea, iar compoziția aleasă va primi un mare premiu. Ca membră a Commonwealth-ului, Australia va folosi și imnul britanic «God save the King (Queen)», dar numai în împrejurarea în care suveranul britanic va fi de față.

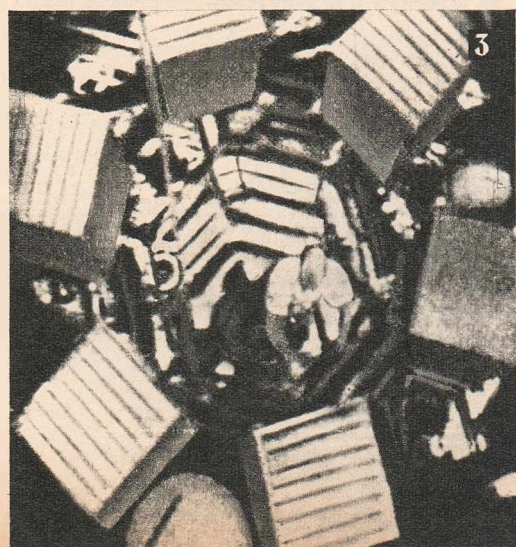
AMERICANII ȘI SPORTURILE. Paradoxal, sportul care a adus în 1972 în S.U.A. cel mai mare număr de spectatori — 74 milioane — este hipismul. Pe locul 2, sportul lor național, base-ball-ul, cu 39 milioane. Urmează în ordine baschetul cu 35 și hocheiul pe gheață cu 19 milioane. Chiar și prea puțin agreatul fotbal (european) a reușit să adune în 1972 5 milioane spectatori.

PSEUDOAGENȚI DE CIRCULAȚIE. Urmînd exemplul folosit de un oraș japonez, poliția din localitatea britanică Alrewas a instalat în diferite puncte de mare trafic autorutier manechine în chip de agenți de circulație, măsură menită să stăvilească valul de încălcări ale regulilor de circulație. Inovația adusă de poliția din Alrewas constă în faptul că ea alternează agenții reali cu cei falși, reușînd să păcălească astfel adesea pe contravenienți.

„skylab” — omul poate să lucreze în spațiu

Începută cu o întîrziere de 10 zile — datorită unor defecțiuni ivite la puțin timp după lansarea, la 14 mai, a stației spațiale «Skylab» — activitatea echipei de astronauți americani, programată să lucreze în «laboratorul ceresc» timp de 28 de zile a avut drept prim obiectiv depanarea avariilor suferite de laboratorul orbital. După ce acestea au fost remediate — nu fără emoții — incertitudinile privind «misiunea Skylab» au dispărut și echipajul, format din Charles Conrad, Joseph Kerwin și Paul Weitz, și-a început activitatea propriu-zisă, de ordin științific. Iar prima și poate cea mai importantă concluzie, exprimată de comandantul Charles Conrad de la bordul stației spațiale în prima teleconferință de presă a fost că «omul poate să lucreze în spațiu». Imaginile îi prezintă pe cei trei astronauți — membri ai «misiunii Skylab» (1), o schiță a cuplării în spațiu (2) între capsula «Apollo» — care i-a adus pe astronauți la laboratorul orbital — și acesta din urmă, precum și o telefotografie din cosmos, înfățișîndu-l pe Conrad, în compartimentul de legătură (3).

LA SFÎNTU GHEORGHE

A ajunge la locul faptelor unde să nu ai cu cine vorbi, înseamnă să te afli, tu, reporter, în cea mai critică ipostază profesională care, chiar dacă nu te descurajează, te face să simți că proiectatul tău reportaj a debutat cu un handicap neprevăzut, cu stîngul adică.

Un Sfîntu Gheorghe aparent inert, învelit parcă în faldurile unei perdele fumurii — decupată, ai zice, din filmele englezești după Dickens — o perdea ce coboară dintr-un cer la fel de fumurii care cerne apă peste apă, peste brațul Dunării ce se varsă în fața ochilor tăi în mare. Oameni, țipenie. Cite o siluetă grăbită, pe care n-ai timp s-o strigi pentru că dispăre. Într-o asemenea situație de neînviat, reporterul descoperă viața — unde credeți? — pe un panou de onoare! Fotografii cu bărci și pescari. Dedesubtul uneia, înfățișînd doi pescari într-o barcă, mă șochează o tăietură piezișă, evident foarte voluntară, cu creionul, peste recolta (3 147 kg) de pește a celor doi evidențiați. Deasupra, același creion a scris 3 450 kg. Glumă? Îndreptarea unei greșeli? Indisciplină? Abuz? Curiozitatea stîrnită este satisfăcută, peste vreo oră, de Ion Munteanu, contabilul secției Sfîntu Gheorghe a unității piscicole Sulina. «A fost o ambiție de tineri căpoși, dar foarte vrednici. Cei doi frunțași, Cladiade Mircea și Cernamorit Niculae, n-au vrut să apară în fața comunei, în fața oamenilor care se perindă prin fața panoului ăsta, pe locul doi. Cu kilogramele înscrise la început, așa erau. Dar nu s-au lăsat. Au prins în ultimul moment al întrecerii, nici eu nu știu cînd, poate noaptea, o nouă cantitate de pește — cu care au trecut pe locul I — și și-au scris, nerăbdători, totalul pe panou.

Urmează cîteva «cifre de contact» oferite de contabil reporterului.

— Deși pe luna aceasta avem în plan 160 000 kg de pește, pînă azi, și sîntem abia la jumătatea lunii. s-au prins deja 220 000 kg. Pescuim cel puțin 10 000 kg de scrumbii pe zi. Bătăia peștelui este nemaipomenită, așa că pescuitul durează din noapte pînă în noapte, zorii, ca și luna, găsindu-i pe oameni în bărci, pe apă.

— Acolo se află și acum, pe ploaia asta?

— Da, bineînțeles. Fiecare oră înseamnă pentru noi zeci de mii de lei.

De frica «reportajului de birou» alerg la Dunăre. Prind un echipaj — cuter plus un șir de bărci remorcate — care tocmai pleacă la lansarea setcilor în apă. Lansarea este o operațiune ritmică, liniștită, pe care pescarii o fac parcă ar oficia un ritual. Fără nici un efort de imaginație, ba chiar urmărindu-le foarte atent gesturile, am impresia că aruncarea setcii în apă seamănă izbitor cu binecunoscutul gest al semănătorului care aruncă sămînța pe ogoare. Mă întorc la un ponton în jurul căruia sînt ancorate cîteva bărci care și-au strîns setcile. Mă uit la un pescar bătrîn și bărbos ca un popă și număr: «10... 17... 20... 25... 30... 34... 38 de scrumbii». Bătrîrul descâlcește cu mîna de maestru scrumbiile din ochiurile setcii și le aruncă în fundul bărcii ca pe niște pietre. Toate par moarte... Citindu-mi nedumerirea din privire, îmi explică: «Scrumbiile vin tocmai din Marea Mediterană să-și depună icrele aici, la gurile Dunării. Înnoată cu o viteză mare, de mașină, cu 40-45 de km la oră, și în clipa în care se lovesc de setcă mor — majoritatea — pe loc».

Plec în cursă pe cuterul «Stridia». Oamenii își văd de treabă și știu să tacă nemaipomenit. Ca și alte atîtea munci, nici aceasta n-are nevoie de vorbe. Înainte de a-l părăsi, zăresc în cabina din pîntecele cuterului o carte de istorie (deschisă) de clasa a 8-a. «Șeful (Dumitru Hristu) are deseori extemporal la istorie. E la seral și nu vrea să se facă de ris. Învață și aici, printre scrumbii» — îmi șoptește un om din

● Captura zilnică: cel puțin 10 000 kg de scrumbii ● Berzele aduc și foc... ● «După secole de întuneric, nu este drept să ni se înjumătățească lumina!» ● «Delta este o minune, dar este inacceptabil ca în pîinea cea de toate zilele să găsim muște» ● A.C. Milan — Leeds în miniatură

echipaj.

Răzbit de foame, dau o fugă pînă în centrul comunei, unde am zărit un bufet. Surpriză. Apoi stupefacție...

— Ce aveți de mîncare?

— Nimic.

— Cum, n-aveți chiar nimic-nimic? Nici pîine măcar?

— Nici. Avem numai ce vedeți...

Și văd zeci de sticle de votcă și de rachiu...

— Și oamenii ce mîncîcă?

— ?? (Mimică expresivă a feței.)

...Peste cîteva ceasuri mă aflu la școală, la ora de chimie a clasei a VII-a. Asist la un test de inteligență a elevilor. După ce le-a predat lecția «Sărurile acidului clorhidric și ale celui sulfuric», profesorul Nichita Timofei îi ascultă, pe loc, pe învățăcei să vadă ce-au reținut. Rezultatul este uimitor. Majoritatea au prins în întregime lecția din clasă.

O surpriză dintre cele mai plăcute mi-o prilejuiește cunoștința directorului școlii, Pătrășchiu Victoria, moldoveancă din Piatra Neamț, entuziasmată de munca sa, de deltă, de oamenii ei. Entuziasmul ei mi se pare sincer și profund tocmai pentru că nu este eminentemente roz, ci știe să vadă — cu egală patimă — și umbrele din spatele luminilor.

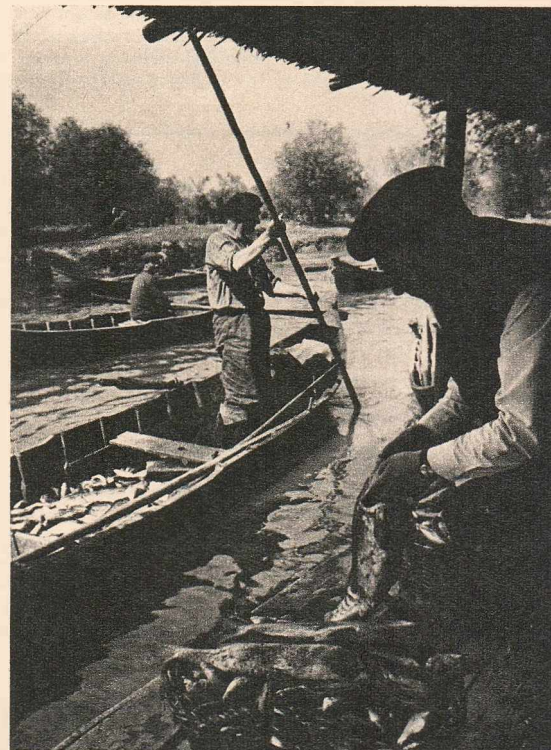
— Dacă aș zbura, vreodată, deasupra deltei, cred că mi-aș recunoaște comuna după numărul cuiburilor de berze. Nu cred că mai există pe undeva atît de multe ca la noi. Pe lângă faptul că este foarte îndrăgită, oamenii noștri spun că barza nu te iartă dacă îi strici cuibul. Îți aduce jar în cioc, și-l pune pe acoperiș și-ți dă foc la casă! Delta este o minune care-ți umple inima, dar, fiind vorba de inimă, mi se pare, să știți, inadmisibil ca oamenii aceștia harnici, oameni pe care am ajuns să-i cunosc și să-i îndrăgesc, oamenii aceștia să mîncească pîine cu muște în ea.

— ???

— Vă mirați, desigur. Am să vă explic totul în cîteva cuvinte. Comunei noastre i s-a tăiat curentul electric de la 20 de ore de funcționare la numai 10. Avem electricitate doar de la orele 14 la orele 24. Pîinea se coace în pripă, după-amiaza și seara. Se coace prost și pe deasupra nu poate fi ferită de musculițe, care trec prin toate sitele de la geamuri și pătrund în aluat.

— Știți că la bufetul din comună n-am găsit nici măcar o asemenea pîine. De fapt, n-am găsit nimic, afară de votcă...

— Îmi închipui. Știți, în regiunile de uscat circulă părărea

că pescarii beau foarte mult și n-au nevoie de nimic altceva decît de băutură. Păi dacă nu le oferi decît votcă, ce să facă oamenii ăștia? Revenind la treburile foarte serioase, la ce primesc și la ceea ce ar mai trebui să primească oamenii de aici — a căror muncă și noblețe sînt demne de toată admirația — am să vă amintesc cîteva cuvinte auzite într-o seară, la televizor, de la un om al cîmpului, i-am reținut și numele, unul Dîndere, unul din acei bărbați cu gură de aur, care spunea că grija pentru om nu trebuie să se oprească niciodată, oricîți pași s-ar face pe această cale. Cîtă dreptate avea și are omul ăsta!

...Variați pe tema reducerii curentului electric în comună. Interlocutor, același contabil Munteanu, de la secția piscicolă.

— A venit un director general de la Constanța și, din 20 de ore de funcționare, a tăiat și a lăsat doar 6! După secole de întuneric în care a fost ținută delta, nu vi se pare că o asemenea măsură era o nedreptate? Oare dacă la casa acestui director s-ar fi redus electricitatea la numai 6 ore, i-ar fi convenit?

— Ce-a zis comitetul județean de partid?

— Ne-a mărit durata de funcționare de la 6 la 10 ore. Dar tot nu e de ajuns. Oamenii noștri muncesc, cîștigă bine, își cumpără alimente și li se strică mîncarea în frigider. Și avem vreo 200 în comună!

...Mai este o oră, poate nici atît, pînă la apusul soarelui. Oamenii stau cuminți la casele lor, peste comună e o liniște adîncă, doar din spatele căminului cultural răzbește, infundat, larmă de copii. Nu rezist ispitei și descind în plin «mare meci mare», anunțat, aveam să aflu, cu multe zile înainte pe zeci de garduri. E un fel de seminocturnă, plouă destul de zdravăn, dar jucătorii echipelor claselor a IV-a și a V-a nu se sinchiesc. Joacă înainte, așa cum i-au văzut nu demult pe Milan și pe Leeds, în finala de la Salonic. Arbitrul, profesorul de educație fizică, «trage» puțin cu a IV-a și meciul se termină la egalitate, 1-1.

Copiii ies zîmbitori de pe teren și plouă, plouă mereu, dar cum o să-i supere tocmai pe ei, fiii deltei, ploaia, apa?

PE UN MAL FRUMOS

Orașul Cimpulung, jud. Argeș, a fost, în luna mai, gazda festivalului-concurs de doine și balade denumit «Pe un mal frumos».

15 județe ale patriei noastre și-au trimis solii la această întrecere.

În fotografia realizată de foto-reporterul G. Andrei, Pitești, Maria Petca, reprezentantă a jud. Mureș, deținătoarea premiului II.

DORIM O PRIMĂVARĂ CU UMBRELE MICI

Primăvară capricioasă. Plouă ca vara, plouă ca toamna... pe sortimente. Umbrele însă — de un singur fel: lungi, incomode la purtat (mai ales după ce ploaia a stat). Oare nu se pot fabrica și de către industria noastră niște umbrele pliante, pe care să le ținem în genți, pe care să nu le mai uităm în tramvai, în cuier, pe unde avem treabă ori pe tarabe la piață? E atât de greu?

POIANA ȚAPULUI, A CAPRELOR ȘI OILOR.

Parcul din centrul Poienii, Țapului este lăsat de multă vreme în paragină, devenind la un moment dat un loc de recreare pentru caprele și oile locale.

MĂSURI MAI DRASTICE

Teatrul din Turda. Afiş: «Tovarășii abonați sînt rugați să vină la teatru». E timpul să se treacă la măsuri și mai drastice.

SĂRU' MÎNA PENTRU SFATURI, PREFERĂM PANTOFI

La secția încălțăminte a magazinului piteștean «Trivale», un afiş: «Pantofii se probează numai cu ciorapi subțiri». Și dacă vrem să-i purtăm cu ciorapi groși? Altul: «Vă rugăm, rețineți. Încălțăminte din piele de lac este o încălțăminte fină, de valoare, care se utilizează de ocazie, în împrejurări deosebite și nicidecum pentru uzura zilnică». Săru' mîna pentru sfaturi. Am fi preferat pantofi — fie chiar și de lac — dar cît de cît mai arătoși.

NOI MĂRTURII DE CONTINUITATE

La Mediaș s-au descoperit recent numeroase vestigii arheologice din epoca timpurie a fierului și din perioada romană. Fibulele, resturile ceramice, monedele atestă încă o dată, convingător, continuitatea populației daco-romane și în acest perimetru transilvan.

Luni s-a întors în patrie, venind de la Toronto, marea noastră cîntăreață de jazz Aura Urziceanu. După o ședere de trei săptămîni în mijlocul familiei, Aura va pleca în Statele Unite ale Americii unde este invitată să participe la tradiționalul «Newport Jazz Festival».

TOAMNĂ FOTOGRAFICĂ

În sfîrșit, cu o întîrire nejustificată, de care nu e vinovată Asociația artiștilor fotografi, putem anunța că Salomul internațional de artă fotografică se va deschide la sfîrșitul lunii octombrie. Nădăjduim că la actuala ediție se va face o selecție mult mai exigentă, eliminîndu-se șabloanele, tendințele formalist-tehnice și, mai ales, fotografiile lipsite de idei.

PRECIZIE DE UNU LA UN MILION!

Atît de mare este precizia la care au ajuns specialiștii Uzinei «Balanța» din Sibiu la confecționarea cîntarelor speciale destinate operațiunilor de etalonare a greutăților în laboratoarele de metrologie. Dar nu numai precizia îi caracterizează pe cei de la «Balanța», ci și hărnicia. De la începutul acestui cincinal ei au livrat economiei naționale — printre altele — aproximativ 100 000 aparate de cîntărit și peste 700 000 aparate de bord pentru autovehicule.

M.M.³

Eveniment teatral: un actor român în triplu rol. Numele său — Marin Moraru. Titlul piesei: «Trei gemeni venețieni». Regia — D. Esrig. Transmitem această știre cu deosebită emoție, invitînd pe iubitorii teatrului — și nu numai pe ei — la noua premieră a Teatrului Național bucureștean. Un spectacol Esrig cu un actor de talia lui Moraru și mai ales în triplu rol nu poate fi decît un regal.

PRIMUL TREN ELECTRIC LA ADJUD

Importante lucrări de modernizare, sistematizare și centralizare electrodinamică sînt în curs în gara Adjud — centru feroviar ce face legătura între Transilvania și Moldova și între Transilvania și litoral. Se află, astfel, printre altele, în construcție trei noi linii de triaj. Dar principalul obiectiv al lucrărilor din acest nod feroviar îl constituie faptul că pînă cel mai tîrziu la 30 iunie să poată pleca de aici primul tren remorcat de o locomotivă electrică.

O URIAȘĂ PĂDURE ÎN BUCUREȘTI

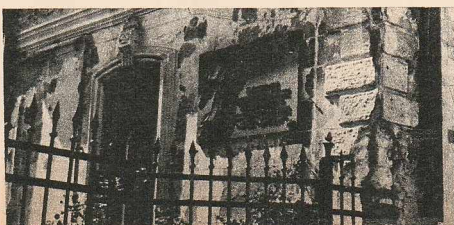
Un specialist menționa într-un studiu că un exemplar de iedera dezvoltă o suprafață verde echivalentă cu cea a unui stejar matur. Drapate în verdele iederei, zidurile vechi, cenușii, murdare, coșcovite și nu arareori zidurile mai recentelor construcții, cu un aspect dezolant, ar căpăta un plus de sănătate și utilitate și ar da un spor de farmec și poezie Capitalei (ca și altor orașe). 15 000-20 000 asemenea plante ar fi o adevărată pădure, în plin oraș modern, cu toate binefacerile ei.

11 NOI HOTELURI

În afară de complexul Caraiman (Mamaia) notăm existența, deosebit de elegantă, a noului complex din Mangalia, denumit Cap Aurora. Acesta amintește prin arhitectura sa modernă marile complexe turistice internaționale (de la Miami Beach, de exemplu) și cuprinde 8 hoteluri cu restaurantele respective. Capacitatea sa este de 2 085 de locuri.

FLORILE NEPĂSĂRII

Tufe de trandafiri în pragul casei în care «a trăit, a lucrat, a suferit, și a murit neînțeles pictorul Ștefan Luchian». Da, dar și alte «flori», cele ale intemperțiilor și vremii, ce acuză neînțelegerea privindu-l pe acela care a îndrăznit să se prezinte posterității într-un autoportret intitulat «Zugravul».

PÎINE PENTRU SPART CAPUL?

La magazinul «Big» din cartierul Titan zadarnic dorești pîine proaspătă. «Deși s-a convenit cu direcția Întreprinderii de panificație Titan, declară Petre Ionescu, directorul magazinului, să fim aprovizionați cu pîine proaspătă și în mai multe tranșe pe zi, acest lucru nu se respectă. Fabrica ne trimite însă mai mult de 70% din cantitatea zilnică de pîine dimineața la ora 6. Pe lingă faptul că vine tare, pîinea are timp să se mai întărească și la noi pînă seara».

Primim marfă! Sau diviziunea muncii. Instantaneu obișnuit în Hala Matache.

ȘTIRE

În tramvaiul 12, taxatoarea cu numărul 19 755 (Manea Adela) a dat din propria-i mîncare unui băiețel. I-a dat o chiflă și un crevnușt. Băiețelul a mîncat și, la coborîre, mama l-a întrebant: — Cum îi spui lu' tanti? Dar el nu i-a spus în nici un fel. Poate va reveni cînd va mai crește.

MICROUNDĂ VERDE

Acuși-acuși — mulțumită unui automat făcut în întregime de tehnicieni de-ai noștri — Drumul Taberei va beneficia de o microundă verde. Era cazul, pentru că intersecțiile străzilor acestui cartier au cunoscut orice, numai agenții de circulație nu.

SĂ VINĂ HITCHCOCK

Ne aducem aminte cu toții de strania atmosferă din filmul lui Hitchcock, în care păsările năvălesc pe capul oamenilor. Maestrul n-a mai reluat această temă din lipsă de păsări probabil. Dacă totuși îl mai pasionează, poate găsi în satul Șerbănești, comuna Zvoriștea, județul Suceava, o colonie de mii de ciori care au vîmuit tarlalele localnicilor de două ori, fiind nevoie de un al treilea semănat.

«CU ȘAMPON, DAR PE... BALCON!»

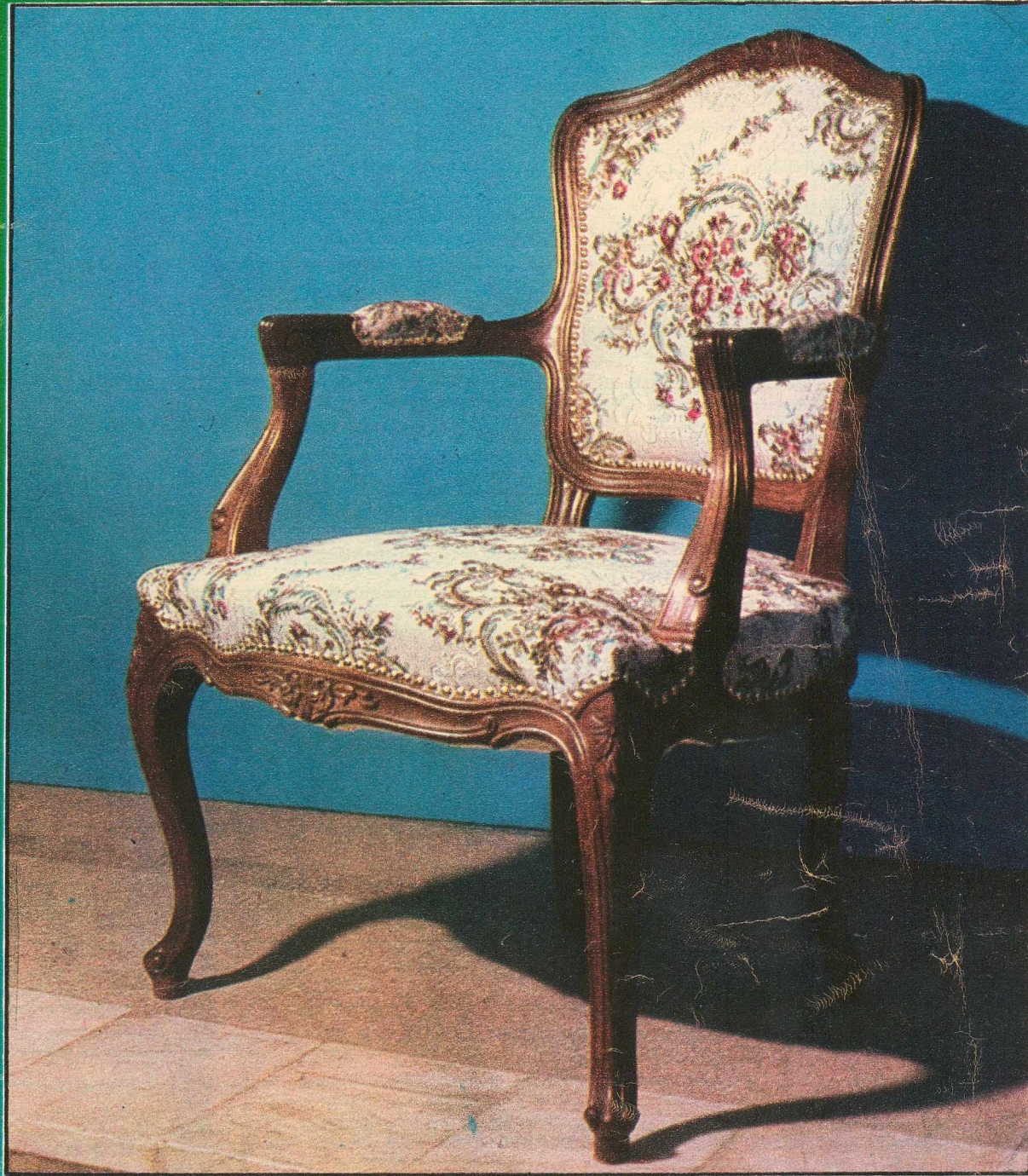
De citeva bune — de citeva admirabile luni de zile! — cetățenii frumosului cartier Floreasca duc lipsă crîncenă, în anumite ore, de apă: chestiunea afectează mai cu seamă fericiții locatari domiciliați de la cel de-al doilea nivel în sus. Acum, faptul că s-au construit o mulțime de locuințe proprietate personală n-ar deranja pe nimeni; treaba este însă aceea de a se rezolva și necesitatea de apă în plus. Că altfel, vorba aia: «Mi-am dat pe cap cu șampon, și am ieșit în balcon, așteptînd ploaia plocon, să mă spele d'ăi șampon! ...Da' pe cap, mi-a curs gudron».

PARADA ANONIMILOR

La premiera noului film românesc «Ultimul cartuș» (regia — Sergiu Nicolaescu, scenariul — Titus Popovici și Petre Sălcudeanu) parada vedetelor a fost înlocuită cu parada anonimilor din spatele aparatului de filmat. Nu actorii au fost cei care au urcat pe scenă, ci acele personaje pe care publicul nu prea le-a văzut la față pînă acum, dar care duc în spate atîta greu: autorul montajului — Dragoș Vitkowsky, al coloanei sonore — Al. Salamanian, al decorurilor — Marcel Bogoș, electricianul șef — Robert Fleisher, secundul filmului — Adrian Dumitrescu.

Realizatorii «buletinului de știri»: D. Birlădeanu; I. Cioară; N. Cristache; E. Ghera; M. Hetco; E. Iarocici; N. Ionescu; T. Michinici; M. Mihăilescu; I. Moldoveanu; M. Nedelea; A. Păsărin; H. Pătrașcu; I. Pătrașcu; R. Pop; I. Predoșanu; G. Stanca; E. Seceleanu; D. Ștefan și R. Vărvici.

O MARCĂ ÎNCONJOARĂ GLOBUL—
C.I.L. IAȘI

Mobile care satisfac
cele mai variate și exi-
gente gusturi:

- mobilă modernă
- mobilă de epocă în
diverse stiluri: «Louis XV»,
flamand, normand, Chip-
pendale, rococo
- scaune de diverse ti-
puri și culori

- FINISAJ IREPROȘABIL
- MULTIFUNCȚIO-
NALITATE
- DEMONTABILE,
UȘOR
DE TRANSPORTAT
ȘI MONTAT
ÎN APARTAMENTUL
DUMNEAVOASTRĂ
- ADAPTABILITATE
PENTRU
ORICE SPAȚIU

Numai devenind pose-
sorii uneia din aceste gar-
nituri vă puteți convinge
de atributele mobilei eti-
chetate:

COMBINATUL DE INDUSTRIALIZARE A LEMNULUI-IAȘI

Str. Bucium nr.34, tel. 1 63 34, telex 022227

VIATA DIN «FILM» ȘI FILMUL VIETII

Mi s-a spus că patru dintre cei cinci locatari ai unei celule, nr. 5, au cerut să-i primesc «la raport». Erau un contabil condamnat la șapte ani pentru delapidare, un felcer condamnat pentru o întrerupere clandestină de sarcină și doi ispășind o pedeapsă pentru furt de pe cimp. Motivul pentru care au cerut să-i ascult m-a surprins: era vorba despre cel de-al cincilea «coleg» de dormitor, un tânăr de douăzeci de ani.

— Cu ce vă deranjează prezența lui? — i-am întrebat. E chiar atât de fioros?

A răspuns contabilul în numele lor: — E ucigaș. A vărsat sânge cu cuțitul. Noi, oricum, nu sîntem de aceeași categorie cu el.

Comandantul a intervenit în discuție: — Unde vreți să-l bag? Doar știți bine că e «viețăș» și că va fi transferat la altă închisoare!

Cei patru stăteau în poziție de drepti, neînduplecați, așteptînd hotărîrea mea.

— Aduceți-l pe tînăr! — am spus, mai mult ca să am timp să mă gîndesc cum trebuie să procedez.

Un milițian a introdus în cameră un băiat frumos care mă privea cu teamă, luînd poziție de drepti cu șapca în mină. Între timp, comandantul penitenciarului mi-a împins pe birou dosarul lui. Nu a fost nevoie să-l răsfoiesc fiindcă îl recunoscusem pe deținut. Era Sinka I. din Turia. La o beție l-a contrazis pe cel care urma să fie cumnatul lui, a scos cuțitul și l-a rănit. Și, ca și cum aceasta nu ar fi fost de ajuns, s-a luat și după fratele viitorului cumnat, fugărindu-l în tot satul și lovindu-l mortal în spate cu cuțitul.

— Ce faci în dormitor că nu te pot suporta ceilalți?

— Nimic.
— Nu cred. Oamenii aceștia trebuie să aibă un motiv, din moment ce toți patru îmi cer să te schimb din celulă.

Îl podideau lacrimile.
— Știți, ei au un joc... Un joc pe care eu nu-l pot juca, căci sînt condamnat pe viață... Îmi vine să urlu și să mă bat cu capul de pereți cînd joacă...

I-am făcut semn milițianului să-l ducă afară. M-am adresat celor patru.

— Se pare că am aflat un lucru interesant. În ce constă jocul pe care «viețășul» nu-l poate juca?

— E ceva ce nu trebuie să aflui? M-ați făcut curios...

— Domnule procuror, a început contabilul. Noi trăim aici numărînd zilele pînă la ieșire. De aici se trage jocul nostru.

A tăcut o clipă, dar, găsind în privirile celorlalți incuviințarea, a continuat:

— În fiecare seară, cu rîndul, cite unul dintre noi povestește ce va face după ce va fi eliberat.

— Interesant. Al cui e rîndul în această seară?

— Al meu — a precizat contabilul.

— Iar noi — a intervenit felcerul — îl ajutam să «trăiască» totul, facem un fel de figuratie.

— Adică interpretați diverse roluri?

— Nu chiar... dar cam așa ceva.

— E prea mult dacă vă cer să-mi arătați mai detaliat acest joc?

— Nu e lucru mare — a spus contabilul. Încep cu scrisorile... Le citesc cu voce tare, apoi povestesc ce voi face. Mai întii, cu banii ce mi se cuvin pentru muncă o să cumpăr cadouri pentru nevastă, pentru fetiță. Eu tot fetiță îi spun, deși acum e

profesoară, căsătorită cu un inginer și de cîteva zile are și un copilăș. Vedeți, cînd încep să le explic ce voi face în primele zile, între noi se ivesc divergențe. Cum se va purta, de pildă, inginerul, generele meu, pe care nici nu l-am văzut?

A intervenit felcerul.

— Eu trebuie să «fac», adică să joc pe generele. Nu-i convine că mă port cam distant, cam rece. Spuneți și dumneavoastră! Va fi foarte fericit generele acela că are un socru pușcăriaș?! Să fim serioși! Și apoi contabilul visează că în prima seară vor veni la el la televizor toți vecinii, ca altădată. Să-l «felicite», nu?!

— În fine, dacă sînt divergențe, să trecem peste comportarea generelui și a vecinilor. Mai departe?

— Mai departe deci. Fie că vecinii vor considera că eu am un «semn» pe frunte — așa cum susțin ei — fie că vor veni cu toții să mă vadă — așa cum cred eu — prima seară în familie va fi frumoasă. Apoi, dimineața mă voi duce la fostul meu director, pentru post.

Felcerul era din nou în divergență:

— La Brațele de muncă. Acolo e locul pentru un fost pușcăriaș. Pe ei îi obligă legea să-ți dea un post.

— La director o să mă duc... Știu eu pentru ce.

Unul din cei doi hoți a zîmbit:

— O fi știind el cu ce-l are la mină.

Contabilul a continuat precipitat, poate ca să nu-i cer amănunte în legătură cu directorul.

— Mă voi duce după aceea la un prieten al meu. O să facem un chef grozav! El îmi ajută familia acum, cit sînt închis. Nu o face el chiar numai de dragul ochilor mei...

— De ce nu-i spui adevărul domnului procuror? — a intervenit felcerul. N-o să-ți facă nimic dacă îi spui că ai luat toată vina asupra dumatăle, ca el să rămînă liber și să-ți poată ajuta familia.

— Poate că e mai bine ca în legătură cu asta să nu-mi dea amănunte — am spus. Dealtfel, m-am lămurit cu jocul dumneavoastră. Înțeleg de ce tînărul criminal vă deranjează. Vina lui, drama lui, dacă vreți, este că a ucis la beție, cu mintea întunecată, ucigîndu-și și propria viață. Nu mai are ce spera. Voi dispune să fie mutat. În ce vă privește, doar un regizor vă lipsește. Știu eu unul... Vă salut!

După cîteva luni, cînd mă întorceam acasă la oră tîrzie, l-am văzut pe contabil așteptîndu-mă în fața intrării.

— Pe dumneavoastră vă așteptam, — V-ați eliberat deja? A! Uitasem, decretul de grațiere și amnistie. E ceva grav? Intrați.

Am continuat discuția în camera mea.

— Am îndrăznit să vin la dumneavoastră fiindcă în penitenciar v-am povestit ce am de gînd să fac după eliberare și m-ați ascultat.

— Și «filmul» pe care îl derulai acolo nu se mai potrivește cu realitatea?

— Cam așa. Cu ce să încep? Cu «fericirea» primei seri petrecute în familie? Fără televizor, fiindcă l-a vîndut nevasta. Dar nu televizorul contează, ci purtarea ei. Parcă nu m-ar fi așteptat. Să vedeți însă mai departe.

— Dimineața, la director pentru post. Nu te-a încadrat, așa-i?

— A, nu! Directorul s-a purtat mai frumos decît îl «jucam» în penitenciar. De miine o să lucrez. Necazul e cu fata...

— Generele e distant?

— Care genere? M-a mințit în toate scrisorile. Nu e căsătorită.

— Dar copilul? Există?

— Există. Plînge toată noaptea. Numai că tatăl copilului, un inginerăș sclifosit, nu prea vrea să știe de el. M-am gîndit să stau de vorbă cu el, dar mi-e teamă să nu mă

repedă făcîndu-mă «pușcăriaș». Poate avea dreptate felcerul cînd spunea că noi ieșim cu un «semn» pe frunte.

— Nu încercați să faceți pe nimeni vinovat pentru perioada pe care ați petrecut-o în închisoare și pentru unele rezerve pe care le au oamenii față de dumneavoastră. Nu vă șade bine ca acuzator. Aveți o singură șansă: să dovediți prin comportare, concret, zi de zi, că «pata» de pe frunte a fost ștearsă.

— Nu despre asta doream să discutăm. Voiam să vă rog să mă ajutați pentru discuția cu inginerul acela. Am aici numărul lui de telefon.

— Adică, dacă înțeleg bine, îmi cereți să discut eu cu el?

Am ezitat cîteva minute, apoi am format numărul tînărului inginer. Mi-a fost aproape penibil să-i explic rațiunea telefonului meu. Dealtfel, interlocutorul meu m-a expedit destul de rapid:

— Vă dați seama că vă amestecați în treburi care nu vă privesc? Ce tot îmi dați zor cu copilul! Nimeni nu mă poate obliga să mă căsătoresc cu fata unui pușcăriaș și a unei mame care a devenit cunoscută în tot orașul pentru modul în care făcea bani!

— Dar mamei copilului dumneavoastră aveți ceva să-i reproșați? După cîte știu, ei i-ați promis căsătoria și nu părinților.

— Să fiu sincer, nu prea am ce să-i reproșez. În legătură cu promisiunea, nu este exact. Eu nu promit nimic femeilor, ele își fac iluzii. Le privește. Înțelegeți-mă o dată că nu mă pot compromite cu acest mariaj!

— Dar atunci cînd ai conceput copilul, profitînd de situația grea a fetei, nu crezi că te-ai compromis?

Convorbirea a luat sfîrșit.

Contabilul, care ascultase discuția, s-a ridicat greoi.

— Vă mulțumesc pentru că ați vrut să mă ajutați. Acum știu cine este tatăl nepotului meu.

— Poate fi chemat în judecată pentru stabilirea paternității și obligat să plătească întreținerea.

A răspuns aproape violent:

— Nu! Asta nu! Sau își va recunoaște el copilul, sau acest copil nu va ști niciodată cine este tatăl său.

Voiam să schimb subiectul discuției înainte de plecare.

— Cu cheful cum a fost? Cheful cu prietenul «obligat»?

— Rău, rău de tot! Vedeți plicul acesta? E plin cu sute. El mi le-a dat. Mi-a spus că atît îmi datorează pentru tot ce am făcut pentru el și că nu vrea să mă mai cunoască.

— Nu înțeleg...

— E o treabă foarte urîtă. Colegul îi dădea nevastei mele cinci sute de lei lunar, așa cum ne-am înțeles. Dar ea a fost obișnuită cu casă mare, cum o țineam eu. De aceea, ca să stoarcă cît mai mulți bani, s-a apucat să-l amenințe pe colegul meu că îl denunță.

Atît de mult l-a chinuit încît acesta s-a dus singur la procuratură și a declarat totul, adică faptul că eu am luat asupra mea și partea lui de vină. A scăpat datorită legii de amnistie. Acum mi-a dat toți banii pe care ar fi trebuit să-i dea în rate lunare nevastei.

...L-am mai întilnit pe contabil. În parc, cu nepoțelul. Mi-a spus că se descurcă bine la noul serviciu, o ajută pe fiica lui, și «uite așa trec zilele». Nu l-am întrebat despre soție. Simțeam că nu dorește această întrebare.

CIOBUL DE OGLINDĂ

Era ceva ce nu-mi plăcea în dosarul de «huliganism» întocmit după procedura de urgență și de aceea, înainte de a semna pentru trimiterea lui în fața instanței de judecată, m-am dus la penitenciar pentru a lua și eu un interogatoriu celor doi tineri:

Ioan și Vasile (să rămînem la numele lor mici), de 16 și, respectiv, 18 ani.

Reciteam declarațiile martorilor. Primul relata că i-a văzut fugind din toaleta unui restaurant de lux, unde au spart o oglindă de perete, urmăriți de țipetele femeii de serviciu. Cel de-al doilea spunea că i-a văzut în stradă încercînd să scape de urmărirea femeii de serviciu, dar că au fost prinși de un milițian. În fine, declarația martorului principal, femeia de serviciu, care relata că cei doi tineri s-au privit îndelung în oglindă, au încercat să-și potrivească cravatele (se cam clătinau, fiind beți) și, la un moment dat, au început să izbească cu pumnul în oglindă pînă au spart-o. Răspunsurile lor la interogatoriul luat imediat după ce au fost duși la miliție erau monosilabice, recunoscînd faptele.

Cînd i-a introdus milițianul la mine, se uitau teribil de speriați. Cel mic plîngea și își tot ștergea nasul cu gestul cunoscut al puștilor de mahala, cel mare privea tot timpul spre pămînt.

Mi-a trebuit multă răbdare ca să înțeleg mai exact ce se întîmplase cu ei. Veniseră de doi ani la oraș și marea lor dorință era aceea de a ajunge cît mai repede în situația acelor tineri bine îmbrăcați care au succes la fete și își permit să ia uneori cina la restaurantele de lux. După ce au reușit să-și cumpere haine de sîrbătoare, la prima chenzină «liberă» s-au dus la un restaurant.

Sîmbătă seara. Erau frumos îmbrăcați, curăței, numai că, fiind o seară de vîrf, chelnerul nu era prea fericit să aibă ocupată o masă la care se consumau doar două sticle cu bere și două porții de icre. Cînd a început să facă aluzii la consumație și la reținerea mesei, tinerii s-au simțit jigniți, au comandat mai multe feluri de băuturi ca să arate că sînt clienți serioși, dar de aici a început necazul. S-au îmbătat, s-au dus la toaletă unde, rezemîndu-se unul de altul, cu hainele cam șifonate, s-au privit în oglinda de perete. Poate așteptaseră cu nerăbdare această clipă cînd vor vedea imaginea lor în oglinda localului, imaginea a doi tineri «bine», și de aceea au fost atît de șocați cînd acolo au apărut doi puști ameții și ușor ridicoli. Nu s-au putut suporta așa cum se vedeau. Nemulțumirea, furia împotriva propriei lor imagini a explodat în lovituri. Nu loveau oglinda, ci pe ei înșiși.

M-am întors spre ofițerul de miliție care i-a arestat în stradă, cînd femeia de serviciu striga după ei.

— Au opus vreo rezistență cînd i-ai arestat?

— Defel.

— Părerea dumatăle?

— Dacă am avea numai huligani ca ăștia ce bine ar fi!

M-am întors spre «huligani».

— Știți ce ați merita voi? O bătaie bună!

Cel mai mare a ridicat privirile spre mine înviorat, de parcă ar fi vrut să spună: «Ce bine ar fi să scăpăm cu o bătaie», în timp ce cel mic părea că se și pregătea să dea jos pantalonii...

— Uite ce e!, am continuat. Vă duceți la restaurant și vă cereți scuze de la femeia de serviciu. Bine? Apoi, mergeți la responsabil și plățiți oglinda pe care ați spart-o...

Și altă dată, dacă nu vă place mutra pe care o aveți, puteți să spargeți liniștit cîte oglinzi vreți, în camera voastră, numai voi doi. Între oameni să vă purtați frumos! Eu și tovarășul ofițer de miliție o să ne interesăm în fiecare săptămînă de comportarea voastră.

Dacă aflui ceva rău de voi... Gata! Ați înțeles?

Desigur, am mințit în ce privea supravegherea lor. Am restituit ofițerului de miliție dosarul cu rezoluția de clasare și am păstrat ciobul de oglindă atașat sub eticheta «corp delict». Pe cei doi tineri nu i-am mai întilnit.

Ceva mă face să cred că atunci cînd îi voi întilni, o să mă bucure felul în care vor arăta.

Ciobul de oglindă îl păstrez. Este posibil oare să vină o zi cînd, privindu-mă în el, să-mi vină să-l sparg?

Emil POENARU

COPERTA NOASTRĂ:

Prinz la Simbra oilor în decorul fascinant al Maramureșului.

FLACĂRA. Redacția: București, Piața Scînteii 1, Sectorul 1. Căsuța poștală 41.12. Of. 33. Telefon 17.60.10 — int. 1744. TIPARUL executat la Combinatul poligrafic «Casa Scînteii».

41 505

PREȚUL REVISTEI: 3 LEI

Prezentarea artistică:

V. OLAC

**FLACĂRA
ALBUM**

STEFANIA SANDRELLI—o actriță
căreia i-a mers faima
de a nu accepta
decît roluri serioase.

Acest număr al revistei noastre s-a tipărit într-un tiraj de 140 000 exemplare.

Redactor șef: **ADRIAN PĂUNESCU**

Biblioteca Municipalityi Deva
SALA DE LECTURĂ